

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

TAKT OG TONE

HVORDAN VI OMGAAS

AF

EMMA GAD

5. OPLAG

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1919

TAKT OG TONE

HVORDAN VI OMGAAS

EMMA GAD

TEATERBOGEN. Udg. af EMMA GAD og
A. GNUDTZMANN. Med Illustr. 1901.

VORT HJEM. Udg. af EMMA GAD og S.
HOLTEN. I—IV. 1903.

HAANDARBEJDSBOGEN. Udg. af Dansk
Kunstflidsforening med Støtte af det
Reiersenske Fond. Ved EMMA GAD.
Med Illustr. 1910.

TAKT OG TONE

HVORDAN VI OMGAAS

AF

EMMA GAD

GYLDENDALSKE BOGHANDEL-NORDISK
FORLAG-KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
MDCCCXIX

COPYRIGHT 1918 BY EMMA GAD

01TENDE TUSINDE

**GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN**

INDHOLD

	Side
Forord.	7
I. Livets Højtider.	11
II. Det daglige Liv i Hjemmet.	31
III. Børnene	68
IV. Selskabslivet	93
V. Hensynsforhold og Gaver.	129
VI. Omgangstone og Samtale.	141
VII. Sommerliv	160
VIII. Livet udenfor Hjemmet.	184
IX. Skilsmisse	206
X. Sygdom, Dødsfald og Begravelse	223
Register	235

FORORD

Vær ikke snobbet.

Vær ikke vigtig.

Vær ikke underdanig.

Vær fordringsfuld overfor Dem selv men ikke overfor Andre.

Det har været mig saa magtpaaliggende at faa nedskrevet disse grundlæggende Raad for vor Omgangstone, at de er faldet mig i Pennen, før jeg tog fat der, hvor jeg rettelig skulde begynde, nemlig med at sige, at al virkelig god Opførsel kommer indefra, udspringer naturligt fra det Sind, som er aabent for Velvilje, Forstaaelse og Medynk med Andre.

Jeg haaber, at den Erfaring der ligger til Grund for denne lille Bogs Fremkomst, maa kunne være til Nytte for dem, der er mindre erfarne, selv om det staar mig klart, at den vil faa ligesaa mange strenge Kritikere, som den vil faa Læsere. Thi paa dette ene Punkt er Mennesker enige. Det er alle Andre, der ikke ved, hvordan man skal optræde — selv ved man det saa udmærket.

Maaske der dog altid er En mere, end Hvermand tror, der kan begaa Brud paa Taktens og Hensynets Regler, og til denne Ene kan maaske disse Optegnelser i al Stilhed give et enkelt Vink, om ikke andet for at sætte en tyk Streg under den Sandhed, at Formløs-

hed er ikke ensbetydende med Frisind men kun en tarvelig Forfalskning deraf.

Kan der maaske komme Meningsforskel angaaende de Raad, jeg har givet ud fra det, jeg har set i Levesættet i min Kreds, saa er det endnu sikrere, at der vil rejse sig Modsigelse angaaende Stoffets Begrænsning med Henblik paa, hvad der er medtaget og hvad der er udeladt.

Dertil kan jeg kun sige, at jeg har gjort mit Bedste, men i det Øjeblik, hvor man begynder at røre ved dette Stof, vælder hele Livets brogede Mangfoldighed ind over En. Hvor skal man begynde og hvor skal man ende, naar Reglerne for menneskeligt Samkvem spænder fra de største til de mindste Ting — fra Krav i Henseende til Liv og Død lige ned til hvem man først skal byde en brændende Tændstik.

Der har ikke været andet at gøre end saa vidt muligt systematisk at gaa Dagliglivet igennem, hvad enten det møder os i Hverdagens opsmøgede Ærmer eller i mere festligt Skrud, lige fra den Stund, hvor det lykkelige unge Par fejrer sin Forlovelse for siden at ende med at bæres ud paa en Kirkegaard, og saa at prøve paa at optegne alle de Krav, der stilles til Den, der vil leve i det menneskelige Fællesliv.

Meget af det, her staar, kan være pudsig nok, fordi vi Mennesker nu engang altid har en lille kniggende Narrebjælde heftet paa os, selv naar vi agerer mest ophøjede — Den, der med et aabent Blik for det Komiske kan smile venligt til denne lille Klingren, har saa meget lettere ved at gaa Livet igennem.

Eet er sikkert. Den Læser, som vil fornøje sig mest over disse Forskrifter, er Den, der om et Par hundrede Aar finder denne Bog paa en støvet Hylde i et Bibliotek. Han vil med Fryd kaste sig over den og studere alle disse Skikke, der vil forekomme ham ligesaa snur-

rige som de, der til vor Moro beherskede Menneskene i længst tilbagelagte Aarhundreder. Og dog — hans Tid vil være ligesaa fuld af nye Former for Menneskers Naragtighed. Kun een Hovedregel for alt menneskeligt Samkvem bliver aldrig forældet. Det er den at handle mod sine Medmennesker ud fra et godt Hjerte.

EMMA GAD.

LIVETS HØJTIDER

FORLOVELSE. Den Tid er forbi, hvor den unge Mand, der kom i en Familie og havde givet sit Hjerte til en af Husets Døtre, henvendte sig til hendes Fader, anmodede om en Samtale og bad om hans Datters Haand, hvorpaa han fremkom med Oplysninger om sin Familie, sine Formuesomstændigheder og sine Udsigter, før Forældrene talte med Datteren, og Bestemmelsen for Livet blev taget.

I vore Dage melder den unge Pige simpelthen sine Forældre, maaske ved Frokostbordet, at hun Aftenen før har forlovet sig med Bankfuldmægtig eller Løjtnant N. N., som de aldrig har set for deres Øjne, og at han vil give Møde ved Totiden, for at de kan stifte Bekendtskab med denne unge Mand, som de fra nu af har at modtage og elske som en Søn.

Forældrenes Stilling er ved denne Tingenes Udvikling blevet lidt vanskelig, og en saadan uventet Meddelelse om en Forlovelse er i mange Tilfælde en bitter Pille at sluge. Det maa dog tilraades ikke at intervenere i disse alvorlige Spørgsmaal. Selv om Forældre maa synes, at det ofte behandles vel let og løst af de Unge, og det virkelig ogsaa ofte gaar galt, bør de gøre sig klart, at denne moderne lettere Form for Indgaaelse af en Forbindelse alligevel kan have dyb Rod i Hjertet.

Selv om Forældre har haft andre Ønsker og Planer, maa de forstaa, at de ikke bør gøre Modstand, naar

deres Børn har truffet et Valg, men aabne deres Hjerte og deres Arme for Den, der bringes dem som en ny Søn eller Datter.

Det vil ikke alene være kærligst men ogsaa klogest, da det er frugtesløst at kæmpe mod Tidsaanden. De opnaaer kun senere at maatte oprette, hvad de har tabt ved en forgæves Modstand, og bliver de Smaa derved.

I det hele taget bør Forældre aldrig glemme, at Den, der viser Mangel paa Forstaaelse af Kærlighed, og ikke selv viser Kærlighed, altid i det lange Løb bliver den Lille. Deres Børn, der elsker, kan derfor have større Ret end de selv, der blot tænker.

Men selvfølgelig er det ikke udelukket, at de Ældre kan have Ret — Forbindelsen *er* uheldig.

Forældrene bør da søge at udsætte Offentliggørelse og give de Unge Lejlighed til at være sammen og endelig undgaa at hakke paa den Udvalgte. Overdreven Ros er et langt farligere Vaaben overfor en Fraværende. Hvis den daglige Omgang ikke aabner Øjnene paa den Forelskede, bør de søge ved Studier, Rejser o. l. at gøre deres Datter eller Søn klart, at den Paa-gældende ikke er saa aldeles uundværlig.

Først og fremmest bør de tage sig i Agt for at beklage sig over Forbindelsen ogsaa til Andre. Det hjælper ikke og vanskeliggør en Forsoning.

Heldigvis bliver dog i de fleste Tilfælde Meddelelsen modtaget med Glæde, og der er da en Del Formaliteter at komme igennem.

Forlovelsesringe. Det første, der sker, er at det nyforlovede Par veksler de traditionelle glatte Guldringe, med Dato og Navnebogstaver indridsede paa Bagsiden. I mere frigjorte Forhold undlades undertiden denne Skik, men i de bredere Lag spiller den en stor Rolle, idet Forbindelsen først betragtes som

fastslaaet, naar der er vekslet Ringe, og man derved er, hvad der kaldes *ringforlovet*.

Ynder man ikke denne hævdvundne Skik, eller vil man ikke offentliggøre Forbindelsen, forærer sædvanligvis den unge Mand sin Forlovede en almindelig Fingerring, saa værdifuld, som Forholdene tillader det.

Besøg aflægges hurtigst muligt, efter at den unge Pige er bleven forestillet for sin tilkommende Mands Familie, først af hans Forældre i hendes Hjem og derefter af hans eventuelle gifte og ugifte Søkende. Disse Besøg gengældes efter et Par Dages Forløb af hendes Forældre og Paarørende.

Korts Udsendelse. Under den Tid, der gaar med Aflæggelsen af disse Besøg, udsendes der trykte Meddelelser til fjernere Slægtinge og Bekendte, og hvis man ønsker det, til Bladene.

Disse Meddelelser besvares af dem, der har faaet dem sendt, ved Visitkort, hvorpaa er skrevet p. f. (*pour féliciter*) eller Hjertelig Lykønskning, og i nærmere Venskaber ved et Brev eller en Visit.

Det unge forlovede Par gør derefter en Runde af Visiter hos begge Parters Slægt og Vennekreds, hvor det nye Medlem af Familien eller Kredsen synes, vejes og som oftest findes for let.

Man bør vise en saadan Nyankommen i en Familie megen Venlighed, idet man betænker, hvor ubehageligt det maa være paa den Maade at passere rundt til Eftersyn.

Kun den Omstændighed, at den Unge er forelsket, og derfor føjelig som et Lam — for en Tid — formaaer at faa hende eller ham til at løbe denne Spidsrod gennem ubekendte Tanters og Svigerinders kritiske Blikke. Men hvad bider paa En, naar man er saa lykkelig! Og hvor ørkesløst og paa en vis Maade gam-

meldags end Begrebet *Visiter* kan være, saa er de i et saadant Øjeblik paa deres Plads, idet de angiver, om et ungt Par ønsker en fremtidig Omgang eller ikke.

Forlovelsesvisiter. Hvis de Familier, hos hvem Besøgene er aflagte, ikke i deres Høflighedsiver er kommet ilende før det unge Pars Visit, gengældes denne i Løbet af et Par Ugers Forløb, helst af Herren og Fruen sammen, eller ogsaa af Fruen alene, som, ifald Ingen er hjemme, aflægger baade sit eget og sin Mands Kort.

Forlovelsesselskab. Saa snart de mest nødvendige Besøg er fra Haanden, indbyder den nyforlovede unge Piges Forældre den unge Mands nærmeste Paa-rørende og Venner i saa festlig Form, som Formues-omstændighederne tillader det. Morsomt bliver det sjældent, da de tilstedeværende som oftest er hverandre ubekendte og ligegyldige, og der dog skal holdes Taler, først for de Forlovede, saa for begge Par-ter Forældre og undertiden Søkende. Den nyforlovede unge Mand udbringer sine nye Svigerforældres Skaal og gør det undertiden i sin Befippelse saa uheldigt, at det danner et lille Lyspunkt for Deltagerne i denne pligtmæssige Festlighed.

Efter dette Selskab gør den mandlige Parts Forældre Gengæld, og det samme Program iværksættes til liden Fornøjelse for alle Parter, men man skal jo igennem saa meget.

Heldigvis er disse Formaliteter ikke nogen Nødvendighed. To Unge kan jo nok uden dem blive enige om at ville vandre gennem Livet sammen.

I de Tilfælde, hvor de Paagældende helst undgaar al denne Staahej og selv ønsker at lade deres Aftale om at indgaa Ægteskab gaa stille af, bør taktfulde Venner og Bekendte, helst ogsaa Pressen, afholde sig fra at krydse dette deres Ønske.

BRYLLUP og dets Festligholdelse har efterhaanden antaget et noget mindre Omfang end i foregaaende Aarhundreder.

Stille Bryllup. Skønt Bryllup holdes for Livets største Fest, er der Mange, der efterhaanden gaar udenom den, idet de i al Stilhed, med de nødvendige Vidner, lader sig vie paa Raadhuset eller i Præstens Hjem, hvorefter de rejser bort med det samme og først udsender Kort efter Vielsen. Dette gælder naturligvis især ældre Brudepar, eller hvor den ene af Parterne er fraskilt eller har været gift før. Den unge Pige vil sædvanligvis nødig give Afkald paa den Poesi, der omgiver en Brud, og den Virak, der ikke udebliver ved et stort Bryllup.

Borgerlig Vielse spiller en stadig større Rolle begrundet paa Nemhed og Billighed, men da den endnu ikke er paabudt og kun finder Sted, hvor kirkelig Vielse af forskellige Grunde ikke kan finde Sted, er det dog sjældnere, at den anvendes i de velstillede Samfundslag. Den finder Sted paa Raadhuset Kl. 1 hver Fredag, alle de tilstedeværende Par faar en foreskreven Tale under eet af Borgmesteren og vies derefter særskilt i en tilstødende Sal.

Brudeparrene er i daglig Formiddagsdragt, og ingen Vidner medfølger, da de retslige Formaliteter er besørgede skriftligt. Det hele Apparat er meget værdigt, men de, der ønsker et Skær af Poesi over Ægteskabets Indvielse, bør heller ty til Kirken.

Kirkebryllup. Skal et saadant finde Sted, afholdes det af Brudens Forældre eller nærmeste Paarørende, og Indbydelserne udstedes c. 3 Uger i Forvejen. Listen maa affattes med største Omtanke, da en Forglemmelse ved et Bryllup af en Slægtning eller gammel Forbindelse kan afstedkomme en Harme, som er længe om at fortage sig. Man maa hellere indbyde

for mange end for faa. Det er dog en Aareladning af værste Sort, og en lille Besparelse kan ikke opveje det Raseri, der rejser sig ved en Forbigaaelse.

Indbydelsen lyder paa at give Møde i Kirken med efterfølgende Festlighed i Hjemmet eller paa et offentligt Sted, hvilket sidste efterhaanden i Bylivet er blevet det almindeligste, da Pladsforholdene lægger Hindringer i Vejen for store Sammenkomster i Hjemmene.

Et slemt Udslag af Paatrængenhed og Taktløshed hos den Del af den kvindelige Befolkning, der ikke har anden Beskæftigelse end at skaffe sig gratis Fornøjelser, er det at trænge sig frem for at overvære ganske fremmede Menneskers Kirkebryllup. Hensigten er vel hovedsagelig den at stirre paa Brudens og de øvrige Damers Toiletter, og synes derfor i kun ringe Grad at have Føling med de Stemninger, der skulde drage Mennesker til et Gudshus.

Ved store Bryllupper, hvor en Sensation af denne Art kan ventes, maa det desværre derfor tilraades at udstede Kort for at undgaa Trængsel.

Man maa ved et Kirkebryllup lægge sig paa Sinde at komme i rette Tid, da hele Brudefølget maa være forsamlet før Brudens Ankomst, og modtages af Brudgommen, der med sin Forlover kommer først til Stede. Kirkebetjeningen placerer Brudefølget efter Gæsternes Forhold til Brudeparret, og Kønnene er adskilte, en lidt mærkelig Skik netop ved denne Anledning.

Bryllupsfest. En vanskelig selskabelig Opgave stilles Brudens Forældre ved Placering af Gæsterne ved et stort Bryllup. Vanskeligheden ligger i, at Medlemmerne og de nære Venner af de to Familier som oftest ikke alene er hverandre ubekendte, men ogsaa for de halve af Gæsternes Vedkommende ofte er fremmede for Vært og Værtinde. Brudgommen bringer sine Svi-

gerforældre en Liste paa dem, han ønsker indbudt, og ifølge den dukker der ofte Tanter og Svogre o. l. op fra Provinsen, hvis Tilværelse man ingen Anelse havde om, og som derfor er vanskelige at anbringe paa heldig Maade ved Festbordet, rent afset fra, at de altid er ubegribelig talrige.

I og for sig gør det nu mindre til Sagen, hvem man faar tilbords ved en saadan Middag, idet Talerne og Sangene er saa mange, at der ikke gives En megen Tid til Samtale. Allerede ved Suppen begynder det med, at Værten byder velkommen, og derefter gaar det Slag i Slag. En af Forloverne holder Talen for Brudeparret, og den usalige Brudgom har derpaa at takke Brudens Forældre for den Livets største Gave, de har skænket ham, en Pligt som har ødelagt Festens Glæde for mangan Brudgom, og som — det skal indrømmes — heller ikke altid klares med afgjort Held, idet de Færreste har Mod til som hin Brudgom at sige: „Tak for Caroline!“ men indlader sig paa lange Udviklinger. Efter Brudgommens Tale vilde det være en Velsignelse, om der blev sat en Stopper for Veltalenheden, saa Gæsterne kunde faa Lov at more sig efter Behag, men tværtimod føles der gensidige Forpligtelser til at udbringe Skaaler for de tilstedeværende Søskende, Svigerinder, Tanter og gamle Ammer — hvem ikke — hvilket unegtelig, da man er nødt til at høre paa det, gør en saadan Fest til en tvivlsom Fornøjelse.

Derfor — hvis det ikke paa Grund af en indtrængende Opfordring er nødvendigt eller et ganske specielt Talent er til Stede — bør man afholde sig fra at optræde som ukaldet Taler ved en Bryllupsfest eller lignende Anledning, for ikke af Hensyn til en Enkelt at virke hæmmende paa den almindelige Munterhed.

Hvis man dog føler sig kaldet til at være Festtaler, bør man undgaa at nævne ethvert Forhold, der er sørgeligt eller ubehageligt for dem, man ønsker at hædre og glæde med sine Ord.

Brudeparret forlader Festen uden at tage Afsked med Andre end Forældrene.

Efter Brylluppet afholder Brudgommens Forældre, hvis Forholdene er dertil, et Selskab for de Nygifte, hvor Brudens Forældre og Søskende er selvskrevne Gæster, men som er lidt vanskeligt at gøre underholdende da det let kommer til at virke som en mindre festlig Gentagelse af Brylluppet.

Brudegaver og Blomster sendes til de Nygiftes Hjem, medmindre de rejser bort umiddelbart efter Brylluppet, i hvilket Tilfælde de sendes til Brudens Hjem.

Man behøver ikke at sende Gaver eller Blomster til et Brudepar, selv i nære Forhold, naar den af Brudeparret, der stod En nær, aldrig har forestillet En deres tilkommende Ægtefælle.

Det maa tilraades som Brudegave enten at raadføre sig med de nærmeste eller at vælge noget, der med Lethed kan byttes, da det er vanskeligt at vide, hvad det unge Par har Brug for, og der sædvanligvis indtræffer Dubletter. Hvad skal f. Eks. en ung Husmoder gøre med tre Potageskeer og uden en Kageske?

Brudegaverne stod tidligere fremme i nogen Tid i det nye Hjem, for at give de Besøgende den tvivlsomme Fornøjelse at kunne beskue dem og sammenligne deres egen lille Opmærksomheds Værdi med de Andres. Ingen ved, hvor fattige seks Sølvæggebægre ser ud, før man har set dem i Skyggen af en Sølv-Jardinière.

Modtagelse i det unge Hjem. Den nygifte Frue bør helst lade udgaa Meddelelse til sin Omgangskreds med Fastsættelse af en Dag, hvor Brudeparret tager imod

Lykønskninger i det nye Hjem. f. Eks. en af de første Søndage efter Brylluppet, eller efter Hjemkomsten fra Bryllupsrejsen. Man faar da en Kop The eller Vin og Kage. Kort efter denne Modtagelse gør det unge Par Visit hos Paarørende og Venner, hvilken Runde for saa vidt har større Vigtighed end andre Visiter, idet den er angivende for Grundelementerne i den Omgangskreds, det unge Par Livet igennem kommer til at bevæge sig i. Bedst er det jo altid at kunne bevare de gamle Venner fra Ungdomstiden.

Disse Visiter maa gengældes af dem, hos hvem de er blevet aflagt. Hvis dette ikke sker, eller en Indbydelse ikke træder i Stedet, maa det af de Nygifte betragtes som en Tilkendegivelse af, at et Omgangsforhold ikke ønskes.

BARNEDAAB. Livets naturlige Gang er jo den, at efter Bryllup bliver den næste Højtid det første Barns Daab, en Festlighed, som giver de unge Forældre meget at tænke paa. Det første Hovedbrud bestaar i at finde et Navn til Barnet, som kan tilfredsstillende til alle Sider. I gamle Dage opkaldtes Barnet sædvanligvis efter en af Bedsteforældrene. Dette er gaaet af Brug og er afløst af en Raptus for gammelnordiske og for Kvindenavnes Vedkommende romantiske Benævnelser, saasom Dagny, Dagmar, Tove o. l. hvis ikke den engelske Smag foretrækkes saasom Lilian, Violet m. m. Det maa dog tages i Betragtning, om der ikke var noget pietetsfuldt og smukt i at opretholde de gamle Døbenavne i Familierne, særlig i Slægter, hvis Tradition gaar langt tilbage.

Det maa dog afgjort fraraades at lade Fader og Søn eller Moder og Datter hedde det samme, hvilket giver Anledning til idelige Fejltagelser i og udenfor Hjemmet og afstedkommer Uskikken med Kælenavne.

Er Barnets Døbenavn efter mange Overvejelser omsider fastslaaet, skal det afgøres, hvem der skal vælges til Faddere. Almindeligvis bærer den unge Kones Moder sin Datters første Barn over Daaben og Farmoderen det næste. En ugift Paarørende eller Veninde „holder Huen“ som det paa gammeldags Vis endnu kaldes, og af de mandlige Faddere vælges med Omhu *de* Paarørende til Gudfædre, der kan tænkes at ville have Interesse ikke alene for Barnets aandelige men ogsaa timelige Vel. Det Spørgsmaal: „Skal det være Ske eller Bæger“ fremsat af en ugift Broder paa en Anmodning om at være Fadder til et nyfødt Vidunder, falder ikke mere i god Jord. En graa Sparekassebog med et klækkeligt Indhold som Begyndelse paa et Livs Liggendefæ vil langt blive foretrukket.

Den Skik at Fadderne „gav paa Vuggen“ en ret klækkelig Gave til Ammen, er vist idetmindste i Byerne, ved at falde bort, da Barnets første Pleje nu nærmest er gaaet over til Sygeplejersker samt til et Flaskebatteri med lunken Mælk.

Fadderne giver til fastsat Tid Møde i Kirken, hvis ikke det er Hjemmedaab. Gudmoderen tager ved Kirkedøren imod sit Gudbarn og bærer det til Døbefonden ledsaget af de andre Faddere.

Den Sammenspisning som uundgaaeligt finder Sted efter den højtidelige Handling, indskrænker sig i vore Dage ofte til en Frokost i de lykkelige unge Forældres Hjem, men i lidt større Forhold bliver det sædvanligvis til en Middag, især naar det gælder den Førstefødte. Ofte en drøj Dag for den unge Moder, endnu lidt svag efter Fødslen, at skulle sørge for det pyntede Barn og hvad dertil hører, og derefter en efter det unge Hjems Forhold splendid Middag.

Den ældste af de mandlige Faddere holder Talen for Barnet, og hvis alle de der udtalte Ønsker holdt

Stik, vilde Livet overhovedet ikke indeholde et Gran af Modgang for det Individ, der ved Starten blev tildelt veltalende Faddere. En anden af Fadderne udbringer Forældrenes Skaal, og det skulde gaa mærkeligt til, om der ikke ogsaa blev holdt Taler for de to Sæt Bedsteforældre. Kontinuiteten maa holdes i Ære. Barnet bæres pyntet omkring ved Desserten for at blive krammet af begejstrede Tanter.

KONFIRMATION bliver den næste Milepæl paa den unge Verdensborgers eller Borgerindes kirkelige og sociale Vej. Af alle de mærkelige Skikke, der paa Trods af sund Fornuft holdes vedlige i alle Lag af Befolkningen og særlig i folkelige Kredse, er vel Kirke-Konfirmationens Sammenblanden med det verdslige Liv en af de besynderligste. At en Dreng eller Pige ved Overgangen fra Barn til Voksen efter nogen Religionsundervisning bekræfter sin Daabspagt, uden just at have synderligt Begreb om Betydningen af det, er jo en fuldstændig religiøs Akt og kirkelig Sag, der intet har med Samfundet eller Selskabslivet at gøre. Men hvad sker: Der gives Ynglingen eller den lille Pige et fuldstændigt personligt Udstyr fra inderst til yderst, indbefattet Undertøj lige til en Festdragt, og naar Forældrene ikke selv formaar at udrede det, kan man indsende Ansøgninger til dertil oprettede Foreninger eller Legater, som da er forpligtede til at træde til.

Konfirmanden kører, ledsaget af de arme Forældre i den aarle Morgenstund i Karet eller Bil til Kirken, den unge Pige hvidklædt, Drengen sortklædt; Skaren placeres efter Kønnen vis à vis nedad Midtergangen *der* bliver de unge under den lange Ceremoni siddende til højt op paa Dagen, stirrende paa hverandre med Forældrene bag sig. Moderen holder altid Stand,

hvorimod Faderen er slem til med smaa Mellemrum at absentere sig for at nyde en Forfriskning paa den nærmeste Kafé, hvad dog formentlig ikke vil blive regnet ham til Last ved det endelige Livsopgør.

Og naar de saa kommer hjem? Ja, saa modtages de af Kødets Lyst i Form af en fuldstændig Guldmedebutik af Gaver, Broscher og Mansjetknapper, Gulduhre og Kæder, alt, hvad der lige er egnet til at bortlede den unge Konfirmands Tanker fra den religiøse Handling, han eller hun lige har gennemlevet. Denne forsætlige Bortleden bliver kun forstærket ved Dagens videre Forløb. Istedetfor den Eftertanke, som en rolig Dag bedst vilde kunne fremkalde, strømmer Blomsterbuketter, Telegrammer og Urtepotter ind, Konditorier bringer et pyntet Kransekagehorn med en Konfirmant paa Toppen og fra Bogtrykkeriet sendes Festsangen til Middagsbordet, mens Kogejomfruer og Opvartersker etablerer sig i Køkkenet, for, naar de pyntede Gæster ankommer, at servere den fra det nærmeste franske Køkken bestilte Middag à saa og saa meget pr. Kuvert, uden Vine, som sendes ekstra fra Vinhandleren. Denne selskabelige Skik eller Uskik gaar igennem *hele* Befolkningen. Tarvelige Haandværkere, som til daglig maaske er Samfundets fornuftigste Lag, bryder ud af alle Skranker paa en Søns eller Datters Konfirmationsdag.

Men tag ikke til Genmæle overfor Deres Slægtninge, selv om De synes, at Skikken er aldeles ravgal. Bring Deres Sonoffer i Form af en Ring med en Turkis eller Carit Etlars Romaner i Pragtbind. Ønsk bevæget til Lykke til den bekræftede Daabspagt og drik Champagnen til Stegen. Det er ørkesløst at ville reformere Samfundsskikke med Kritik; man har Lov at have den in mente, men man gør klogt i at beholde den for sig selv.

SØLVBRYLLUP betegner Livets Højdepunkt for to lykkelige Ægtefæller, den skønne Dag, hvor man paa eengang kan se tilbage paa Minderne og fremad til den Lykke, som Livet endnu kan rumme: den Dag, hvor Børnene er blevet voksne og har vist, hvad de duer til, men endnu staar i Ungdommens fagre Vaar. Det er i vore Dage ikke ualmindeligt, at Sølvbrudeparret rejser bort for at unddrage sig den Hyldest og Staahej, som et stort Sølvbryllup medfører, men som oftest fejres Dagen sammen med Børn, Slægt og Venner ved en saa stor Fest, som Omstændighederne tillader, og Huset bugner under Blomstergaver, Sølvtøj, Malerier og hvad de Paarørende nu kan finde paa for at forherlige Dagen.

Hvis man er nærstaaende som Slægtning eller Ven, sender man en Gave, særlig, hvis man er med ved Festen. Staar man paa en Fod med Familien som god Bekendt, sender man Blomster med et Par venlige Ord. Er Ens Forhold af fjernere omend velvillig Art, nøjes man med et Telegram, hvilket medfører, at en Mængde saadanne indtræffer, og uheldigvis bruges det, at Bunken læses op ved Bordet. Lov, at De ikke vil lade det ske, naar De holder Sølvbryllup.

Som oftest er der ved et Sølvbryllup Modtagelse i Hjemmet om Formiddagen, hvor der serveres Gratulanterne en Forfriskning, saasom Vin og Smaakager, mens det mere og mere bliver Skik, at Middagen afholdes paa et offentligt Etablissement, dels af Pladshensyn, dels for ikke at trætte.

Har man en meget stor Kreds og Slægt, kan det tilraades at indbyde de Ældre og Nærmeste til Middagen og at lade de Unge og Fjernerestaaende komme om Aftenen.

GULDBRYLLUP fejres sædvanligvis paa samme Maade som Sølvbryllup, og er jo en saa sjælden Fest, at den antager et mere højtidsfuldt Præg med et vist Skær af Vemod over sig, ved Følelsen af, at det snart vil tage Ende med Samlivet med dem, man er samlede for at fejre. Et Guldrudepars høje Alder forarsager, at Gaverne ved denne Lejlighed er af mindre varig og solid Karakter end ved Bryllup og Sølvbryllup — hvad skal gamle Folk med nye Sølvkaffekander og Broncelamper. De har forlængst, hvad de behøver for Resten af Livet. Blomstergaver eller allerhelst et eller andet, der har Forbindelse med deres Børns og Børnebørns Liv, Billeder o. l. vil være at foretrække.

JUBILÆUM er en Festlighed, der spiller en større og større Rolle i Samfundslivet. Ikke alene Personer, saasom Skuespillere, Digtere, Professorer o. a. men Institutioner som Teatre, Foreninger, Korporationer, Skoler, Regimenter o. l. samt Privatforeninger, holder med Iver Jubilæum og kræver stærk Hyldest af Omverdenen for dem, der i Øjeblikket er Ledere. Man har endog ondt ved at vente til den hævdvundne Dato, Femogtyveaarsdagen, men begynder saa smaat at liste Tiaarsdagen ind.

Et Jubilæum fejres selvfølgelig med Gaver, Sammenspisning, Telegrammer, Deputationer og Blomster og allerhelst med en eller flere Ordensdekorationer for de Ledende.

Naar det er Forretninger, der holder Jubilæum, bør det ikke forventes, at private Venner tager Del i det, men Iveren efter at vise Deltagelse er i vore Dage saa stor, at det alligevel sker igennem Besøg, Breve og Blomster, selv om det ikke er paakrævet.

De mere officielle Besøg ved den Slags Lejligheder sker ofte deputationssvis. Den jubilerende Blikkenslager modtager Deputationen staaende, og svarer paa dens Henvendelse med nogle velvalgte Ord. Familien bør først, hvis det sker i Hjemmet, vise sig, naar Højtideligheden gaar over til Vin og Smaakager. Som oftest sker det i Hjemmet, naar, som det hedder, Jubilæet fejres i Stilhed.

FØDSELSDAGEN spiller, som rimeligt er, en Rolle indenfor Hjemmets Vægge. Det er nemlig en Dag, hvor der er Grund til at sige de Ord, der bliver sagt altfor lidt, skønt de burde være lette at sige, og glæder Alle, de Ord, der rummer Kærlighed og Tak for hver lille Tjeneste og hvert kærligt Ord paa alle Livets Graavejrsdage. Underligt saa sjældent de Ord siges mellem Mennesker, men den sære Skyhed der er for at udtale Følelser, den kan vige paa denne Dag, hvis bedste Gave er netop saadanne Ord.

Om Morgenen indtræffer der Fødselsdagskort fra Venner, der ikke har Lejlighed til at aflægge Besøg, medmindre der sendes Blomster, ligesom de fleste Besøgende medbringer Buketter. Besøg aflægges Kl. 3—5 og der trakteres da med Chokolade og Kager.

I Familier, hvis Liv ikke er indrettet paa at modtage Gæster om Dagen, tages der imod om Aftenen, og der drikkes da ogsaa ofte Chokolade og Kaffe.

Fødselsdagen spiller naturligvis især en Rolle for Husets Damer, Børn og gamle Herrer. De arbejdende Herrer lader den som oftest ude af Betragtning og fejrer den muligvis kun ved at indbyde et Par nære Venner til et hyggeligt Maaltid.

Der gives Gaver ved Fødselsdage, men disse antager dog som oftest kun en større Form i de nærmeste

Forhold f. Eks. fra Mand til Hustru og særlig fra Forældre til gifte Børn, hvor lidt Bistand kan gøres nødvendig.

Læg Mærke til, at man ved Lykønskninger til Dame-Fødselsdage ikke dvæler ved Alderen, naar den ligger mellem atten og halvfjers, ved hvilke Fødselsdage Stoltheden over at blive et Aar ældre sædvanligvis findes. Man sender hurtigst muligt efter Fødselsdagen et Kort med et Par venlige Ord til Tak for al udvist Opmærksomhed til dem, der har sendt Hilsen eller Gaver. Jo hurtigere man gør det, jo nemmere er det.

Den om sig gribende Trang til Fest har overført Jubilæumstanken ogsaa paa Fødselsdage, idet baade 50, 60 og 70 ikke at tale om 75 eller alle følgende Numre delelige med 5 efterhaanden giver Anledning til stadig stigende Hyldest, der ikke behøver at staa i Forhold til den Paagældendes Betydning. Som ved al anden Skik og Brug er der ikke andet for end at konstatere det og slaa Følge. Det skal dog fastslaaes, at Festfiguren selv kan bidrage en Del til at holde disse ustanselig tilbagevendende Festligheder lidt indenfor Rimelighedens Grænser dels af Beskedenhed, dels af Tanken om, at de er til ikke ringe Gene og Bekostning for Omgivelserne.

Bordplacering ved Fester. Familiefestligheder har deres Ceremoniel for sig selv, idet der fremkommer en egen Rangforordning, som er uafhængig af andre Hensyn baade til „Fornemhed“ og til Venskab, og ikke staar i mindste Forbindelse med den Omgang, der har fundet Sted. En fuldstændig glemt Søster fra Provinsen, der dukker op ved et Sølvbryllup, indtager en selvfølgelig Førsteplads, fordi det her i første Instans er *Slægten*, der samles.

Mens meget gamle Mennesker helst bør holde sig

tilbage fra Selskabslivet, hvor de passer daarligt, er de ved en Familiefest den smukkeste Pryd. Deres Tilstedeværelse gør Festen til et Symbol paa Slægtens Tradition, og bevirker, at de Unge kommer til at føle sig som hørende til en Enhed, der bør holde sammen under Mærket af de Minder, som de Gamles Nærværelse fremmaner.

JULEN er en Ting, som Folk i de elleve Maaneder af Aaret ikke skænker en Tanke eller højst er enige om, er en meget besværlig Ting, men som den tolvte rejser sig som en Kæmpe, som det er umuligt at diskutere med eller om. Grunden dertil er naturligvis den, at Julen endog fra Hedenskabets Tid er Nordboernes største Fest, saa at ethvert Forsøg paa at afskaffe selv dens uheldige Egenskaber, saasom Udvekslingen af Gaver, vil falde frugtesløst ud, særlig, fordi Børnene har bemægtiget sig den.

Julegaver. Allerede i November begynder de kære Smaa at lade Vink falde om, hvad de kan tænke sig at ville modtage, og inden Juleaften er naaet, er Gavelavinen svulmet op til en tordnende finansiel Katastrofe i mange Huse. Spørgsmaalet vil for de Flestes Vedkommende være: Hvem skal man give Gaver? Det vil naturligvis afhænge af Temperament og Familietradition og særlig af, hvor mange Gaver, man selv faar.

I fornuftigere Kredse har dog Urimeligheden ved, at voksne Mennesker giver hverandre Overraskelsesgaver, gjort sig saa vidt gældende, at man indskrænker sig til Bagateller og spøgefulde Ting, og man maa haabe, at denne Opfattelse vil brede sig, hvor meget end de Handlende anstrenger sig for at holde Skikken vedlige.

De bør ikke give Den, hvis Smag og Vaner De ikke

nøje kender, en Genstand af speciel Art eller af stort Omfang. En uhyre Majolikavase, man ikke har Plads til, er slem at faa til Huse, hvorimod et Silkesjal eller et Par Hansker, der lægges i en Skuffe, aldrig kan genere.

Hvis man har ondt ved at finde paa Gaver til sine Kære, er man som oftest paa den sikre Side, naar man holder sig til det, der kan spises, drikkes eller ryges. En Høne, en Æske Konfekt eller en Flaske Likør kan virke beskedent men aldrig uvelkomment. Spisevarer er at foretrække for Blomster, der sendes rundt efter en stor Maalestok.

Naar De faar noget, De finder forfærdeligt, brug da hele Deres Aandsnærværelse for ikke at røbe det, selv med den mindste Trækning. Glem ikke, at Giveren synes om det.

Giv ikke Deres Børn kostbare Julegaver. Barnefantasiaen har den lykkelige Ævne at gøre det tarveligste Legetøj illuderende, og Luksus bidrager kun til, at Julen, modsat af, hvad den skulde, gør Børnene fordringsfulde og mindre elskværdige.

At lade Gaver, man ikke bryder sig om, gaa videre, er behageligt og besparende, men farligt. Hvem kan i Juleundersøgelsen af Skabe og Skuffer huske, af hvem man har faaet en Tegnebog eller Krukke i Fjor. Men Giveren kan saa glimrende huske det, og en drilsk Skæbne vil undertiden lade det blive ham eller hende, man lyksaliggør med Tingen, og det er ikke Enhver, der kan tage det spøgefuldt.

Naar De derfor lagrer en Genstand med denne Brug for Øje, bør De udstyre den med en oplysende Seddel.

Glem ikke ved Juleudgifterne, at der efter Juleaften er endnu fuldt en Uge tilbage af den endeløse December. Hvis De i Deres Hjertes Godhed lader Dem friste til at støvsuge Deres Pengeskuffe c. den 23de,

bliver det vanskeligt for Dem ved de sidste Juletræer at synge: *Glade Jul, dejlige Jul* med den rette Overbevisning.

Helligdage. Julen er helliget til Familiesammenkomster. Der er ganske vist lidt for mange af dem, fordi Helligdagene er for mange. Det morer ikke de Unge synderlig Dag efter Dag at spille Lotteri om Smaating med gamle Tanter, hvorfor de stræber, hvad de kan, for at komme afsted til Julegens Dansefester paa de store Hoteller. Det virker ikke altid helt elskværdigt, idet Julesammenkomsterne har deres virkelige Berettigelse som et Samlingsmærke for Familien. Til anden Adspredelse er Aaret langt nok.

Nytaaer. Overgangen fra det svundne Aar til det kommende, Nytaarsaften, vil de Fleste helst tilbringe sammen med deres Nærmeste. Naar Klokken slaar tolv, føler man Trang til at tømme sit Glas for det nye og ukendte Aar med dem, man har at støtte sig til, fordi man er forvisset om, at de vil tage Del i Ens Sorger og Glæder.

Glem ikke Nytaarsdag at aflægge et Besøg hos de Ældre i Slægten, særlig Forældre og Søkende, som De ikke var sammen med Nytaarsaften. En ukærlig Forsømmelse af et saadant Hensyn føles ofte stærkt. De Yngre gaar den Dag til de Ældre. Iøvrigt aflægges Nytaarsdag Høflighedsbesøg til Principaler og Chefer desuden til Husets Frue af Herrer, der nyder megen Gæstfrihed i et Hjem. Dog er denne Skik noget i Aftagende.

Der serveres ved saadanne Besøg et Glas Vin og Smaakager.

Jule- og Nytaarskort bruges i stedse stigende Grad, til største Besvær for Postvæsenet og ikke til synderlig Glæde for dem der udveksler dem.

Der lægges mest Vind paa Julekort, hvilket for

saa vidt er urimeligt, da gode Ønsker for et helt Aar dog har større Rækkevidde end en Julehilsen.

Hvis man har faaet Julekort fra Venner, hvem man ikke har gjort Gengæld, sender man et Nytaarskort.

Sæt ikke stor Bekostning paa Jule- og Nytaarskort. Den er ret spildt. Det er jo ikke Litografens Opfindsomhed, man sætter Pris paa, men Deres personlige Indsats, det lille Ord, der kom fra Hjertet og derfor gaar til Hjertet. Det kan De lige saa godt skrive paa et blankt, hvidt Kort.

DET DAGLIGE LIV I HJEMMET

HJEMMETS TONE. For den Ene betyder Ordet Hjem det Sted, som ligger Hjertet nærmest, den Havn, hvorhen man tyer under Livets Kampe og Skuffelser, sikker paa at finde Trøst og Hvile. For den Anden vil Hjemmet kun sige: En nødvendig Station paa den daglige Ørkenvandring gennem Forlystelserne og Forretningerne, det Sted, hvor man spiser og sover, klæder sig om, saa nogenlunde ligegyldig for, hvor det findes, og hvor ofte det skifter Sted.

Naar Hjemmet føles som et saadant blot og bart Opholdssted i Stunder, hvor ikke noget andet og mere underholdende frembød sig, saa kan man være temmelig sikker paa, at der har været og er en Mangel ved den daglige Omgangstone. Forældrene og især Moderen har ikke forstaaet at skabe en Helligdom for sine Børn ud af en Række Værelser, en Følelse, som er noget af det mest dybtgaaende i Menneskers Hjerter ganske uafhængigt af de ydre Kaar. Det er tidt om smaa beskedne og lavloftede Stuer, at de uforglemmeligste Minder og de kærligste Tanker samler sig, hvorimod Livet i prægtige Højenloftssale kan lade Hjertet koldt, fordi der, trods al ydre Glans, savnedes det, der giver Næring til Hjertet og Følelsen. Ligesom det kan ske, at der ikke er Musik i Huset et Sted, hvor der spilles den hele Dag, saa kan der i et Hjem savnes den evig klingende Tone af Skønhed og Livets Glæde.

MAND OG HUSTRU. Den vigtigste Betingelse for, at der skabes en god Tone i Hjemmet, er naturligvis indbyrdes Kærlighed og godt Humør til at taale Livets Ærgrelser og Skuffelser. Men næst efter det er Husfruens Forhold til sit Hjem det mest afgørende.

Husfruen bør være selve Hjemmets varme Hjerte, med i alle dets Hændelser, Glæder og Sorger, og i de Familier, hvor hun det meste af Dagen er paa Farten, i Selskab og Visiter, til Møder og Udsalg, faar det daglige Liv ikke den Samlivshygge over sig, som hvor hun næsten altid er at finde, rede til at raade og trøste sine Børn, naar noget er gaaet dem paa tværs, og endnu mere redbon til at anspore deres Initiativ og Stræben imod nye Maal.

Men hvor meget en Moder end er for sine Børn, maa hun vogte sig for at lade sin Mand føle, at hun altid er paa deres Parti imod ham i de smaa Tvistigheder, som uundgaaeligt opstaar indenfor Familienlivet. Mangt et Ægteskab er faldet sammen, fordi Manden følte Hustruen og Børnene som en kompakt Majoritet imod sig, hvorved han blev isoleret og søgte andetsteds hen med sit Krav til Hyggefølelse og Lykke. At finde lige den rette Plads imellem Mand og opvoksende eller voksne Børn er en ikke helt let, men betydningsfuld Opgave for Husmoderen.

Opstaar der Ordstrid mellem Husfaderen og de voksne Børn, som truer med at antage en lidt bitter Karakter, maa Moderen gøre, hvad hun formaar for at dreje Samtalen i en anden Retning.

Husmoderen bør være den første til at paasé, at hendes Mands Arbejde holdes i Ære, og at der gives ham Ro og Tid i at udøve det. Det samme Hensyn til Hustruens Livsgærning bør udvises af hendes Mand, naar hun har et eget Erhverv.

Husherren bør vogte sig vel for at henfalde til den

almindelige mandlige Skødesynd at være gnaven og ubehagelig eller tvær og tavs til daglig i Hjemmet, alt mens han viser sig fra den muntre og behagelige Side, saa snart han færdes blandt Fremmede. Intet bidrager i højere Grad til at berøve Dagliglivet dets kærlige Fortrolighed og gode Humør.

I Hjem, hvor en saadan Gnavenhed er en tyngende Plage, maa naturligvis Hustruen gøre, hvad hun formaar, for at udviske den og faa Børnene til at forstaa, at Gnavenhed i Hjemmet er en saare almindelig Egenskab hos ældre Mænd. At tale til Manden om det, vil neppe føre til noget Resultat. Naar Mænd først er blevne gnavne, er der ingen Vej tilbage. Men for dem, der endnu ikke er blevet det, kan der være Grund til et advarende Ord, for Gnavenhed er som oftest kun en daarlig Vane, som har ødelagt mangt et Samliv og maaske er en af de hyppigste Aarsager til Ægteskabets Ruin.

En Moder bør gøre sine unge Sønner indlysende, hvilken Plage denne almindelige Egenskab er for Omgivelserne og bede dem indtrængende om at bekæmpe den, naar deres Tid kommer.

En af Grundene til dens Opstaaen er vistnok, at Manden isolerer sit Arbejde og dets Bekymringer for meget fra sin Hustrus Verden. Han maa da bære dem alene, hvad der gør ham indesluttet og trist.

En Mand bør søge at gøre sin Hustru delagtig i sine Vanskeligheder. Han bør have Beroligelsen og Fornyelsen ved at kunne komme til hende og dele dem med hende. Og der kan indtræffe det Øjeblik, hvor han bittert angrer ikke at have gjort det, f. Eks. naar en Forværrelse af deres fælles Stilling kan komme til at staa for hende som en pludselig Katastrofe.

Hvis hun paa Forhaand havde kendt dens Aarsager, vilde hun snarere kunne forstaa Sammenhængen, lige-

som der da havde været givet hende Lejlighed til at komme med et Raad til mulig Afværgelse.

Naar imidlertid Hustruen maa forlange en saadan Tillid af sin Mand, har han ogsaa Ret til at vente, at han til Gengæld kan have den samme Tillid til hende især paa det Punkt, der sædvanligvis er Kvindernes allersvageste, nemlig deres Mangel paa Diskretion. Ethvert Menneske har Trang til at kunne tale med Nogen, hvis ikke han skal blive indesluttet, og naturligst og bedst er det jo, naar han kan tale helt ud til Den, der inderst inde skulde være hans Forbunds-fælle i Livets Kamp. Desværre er der mangan en Mand, som kommer træt og forpint fra Striden for det fælles Bedste, og som saa ligeoverfor sin Hustru er nødt til at skjule og dække og nøje at overveje sine Ord, fordi han ved, at de som „fortrolig Samtale“ vil gaa videre fra hende til Andre, maaske i overdreven og fejlagtig Form.

Man maa derfor raade Hustruen til den størst mulige Diskretion med det, hendes Mand har betroet hende. Kan hun ikke se noget højere Maal med at holde inde med Snakkelysten, bør hun kunne indse, at hun dermed skærer i sit eget Kød, i hvert Tilfælde ved at gøre ham til en ensom og gnaven Mand og saaledes undergrave Hjemmets daglige Liv.

Skinsyge er et af de Træk, der har den mest ødelæggende Virkning paa Lykken i et ægteskabeligt Samliv. Hos Manden bunder den gærne i et erotisk Moment, men for en Kvinde kan det godt ske, at den ikke indskrænker sig til Personer, hvad der jo er den værste Form, men kan omfatte alt, hvad der optager Manden, og hvad han holder af, selv hans Arbejde, som hun dog i Regelen lever af. Denne Art af Skinsyge, ikke mindst den uberettigede, udøver et stadigt

Slid paa Følelsen og virker tilsidst ødelæggende paa Forholdet.

Hvis en Hustru vil beholde sin Mands Kærlighed, maa hun benytte sit mest aarvaagne og fineste Instinkt til at sige sig selv, i hvilke Tilfælde det er betimeligt at tie og i hvilke at tale.

Man kan bringe en Kærlighed til at visne, naar man af Modvilje eller Uforstand undlader at sige de Ord, der kunde have klaret et Misforhold eller bilagt en Uret.

Det kan lige saa fuldt virke ødelæggende paa et Samliv, hvis der med haandfaste Ord gribes ind i noget, der maaske kunde forflygtige ved helt at lades uberørt.

Frem for alt — selv om hun pines — maa hun ikke tale gentagende om noget, der er sikkert paa at opvække Ubehag, ikke atter og atter bringe det samme ømme Punkt paa Bane. Plagsomhed virker dræbende paa en Mand, Samlivet glider ofte ud i Disharmoni ved Hustruens Mangel paa Instinkt i denne Henseende. Manden forstaar bedre, naar han ikke skal spørge og ikke tale om en Ting.

Hvis De ved en Tvistighed med Deres Ægtemage inderst inde i Sjælens Stilhed føler, at De har haft Uret, vær da ikke bange for at indrømme det med nogle kærlige Ord. De kan være sikker paa, at den ikke alene vil blive Dem tilgivet, men at denne Deres Indrømmelse vil trænge helt ind i Hjertet paa Den, De var uretfærdig imod.

Undlad ikke at sige de kærlige Ord i Livet. Man véd aldrig, naar det er for sent, og da vil den Kærlighed og det Hensyn, man har forsømt at vise, blive til en Anger, som aldrig helt fortager sig. De gode Ord, der ikke blev sagt, og den Hengivenhed, der ikke blev

vist, selv om den maaske føltes, har hele Uoprettelighedens Hjælpeløshed over sig.

Arbejdet. Betragt ikke Arbejdet i det daglige Liv som en Plage og en byrdefuld Pligt, men som en Rettighed, Livet gav Dem.

Udfør det mindste Arbejde med samme Troskab og Akkuratessse som det største og respekter det ogsaa hos Deres Ægtefælle.

Gør Arbejdet til Deres bedste og paalideligste Ven, hvori det saa bestaar. Naar man er ung, har man Ungdommen og Haabet; naar man er ældre, har man Arbejdet. Husk, Naturen er ligegyldig for En, Menneskene er som oftest det samme, men Arbejdet lønner En, naar man selv er trofast imod det.

Men forsøm ikke Hvilen. Saa snart De føler Dem aandelig eller legemlig udtrættet, da strit ikke imod, men giv efter og hvil Dem. Foragt ikke en lille Søvn midt paa Dagen; om den saa kun varer ti Minutter, kan den virke mærkelig forfriskende og give Kræfter til mange Timers Arbejde.

Ægtefæller af forskellig Stand og Nationalitet. At Hustruen har valgt en Mand, der staar paa et lavere Dannelsesstrin end hun selv, er meget sjældent, da Kvinder ønsker at se opad i Kærlighed og helst vil nære Beundring for den Mand, de gifter sig med. Saa meget des oftere er Hustruen af ringere Byrd og kulturelt Standpunkt end Manden, ifølge det Urinstinkt hos Mændene, at de vil være de beskyttende overfor de mere hjælpeløse og svage. Dette bevirker, at en Mand ofte selv bliver den svage overfor en energisk Kvinde af Folket, der lægger an paa at blive gift med ham, og sætter det igennem, hvorved han „bliver hængende“, som det hedder i det folkelige Sprog.

Men er hun først bleven hans Hustru og bærer hans Navn, bliver han i høj Grad paavirket af hende og

lydhør overfor den Behandling, der bliver hende til Del i hans Vennekreds. Hvis man sætter Pris paa ham som Ven, bør man derfor med dobbelt Venlighed og Hensynsfuldhed komme hans Hustru i Møde og lette hende Overgangen til de nye Kredse, af hvilke hun fremtidig bliver Medlem ved sin Mands Side.

Det er en Mærkelighed, man daglig er Vidne til, at Mænd ynder at vanskeliggøre deres Liv ved at hjemføre en Hustru fra fremmede Lande istedetfor at vælge en af sine Egne, der er inde i Forholdene og fra Barnsben har lyttet til den samme Sprogets og Hjertets Melodi som de selv. De foretrækker aabenbart Udlændinge.

En saadan fremmed Fugl, der skal sætte sig ind i alt, ligefra det første Ord, hun skal tale, til Forstaaelsen af de ukendte og for hende ravgale Skikke og Sæder, er at beklage. Hvis hendes Mand og hans Familie er En kær, bør man hjælpe hende over denne første vanskelige Del af den Vej, hun har at gaa, særlig, hvis hun lider af Hjemlængsel, hvad Udlændinge jo som oftest gør.

Der er for Manden to Veje at gaa, enten at gøre hende til sin Landsmand og faa hende til at smelte sammen med det Samfund, hvori hun skal leve, eller at gøre Hjemmet til en Erstatning i det Lille for det Fædreland, hun har mistet, ved at indføre dets Sprog og dets Skikke i det fælles Hjem.

Det er fremfor alt Valget af Sprog, der vil blive det afgørende. Hvis den unge Hustru til Omgangssprog vælger sin Mands Modersmaal, og derigennem glider ind i hans Slægt og hans Kreds som En af deres, har hun et større Arbejde at yde til at begynde med, men i det lange Løb bedre Udsigt til at slaa Rod i hans Fædreland, end hvis hun fastholder Brugen af sit eget Modersmaal og derved tvinger Valget af Husets

Omgang til hovedsagelig at bestaa af dem, der bedst behersker hendes Sprog.

En udenlandsk Hustru bør afholde sig fra Kritik til Fremmede af sit nye Fædrelands Levevis. Vi ynder Alle at kritisere vort Eget, men ikke at høre det kritiseret af en Udlænding, hvad hun altsaa har valgt vedblivende at være.

Den Mand, der har ført en ung Kvinde bort fra Fædreland, Slægt og Venner, har en endnu større Forpligtelse imod hende som kærlig Husbond og Beskytter, end hvis han havde giftet sig med et af Landets Børn.

Fornuftigst er det jo i Tide at mærke sig, at man i fjerne Lande bør nøjes med at plukke Blomsterne og lade Buskene staa.

INDBYRDES HENSYNSTAGEN I HJEMMET. Er der noget Sted, hvor det er sandt, at man høster, som man saaer, saa er det tilvisse i det daglige Liv. Den Lykke, man formaar at sprede om sig ved at give Kærligheden til sine Nærmeste et Udtryk, den kommer tifold tilbage, ikke alene i Form af Ens Kæres Glæde og Taknemlighed men ogsaa i selve den Tilfredsstillelse, der ligger i at yde den.

Gør det derfor til en Regel at være til saa megen Glæde og Adspredelse som muligt. Man skal ikke være bange for at paatage sig et lille Arbejde, gaa et Ærinde, give en Haandsrækning, paatage sig en ubehagelig Samtale for at hjælpe dem, man lever sammen med.

Men især skal man tale med dem. Ikke alene om det, der staar i Bladene, eller om det, der foregaar i Huset eller i den snævreste Kreds, men søge at bringe nye Interesser ind gennem Drøftelser af kulturelle Æmner og Spørgsmaal. Enhver af dem, der bor under Tag sammen, bør bidrage Sit til, at Husets Aand og

Tone er højtliggende, uden at Spøg derfor tilside-sættes.

Det Hus, der bandlyser Spøgen og Satiren fra sine Enemærker, har dermed givet Afkald paa de spillende Solstraaler i sin Livsførelse.

Naar Samtalen i Familielivet stiger til Diskussion, maa den nødvendig blive til hvas Disput, der blot forbitrer og aldrig fører til noget Resultat.

Foreligger der indenfor Familiens Medlemmer stærkt afvigende politiske Anskuelser, bør man frit kunne tale derom og Hver især fremsætte sine Meninger uden Forbitrelse eller Anmasselse. De Æmner, man ikke tør berøre, men forsigtigt lader ligge dybt nede i La-sten, bliver tilsidst farlige at drage op for Dagens Lys.

Famlielivet bør jo ikke heller være en sukkersød Aandens Næring, men tværtimod indeholde det Li-vets Salt, der skal styrke En overfor de ydre Omgivel-sers Knubs.

Et Menneske med meget udprægede Interesser bør ikke tale for meget om dem. Paa den anden Side bør de, der lever sammen med ham eller hende, ikke vise Ligegyldighed eller Foragt for denne Hovedinteresse, selv om den drejer sig om Frimærker.

Ethvert Medlem af Husstanden bør føle sig solidarisk med de Andre og tage Del i de Andres Lykke og Sorg. Der er Øjeblikke, hvor Enhver, ikke mindst de Unge, føler Trang til at søge Ly i Hjemmet som i en Nødhavn. Alle Husstandens andre Medlemmer bør i saadanne Dage staa paa sin unge Husfælles Side paa den Maade, der passer til hans Temperament og til hans Skuffelses Natur. Nogle trænger til at tale sig bort fra Bitterheden, Andre tier, men føler Trang til Trøst og Opmuntring, og Andre igen er sky og øm-skindede og trænger til Tavshed. Dem skal man ikke spørge men behandle med kærlig Nænsomhed.

Kend dine Nærmeste saa godt, at Du usvigelig sikkert ved, hvilken Vej til Trøst der er den rette, men hvad enten det er Tavshed eller Tale, lad den være gennemtrængt af en stærk og varm Sympati. Ved Samlivet i en Familie maa man først og fremmest have for Øje, at de forskellige Karakterer og Aldersklasser ser forskelligt paa Livets Forhold. Der er intet Sted, hvor den nænsomme Forstaaelse er nødvendigere, end hvor forskellige Generationer staar overfor hinanden.

Forældre bør søge at gøre sig klart, at de Ældre til alle Tider har syntes, at Verden er gaaet tilbage siden deres Ungdom, og de Unge bør have en Forstaaelse af, at om ti Aar vil de maaske alligevel synes, at Forældrene har Ret. Søg derfor altid at overveje Sagen ogsaa fra de Andres Synspunkt.

Hjemmets religiøse Liv. For ethvert Medlem af en Husstand bør det være magtpaaliggende aldrig at træde op overfor sine Husfællers religiøse Følelser, hverken med Spot eller Kritik eller med at drive Propaganda i Hjemmet. Den bedste Propaganda for sin Religion gør man sikkert ved at være den føjeligste, blideste og mest forstaaende af alle Husfællerne. Jo mere man kan sprede Solskin og Glæde over det Hjem, man lever i, jo lettere vil det være at faa sine Husfæller til at forstaa, at Ens Tro er den bedste.

Vanskeligst bliver Forholdet naturligvis ved Nyomvendelser og Religionsskifte, som ikke rigtig forstaas af Omgivelserne, og hvor den religiøse Begejstring undertiden antager saa stærke Former, at de kan true med at sprænge Hjemmets Rammer.

Hvor et religiøst Ægtepar har voksne Børn, bør de vist være forsigtige med i for stærk en Grad at stræbe efter at bibringe de Unge de samme Følelser. Trykket vil i de fleste Tilfælde bevirke en Modstand, der fører til det stik modsatte Resultat af det, der ønskedes.

DE GAMLE I FAMILIEN. Paa eet Punkt er fuld Eftergivenhed og Overbærenhed nødvendig, og det er, hvor en Husstand rummer meget gamle Medlemmer. De Yngre bør ikke der glemme, at mange Gamle føler Alderdommen hvile paa sig som et stadigt Tryk, der gør dem bitre og ofte uretfærdige.

Der er derfor des mere Grund til at møde dem med den største Hjertelighed for at mildne dem denne indre Sorg og til aldrig at røbe, at der lægges Mærke til deres Smaasvagheder:

Tal højere, naar en Gammel er døv, uden at blive demonstrativ. Søg efter Brillerne, hør paa de gamle Historier. Stræb altid at drage den Paagældende ind i Samtalen og ind i Livet. Gør det ogsaa af den Grund, at det bærer en Løn i sig selv, for de Gamle kan være saa rørende taknemlige over den Hengivenhed, som vises dem af de Unge. Vinder man et gammelt Menneskes Hengivenhed kan dette ofte være et af de smukkeste Forhold, Livet giver En.

Men de Gamle maa heller aldrig glemme, at det er dem, der skal række Haanden ud. Det er nu engang saaledes, at Livet tilhører Ungdommen og det er den, der med kongelig Gavmildhed kan skænke Lys og Lykke.

De Gamle maa derfor vise Deltagelse for den Generation, der har arvet Livet og med kærlig Aarvaagenhed vaage over dens Færd. Hvis de i dette kan bekæmpe Alderdommens Særheder, vil de føle sig rigt belønnede.

FORHOLDET TIL DEN ANDENS FAMILIE er et af de vanskeligste Punkter. Man dumper ved sin Forlovelse pludselig ned i en ofte vildfremmed Familie med andre Forudsætninger og Synspunkter end de, der er raadende i Ens egen Slægt. Sandsynligheden

taler for, at man har vanskeligt ved at finde sig tilrette deri, da Venskab og Sympati er noget, der maa udgaa indefra. Den lader sig sjælden overføre paa paatvungne Onkler, Svogre og Svigerinder.

Men man skylder sin Ægtefælle at gøre alt, hvad man formaar, for at komme til at holde af hans eller hendes Nærmeste, og hvis det ikke lykkes, bør man gøre saa gode Miner som muligt og aldrig lægge en Hindring i Vejen for sin Ægtefælles Slægtsfølelse, endsige hakke paa disse Slægtninge. Det gør kun ondt værre.

FAMILIELIV. Selv om en Families Medlemmer ikke naaer at komme meget sammen undtagen til Livets Højtider, bør de staa paa en saadan Fod som Slægtninge, at de ses i Fortrolighed uden Hensyn til selskabeligt Samvære eller Sammenspisning.

Har De Søskende, har De gifte Børn, har De Forældre, De ikke bor i Hus med, da besøg dem flittigt. Gaa til dem, naar det er mindst ventet i deres daglige Liv — tal med dem om det, der ligger dem paa Sinde, og fortæl dem, hvad De selv, for Deres Part, er optaget af, skuffet over eller glad ved.

Gør Deres Bedste for at finde Næring for Deres Hjerteliv i de nære Forhold. At tro paa fjernere Forbindelser vil som oftest føre til Skuffelser. Men De finder ikke denne Næring uden selv at yde kærlig Interesse og Hensyntagen. Det hjælper ikke, De maaske vil undskylde Dem med, at De ikke har Tid; det er af den Slags, man *skal* finde Tid til, og Den, der f. Eks. forsømmer at besøge sin Moder af Mangel paa Tid, mangler snarere Hjertelag end Tid.

HUSETS VENNER. Maaske Følelsen af at have Venner er en af de største Glæder, der bliver Menne-

sker givet, men denne varme Følelse kan ikke have nogetsomhelst andet end Hjertelaget — Hengivenheden til Grundlag. Det mindste Gran af Snobberi, af personlig Interesse, af Stræberformaal — og det er forbi med den indre Glæde. Der bliver køligt i Ens Indre, og man fortjener ikke bedre.

Det bedste ved det ægte Venskab er næsten det, at det holder En moralsk oprejst. Staar man overfor noget smaaligt og lavt, som man fristes til, noget, der kunde bringe En enten Fordel eller Hævn, og man saa kommer til at tænke paa sin bedste Ven og hans eller hendes Tiltro til Ens Tænkemaade, saa gør man det ikke, dette Lave — kan ikke gøre det. Saa højt skal man sætte Venskabet, og saadanne Venner skal man have.

Det lykkeligste er at slutte sig saa nær til sine Barndoms- og Ungdomsvenner, at man beholder dem Livet langt. Men selvfølgelig kan man ogsaa senere hen i Aarene stifte Bekendtskaber, der udvikler sig til varigt, ja uforgængeligt Venskab, hvor Forholdet er bygget paa en ganske uvilkaarlig Sympathi.

Et gammelt Ord siger:

Ingen Ven Du har, der dadler,
naar Du Dadel har behov.

I rette Øjeblik at gøre en Ven opmærksom paa en Handlemaade, der almindelig vil blive opfattet som fejlagtig, er en virkelig Tjeneste at gøre ham, saa meget mere som den ikke er behagelig. Det maa gøres med Hjerte og Takt, som alt, hvad der skal føre til det Gode.

Baade i Venskabs- og Forretningsforhold skal man være varlig med at glide ind paa et galt Spor, lokket af et bestikkende Væsen. Vi er alle tilbøjelige dertil. Hvis vi vil undgaa Livets værste Knubs — de store

Skuffelser — maa vi lære at se durk igennem et vindende Smil og en behagelig Udtryksmaade ind til Personlighedens mere forborgne Egne. Det hænder jo, at vi i Stedet for de Roser, vi troede at holde i Haanden, ser, at de er vejrede bort, og at vi kun har beholdt Tornene, der stak.

Er det gaaet lidt skævt for en gammel Ven, bør man i forstærket Grad vise ham sit Vennesind.

Man bør være særlig venlig mod dem, der ikke har haft en heldig Haand overfor Livet.

Der er et Forhold, som en nygift Kone bør give nøje Agt paa, et af Samlivets sarteste Forhold, nemlig til hendes Mands Ungdomsvenner. Et Fejlgreb paa dette Punkt har ofte lagt Spiren til en Mands Afkøling overfor Hustruen. I første Omgang vinder hun som oftest, men i næste taber hun.

En ung Hustru bør ikke gennem en Art af Jalousi gøre sin Mands nære Ven til sin Uven, endnu mindre til sin Tilbeder, men til sin Ven og Kammerat, som han er det for Manden.

Det er den unge Hustru, der ved Ægteskabets Begyndelse bestemmer det fremtidige Forholds Natur. Sandsynligheden taler for, at hun da ikke vil se paa Mandens bedste Ven med videre Sympathi, dels fordi man helst vil vælge sine Venner selv, dels fordi hun, hvis hun er forelsket i sin Mand og derfor er lidt ufornuftig, vil synes, at den Følelse, han nærer for Vennen, er noget, der tages fra hende. Men det er det ikke. Følelsen er saa forskelligartet, at den godt kan leve Side om Side med Kærligheden til Hustruen. Hun bør lade sin Mand beholde sine Venner Livet igennem og selv hjælpe ham dermed.

Vær lidt varsom med at se altfor lyst paa Venners Sorg og Modgang og at tale for trøstefuldt derom.

Tro ikke, at det altid trøster at faa sagt i en munter Tone: „Aa, Du skal se, det klarer sig nok“ o. l. Der er Mange, der lader sig irritere af en for udpræget Optimisme og tager den for LigeGYldighed. Hvis ikke de rette Ord kan findes, ti da hellere stille og giv Medhold.

Forsvar altid fraværende Venner, som i Deres Paa-hør bliver angrebet og kritiseret i en Selskabskres. Lad ikke et saadant Øjeblik, som knytter Deres Hjerte fastere til en Ven, drage forbi, og husk paa, at Tavshed fra Deres Side er ikke nok. Man skal imødegaa og bekæmpe usande Rygter og smudsige Hentydninger, der gaar ud over Ens Venner.

Selv om De i Deres stille Sind maa indrømme Berettigelsen af en Kritik, De hører fremsat mod en Ven, udtal da ikke dette, men forsøg at forsvare ham eller hende alligevel ved at gøre de Aarsager eller Synspunkter gældende, der kan have bevirket Vedkommendes Handlemaade, eller fremdrag i hvert Fald andre gode Egenskaber.

Men vær taktfuld og besindig i Deres Forsvar. Unødigt Iver og aggressiv Tone mod de Tilstedeværende virker snarere til Skade end til Gavn for den Fraværende og for Dem selv.

Gentag ikke nedsættende Omtale og Kritik til Den, det er gaaet ud over, med mindre en Imødegaaelse af usande Rygter er nødvendig og betimelig for Vedkommende. Vær i saa Fald klog nok til saa vidt muligt at fortie Navne.

Lad Dem ikke paavirke af en Følelse af ikke at kunne gengælde, hvad De modtager, naar det kommer fra en Ven. I et Forhold, hvor det menneskeligt smukke er og bør være det afgørende, spiller det ikke nogen som helst Rolle, hvem der yder og hvem der

nyder. Ilde anbragt Stolthedfølelse har foraarsaget megen Misforstaaelse her i Verden og derfor megen unødigt Sorg.

Husfæller bør ikke kritisere de Andres Venner, ikke bestandig hakke paa dem, og selvfølgelig især ikke vise sig uvenlig imod dem, det være sig en seksaarig Skolekammerat eller en bedaget Olding. Alle bør føle sig velkomne ved Husets Arne, naar de staar En af Beboerne nær.

Der skal Talent til alt her i Verden, ogsaa til at være Ven paa rette Maade. Det er nemlig ikke gjort alene med at pleje Omgang, det vil sige veksle Indbydelser med sine Venner. Man skal leve med i deres Glæder og Sorger, tage Del i deres Ængstelse ved Sygdomstilfælde, deres Feber ved Børns Eksaminer, deres Forhaabninger ved de Unges Giftermaal o. l. Man skal føle sammen med dem. Denne Ævne for Venskab er undertiden medfødt, oftere ikke. Men man bør fremelske den hos sine Børn, saa vidt man formaar det. Ingen indre Glæde vil kunne være større for dem senere i Livet end at kunne føle denne Meddelagtighed i sine Venners Ve og Vel.

Uvenskaber vil naturligvis indtræffe af og til, i Særdeleshed hvor man holder meget af hinanden og tager sig smaa Uvenligheder og Hensynsløsheder nær, men man bør da ikke fæste sig for stærkt ved dem og ikke tage i Betænkning at række Haanden ud til Forsoning.

Gaa ikke letsindigt løs paa vanskelige Eksperimenter, der let kan føre til Sammenstød, saasom at rejse sammen, føre Hus sammen, leje en Sommerbolig til Venner, laane dem et Sommerkøretøj, betro dem en elsket Hund eller Papegøje o. l. De vanskelige Ting, der *ikke* kan undgaas, som f. Eks. at arve sammen eller faa en Datter gift med en labanagtig Søn af gode

Venner m. m. kan være mere end tilstrækkeligt som Prøvesten.

Naar imidlertid Mennesker ikke er bedre, end at de bliver Uvenner, da bør dette antage saa lidet demonstrative Former som muligt. Det er uklædeligt og latterligt, naar et tidligere varmt Venskab slaar over til vildt Had, og det gør et tarveligt Indtryk, naar det giver sig Udslag i ikke at kunne komme sammen og den Slags. Man bør kunne vedblive at opretholde den ydre Form og være sammen med Alle. Hvis man endelig møder den forhadte Genstand, bør man ikke give Vedkommende den lille Sejrsfornemmelse, at man føler uimodstaaelig Trang til at se ind ad et Urtekræmmervindue.

Den Forandring i Følelserne, der har fundet Sted, bør ikke give sig noget Udslag, som Udenforstaaende kan bemærke.

Hvis De er klog, saa tal kun godt om dem, De ikke kan lide. De faar derved et Drag af velvillig Overlegenhed over Dem, som Deres Uven vil komme til at misunde Dem.

Kan De ikke, hvad de Færreste formaar, tvinge Dem til denne Overlegenhed, saa undgaa Æmnet med et Par ligegyldige Ord.

Er der indtruffet Uoverensstemmelser i Deres Kreds, stræb da at indtage en velvillig Nevtralitet til begge Sider. Prøv ikke paa at spille Forsonerens Rolle undtagen gennem en langsom og indirekte Paavirkning. En demonstrativ Mæglingsaktion vil som oftest føre til, at De bliver Uvenner med begge Parter.

Det samme Resultat opnaar De som oftest ved at tage stærkt Parti for den ene af de stridende Parter. Disse forsones nemlig i Regelen, og i Fredstraktaten vil Den, hvis Parti De har taget, ofre Dem paa det genopstandne Venskabs Alter.

Noget andet er, at det kan være bekvemt at benytte en saadan Strid mellem Venner til at blive af med en Omgang, som ikke var En kær. Men Manøvren er lidt risikabel.

Naar man er forsonet efter et Uvenskab, bør man tage Lære af det Skete og lade det fremtidige Forhold være paa en Varmegrad, der ikke kan medføre Kortslutning.

ORDEN OG PRÆCISION. Et Hjem kan umuligt blive hyggeligt, naar Orden ikke raader i alle dets Forhold. Ordenssans uden Pedanteri maa være den Rettesnor, som gælder for alle Familiens Medlemmer.

Orden er noget af det vanskeligste at lære Børn, og det er meget nemmere for Moderen selv at lægge alt tilrette i alle Skuffer og sørge for at holde Orden for dem alle, end det er at dressere de Unge dertil, men hun bør gøre det alligevel. Hun faar kun Utak derfor i Øjeblikket, men senere i Livet vil hendes Børn være hende taknemlige, hvis det er lykkedes hende at indprente dem Ordenssans. Hvad sagde ikke den vise Frøken Zahle: „Man skal aldrig *gøre* Orden, man skal *have* Orden.“

Præcision spiller ogsaa en stor Rolle i Husets daglige Gang, særlig ved Maaltiderne. Hvorledes kan de blive hyggelige, naar Familiens Medlemmer kommer dumpende bagefter, snart den Ene, snart den Anden, og Maden skal staa og vente og uafsladelig holdes varm. Den Præcision, som Skolen gør Sit for at indblæse Eleverne, bør Familielivet holde vedlige.

Husk, at Præcisionen i Hjemmet gør den til en Vane for Livet, og at det hører med til den mest elementære Høflighed at være punktlig og aldrig lade Andre vente paa sig.

DEN DAGLIGE PAAKLÆDNING bør ikke ringeagtes indenfor Hjemmets Vægge. Hvis alle Medlemmer af Husstanden altid er sirlige og nette i deres Ydre, bidrager det væsentlig til at opretholde Hjemmets gode Tone.

Hav Agtelse for det daglige Livs Skønhed. Mist ikke Omhuen for Deres Klædedragt og Toilette, selv om De lever i Forhold, hvor der ikke er stor Udsigt til at se Fremmede. Især ikke, hvis De er ældre. Et sju-sket Ydre kan til Nød passere for den Unge, men er absolut ødelæggende for Den, der er kommen lidt til Aars. Lige saa frastødende som overdreven Forfængelighed og Hang til at være moderne er for den Ældre, lige saa uheldig er Uorden og Mangel paa Appetitlighed i Ydre. Enhver formaar, selv med smaa Midler, at være sirlig.

Det væsentlige ved Paaklædningen baade for Damer og Herrer er ikke Elegance, men Omhu og Renlighed og især en bestemt Viden om, hvilken Art af Paaklædning der passer til Klokkeslettet og Lejligheden. For Damer, der om Morgenen gør husligt Arbejde, maa det tilraades at have et Overtræk, der helt dækker Hjemmekjolen, og en Molls Kappe, som beskytter Haaret mod Støv. Ved Frokosten aflægges denne Arbejdskittel, og ved Totiden omskiftes Hjemmekjolen, hvis man gaar ud, med Spaseredragten. I store Huse finder som oftest en grundig Omklædning Sted til Middagsbordet.

At iføre sig denne Aftenpaaklædning om Formiddagen, saaledes som det ofte gøres af Herrer i festlige Anledninger, maa siges at være en ligesaa ilde anbragt Skik, som hvis Damer vilde møde f. Eks. til en Udstillingsaabning uden Hat og i udringet Kjole. Paa det Punkt er Damernes Etikette ubetinget heldigere.

Hovedreglen for Paaklædning kan vist siges at være

den: Stor Tarvelighed før Middag og ved og efter denne saa megen Pyntelighed, som Forholdene tillader.

Damer, der ejer Smykker, bør ikke tage disse paa om Formiddagen, særlig ikke Diamanter.

Det maa tilraades Damer i deres Paaklædning at tage mere Hensyn til deres Personlighed end til Modens øjeblikkelige Krav, som kun behøver at følges i Hovedlinjerne. Man bør oparbejde en Stil, der passer til Ens Person. Har man et landligt og buttet Ydre, kan det ikke hjælpe at ville lægge an paa *Grande dame-Stilen*, og er man af Naturen lang og stiv, maa man ganske opgive den smidige Ynde.

Man bør studere sit Udseende og efter det vælge Stilen for sin Paaklædning og sin Haarsætning.

Det maa tilraades enhver Moder at lade sine Døtre lære Skrædersyning. Den Besparelse det er selv at kunne sy eller idetmindste forandre og vedligeholde sine Klæder, har den største Betydning ikke alene for Budgettet men ogsaa for det individuelle i en Dames Ydre.

Middagsbordet. En Husmoder vil handle klogt i at lade Middagsbordet være Midtpunktet for Familiens daglige Liv, det Øjeblik, hvor alle Husstandens Medlemmer samles efter Dagens Gerning og Hver har noget at fortælle fra sin Færden.

Lad Bordet være saa smukt dækket som muligt, ogsaa til daglig. Anretningen kan gøre selv det tarveligste Maaltid tiltalende. Hvis man har lidt Sølvgenstande, bør man til daglig stille dem paa Bordet, og saa vidt muligt undgaa at se paa grimme Genstande, mens man sidder tilbords. Har man det ikke, kan man i vore Dage faa en smuk Erstatning i Stentøj, Kurve o. l. Sæt hver Dag Blomster paa Spisebordet, om ikke andet en beskeden Bregne. Selv det mindste har en oplivende Virkning.

Hvis der er Uoverensstemmelser blandt Familiens Medlemmer, da afskyd ikke Pilene ved Middagsbordet. Lad denne Stund være helliget en fredelig Livsnydelse og Hvile.

Husherren bør gaa i Spidsen og ikke vise sig vranten eller bekymret, og Husfruen bør følge værdigt i hans Fodspor ved ikke at klage over Prisstigning paa Fødemidler eller Vrøvl med Husassistenten. Hun bør ogsaa forhindre, at Børnene tager deres evige Smaakævl med sig tilbords.

Tal ikke ved Bordet om Familieanliggender, som De ikke gerne vil have bekendt udenfor densnævreste Kreds, med mindre De benytter et fremmed Sprog. Den Opvartende vil, selv under den mest korrekte tilsyneladende Upaavirkelighed, alligevel spidse Øren. Det er ikke alt, hvad der sker i Dagligstuen, som man har Lyst til at faa drøftet ad Køkkenvejen. Og det sker ufravigeligt.

Hjemmets Indretning. Luksus gør det visselig ikke. En tre Værelses Lejlighed kan virke paa En som et indtagende Smil og et Slot lade En kold. Den indre Skønhed i Familielivet vil uvilkaarligt give sig Udtryk i det Ydre, hvad enten Hjemmet er stort eller lille, rigt eller fattigt, ifald man føler, at det er en kærlig og indbyrdes lykkelig Familie, der bor der og færdes i Stuerne.

Selv om man er berøvet det, der benævnes Skønhedssans, og selv kender denne Mangel, bør man helst ikke lade Andre, selv anerkendte Specialister, møblere sit Hjem for sig. Naar man selv stræber med det, faar det trods alt et Præg af Ens Personlighed, hvorimod endog den kyndigste Kunstsans, der griber ind i Ens Vaner og Smag, som oftest kun formaar at gøre det til en af de kunstnerisk udstyrede Stuer, uden personligt Særpræg, som man ser afbildede i Kunstindustri-Hefter.

Læg stærk Vægt paa Blomster og Planter. Naar man selv dyrker og opelsker dem, bliver det ikke kostbart, og intet gør et mere hjemligt Indtryk end Blomster. Lad der altid staa lidt afskaarne Blomster i Dagligstuen; selv om Vinteren findes der Sorter, der kan staa længe, og uden en Blomst kan intet prægtigt Møblement frembringe Hjemlighed og Hygge.

Lad blot Deres Hjem være et sandt Udtryk for Dem selv. Gør det ikke til en Parade ved gennem det at give et Indtryk af, at De er rigere eller finere, end De i Virkeligheden er.

Lad Soveværelserne være saa hyggeligt udstyrede som muligt, selv om det kun kan blive med malede Fyrretræsmøbler. Hold Servanten eller Vaskebordet og de andre Møbler, helligede Toilettet, med Tilbehør meget renlige og appetitlige. Stil ikke Papæsker og Medicinflasker paa Skabe eller Kakkellovn og pryd ikke Vægge og Døre med ophængte Klædningsstykker.

Lad der saa vidt muligt være Plads til en magelig Stol i Soveværelset til de Stunder, hvor dets Beboer trækker sig tilbage for at hvile sig eller læse.

Giv Plads for en Badeindretning af en eller anden Art, omend den beskedneste, og brug den flittigt. Et rundt Zinkbadekar og deri en Overskylning fra et Vandfad er overkommelig for de Fleste.

Hvor det er muligt, vil det være forudseende af unge Ægtefolk fra Begyndelsen at have hver sit Soveværelse. Der gives for ethvert Menneske Øjeblikke, hvor man helst vil være ene, hvad enten det er med sine Tanker eller med sin ydre Person.

Mangen gift Kone savner haardt at have selv det mindste Kammer, der er helt hendes eget og hvortil hun kan trække sig tilbage i Enrum. Ægteskabet bevarer desuden lettere sin Friskhed og Skønhed, naar der opretholdes en tilbageholdende Blufærdighed. Hvor en Adskillelse i Rum ikke er mulig, bør det

iværksættes i Tid, saaledes, at der er Timer, hvor hver af Ægtefællerne er sikre paa at være alene.

Lad Farvesammenstilling være Dem mere magtpaa-liggende ved en Stues Ordning end Stoffernes Kost-barhed. Hvad enten De ynder stærke eller udvaskede Farver, studér deres Forhold til hverandre ude i Na-turen og lad dem altid samvirke i Harmoni.

Forsøm ikke Stuens Smaating i denne Sammen-hæng. En Lampeskærm, en Pude, et Bordtæppe, ja selv et Glas med Blomster kan forhøje eller ødelægge Farvevirkningen.

Læg Vind paa behagelige Lysforhold baade ved Da-gen og ved Aften, saaledes, at Lyset falder godt for Dem, der læser eller syer, og velgørende for Øjet for dem, der passiarer.

Pas ved Møblernes Opstilling, at der paa eet eller flere Steder ved Siddepladsernes Fordeling dannes et Centrum, som falder bekvemt og naturligt for dem, der vil tale sammen.

Undgaa at stille meget Nips og mange Fotografier i Ramme paa Borde og Hylder. Læg hellere Fotogra-fierne i Mapper. Lad til Gengæld, hvis De kan, Brugs-genstandene være smukke, saasom Bogbind, Papir-knive, Sykurve o. l.

Sørg for, at Køkkenet er lyst, velholdt og hyggeligt, selv om det er lille.

Lad Deres Husassistent have et godt og hyggeligt Værelse, om det end maa tages fra Lejligheden.

En Husfrue bør have sin bestemte Plads i sin Stue, hvor hun arbejder og modtager Besøg af sine Nær-meste og sine fortrolige Venner. Paa det Sted vil da Tankerne og Minderne søge hende.

HUSASSISTENTERNE. At tilvejebringe det rette Forhold mellem Husfruer og Husassistenter synes at

være et af de allervanskeligste Nutidsproblemer at løse. De unge Piger har ikke mere Lyst til at vælge huslig Gerning til Livskald, dels fordi der har aabnet sig saa mange andre Erhverv for Kvinder, dels fordi Fruene har svært ved at forstaa, at en ny Aand raa-der, og at de maa behandle deres Hjælpersker i Huset som frie Borgerinder med en fælles Arbejdsoverenskomst, og ikke som Tjenerinder, der kun har at lyde. I Huse, hvor dette endnu ikke indrømmes, forlader Husassistenten som Regel sin Plads efter en Maanedes Forløb, og dette finder beklageligvis Sted efter en stor Maalestok til Skade for Hjemmenes gode Aand.

Hvis man er saa lykkelig at have en Hushjælperske, som i et og alt føler sig solidarisk med Huset, kan man ikke noksom betragte hende som sin bedste Ven. En bedre Betryggelse for det daglige Livs Hygge og Velfærd findes ikke.

Tag Hensyn til hendes Ønsker og Vaner, som var det et Medlem af Familien. Giv hende et hyggeligt og vel opvarmet Værelse, en god Seng og en magelig Stol. Sørg for, at hun efter Arbejdet har Bøger at læse i, at hun kan gaa ud om Aftenen, naar hun har Lyst til det, men bestyrk hende helst i ikke at have saa overvældende Lyst dertil, ved at gøre det let for hende at modtage sine Slægtninge og Venner hjemme.

Naar De paatænker et Selskab, vis da Husassistenten det Hensyn at spørge paa Forhaand, om Dagen, der bestemmes, vil træde hindrende i Vejen for et eller andet Forehavende fra hendes Side, en Fødselsdag, en Familiefest el. l. Og vælg i saa Fald en anden Dag.

Glem ikke at fejre en kær Husassistents Fødselsdag paa en Maade, der siger hende, at hun har sin faste Plads i Hjemmet og i Familiens Hjertelag.

Vær taalmodig med ganske unge Pigers Fejl og

Ubehjælpsomhed i Husvæsenet. De kan være fortvivlende, naar de slaar alting itu og smælder med Dørene, men er der en god Art i dem, kan en fornuftig Vejledning faa den slumrende Dygtighed frem. Naar man faar en ny Husassistent, bør man have Taalmodighed til med stor Venlighed at sætte hende ind i Husets daglige Levesæt og Vaner, hvilket vil spare En for Tidsspilde og Misforstaaelser senere.

Hvis man lønner sin Husassistent ordentligt, bør man forlange, at hun ikke viser sig med et sjusket Ydre, især, naar hun lukker op og varter op ved Bordet. I sidste Tilfælde bør hun være iført en sort Kjole og hvidt Forklæde. I større Huse ses det gærne, at hun tillige bærer en hvid Kappe paa Hovedet. Mange Husassistenter vil nødig gaa ind paa dette, og i og for sig er det jo mindre vigtigt, men de bør dog se Sagen fra den Side, at det er en Art Embedsdragt. Ingen Sygeplejerske vil f. Eks. nægte at bære den vedtagne Dragt.

Skænd ikke paa Husassistenten ved de mindste Uheld, men tal fornuftigt og venligt med hende om Tingene. Kom ikke med Bebrejdelser til hende i Andres Paahør.

Lad det ikke ved den mindste Anledning fra en af Siderne komme til en Opsigelse. Der er ikke megen Grund til at tro, at en ny Ordning vil blive bedre for nogen af Parterne, og ved gensidig Imødekommenhed kan man undertiden opnaa varige Resultater.

Vær forsigtig med at lade en Husassistent, der endnu er lidt fremmed i Huset, komme ind i de Vanskeligheder og saarbare Forhold, der kan findes indenfor Familiens engeste Kreds. De fleste Familier har jo „deres Skelet i Skabet“. Naar saadanne Ting refereres og bedømmes gennem den Sladder paa Bagtrapper, som synes uundgaaelig mellem Husassisten-

ter, hos hvem Diskretion ikke er en fremherskende Egenskab, kan der udsaaes megen Ubehagelighed for Familien. Er Husassistenten derimod en prøvet Ven, da vis hende Fortrolighed, saa vidt som det lader sig gøre, og stol da paa, at den ikke bliver misbrugt.

Vær imødekommende og venlig overfor Husassistentens Slægtninge. Drag dem til Huset, saa at hun ikke behøver at søge sin Glæde ude, men efterhaanden lærer at betragte sin Arbejdsplads som et Hjem. Det vil være i Deres Interesse ligesaa vel som i hendes egen.

Naar De besøger Deres Venner, forsøm da ikke at hilse paa Husassistenten, naar hun i sin Stillings Medfør er til Stede eller kommer ind i Stuen. Intet er et klarere Vidnesbyrd om Mangel paa Forstaaelse af Tidsaanden for ikke at tale om Hjertets Dannelse end at betragte en saadan ung Pige som Luft uden at værdige hende et Nik eller blot et Blik. Hun er jo et Medlem af Husstanden og ofte et af de vigtigere.

Det samme uheldige Indtryk gør det, naar man paa Gaden undlader at hilse Husassistenterne hos de Familier, hvor man kommer — for saa vidt man kender dem af Ydre. Med Rette gør de unge Piger gældende, at dette er hensynsløst af de Husvenner, hvis Bekvemmelighed og gode Beværtning de saa ofte har at sørge for. De hævder, at man aldrig vilde være saa uhøflig mod en ung Kvinde i en anden Erhvervs-gren, og dette er et Led i den Sammenhæng som bevirker, at unge Piger af ordentlige Familier er saa utilbøjelige til at gaa den huslige Vej.

Desuden kan Uhøflighed — her som altid — vise sig uklog. Husassistenterne har ofte et stort Ord at sige hos Herskaberne og formaar med en lille Ytring at gavne eller skade Husets Besøgende. Og der kan

jo altid indtræde Tilfælde, hvor disse har vigtige Interesser at gøre gældende.

HJEMMETS ØKONOMI. At have Pengesagerne i Orden er den første Betingelse for et Hjems Trivsel og Lykke. Denne afhænger ikke af store Indtægter, men snarere af at tilvejebringe det rette Forhold mellem Indtægter og Udgifter.

Læg noget op hvert Aar. Man faar Penge for at bruge dem, hedder det. Nej, det gør man ikke. Man faar dem for at bruge nogle og gemme en vis Del til eventuel Nedgangstid.

Før Regnskab med Deres Udgifter. Selv om der er en uomtvistelig Sandhed i det gamle Ordsprog, at „Ulven tager ogsaa talte Lam“, hjælper det dog altid noget, om ikke andet, saa til at holde En underrettet om, hvortil Pengene er gaaet, hvad der altid ellers er En ubegribeligt.

Budgettet. Opstil saa vidt muligt et Budget, saavel for Indtægt som Udgift.

Lad det i dette Budget være Dem magtpaaliggende at have saa smaa *faste* Udgifter som muligt med et saa meget større disponibelt Beløb til de løse Udgifter. Bestandig at have lidt rigeligt med Penge til disse, det er det, der udgør et behageligt Liv, og ikke den store Bolig og den større Husførelse, som en saadan uvilkaarligt medfører.

Betal alt kontant i Privatlivet, og lad Dem ikke friste til at tage paa Bog eller Kredit. Betalingens Dag kommer dog før eller senere, og jo længere det varer, inden De eller de Andre lader den oprinde, jo mere følelig, ja, undertiden uoprettelig bliver den.

Vent derfor saa vidt muligt med at gøre Indkøbene, til De har Pengene dertil.

Spar sammen i det Smaa til de store Indkøb. De

har da den rette Glæde af dem, gennem Indtrykket af, at det er en Gave, De har faaet af Dem selv ved Deres Arbejde eller Deres Sparsommelighed.

Henfald ikke til den meget almindelige Svaghed at spare paa Skillingen og lade Daleren gaa. En stort og elegant anlagt Husførelse, hvor der i Smug fedtes og spares, er ikke alene ulidelig for En selv, men afstedkommer en skarp og berettiget Kritik blandt Alle, der har med En at gøre.

Vær ikke for karrig med Drikkepenge. Lidt Flotthed i den Henseende er en Behagelighed for En selv.

Betal ved Nytaar Deres Regninger for det forløbne Aar, før De tænker paa nye Indkøb ved de aarlige Udsalg. Er De først kommet tilkort og er begyndt at tage op paa kommende Indtægter, kan det danne Begyndelsen til uafsladelige Vanskeligheder. Det er farligt at laane hos Andre, men ikke stort bedre at gøre Laan hos sig selv af Penge, der var lagt hen til et bestemt Brug. Man behøver blot at nævne den ene fæle Stavelse: Skat. Kravene melder sig ubønhørligt, og et elegant, nykøbt Klædningsstykke er da en daarlig Trøst for en tom Pengeskuffe.

Forsøm især ikke at betale den lille Skrædder, Syerske eller Modehandlerinde kontant, selv om Regningen bringes i et ubejlejligt Øjeblik. Vedkommende har maaske haft ondt ved at klare de gjorte Udlæg og trænger haardt til at faa Pengene. Glem ikke, at Lige-gyldighed paa dette Punkt grænser betænkelig nær til Hjerteløshed.

Giv Deres Hustru *egne* Penge til sit personlige Forbrug, saa rigelige som muligt og betragt dem som Lønnen for hendes Stilling som Husmoder. Den er i mange Tilfælde besværlig nok og lønnes ofte med, at hun maa bede om hver Øre, hun har Brug for. Husk paa, at det ikke alene gælder Klæder, men ogsaa alle

de aandelige Formaal, som ethvert intelligent Menneske bør være interesseret i. Jo mere uafhængigt hun er stillet, jo bedre vil hun hævde sig som Personlighed og Bærerinde af Deres Hjem og Navn.

Lad Deres Hustru altid være nøje underrettet om Deres Formuesomstændigheder og Fremtidsudsigter. At undlade dette overfor en flot anlagt Kone har kun altfor ofte ført til en Families økonomiske Ruin, og unddrager hende i altfor høj Grad Medansvaret for en finansiell Katastrofe.

Hvis der foreligger en stærk Formindskelse af Deres Indtægter, tro da ikke, at De kan hidføre en virkelig Reform ved at spinke og spare i det Smaa indenfor den gamle Ramme. Der opnaaes paa den Maade meget lidt. Man maa i et saadant Øjeblik tage Sagen resolut, forlade den gamle Skude, gaa ombord i en ny og mindre, og begynde paa en ny Livets Sejlads. Og Erfaringen viser, at Folk bliver ligesaa lykkelige i mindre Forhold.

Undgaa saa vidt muligt at laane Penge til Mennesker, De sætter Pris paa, da det, hvis Beløbet ikke betales tilbage, hvad det sjældent gør, ufravigelig vil føre til, at De mister den paagældende Ven. Han vil undgaa Dem. Det var derfor en Menneskekender, der i et saadant Tilfælde gav det Svar: „Ja, jeg skal laane dig Pengene, men paa den Betingelse, at du ikke bliver vred paa mig, hvis du ikke kan betale mig dem tilbage.“

Giv hellere ved saadanne Anmodninger Beløbet som en Gave i saa stort Omfang, som De kan det, og med en taktfuld, helst spøgefuld Tilkendegivelse af, at De ikke ønsker nogen Sinde at se Pengene igen.

Hvis Nogen ved Tidernes Ugunst skylder Dem Penge, saa vej enhver Bemærkning, som kunde indeholde en Hentydning til, at De tænker paa Gælden.

Det uskyldigste Ord kan bibringe et giftigt Stik, som aldrig glemmes.

Lad Dem ikke altfor let forlede til at være Garant. Intet Hverv er utaknemligere. Der er Ingen, der takker Dem for det, og De løber ligefuldt den Risiko at maatte af med Deres Penge. Hvor hjælpsom De end er, vær alligevel ikke for ivrig efter at tilbyde at lægge ud. Hvis man ikke paataler det, faar man aldrig sine Penge igen, og siger man noget, faar man Skyld for Nærighed. I hvert Fald faar man ingen Tak. Se venlig ud, og lad de Andre om Udlægget.

Vær varsom, naar De har mistet Penge eller Værdigenstande, med at mistænke Nogen for at have tilgænet sig dem, enten blandt Deres daglige Omgivelser eller tilfældigt tilkomne Personer. Og hvis De ikke kan udelukke en saadan Mistanke, gem den da godt hos Dem selv, indtil noget mere faktisk foreligger.

Man tør vist trygt sige, at intet virker mere fornærmeligt end uforskyldt at faa en saadan Mistanke rettet mod sig. Det tilgives aldrig og bør ikke tilgives. Den letsindige Raskhed, hvormed det daglig sker, bidrager ikke lidet til at udsaa en vis Bitterhed i den retskafne, arbejdende Klasse mod dem, der er anderledes stillet og dog behandler Medmenneskers mere ublide Kaar paa en krænkende Vis. Naar en Brillantbrosche er forsvundet fra en Skuffe, tænkes og siges øjeblikkelig: Hvem har været her? Ikke andre end Madam Thomsen, Rengøringskonen. Spørg i Køkkenet, om hun — eller noget i den Retning. Og saa findes Broschen i mange Tilfælde i en anden Skuffe eller paa Politikamret som tabt paa Koncert. Men Madam Thomsen, hvis hun har faaet det at vide, hvad hun?

Løb ikke straks til Politiet, naar De er bestjaalet eller mener at være det. Tænk først efter, om ikke

det kan bero paa en Fejltagelse, eller, hvis det virkelig er Tilfældet, om De ikke selv har nogen Skyld deri ved at have ledet i Fristelse.

Testamente bør foreligge ved ethvert Dødsfald, hvor der er blot det mindste at efterlade. Ved ikke at gøre Testamente i Tide, kan man udvise en saa hjerteløs Uretfærdighed, f. Eks. mod fattige Slægtninge og mod gamle trofaste Tjenestefolk, at man næsten synes, det gamle Udtryk om ikke at finde Ro i Graven maa ske Fyldest.

Man bør ikke, ved at skrive sit Testamente, føle sig familieforpligtet i altfor snever Forstand, men ogsaa betænke samfundsnyttige og velgørende Institutioner.

Uventet at efterlade en Sum til Venner, der er En kære og som har det smaat, er ligesaa sjældent som det er smukt. Hvis De har mange Penge, og De har Venner, der ikke har det, da husk paa at efterlade dem noget, naar De affatter Deres Testamente. Der vil da være idetmindste Enkelte, som erindrer Dem og velsigner Deres Minde.

Man bør ligeledes skrive op, hvilke Ejendele man efter sin Død ønsker skænket til Paarørende og Venner. Selv om en saadan Optegnelse ikke har retslig Gyldighed, vil de Efterlevende i de fleste Tilfælde efterkomme en Afdøds Ønske, og selv en mindre Genstand, der har tilhørt en bortgaaen Ven, vil være Modtageren kær ved Tanken om, at Den, man ikke mere skal se, tænkte kærligt paa En.

Assurance. Forsøm ikke at assurere mens Tid er, paa alle Omraader, hvor der kan være Brug for det. Hvis ikke De har assureret, gør det da den Dag i Dag.

KORRESPONDANCE. At kunne skrive Breve er en Kunst for sig, en Ævne af stor Værdi til Bevarelse af Livets nære og kære Forhold. Et Brev, der formaar

at give Udtryk for de bedste Følelser, kan varme Modtagerens Hjerter, næsten mere end de udtalte kærlige Ord, og Den, der har levet i et fremmed Land, ved, hvad et Brev fra Hjemmet kan betyde.

Ævnen og Lysten til Brevskrivning er omtrent gaaet tabt i vore Dage, undtagen hvor det gælder et forelsket Par, der *maa* sende et Brev en Time efter, at man skiltes.

Hvem skriver ellers lange Breve? Tiden er blevet saa forjaget, at de Fleste nøjes med et Telegram eller et Prospektkort, som ganske vist kan bringe en venlig Hilsen, men intet derudover.

Man bør ikke nøjes med at sende Postkort til dem, man holder af. Man skal tværtimod opøve sin Ævne til at forme sine Tanker skriftligt, og man skal ikke lade være at skrive et Brev til En, man har kær, fordi man tilsyneladende ikke har noget at fortælle. Det er ofte Dagliglivets Smaating, der morer Modtageren mest og giver det friskeste og mest livfulde Billede af Brevskriverens Færden og Leven. Ævnen til at skrive Breve er i særlig Grad kvindelig. Damebreve er, fraset Skribenters og Videnskabsmænds velskrevne Breve, som oftest mere fortællende og indholdsrige end Skrivelserne fra Mænd, formodentlig fordi Kvinder er mere impulsive og følelsesfulde. Som Regel vil man se, at Moderens Breve til en Søn eller en Datter er smukkere og mere kærkomne end Faderens.

Gem saadanne Breve, hvis De ejer dem, og tag dem undertiden frem.

Husk at tilintetgøre de Breve, som De ikke ønsker skal læses af Andre. Tro ikke, at Papirkurven er nok.

Betragt Privatbreve som betroet Gods. Vær forsigtig med at vise et Brev, kun bestemt for Dem, til Andre. Gør det kun, hvor det er Deres Mening at

vække Glæde dermed, aldrig, hvis det berører vanskelige Forhold eller indeholder nedsættende Udtalelser. Tag hellere et Uddrag af dets Indhold, hvis dette er nødvendigt for en Sags Forløb.

Glem ikke i Stridens Hede, at man ved Offentliggørelsen af et Privatbrev under en Polemik er ude paa Umulighedernes Gebet hvad angaar Takt og Hensyn.

Gør Dem det til en Vane foruden Dato og Aarstal at forsyne ethvert Brev med Adresse og Telefonnumer, hvilket er til stor Lettelse for den eventuelle Besvarelse.

Vær varsom med, naar De retter et skriftligt Spørgsmaal til Nogen, da at lægge en Konvolut forsynet med Adresse og Frimærke i Brevet. Det kan ganske vist i mange Tilfælde fremme Besvarelsen, men det betragtes af Mange som mindre taktfuldt.

Tilintetgør ikke Breve, der har mindste Udsigt til at kaste Lys over en Sag eller et Mellemværende. Den Plads, de optager, er kun lille, og deres Forsvinden kan fortrydes saa bitterligt.

Betänk Dem vel paa at sende Breve uaabnede tilbage, selv om De mener at have nok saa megen Grund til at være forbitret paa Afsenderen. Glem ikke, at det i de fleste Tilfælde er et Skridt, der gør et Brud ulægeligt. Desuden opnaar De ikke altid at give Fjenden det tilsigtede Stød i Hjertekulen, men ligesaa ofte at kaste et komisk Skær over Dem selv, som ved de fleste overflødig stærke Demonstrationer.

Læs ved en Uoverensstemmelse med En, der har staaet Dem nær, den Paagældendes gamle Breve igennem, naar de giver Udtryk for en varm Følelse. Maa-ske der i dem kan ligge nogle Sædekorn skjult, af hvilke en Forstaaelse kan gro frem.

Naar De mener det heldigt at sende et til Dem

rettet Brev til en Anden for eventuelt at meddele Oplysninger eller konstatere et eller andet, bør Vedkommende sende Dem Brevet tilbage med en høflig Tak. Hvis De ikke faar det, og De er interesseret i at faa det igen, er De i Deres Ret til at anmode om det.

Hvis De giver Nogen en anbefalingskrivelse eller blot et Brev til Besørgelse enten personligt i Hænde eller tilsendt, regnes det for god Tone at lade Konvolutten med denne Skrivelse være aaben.

Hvis Den, til hvem De betror den, er kendt med de finere Omgangsformer, vil den ikke blive læst paa Vejen, men den maa være stilet saaledes, at dette kan gøres uden Ubehagelighed paa nogen af Siderne.

I Tilfælde af Bortrejse er det Den, der er taget bort, som først har at skrive.

Efter et Besøg som liggende Gæst, sender man et lille Brev med Tak for udvist Gæstfrihed og mere eller mindre Begejstring over Opholdets Behagelighed.

Hvis De ikke faar Svar paa en skriftlig Forespørgsel eller en Indbydelse i Løbet af nogle Dage, er De i Deres gode Ret til at skrive paa Ny eller til pr. Telefon at forespørge, om Brevet er indtruffet, hvilket er saa meget mere berettiget, som man jo aldrig kan vide, om Adressaten er bortrejst og derfor afskaaret fra at svare.

Vær forsigtig med, hvad De skriver. Paastand kan staa mod Paastand angaaende det, der er blevet sagt, og man kan som oftest snakke sig fra det, men hvad der staar Sort paa Hvidt, er uomstødeligt. Kun altfor ofte er gamle Breve kommet Afsenderen dyrt at staa, og frister overhovedet mere end noget andet til Misbrug. Hvad vilde Folk ikke ofte give for at kunne tilbagekalde et Brev?

Skriv især ikke, mens De er optændt af Harmen, men lad Solen gaa ned over Deres Vrede, før De tager Pen i Haand.

Hvad enten De er vred eller ikke, brug da ikke ubeherskede Udtryk i en Skrivelse. De vil altid fortryde det. Læg Dem den latinske Regel paa Sinde: *Fortiter in re, suaviter in modo.*

Sky ikke den Ulejlighed, det kan være at erkyn- dige Dem om et Navns rette Stavemaade ved et Brevs Afsendelse. Det kan være kedeligt at slaa det op, men Folk kan ikke lide, at deres Navn staves forkert, og hvis De vil opnaa noget gennem en skriftlig Hen- vendelse hos en Potentat, der hedder Hanssen med dobbelt s, maa De være forberedt paa en Skuffelse, hvis De i Brevet har stavet ham slet og ret Han- sen.

Hvis De modtager et uartig og ubehersket Brev, undlad da helst at besvare det.

En Dame, der skriver til Fremmede, med Forvent- ning om Svar, bør i sit Brev give til Kende, om hun er Frue eller Frøken. Som oftest findes denne An- givelse ikke i Breve fra fremmede Damer, hvilket foraarsager Forlegenhed ved Besvarelsen.

Hvis det ikke er Dem en Fornøjelse at skrive Breve, besvar da ethvert Brev hurtigt. Jo længere det varer, jo længere maa ogsaa Brevet blive.

Lad Deres Underskrift altid være tydelig og let læselig. At lægge sig en flot Underskrift til, som In- gen kan tyde, giver Anledning til mange Misforstaa- elser og ubesvarede Breve.

Udskrift. Læg Vægt paa at forsyne Deres Breve med en tydelig Udskrift og Adresse og med rigtig Angivelse af Adressatens Titel eller Livsstilling. En Ukorrektthed paa det Punkt bliver i mange Tilfælde

opfattet som Mangel paa Dannelse. Begyndelsesbogstaverne til indenlandske Ordenstegn bliver som oftest vedføjet Navnet udenpaa Breve, saasom R. af D. Dm. (Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd). Dog begynder denne taabelige Skik at forsvinde. Drejer det sig om Skrivelser, der er Privatlivet uvedkommende, gør dem da saa koncise og kortfattede som muligt, og bland aldrig personlige og udenforstaaende Ting ind i dem. Jo klarere og kortere de er affattede, jo større er Udsigten til, at et Resultat opnaas.

Herrer underskriver sig som bekendt til Fremmede: Ærbødigst N. N. og til Damer af deres Bekendtskabskreds: Deres ærbødigst hengivne N. N.

Damer bruger endnu ikke Formen „Ærbødigst“ trods den efterstræbte Lighed med Mændene paa alle Punkter. Til Fremmede anvendes da gjerne Formen: Forbindtligst eller Venligst Deres X. Y.

Skriver man til en Adressat, der er En fuldstændig ukendt, bruger man som Overskrift kun Navnet Hr. (Titel eller Bestilling) N. N. eller Fru X. Y.

Søg i Privatbreve at finde en lidt mindre banal Over- og Underskrift end Kære N. N. og Deres hengivne X. Y.

Vær varsom med at skrive til Folk paa aabne Brevkort. Mange synes ikke om det.

Naar De modtager et Brev, mens De har Gæster eller selv er Gæst, kan De ikke lukke det op, før De er alene. I hvert Fald maa De sige: „Tillader De“, før De læser det. Det kan være en sand Tantaluskval at sidde og se paa et uaabnet Brev, som man véd indeholder en vigtig Meddelelse, mens der snakkes om ligegyldige Ting, men man maa holde Stand.

Husk aldrig at aabne Andres Breve, selv ikke De-

res Nærmestes, med mindre De har Bemyndigelse dertil.

Afsend ikke et unavngivet Brev. Den, der skriver anonyme Breve med det Formaal at skade og saare, har omtrent samme Stilling mellem Menneskene som Væggetøj mellem Dyrene.

BØRNENE

Den lykkeligste Tid i en Families Liv er vel den, hvor Børnene vokser op om Forældrene, hvor de Unge endnu ikke er fløjet ud af Reden, og hvor det er Faderen og Moderen forundt Dag for Dag at følge og lede deres Børns Udvikling og gennem Samlivet at give Næring til Kærligheden fra Forældre til Børn, den, der er Livets største, fordi det er den eneste, som helt er befriet for alle Tanker om Gengæld og Vederlag, men finder Lykken i en ustanselig Forglemmelse af eget Velvære og personlige Ønsker.

Et Barns Fødsel er derfor den største Begivenhed indenfor et Hjems Vægge, naturligvis især det første Barns Ankomst, men hver en Tilvækst af Børneflokken betyder en ny og rig Mulighed, et nyt Ansvar for en vordende Sjæls rette Udvikling og en Spire til fremtidig Lykke for Hjemmet.

Meddelelse om Barnets Fødsel. Saa snart Barnet er bragt til Verden, er det naturligt at underrette de nærmeste Paarørende, i første Instans selvfølgelig Bedsteforældrene til begge Sider, som i de fleste Tilfælde er dem, der er allergladest. Pr. Telefon eller Brev underretter man derefter fjernere Slægtinge og Venner.

Den udenlandske Skik at avertere Fødsler saa vel som Dødsfald har ikke fundet Vej hertil, men kan maaske anbefales som ganske praktisk.

Mens den unge Moder er bundet til Sygeværelset,

er det elskværdigt af Slægt og Venner at indbyde hendes Mand og adspredde ham lidt.

Det maa stærkt tilraades unge Mødre selv at amme deres Børn. Selv hvor det kun lader sig gennemføre i et kortere Tidsrum, er det af gennemgribende Betydning for Barnets Trivsel at begynde sin Tilværelse med denne naturlige Ernæringsmaade som Grundlag. Og det Øjeblik, hvor en ung Moder lægger sit lille Barn til sit Bryst, er et af det lykkeligste, Livet kan skænke.

SMAABØRN. Den jævne, daglige Behandling af det lille Barn kan allerede fra den spædeste Alder have sin opdragende Magt. Naar f. Eks. et Spædbarns Søvn aldrig maa forstyrres, saa er det ikke blot, fordi det kan være usundt, men ogsaa fordi en altfor pludselig Opvaagnen kan vække Skræk og blive en Spire til Karaktersvagthed.

At Mad og Søvn tildeles med regelmæssige Mellemløb er den første Begyndelse til Begrebet *Orden*, som nødvendigvis maa indgaa som en Bestanddel i det organiserede Sjæleliv.

At Sanserne ikke bliver hidsede, Nerverne ikke pirrede, og at Barnet faar Ro til at bearbejde al legemlig og aandelig Føde er en af de mest grundlæggende Ting.

Hvad der først viser sig hos Barnet af aandeligt Liv, er ikke Tanke og Fornuft, men Instinkt og Følelse. Naar Barnet ligger tørt og mæt og spræller, føler det sig rent instinktmæssigt veltilfreds. Smaabørn føler ifølge dette Instinkt tidlig Paavirkning af en god oplivende Omgang — en uheldig Barnepige kan sætte et Barn meget tilbage.

Man bør lige fra den spædeste Alder vænne Smaabørnene til ikke at vække deres Moder eller Barne-

pige om Natten. Man skal ikke tro, at de trænger til Føde i Nattens Løb, og man skal roligt lade dem skriges i et Par Nætter, saa er det forbi, og de er vænede til at sove, til Morgenen bryder frem.

Naar Børn er blevet et Par Aar gamle og derover, maa man ikke forstyrre deres vaagnende Sjæleliv ved at opvække Rædsel hos dem, et Middel i Opdragelsen, som heldigvis ikke mere er saa hyppigt brugt som forhen. I Barnets let vakte Indbildning antager f. Eks. Mørket en næsten haandgribelig Karakter, der skræmmer dem stærkt. Luk aldrig et lille Barn inde i et mørkt Rum som Straf. Rædslen kan virke næsten lammende paa Nervesystemet.

Sig aldrig til et Barn, at Bømanden kommer og tager det, hvis det gør saa eller saa, eller andre skræmmende Ting hentede i Fantasiens Verden. Frygten for fremmede Mennesker vaagner hos Barnet samtidigt med, at det begynder at kende og elske sine nærmeste Omværende, og selv naar de bliver lidt større, skræmmes de let af enhver ydre Ting, en Maske, en stor Hund eller et Par blaa Brilller. Pludselige stærke Lyde som en Jernbanefløjte eller en elektrisk Klokke virker ogsaa skræmmende paa dem.

Glem aldrig, naar De har et lille Barn, hvor let bevægeligt dets Nervesystem er, og søg at modarbejde dets medfødte Frygtagtighed med klare og kærlige Forklaringer.

Vær klar over, at et lille Barn er glad over andre smaa Børn, overhovedet føler Tryghed og Glæde overfor alt, hvad der er smaat, og en tilsvarende Ængstelse overfor det Store og Dunkle. Før Deres lille Barn saa meget som muligt sammen med andre Smaa-børn. Børn skal ikke blot i fysisk Forstand leve i Lys og Solskin. Alt Mørkt skal holdes borte fra dem.

Lær selv Deres lille Barn at tale og brug ikke dertil

noget lallende Babysprog, som det kun altfor tidt gøres. Tal, selv i Spøg og Leg, klart og korrekt til Barnet, som derved fra ganske lille vænnes til at tale et smukt og omhyggeligt Sprog.

Kælenavne. Giv ikke Deres smaa Børn Kælenavne. Det er saa godt som umuligt senere at frigøre sig for dem og det er en stor Ubehagelighed Livet igennem at gaa rundt og hedde Bips, Misse, Tulle, Tut eller hvad man nu har hittet paa, naar hele Ens Ydre og Væsen er en fuldkommen Kontrast dertil. Det kan lyde lidt højtideligt, naar der siges: „Giv Viktoria en ren Ble paa!“ eller: „Aleksander har kastet sin Vælling op!“ men for Barnets Fremtids Skyld bør man sætte det igennem. Det turde være et Fingerpeg i Retning af, at man helst bør afholde sig fra at give sine Børn altfor højt klingende og for poetiske Navne, som det nu er Skik. Man bør betænke, at Barnet ikke vedbliver at være en henrivende guldklokket Skabning, men med Tiden bliver til en velmeriteret skaldet Grosserer eller en trivelig graahaaret Tante.

DET STØRRE BARN. Naar den Periode i Barnets Liv indtræffer, hvor det uafslædig spørger, ofte paa den taabeligste Maade, maa de Omværende ikke svare afvisende eller undlade at svare. Man maa tænke paa, at et Barn har *alt* at lære, og at fraregnet det at se og høre, er Spørgsmaalet det eneste Middel, hvorved det kan forøge sin Viden.

Giv Barnet en fornuftig Forklaring, der giver det en tydelig Forestilling om den Ting, det spørger om, og svar ikke adspredt.

Fortæl Barnet en Mængde af, hvad det har at lære, paa en Maade, der er afpasset efter dets Udviklings-trin. Fortæl det om Naturens Undere, om de gamle Folkeforestillinger, men især om de bibelske Tildra-

gelses. Intet Æventyr kan være smukkere og mere fængslende for Barnesindet end f. Eks. Fortællingen om Paradisets Have, om Abraham og Isak, der skulde ofres, eller om Noahs Ark. Og for dem, der lægger Vægt paa de religiøse Forestillinger som den rette Ballast i Livet, vil det Kendskab til Bibelens Indhold, som kommer til Barnet fra Moderens Læber, mens det sidder paa hendes Skød, gøre det meget mere modtageligt for senere Paavirkning end den tørre Undervisning i Skolen.

Senere gør man Barnet en Tjeneste ved at fortælle det den elementære Oldtidshistorie og Sagnene fra den nordiske og græske Mytologi paa en letfattelig Maade og ved, ganske ubevidst for Barnet, under Fortællingen at smugle alle de Navne ind i dets Bevidsthed, som det som voksen *maa* kende for at være et kultiveret Menneske. Og hvad kan for et Barn være morsommere at faa fortalt end f. Eks. Odysseen med alle Odysseus' vidunderlige Eventyr hos Polyphem og de træske Sirener?

Jo mere en Moder paa en umærkelig Maade kan bibringe Barnet lidt af den uhyre Sum af Viden, det har at tilegne sig, før det kan tage Kampen op med Tilværelsen, jo bedre udfylder hun denne Del af sin Opgave.

Man lærer sit Barn at blive lykkeligere ved at indblæse det Forstaaelsen af de *smaa* Glæders Betydning.

Man skal i Tide lære Børnene Fornøjelsen ved Arbejdet, ved at lade dem forstaa, at de ikke *maa* ødsle al deres Tid bort; de bliver nemlig hurtigt kede af at lege, hvorimod de elsker at give deres sunde unge Kræfter til hvadsomhelst, naar de indser Nytten deraf, og selv tror paa et Resultat. Men det *maa* være synligt og fatteligt for dem uden Voksnes Forklaringer.

Børn, har saaledes en medfødt Trang til at hjælpe

de Voksne. Man maa aldrig overfor et Barn tilintetgøre Troen paa, at det hjælper, men tage imod det med Glæde og tilsyneladende Paaskønnelse, selv om Hjælpen er ad Hekkenfeldt til.

Væn Deres Børn af med at lyve ved selv at forstaa, at deres sædvanlige Smaaløgne kommer af Selvopholdelsesdrift. Straf dem ikke med Strenghed derfor, men lad hellere, hvor det lader sig gøre, som om De *tror*, hvad der siges. Naar Barnet ikke mere er bange for at sige Sandheden, ender det med at sige den, hvis det da ikke er en virkelig Løgnernatur, der er under Udvikling. I saa Tilfælde hjælper vist intet.

Vær selv saa sandfærdig og oprigtig som muligt, hvis De har Børn at opdrage. Lad dem ikke høre paa, at De afleverer en af de smaa Nødløgne, som kan være undgaaelige i Omgangslivet og er sammenblandet med Høflighed som Fløden med Kaffen, som f. Eks. naar man til Giveren udtrykker sin Glæde over en Gave som man lige forinden har kaldt skrækkelig. Voksne tager det for, hvad det er, som en Konveniens, men Børns Opfattelse er mere primitiv. De synes, naar de hører deres Forældre lyve, at ogsaa de har Lov til det.

Vær varsom med at behandle Smaarapseri hos et Barn som en utilgivelig Synd. Selv de mest retskafne Mennesker har forøvet lidt af den Slags som Børn; om ikke andet har de stjaalet Frugt. Straf dem ikke for haardt — skræm dem ikke fra Vid og Sans, men tal med dem og bring dem til at forstaa, hvor let det Smaa kan føre til det Større.

Hvis man kun har et enkelt Barn, maa det tilraades at sætte det i en Frøbelhave ved omkring fire Aars Alderen for at skaffe det Selskab med andre Børn, og for alle Smaabørn er dette anbefalelsesværdigt, hvis ikke Forældrene har megen Tid eller Lejlighed til at

beskæftige sig med dem. Børnene lærer i den saakaldte Børnehave at gøre Arbejdet til en Leg og Legen til Arbejde. De vaagnende Kræfter benyttes og forædles, al den overflødige Energi, som gør Barnet uroligt og besværligt.

Man brugte tidligere i Barneskolen at straffe ved at paalægge forøget Arbejde. Den uheldige Oversiddende, der er en Rest af denne Methode, er af Frøbel forandret til, at den mest virksomme Straf er at nægte Børnene Glæden ved at deltage i Arbejdet.

Barnepigen er en Person, der har en meget væsentlig Betydning for Børnenes aandelige og legemlige Trivsel. Selv den omhyggeligste Moder kan ikke altid være om sine Børn, men nødes til, særlig hvis hun har et Erhverv, at overlade dem i adskillige af Dagens Timer til en Stedfortræder.

Hvis det er muligt, vælg derfor ikke umodne og fjantede Tøse til Barnepige. Har man ikke Raad til at have en Passerske i den bedste Alder, bør man, i Erkendelse af, at man betror en Barnepige det bedste, man har i Verden, hellere vælge et ældre Menneske, som ikke mere har Kræfter til strengere Arbejde, men som holder af Børn.

Den udenlandske Bonne. Hvis man har Raad til at engagere en udenlandsk Passerske til sine Børn, som, ubevidst for dem, lærer dem et af Verdenssprogene i den Alder, hvor det gaar som ingenting, er det naturligvis en stor Fordel for dem. Men det er jo de Færreste givet.

OPDRAGELSE. At lære den Unge den Kunst at leve Livet, er jo at dygtiggøre ham eller hende som Menneske. Hvorledes sker det? Hvori bestaar Kunsten at opdrage? Vistnok saa godt som ene og alene i Eksemplet. Hvad hjælper det at foreholde og straffe,

moralisere og formane? Ikke meget! Men at Forældre lever saaledes, at det kan være et Eksempel for deres Børn, og at de Unge gaar ud fra Hjemmet uden nogen-sinde at have set noget indenfor dets Vægge, der var lavt eller raat, uhæderligt eller løgnagtigt, men kun hvad der var smukt og godt, det er vist, sammenlagt med en aldrig svigtende Kærlighed, den bedste og i Grunden eneste Opdragelse, man kan give sine Børn.

Resten kommer af sig selv ved at tale med dem, advare dem og raade dem med de Erfaringer, Livet har beriget En med. Skønt — heller ikke det hjælper meget. De Unge vil ikke gennem Raad og Advarsler lære af de Ældres Erfaringer. De vil selv uddrage disse af Livet gennem egne Dumheder og Sorger. Men hvert ældre Slægtled forsøger jo alligevel at lette det næste Vejen gennem Livet.

I ingen Henseende er der vist i Løbet af det sidste Aarhundrede sket en større Forandring end i Børnernes Stilling indenfor Familien. I gamle Dage anvendtes der ikke alene større Strengthed i Opdragelsen, men man gik under denne ud fra det Princip, at Børn skulde holdes i Baggrunden, ikke ses for meget, ikke spørges, ikke spille nogen Rolle, før de blev voksne, hvorimod man nu er gaaet til det stik modsatte Synspunkt og lader Børnene være Forgrundsfigurer paa alle Omraader, mens Forældrene kun er til for at tjene de kære Børns Behov.

Hvilket af de to Principer der er det rigtige, det vil sige det heldigste for det kommende Slægtleds Udvikling, skal ikke bedømmes her. Det skal kun konstateres, at saaledes er det, og at den Opdragelsens Aand, der hersker nu, i hvert Fald har medført det Gode, at den har bragt en i gamle Dage ukendt kameratlig Tone ind mellem Forældre og Børn, baade de opvoksende og de voksne, som har medført, at de nu

kan tale sammen om mangt og meget, der derved kommer frem i Dagens Lys og fordamper, mens det før i Tavshedens Mørke fik Lov til at fortætte sig og blive til noget haardt og stygt.

Tag Dem selv lidt af Deres Børns Leg. Giv Agt paa den, led den ind i det rette Spor og giv dem Idéer, maaske fra Legene i Deres egen Barndom. Det er den bedste Maade, hvorpaa man kan knytte Slægtleddene sammen til et uopløseligt Hele.

Gør, hvad De kan, for at faa Sang og Musik ind i Legen. Lær dem de gamle Børnesange og Rim. Kærlighed til Musik og Digt er den smukkeste Interesse, De kan give Børnene med ud i Livet fra deres Hjem.

Lad Deres Børn lære Noder og Klaverspil, selv om de ikke har Lyst dertil. De færreste Børn har det, men naar de føjes i Ulysten, bebrejder de Forældrene det som voksne.

Giv ikke Børn Bliktrumpeter, Fløjter eller Trommer til Gave. De kære Smaa kan være støjende nok endda og fordummes blot af at hengive sig til et formaalsløst Spektakel, hvad de elsker.

Forær dem hellere Spil, Tegnesager eller Billedbøger, hvad som helst, der er egnet til at udvikle deres Tænksomhed og Intelligens. Kun sjælden har de for meget af den fra Naturens Haand.

Lær Deres Børn i Tide at være uafhængige af andres Hjælp.

Lad dem, saa snart de er store nok dertil, saavel Drengene som Piger, selv rede deres Seng og slaa deres Vaskevand ud.

Lær Deres Smaapiger at lave Mad og vaske op, i Begyndelsen som en Leg, senere som Alvor. Ingen kan vide, under hvilke Forhold og i hvilke Lande de kommer til at leve, og hvis de en Gang paa fjerne og fremmede Steder maa stole paa sig selv, vil de være

taknemmelige for at have lært det i Tide i et kærligt og forstandigt Hjem.

Lad Deres opvoksende Døtre lære Skræddersyning, saa at de, om fornødent, selv kan sy deres Klæder eller i hvert Fald forandre dem.

Forsøm ikke at drage Omsorg for Deres Børns Udseende gennem hele Livet, mens de endnu er Børn, og det maaske endnu er Tid er rette paa Naturens Fejltagelser.

Sørg især for, at Tandstillingen ikke er vansirende, hvad enten det gælder udstaaende eller dobbeltvoksende Tænder. Tandlægekunsten er i vore Dage naaet højt nok til, at de allerfleste af den Slags skæmmende Ting kan afbødes, og Deres Børn vil ellers som Voksne bittert bebrejde Dem, at De ikke har været energisk nok til at lade det foretage i Tide. Gør ligeledes alt, hvad De formaar, for at fjerne Modermærker, Vorter, Skeløjethed o. l. fra Børnenes Ansigter.

Lad en Læge undersøge et Barn ved det mindste Tegn paa Skævhed, Hjulbenethed o. l.

Gør alt, hvad De kan, for at vænne et Barn af med nervøse Trækninger i Ansigtet. Husk, at saadanne Smaating ofte kan ødelægge et Livs Lykke.

Undlad ikke at indprente Deres opvoksende Børn, hvor vigtigt det er at tilegne sig en smuk og rank Holdning, Kendetegnet paa en nedarvet eller tidlig tilegnet Kultur.

Lær dem at bevæge sig frit og rankt under Gangen.

Lær dem at have en ret Ryg og at bære Hovedet højt. Den, der gør det legemligt, vænner sig til ogsaa at gøre det aandeligt.

Lær dem ikke at skyde Skuldrene til Vejrs. Det er en daarlig Vane, som ofte bibringer Indtrykket af en for kort Hals, noget af det mindst flatterende, der findes.

Giv Agt paa at indprente Deres opvoksende Datter Betydningen af Ansigtets Holdning. Det bidrager ikke til Indtrykket af en distingveret Optræden at skære Ansigt og misse med Øjnene i skarpt Sollys, at aabne Munden højt, naar man skal nyse, endsige synligt at undertrykke en Gaben.

Lær hende at kunne beherske sit Smil og sin Alvor. Et Smil paa urette Sted har tidt forandret en Skæbne til det Værre.

Lær hende ikke at ro med Armene under Gangen. Læg Mærke til paa Gader og Veje, hvor uskønt det virker.

Fortæl ikke Børn, at de er kønne. De faar det tidsnok at vide.

Børns Omgang med Penge. Lær Deres Børn, fra de er smaa, at omgaas fornuftigt med Penge, ved at give dem et Beløb at raade over til personlig Brug, selv om det er aldrig saa lidt. Indprent dem Franklins vise Ord: „En Shilling fortjent og en Sixpence givet ud, er Begyndelsen til en Formue. En Sixpence tjent og en Shilling givet ud, er Begyndelsen til Fallit.“

Giv dem efterhaanden mere og mere, med Pligt til at udrede enkelte nødvendige Indkøb, saa at de vænnes til at faa Penge til at strække til over et i Forvejen fastsat Tidsrum.

Børn bør have Karakterpenge for at give dem Indtryk af, at Flid er en Egenskab, der lønner sig.

Lad Deres Børn føre Regnskab over de Beløb de faar. Det er den første Begyndelse til en fornuftig Økonomi.

Lær dem fremfor alt at have noget tilovers for Andre og gjerne at ville give bort.

Gør hvad De kan for i Tide at modvirke Deres Børns, særlig Smaapigers Hang til Sladder. Indprent

dem, at man ikke skal fæste sig ved, hvad der bliver fortalt og ikke bringe det videre.

Forehold dem, hvor uværdigt det er at sladre paa Kamerater.

Det hjælper ikke at ville forhindre Drengene i at slaas, særlig ikke, naar det sker for at forsvare et eller andet dem vedkommende Æresbegreb, Slægten, Skolen e. l. Man bør kun dadle dem, naar de anfalder de Mindre og de Svagere. Det ligger nu engang i Drengenes medfødte Natur at ville slaas.

Lær Deres Dreng Ridderlighed mod Kvinder ved i Tide at modvirke hans Drengeforagt sammen med Kamerater for, hvad de kalder *Tøse*. Lær ham at være en Beskytter for sin mindre Søster, hvis han er saa lykkelig at have en saadan. Lad ham hente hende, hjælpe hende, værne om hende som enkelte Brødre gør det saa smukt.

Søg at bibringe Deres Børn, særlig Drengene, Følelsen af en Pligt til at værne lidt om deres Tøj. Drengene er ubarmhjertig skødesløse med det, de har paa. Sig dem at man godt kan være en rask Dreng, fordi man ikke med Forkærlighed pjasker ud i Rendestene og Pytter uden Skaansel for Fodtøjet. Ved at indprente Omhu for deres Klæder, som skaffes dem af Forældrene, lærer de med det samme at vise særlig Agtpaagivenhed overfor det, Andre betaler.

Modvirk Pyntesyge hos Deres lille Datter, ligefra hun er ganske lille. Klæd hende smukt, paa barnlig og enkel Vis, men tal ikke videre til hende om Klæder. Sig ikke ustanseligt til hende, naar hun faar en ny Kjole paa: „Hvor er Minna dog fin i Dag.“ Husk, at Minna, saa lille hun er, dog er en vordende Kvinde, og at Pyntelyst er mangan Kvindes og derved Mands

Fordærv. Men væn hende tidligt til at have Skønhedssans gennem Omgang med Blomster, Farver, Stoffer o. l. Naar hun har Skønhedssans, vil den ogsaa senere gøre sig gældende i hendes Klædedragt. Det er ikke Kostbarheden, der gør det.

Giv aldrig Deres Børn noget paa, der i Snit og Udseende virker meget afvigende fra deres Jævnaldrendes Klæder. Voksne tænker ikke paa — har glemt — hvor Børn kan lide under andre Børns Spot og Drilleri. Hvad et Par grønne Hvergarms Bukser eller en stortærnet Kjole har indbragt et ømtaaligt Barn af Fortræd, har tidt præget sig uudsletteligt i Sindet. Børn vil være klædte ganske som de Andre.

Indprent Deres Børn, at Graadighed over for Mad og Drikke, eller Frugt og Konfekt er højst ubehøvet, særlig udenfor Hjemmet. Børns Beskedenhed ved et fremmed Bord viser, at de kommer fra et dannet Hjem.

Lad Deres Børn i Tide forstaa, at de absolut ikke maa afbryde de Voksne i deres Tale og ikke ved Spørgsmaal blande sig i en almindelig Samtale mellem Voksne, men kun svare venligt og opmærksomt, naar de tiltales direkte.

Lær dem at springe høfligt til for at optage, hvad Voksne taber paa Gulvet.

Gør hvad De kan for at udvikle Deres Børns Slægtsfølelse ved at tage dem med til Lykønskning ved alle Familiefester saasom Bryllupper, Sølvbryllupper o. l., ja, lad dem endog, naar de bliver større, følge med til Familiens Begravelser. Det giver dem en Følelse af Samhørighed med Andre, som senere kan udstrække sig til at omfatte hele Samfundet.

De bør ikke ved utidigt Drillen forhindre Deres Børn i at have Samlerlyster, men snarere støtte dem

deri, selv om det stjæler lidt vel megen Tid. En Samlerpassion kan senere i Livet være en stor Fornøjelse, og hos en Dreng kan den lille Ting føre til den større at have Interesser udover det personlige Velvære og Behov.

Tag Dem i Agt for at overmætte Deres Børn med Forlystelser. Det gør dem fantasiløse og blaserte før Tiden.

Børns Spisning. Pas godt paa Deres Børns Ernæring, særlig mens de gaar i Skole. Skolebørn lever altfor meget af tør Kost. De gaar glip af Frokosten hjemme og faar kun som Erstatning lidt Smørrebrød. Dagens Hovedmaaltid: Middagen faar de først med den nuværende sene Spisetid henad Sengetid. Giv derfor Børnene noget varmt og solidt, baade før de gaar i Skole og naar de kommer hjem derfra.

Modvirk ikke i for stærk en Grad Deres Børns medfødte Kræsenhed og tving dem ikke paa gammeldags Vis til at spise op, hvad der er givet dem paa deres Tallerken. Dels har de jo ikke selv forsynet sig, saaledes som de Voksne, og dels kan et Barns afgjorte og ubetvingelige Afsky for en Spise bero paa en fysisk Modstand imod dens Ingredienser. Eller det modsatte kan være Tilfældet. Naar Børn har en saa stærk Tilbøjelighed for surt og sødt, er det sikkert, fordi noget i deres Fysik fordrer disse Smagssegenskaber.

Lær Deres Børn at kunne spise uden at spille paa sig selv eller Dugen og at kunne drikke uden at slubre Glassets Indhold i sig.

Lad Børnene fra en tidlig Alder sidde med ved Bordet for at lære at spise smukt. De Hovedregler for Spisning, som Børnene bør lære, er omtrent disse:

Put aldrig Kniven i Munden.

Smask ikke.

Tal ikke med Munden fuld af Mad.

Vis ikke Interesse for hvilken Ret det er, der bringes ind, før den bydes om.

Ræk ikke noget over Naboernes Kuvert. Tag smaa Mundfulde og tyg Maden grundigt.

Drik langsomt.

Pas paa at række Andre, hvad de trænger til.

Sid rank ved Bordet.

Før ikke Konfekt eller Frugt med fra Bordet.

Børns Forhold til Dyr. Børn har nogen medfødt Hang til Grusomhed og Blodtørst. Slagtescener tiltrækker dem paa en højst uheldig Maade, og det tiltaler dem ofte at pine et Insekt ved f. Eks. at rive Vingerne af en Sommerfugl. Modvirk af al Ævne denne medfødte Ubarmhertighed hos Deres Børn. Indprent dem Kærlighed til Dyr og Beskyttelsestrang overfor dem som en af de allervigtigste Betingelser for et humant Livssyn.

Lad gærne Deres Børn selv have Dyr, men glem da ikke, at de selv maa have Ansvaret for, at Dyrene bliver godt behandlede.

Spøgens Betydning. Lær Deres opvoksende Børn den Livets Kunst at forstaa Spøg og opfatte den i samme Aand og Form, hvori den fremsættes. Enhver kan ikke give sig selv Lune og Vid — det er en Naturens Gave. Men Enhver kan opfatte en Spøg med Elskværdighed og besvare den i hvert Fald med godt Humør.

Husk, at den mest dræbende, kedelige Person af alle er Alvorsapostlen, der bliver stødt, saa snart man spøger med ham, og kalder enhver skæmtefuld Udtryksmaade, ethvert muntert henkastet Indfald for Grin, fordi han ikke i Tide har lært at fægte med saa lette Vaaben og derfor staar magtesløs over for Viddets uventede Kaardestød.

Lad en lys Tone være herskende i Deres Hjem —

det raader en Husfrue for — og Deres Børn vil derigennem uden at vide, hvordan det gaar til, komme til at eje Spøgens Naadegave.

Straf. Slaa aldrig større Børn, men straf dem paa anden Vis. Prygl kan paa ærekære opvoksende Børn virke som en saadan Forsmædelse, at den længe efter bliver siddende som en Brod i Hjertet, ja, det kan ske, at den aldrig glemmes.

Giv aldrig Børn en Lussing eller et Puf i Hidsighed over en Bagatel, som f. Eks. naar noget slaas itu e. l.

Slaa fremfor alt ikke Børn, naar Fremmede er til Stede. Det glemmes vanskelig.

Straf aldrig Andres Børn, naar de er Gæster hos Dem. Lad Forældrene det vide, hvis noget graverende er sket.

Saa snart et Barn har tilstaaet sin Fejl og bedt om Tilgivelse, lad den da være glemt med det samme.

Dovenskab. Hvor føjelig De end er imod Deres Børn, og hvor lemfældig og kærlig Deres Opdragelse er, saa er der et Punkt, hvor De aldrig bør vise Dem eftergivende og svag, og det er med Hensyn til Flid. Lad Børnene føle, at deres Forældre foragter Dovenskab, fordi det i Virkeligheden er en foragtelig Egenskab. Lær dem ved Deres eget Eksempel, at Arbejde og Pligter er en Lykke og ikke en Byrde, og at Fritiden først bliver til en Glæde, naar Arbejdet er fra Haanden.

Beklag aldrig Børnene, mens de hører paa det, fordi de har meget at bestille, og samstem ikke i deres Dadel over Skolen, der fordrer meget af dem.

Under de skærpede Fordringer til Individet i Kampen om Livserhvervet, bliver den Dovne sejlet agter ud, og Forældre bør forstaa, at denne Kamp i Virkeligheden allerede begynder for deres Børn ved de

Remser, der skal læres udenad i den tyske og franske Grammatik.

Skaan ikke Børnene for en eneste Times Skolegang.

Opdrag dem saaledes, at de udfører deres Pligter ad Frivillighedens Vej og ikke med Tvang.

Svagelige Børn er de vanskeligste af alle at opdrage, især hvis de har en Legemsfejl, der særstiller dem mellem andre Børn og vækker Medynk hos Fremmede. De forkæles da som oftest af Forældrene paa en Maade, der gør det særdeles vanskeligt for dem at bevare en elskværdig og uegennyttig Karakter.

Det maa være Forældres Opgave at give et saadant svageligt eller misdannet Barn al den Kærlighed, som ene kan holde det skadesløst for den Vanskæbne, der har ramt det, samtidigt med at lære Barnet, at det ikke, trods denne, er fritaget for Hensyn og Pligter.

Vær ikke en af de evig opdragende Mødre, der uaf-ladelig retter paa deres Børn. Det gør ofte den lige modsatte Virkning ved at vække en Art Trods hos Barnet og kan i hvert Fald let forringe Kærligheden til Moderen.

Moderlig Forgudelse. Vær ikke heller en for stærkt forgudende Moder, der evig fremhæver sine Børns Begavelse og øvrige fremragende Egenskaber. Vent hellere med at prise dem, til de i Livet har vist, hvad de duer til. Den Skeptiker, som spurgte: „Hvor bliver alle de begavede Børn af?“ havde det rette Blik paa Forholdet. Vær derfor heller ikke sikker paa, at Deres Søn bliver fremragende i Livet, selv om han viser sig fremragende i Skolen. Skoledukser bliver sjældent Dukser i Livet, dertil hører helt andre menneskelige Egenskaber end at kunne lære udenad. I Livskampen er det snarere Initiativ det kommer an paa end Lærenemhed.

Tal ikke for meget om Deres begavede og udmærkede Børn.

Vis Forsigtighed med at lade Deres opvoksende Datter gaa alene paa Gader og Veje, særlig paa øde Steder, hvorved der kan ske hende de mest gruopvækkende Ting. Indprent hende i hvert Fald ikke at svare, hvis hun tiltales af ubekendte Mandspersoner under hvilket som helst Paaskud.

Sig ikke gerne Nej, naar Deres Børn beder om at faa Venner eller Veninder indbudt. Det er en ikke ualmindelig Hændelse, at en Dreng eller Pige har indbudt hele sin Klasse hjem uden at have turdet sige det til Forældrene; den vidner i Virkeligheden om en dybt indgroet Gæstfrihedsfølelse, blandet med en Frygt for Modstand i Hjemmet, begrundet paa Besvær og Bekostning, en Frygt, der ærligt talt af og til gør sig gældende helt op til Ægtefæller.

Tilintetgør denne Frygt ved liberalt at indbyde Deres Børns Venner, naarsomhelst de ønsker det, eller rettere sagt, lad Børnene selv indbyde dem og blot underrette Hjemmet derom.

Det Hjem, hvor Børnene eller de unge voksne Børn kan samle deres Venner naarsomhelst under en tvangløs Munterhed, der har Livsglæden nemt ved at faa Indpas. Og underligt nok er det ofte i meget lidt rige men dannede Hjem, at en saadan Gæstfrihed mod Ungdommen blomstrer frodigst. I stor Tarvelighed synes de Unge at more sig bedst.

Forældre gør klogt i at stræbe at gøre sig afholdte af deres Børns Venner, give sig af med dem og tage Del i deres Glæder og Sorger.

Det bedste Middel til at være det, man skal for sine Børn, er overhovedet at dele deres Interesser og deres Liv, særlig ved ikke at forlade dem for meget

for at dyrke Adspredelser istedetfor at blive hjemme hos dem i Ro.

Men selv om Forholdet er det kærligste og bedste, maa Forældrene ikke tro, at de ejer deres unge voksne Børns Fortrolighed. I deres Hjerteanliggender betror de sig ikke til Forældrene men til deres Jævnaldrende.

HJEMMET OG SKOLEN. Mange Børn kommer i en uheldig Skole, det vil sige en Skole, der ledes i en Aand, som passer daarligt til det opvoksende Barns Individualitet, og man kan undertiden se et Barn, der i den ene Skole artede sig daarligt, var dovent, forsømmeligt eller genstridigt, blot ved at bytte Skole blive helt medgørligt og udvikle sig paa en anden og heldigere Maade.

Naturligvis bør Forældre ikke ved et løst Skøn altid give Eleven Ret overfor Skolen. Tværtimod. Men naar Barnet vedvarende beklager sig og ikke udvikler sig til sin Fordel, bør de i hvert Fald være meget agtpaagivende overfor den Aand og Tone, der hersker i Skolen, og hvis det ved nærmere Undersøgelse viser sig, at Uoverensstemmelserne mellem Skolelederens System og Barnets Karakter er saa store, at denne synes at tage Skade af det, bør Forældrene resolut skifte Skole, efter omhyggeligt at have indhentet Oplysninger hos andre Forældre angaaende den nye Skoles Arbejds metode og Straffemaader.

Hvis det saa ikke bliver bedre i den nye Skole, vær da overbevist om, at det ikke er Skolens Skyld, men Deres Barns, eller maaske til syvende og sidst Deres egen. Det er en kun altfor almindelig Svaghed at kaste Skylden paa Andre hellere end paa sig selv.

Lektuelæsning. Ved det blotte Ord isner det i En. Er der noget, der er en Plage i det daglige Liv, en

Faldgrube for Livsglæde og Behagelighed i Hjemmene, saa er det Lektuelæsning, baade for Børnene, der efter endt Skoletid skal terpe videre hjemme og for Forældrene, der skal passe, at de virkelig terper.

Nogle paastaar, at Skolebørn lærer meget mindre nu, end de gjorde i gamle Dage, at selv Studenter, disse Athenes Sønner, ingenting kan af Sprog, Mytologi, Skrivefærdighed o. l. Andre siger, at Børn overanstreges. Maaske begge Parter har Ret, for saa vidt at det, der er en smal Sag for det begavede Barn, er en stor Anstrengelse at lære for det ubegavede.

Men nok er det, selv om alle Bestræbelser gaar henimod en friere og mere personlig Kundskabstilegnelse end Fortidens, saa maa der alligevel læses Lektier, og mange Ting maa læres udenad, saasom grammatikalske Remser, Kongerækker, Aarstal, de smaa Profeter og de ni Muser m. m. Tænk, ikke at vide, hvem Habakuk var, og paa et Karneval at være uvidende om, at Dansens Muse hed Terpsichore!

Det er klart, at man ikke er født med Forstaaelse af at lære en Lektie, og i første Instans maa det tilkomme Skolen at lære Barnet dette Arbejde, men idetmindste i de første Aar maa Hjemmet hjælpe til, hvorimod Eleven og Skolen senere hen bør kunne klare Sagen i Forening.

Hjælp Deres smaa Børn med Lektuelæsningen og lad de store klare sig selv.

Und Børnene den Tid, de behøver til at lære Lektierne.

Men opdager De, at et Barn er urimelig længe om at lære sine Lektier, bør De i Forening med Skolen efterforske Grunden til det og muligvis træde hjælpende til.

Hvis der er enkelte Fag, hvori Deres Barn har særlig vanskeligt ved at følge med, kald da om muligt en

Privatlærer til i Hjemmet. Ganske vist, er et Barn vant til at faa Hjælp, vil det ikke vare længe, inden det betragter det som selvfølgeligt, at det bliver Hjælperens Sag at faa Lektien banket ind i dets Hoved, hvorved dets Ævne til selvstændigt Arbejde forringes. Men der kan være vigtige Fag, særlig Regning og Matematik, som ligger enkelte Børn saa fjernt, at det vil være paa sin Plads at stive dem af i dem, for at de kan vinde med i den almindelige Marsch.

Giv ikke Deres Børn altfor mange Undervisningsfag at passe udenfor Skolen. Naar de foruden 5 à 6 Timers Skoletid og dertil hørende Lektielæsning samt eventuel Musikøvelse, skal have Undervisning i Sløjd, Haandarbejde, Fægtning, Gynmestik, Dans, Plastik, og hvad det altsammen er, der frembyder sig, saa kan det let blive saa meget, at der ikke bliver Ro til den individuelle Udvikling gennem selvvalgte Beskæftigelser, som til syvende og sidst bliver det, der bedst former den selvstændige Personlighed.

Eksamenslæsning er jo i Grunden nærmest en Slags Lektielæsning i større Format. Menneskeheden har indrettet det saa forkert, at lægge alle Eksaminer i Juni, mens Nattergalen synger og Roserne blomstrer; der er ikke andet at gøre for de usalige Unge, der burde tumle sig i Mark og Eng, end at glemme Roserne derude og lukke sig inde med Bøgerne i mere eller mindre nødvendig Repetition af de opgivne Pensa.

Hvis Eksaminanderne lider alle Angstens Sjæle kvaler, saa lider Moderen sandelig med dem, naar hun sidder hjemme og afventer Tilbagekomsten med Resultaterne.

Driv ikke et Barns Eksamenslæsning ud over det Rimelige; Overanstrengelse lige før en Eksamen er af det Onde, og den Smule, der kan indhentes i et Par

Dage, forslaaer ikke meget overfor lang Tids Forsømmelse.

Forøg ikke en Eksaminands Nervøsitet ved selv at være nervøs, eller rettere sagt ved at lade det komme til Syne. Lad ubekymret, og stiv derved Offerlammet af.

Spørg ikke uafledigt, hvordan det gaar.

Sørg gerne for kraftig Ernæring til Den, der er oppe til Eksamen og lad der saa vidt muligt være Ro i Huset.

Hjemmeundervisning hører nærmest Landet til, hvis der ikke ogsaa i Bylivet af en eller anden fysisk Aarsag maa tages særligt Hensyn til et Barn. To Mangler klæber altid ved Hjemmeskolen: Savnet af Kammerater og Vanskelighederne, som uundgaaeligt fremkommer ved, at Børn af forskellig Alder undervises paa samme Tid af samme Lærer eller Lærerinde. Men naar Hjemmeundervisningen finder Sted paa Landet, hvilket oftest er Tilfældet, er det et uskatterligt Gode, at Naturen kan komme til at virke med i Undervisningen. Naturen fængsler Børn paa alle Maader, og at lære dem Naturfagene kommer næsten af sig selv, mens Læreren eller Lærerinden under Ture aabner deres Øjne for al den Skønhed, som udfolder sig i Mark og Skov.

En dygtig Lærer eller Lærerinde formaar undertiden at bringe sine Elever videre end deres skolebesøgende Jævnaldrende, idetmindste for en Tid.

Valg af Levevej for de Unge er et af de vanskeligste Spørgsmaal i Familielivet. Som Regel kan der vel siges, at der vælges for tidligt, idet en Dreng i den første Ynglingealder er for umoden til at vide, hvad det drejer sig om, og i altfor høj Grad lader sig paavirke af Faderens Bestilling og andre rent ydre Ting. Hvor mangan Dreng er f. Eks. ikke bleven draget ind i en militær Livsstilling, der passede daarligt til hans

vordende Karakter, blot fordi Faderen var Militær, og han i Opvæksten fik Anledning til at beundre Uniformer og Sabelgehæng.

Paa den anden Side er det farligt at paavirke den Unge for stærkt ved Valget af hans (eller hendes) Levevej. Naar han kommer til Skelsaar og Alder, kan det ske, at han bittert bebrejder sine Forældre deres Indgriben paa et Punkt, som gjaldt hans rent personlige Livslykke, og det er kun altfor tidt, at man hører de Ord: „Havde jeg blot faaet Lov —!“

Man bør vist, naar Øjeblikket er inde, indskrænke sig til at tale alvorligt med den unge Mand og den unge Pige og fremlægge alle Vanskelighederne ved den Vej, de ønsker at vælge, og saa forresten lade dem selv om det.

Især bør man sikkert betænke sig paa at lade sig for stærkt lede af en Familietradition eller af en Bestilling, der kan gaa fra Fader til Søn, men ikke passer for den Unge.

Stedforældre. En af de vanskeligste Samtaler i et Menneskes Liv maa være den, hvor en Fader eller Moder skal sige til sine halvvoxne Børn, at han eller hun agter at indgaa nyt Ægteskab. Hvis Børnene har elsket Den, de har mistet, enten ved Døden eller ved Skilsmisse, føler de et saadant Skridt fra den Tilbageblevnes Side som et Indgreb i deres helligste Rettigheder. Sjælden formaar de dog at forhindre det, saa der er ikke andet at gøre end fra begge Sider at gøre Overgangen og Samlivet saa harmonisk som muligt.

Børnene bør huske, at deres Fader eller Moder ikke lever alene gennem *dem*, men har et eget Hjerteliv. De bør derfor gøre alt for at komme til at holde af Den, der bliver sat *dem* i Faders eller Moders Sted og ikke ved en Modstand, der dog er forgæves, gøre det daglige Liv til en Pine.

Paa den anden Side bør den Nyankomne i Hjemmet, særlig en Stedmoder, sætte hele sit Liv og al sin Hjertegodhed ind paa at vinde sin nye Ægtefælles Børn. Opgaven er ikke let, hvilket belyses ved det Omdømme Begrebet *Stedmoder* har i Folkebevidstheden og Sproget, forhaabentlig dog tidt med Urette.

Sammenbragte Børn. Dobbelt vanskelig stiller Opgaven sig naturligvis, hvor begge de nye Ægtefæller har Børn i Forvejen, og maaske faar et nyt Kuld sammen, et Tilfælde, der i Nutiden, begrundet paa de mange Skilsmisser, ikke er sjældent. Opgaven for en Stedmoder maa da være den, aldrig at lade Stedbørnene mærke, at hendes egne Børn staar hendes Hjerte nærmest. Det er ikke tilstrækkeligt at lade dem være ens stillede med hendes egne Børn i ydre Henseende; hvis Stedbørnene mærker, at de ikke kan faa fat i de smaa usynlige Hjertets Traade, der binder Moder til Børn, saa trækker de sig ind i sig selv.

At sige Sandheden til Børn — den, at en Moder selvfølgelig holder mest af sit eget Afkom, det vil aldrig blive forstaaet af dem. Der er da kun det at gøre, at tage dem ind til sit Hjerte, saa godt man formaar, og gøre sig dobbelt Flid med at forstaa det fremmede Barnesind, man selv med velberaad Hu er gaaet ind paa at lede.

Børn er uhyre følsomme overfor Kærlighed og fornemmer enhver Uretfærdighed og Tilsidesættelse dybt. Hvad er mere medynkvækkende end et ulykkeligt Barn!

Stedforældre bør da ligesaavel som Forældre, uden at trættes, bestandig prøve hver Fordring, de stiller til Barnet, paa sig selv, idet de tænker over, hvilket Indtryk det vilde have gjort paa dem selv, da de var Børn, og hvilke Tanker, det vilde have affødt. De skal

føle deres egen Barndom i Hjertet og lade den være Raadgiveren.

Børn skal leve og vokse op omgivne af Kærlighed. I dens milde Luft trives og udfoldes de gode Egen-skaber og sætter Blomst i det bedste af alt — Tillid først til Forældrene og dernæst til Medmenneskene.

SELSKABSLIVET

GÆSTFRIHEDSFØLELSE er en af Nordboens smukkeste Egenskaber og er saa nøje sammenflettet med Venskabsfølelsen, at den ene næsten ikke kan tænkes uden den anden for en nordisk Bevidsthed. Men som det gaar med det meste af menneskeligt Samkvem, er Enkelheden i Følelsen gaaet tabt i det civiliserede Livs utallige og forskelligartede Forhold. Gæstfriheden er efterhaanden blevet til en ret indviklet Ting med tusinde Formaaler, Forpligtelser og Sidehensyn. Den har dermed skiftet Navn, kaldes *Selskabslivet*, og giver Plads i sin rummelige Ramme for meget Snobberi, mange Fordomme, megen Opstillethed, men heldigvis dog uden at udelukke det gammeldags Begreb Gæstfrihed, der aldrig vil uddø, saa længe der er Nordboer til.

Hvis De er saa lykkelig at besidde en talrig Kreds af Slægt og Venner og ikke en tilsvarende velforsynet Pengepung, er Selskabelighed noget af et Dilemma. Hvis Deres Kreds er nøje indbyrdes forbunden, og De indser, at De langtfra formaar at faa Alle indbudt, bør De tage under Overvejelse, om det ikke er klogest helt at undlade at gøre Selskaber. Dette vækker ikke Anstød, hvorimod De, ved at indbyde Nogle og udelade Andre, risikerer at opvække mere Fornærmelse end Paaskønnelse.

Gensidighed i selskabelige Forpligtelser forudsættes i altfor høj Grad som en ufravigelig Regel, og Mange,

især Yngre, gaar ofte og piner sig ved ikke at have faaet indbudt Familier, i hvis Hus de har nydt Gæstfrihed, og hvor det ikke falder de Paagældende ind med en Tanke at vente eller ønske noget Gengæld.

Det er ofte, at Mænd i store Stillinger og med meget Arbejde nok ynder at se Folk hos sig, „føre Hus“, som det hedder og samle en Vennekreds om sig uden derfor at have Lyst til de 5 Aftener om Ugen at styrte tidlig fra Kontoret hjem og klæde sig om og afsted til kedelige Selskaber, hvorfra man træt og anstrengt kommer hjem ud paa Natten.

Naar man ved et Par høflige Afslag har faaet Indtrykket af, at dette er Tilfældet, er det mest passende at ophøre at indbyde de Paagældende; men saafremt man ved gentagne Indbydelser faar tilkendegivet, at de alligevel ønsker at se En hos sig, bør man rolig gaa der og omsætte sin Trang til Gengældelse i Smaaopmærksomheder mod Husets Damer og hjertelig Tagen Del i Familiens festlige Anledninger.

MIDDAGSSELSKAB er den almindeligste Form for selskabelige Sammenkomster, som rimeligt er i et Land, hvor Bordets Glæder spiller en saa uhyre Rolle. Det første man skrider til er:

Indbydelseslisten, naar man efter at have nydt Gæstfrihed i sin Kreds, bliver klar over, at nu maa der gøres noget.

Det viser sig da som oftest altid, at den urgamle Konflikt er til Stede mellem Pligt og Tilbøjelighed. Det er altid dem, der virker mindre opmuntrende, som man trænger mest til at faa indbudt, hvorimod de luftigere Elementer, der strør Festlighed om sig, sjælden har paabebyrdet En med Forpligtelser.

Det er altsaa her nødvendigt at resignere, dog helst ikke helt. De selskabeligt set nødvendige men maaske

ikke helt morsomme Gæster sætter nemlig overordentlig Pris paa at blive indbudt sammen med lidt forfriskende Elementer, som f. Eks. Kunstnere regnes for at være, undertiden med Urette.

Hvis man i sin Kreds har kendte Skuespillere og Malere, Digttere og Journalister, bør man fordele dem jævnt over sin Selskabelighed, hvilket dog er nemmere sagt end gjort, da de helst vil sammen.

En af Selskabslivets Hovedvanskeligheder er Overskuddet af Damer, ikke mindst de ældre Tanter, Enkefruer m. m. Hvorfor har Vorherre skabt saa faa Mandfolk og tilmed indrettet det saaledes, at disse nødig vil i Selskab, hvorimod alle Damer intet heller vil. Til en vis Grad kan man nok give Herrerne to Damer, men de fleste Mænd føler sig dog lidt fortrykte ved at være i for stor Minoritet.

Det kan derfor foreslaas, at man i Huse, hvor Spindesiden er særlig voldsomt repræsenteret i Vennekredsen, foranstalter en Damemiddag i Ny og Næ i Lighed med Herremiddage. De kan falde overraskende fornøjelige ud, men forhindrer maaske ikke, at Enkefruerne og Frøkerne føler sig brøstholdne, naar de hører om Middage i samme Hus, hvor lykkeligere Medsøstre har været bedt sammen med rigtige Mandfolk.

Omtal ikke for meget til Deres Bekendte Selskaber, hvori de ikke har deltaget eller skal deltage. De vil let blive fornærmede, idet de, ofte med Grund, vil antage, at det Selskab, de er bedt med til, er det mindre fine Sæt. Det drejer sig nemlig for de Fleste ikke om, hvorvidt de har moret sig, men om, hvorvidt de har været sammen med „de Fineste“. Det kan her bemærkes, at der endnu findes nogen Uvilje mod den udenlandske Skik at indbyde nogle faa Standspersoner til Middag og et stort Antal Gæster om Aftenen, men

at Formen selvfølgelig har sine praktiske Fordele og ikke indeholder nogen Klassificering af Gæsterne, særlig hvor disse er unge. Men selvfølgelig kan man ikke indbyde ældre Standspersoner til Aften, hvor Andre har været hos En til Middag.

Dette gælder dog ikke særlig festlige Lejligheder, hvor f. Eks. en berømt Udlænding fejres.

En Slagskygge over enhver Selskabsliste er Pligt-kontingentet til Familien. I et Hus, hvor begge Ægtefæller er rigeligt forsynet med Søstre, Svigerinder, Kusiner o. l. for ikke at tale om gifte Børn, og disse pligt-skyldigst skal med ved alle Lejligheder, naas der praktisk talt meget lidt ved hvert enkelt Selskab. Man kan skride til at afholde Familieselskaber, men de regarderes mindre, skønt de tilvisse koster Værten det samme.

Under Sæsonens selskabelige Højtryk er det saa godt som umuligt at faa samlet de Mennesker, man ved Listens Affattelse mente vilde passe sammen. Derfor er den Kreds, som Vært og Værtinde vil komme til at modtage ved Indgangsdøren med et affabelt Smil, som oftest ganske forskellig fra den, de havde paatænkt.

Naturligvis bør man saa vidt muligt undgaa at bede de Mennesker sammen, som man ved lever i Uvenskab, især i smaa Selskaber. Iøvrigt kan det undertiden gaa overraskende godt, og et saadant tilfældigt Samvær kan lægge Spiren til en Forsoning.

Meddelelsen til Betjeningen fordrer i ikke faa Tilfælde lidt Mod. I meget gæstfrie Huse trættes Hus-assistenterne let af de mange Selskaber og det stærkt forøgede Arbejde, de medfører, og modtager Meddelelsen om et nyt Foretagende med lidt sure Miner.

Det kan foreslaas at give dem et Ekstra-Vederlag, hvergang der er Selskab i Huset, ansat i Forhold til

den lejede Hjælp. Betaling er altid et godt Middel til at klare Humøret.

Pladsforhold. Man bør ikke indbyde Flere end det Antal, der virkelig er Plads til ved Bordet. Som Regel sidder Folk ikke bekvemt nok ved et Middagsselskab. Man hører, hvordan Værtinden ved et Middagsbord, hvor der ikke er Plads til saa meget som et Knivsblad mellem Gæsterne, i en beklagende Tone siger: „Vi havde bedt Professor N. N.s med Døtre, men desværre kunde de ikke komme.“ Hvorpaa man ser sig om og tænker med Undren paa, hvor Familien N. N. da skulde have været placeret. Sagen er, at istedetfor at have været lettet ved at være sluppet for N. N.s har Værtinden ilet med at indbyde Andre til at sidde paa deres knapt tilmaalte Pladser. Det er undskyldeligt, fordi Maden, Vinene, Cigarerne, Opvartningen, Blomsterregningen, Belysningen, hele det særdeles kostbare og besværlige Apparat maa udnyttes til det yderste i en almindelig Husholdning, naar man engang er ved det. Altsaa, det er forstaaeligt, men ikke helt behageligt for de Indbudne.

Naar man ved en Afvejning af alle disse Forhold skrider til Affattelse af en Indbydelsesliste, maa man sørge for at faa Selskabet saa underholdende som muligt.

Man bør tage et ligeligt Hensyn til at indbyde Folk, der passer sammen, og som man ved gjerne vil træffes, og dertil forstaar at bringe nye og muntre Æmner ind i Samtalen. Desuden nogle Udenforstaaende, der formaar at medbringe et friskt Pust.

Raader man i sin Kreds over smukke og elegante Damer, bør man være klar over, at de gør en næsten ligesaa blændende Virkning som Berømtheder, og man bør ubetinget anvende dem som Dekorationsgenstande.

Indbydelse udstedes paa et bestandig tidligere Tidspunkt, undertiden c. 14 Dage før Datoen. Det er paa den Maade efterhaanden blevet et rent Bogholderi at holde Rede paa Dagens Anvendelse, og Forglemmelser kan meget let indtræffe.

Hvis man kommer meget ud, bør man paa sit Skrivebord have en Liste over Dagene i Ugen paa samme Maade som Teatrenes Repertoirelister.

I de fleste Tilfælde udstedes trykte Indbydelseskort, som, om man vil, kan købes færdige til Udfyldning.

En skriftlig Indbydelse er i de fleste Tilfælde at foretrække for Telefonering. Dels undgaas enhver Misforstaaelse, naar man har Sort paa Hvidt at holde sig til, dels er det nemmere at finde et Paaskud til at svare Nej i et sirligt, beklagende Brev end naar man uventet angribes i Flanken ved en Opringning. Det er ikke Alle givet at have det lynsnare Lyvetalent — man har tværtimod som Regel det barnlige Blik paa Forholdet, at man forlanger, Folk skal tro det, man siger. At lyve skriftligt er lettere, hvis man overhovedet kan bruge saa tungt et Ord om de høflige og af Alle vedtagne Paaskud, der lyder bedre end det ligefremme: Jeg vil ikke.

Men enten De vil eller ikke, opsæt ikke at lade Folk det vide. Hurtighed med Svar er en betydelig Lettelse i Selskabelighedens Besvær. Svar altid omgaaende.

Siger De Nej, da giv ikke mere end een Grund dertil. Flere Aarsager indgyder Mistillid.

Har De først sagt Ja, da svigt ikke uden tvingende Nødvendighed.

Naar det ikke gælder et meget stort Selskab, undgaa da helst at benytte trykte Kort, men indbyd hellere gode Venner i en personligt skrevet Billet med et Par venlige Ord til hver især. Dette lille Udtryk for Ven-

skab giver de Indbudte Lyst til at komme og kan bevirke, at der paa Forhaand skabes den hjertelige Stemning, som er mere værd end al ydre Luksus.

At give tilbords er den Opgave, der foreligger, naar man omsider efter Afslag, Afbud og Erstatningsindbydelser er naaet til en forhaabentlig definitiv Liste. Det er ved en stor Liste eller en, der er belemret med Uvenskaber, et rent Generalstabsarbejde, der maa udføres med overlegen Kløgt for at disponere over de forskellige Enheder, der ofte er stærkt uensartede.

Som Hovedregel gælder, at Værten skal have den fornemste Dame tilbords, eller, hvis ikke noget paa-bydende i den Retning gør sig gældende, eventuelt en Dame, der besøger Huset for første Gang. Værtinden føres helst ikke ind af den Herre, hvis Frue har Værten tilbords, men hun har ham, hvis ogsaa han er en Gæst, man ønsker at hædre, siddende ved sin højre Side ved Bordet. Saafremt Selskabets Pragtfigur er uden Hustru, har Værtinden selvfølgelig ham tilbords. Eventuelle Døtre anbringes helst med Husets Sønner eller omvendt.

Hvis der i Selskabet findes en Minister eller Gesandt, har Værtinden ham tilbords.

Hvor saadanne formelle Forhold ikke foreligger, maa Værtinden ofte trække af med den mindst omstridte Herre, som ellers er vanskelig at anbringe hos de andre Damer, da der lægges en overraskende Vægt paa, hvem man faar tilbords.

Ved Tilbordsgivning bør man prøve at bringe Afveksling og ikke give en Herre den Dame, som oftere har haft den Glæde. Det sker saa let, naar man synes de passer sammen, men man hører ofte den Klage fremsat: Jeg skal altid have N. N. tilbords her i Huset. Dette er en Klage, der ikke kan rejses af forlovede

Par, der ifølge en mærkværdig Skik altid *skal* have hinanden tilbords. Livet kan saamænd blive langt nok for dem endda.

Ved Fordelingen af Damer og Herrer bør man have for Øje, at de to Paagældende har let ved at finde Samtalestof gennem fælles Interesser.

Ved Placeringen af Parrene omkring Bordet, gælder det som oftest, at Vært og Værtinde sidder vis à vis, enten for Enden af Bordet eller paa Midten af Langsiden.

I Huse, hvor der lægges Vægt paa en munter Tone, siges det at være Brug, at Ægtepar altid anbringes paa samme Side af Bordet, hvor begge Parter kan udfølge sig lidt ugenert uden at være under Kontrol af Ægtefællens Blik.

ANKOMST TIL SELSKAB. Det er en selskabelig Umulighed, at Vært og Værtinde ikke er fuldt færdige ved Gæsternes Ankomst, afventende dem i Modtagelsesværelset, ligesom alt andet i Huset maa være i fuld Orden, før Nogen kommer.

Præcision ved Selskab. Det forventes, at Gæsterne møder nogenlunde til den fastsatte Tid. Naar denne overskrides med et Kvarter, maa der gives motiveret Undskyldning, hvorved det er rart, naar den Paagældende kan finde paa en frisk og ikke altfor ofte brugt Forklaring paa, at det sultne Selskab har været holdt ventende. 20 Minuter over Tiden har Værtinden Lov til at lade Gæsterne gaa tilbords, idet Pladsen for den endnu ikke Ankomne holdes aaben, og Borddamen, hvis det er en Herre, der lader vente paa sig, føres ind af en Anden.

Man maa hellere komme 35 Minuter for sent end 25, da man i saa Fald kan faa Værtinden til at tro, at man har taget en halv Time fejl af Tiden.

Hvis man af den Oplukkendes forfjamskede Mine og en paafaldende Tomhed i Entreen kan forstaa, at man er kommen en halv Time for tidlig, bør man gaa en Tur i Mellemtiden.

Hvis man af uforudsete og uopsættelige Forretninger eller andre Forhindringer bliver klar over, at man ikke kan naa frem til et Selskab i rette Tid, bør man telefonere derhen i Tide og anmode, om Selskabet vil gaa tilbords.

Tidspunktet for et Middagsselskab varierer for Tiden fra Kl. 6 $\frac{1}{2}$ til Kl. 8.

Paaklædning. Det er praktisk paa Indbydelserne at angive, hvilken Paaklædning der skal anvendes for Herrernes Vedkommende, da deres Selskabsdragt jo er en Art Uniformering.

Naar Dragten ikke er angivet i Indbydelsen, kan man forespørge telefonisk.

I hvert Tilfælde gælder det, at Husets Herrer er mindst festligt paaklædte. Det sker endda, at en Vært skifter Dragt fra det mere til det mindre elegante, for at berolige Gæster, der underligt nok kan være forpinte over ikke at være i det rette Antræk.

Denne for Kvinder noget uforstaaelige Korrektheds-Optagethed bunder sikkert i, at Mandsdragten i sig selv er saa uskøn, at Korrekthed bliver det eneste forsonende ved den.

Er man imidlertid kommen i et Selskab i en ukorrekt Dragt, bør man ved dette som ved alle andre selskabelige Smaa-Uheld tale saa lidt om det som muligt.

For Damer gælder det, at man ikke altid ved, om en Indbydelse gælder et større eller et lille Selskab. Man bør derfor bestandig have en Kjole, der i al Tarvelighed er syet saaledes, at den — blot ikke helt højhalset eller med Ærmer til Haandleddet — kan

gaa til begge Dele. En god Kniplingskrave og et Par lange Handsker gør Udslaget.

Vær hellere for enkelt end for elegant klædt til Anledningen. Malplaceret Pragt virker tarveligst af Alt.

Spar saa lidt som muligt paa Handsker og Fodbeklædning. Naar disse Ting er i Orden, gør det hele Ens Ydre soigneret.

En smuk Frisure gør ogsaa Underværker.

Naar De har klædt Dem paa til Selskab, efterlad da ikke et uordentligt og sjusket Værelse med brugt Vaskestel, Klædningsstykker, der flyder o. l. Ingenting bidrager mere til at give Ens Husassistent ringe Tanker om Ens huslige Værd.

Er det Dem, der har Selskab, hav da altid et Værelse, der er hyggeligt i Stand til eventuelt Brug for Gæster.

Ordener. Ved et almindeligt Middagsselskab bruges det saa godt som ikke mere at bære Ordener, ikke engang i smaat Format. Det forbeholdes til større festlige Lejligheder. Kun en Roset i Knaphullet angiver, at den paagældende Medborger er i Besiddelse af det af saa Mange eftertragede Kendetegn paa Samfundets Anerkendelse.

For Hofmænd og Officerer foreligger der et indviklet Ceremoniel ang. inden- og udenlandske Ordensdekorationer, f. Eks. om, hvorvidt en udenlandsk Orden skal bæres ved Nærværelsen af en Potentat fra det Rige, hvorfra Dekorationen er tildelt, o. s. v. Som en Hovedregel kan det kun angives, at man helst skal være tilbageholdende med at pynte sig med Ordener, og at disse i hvert Fald tager sig meget lidt smagfulde ud for civile Herrer om Formiddagen i Forbindelse med Kjole og Hvidt, som man kun altfor ofte kan se det paa vore hjemlige Breddegrader.

Der bæres kun Ordensroset i Knaphullet, naar man er iført civil Formiddagsdragt.

Titler er noget af det vanskeligste at lære at benytte rigtigt, naar man er Udlænding eller forlægger sin Personlighed fra eet Samfundslag over i et andet. Der er saa mange Snurrigheder. Kammerjunker er f. Eks. en fin Titel og Jægermester ligesaa, hvorimod Benævnelsen „Kammerjæger“ ikke just forbinder Tanken med en hofmæssig Levevej. Og hvem kan forstaa, hvorfor man i Tiltale ikke gjerne siger Hr. Minister, men bør sige *Ministeren*, hvorimod man godt kan sige: Hr. General, og om man vil Hr. Professor. Man kan sige baade Deres Excellence og Excellencen. Men man kan ikke benævne f. Eks. General G. F. Jensen som Hr. Jensen.

Det samme gælder kvindelige Titler. Man kan ikke kalde Grevinde N. N. for Fru N. N. men man skal ikke benytte Titelen meget i en Samtale. Dog bruges den uheldigvis mere her end f. Eks. i Frankrig, hvor en Grevinde *kun* tiltales som saadan af Betjeningen, men af sin Omgangskreds kaldes *Madame*. I England kan endog Dronningen og Prinsesserne tiltales som *Madam*.

Hvis man mener at have en god Ven i en betitlet Dame, skal man kun benytte hendes Titel i Omtale eller udenpaa Breve. I Tiltaleform vil den give hende et Indtryk af Fjernhed, som vil gøre hende ondt og let kan forrykke Forholdet.

Hvert Land har sine Egenheder. I England kan f. Eks. en Baronet ikke benævnes uden sit Fornavn, og dette bruges i Tiltale uden Efternavn sammen med Titelen Sir, f. Eks. Sir Arthur, Sir Charles.

Afbud kan være noget af en Hensynsløshed mod Huset, der har udstedt Indbydelsen og bør derfor kun

anvendes, naar der er tvingende Grund dertil saasom virkelig forhindrende Sygdom, pludselig Sorg o. l.

Tretten tilbords. Et Afbud kan især virke som en Katastrofe, naar man ligger og krydser omkring Tallet 13, da den protestantiske Guddom af sine Tilbedere menes at ville ihjelslaa en af dem, der har siddet tilbords med 12 andre, et Forhold der ikke virker saa irriterende paa Katolikernes Skaber, heldigvis for dem.

Undgaa derfor paa vore hjemlige Enemærker at blive 13 tilbords, da De risikerer at føle Dem skyldbevidst, hvis En af dem maatte vandre heden i Aarets Løb.

Det kan være fortvivlende, naar Telefonen i en Influenzaperiode kimer Gang paa Gang for samme Dag at melde Afbud. Man kan nemlig være sikker paa, at det træffer saa uheldigt som muligt. Er der for mange Damer, er det Herrer, der sender Afbud, og er det knapt med Damer, er det dem, der faar et Feberanfald. Og allerværst er det, naar enten Hædersgæsterne, for hvem det hele var lavet, melder Forfald, eller naar det er det forbindende Element, det selskabelige Kit, der skulde holde sammen paa de hinanden ubekendte Gæster.

I sin Nedstemthed begaar man da som oftest den Dumhed at forsøge paa at faa Hullet udfyldt ved i sidste Øjeblik at telefonere til nære Venner. De første man henvender sig til, kan naturligvis aldrig, eller er ikke indrettede paa det, og mere og mere febrilsk kimer man videre, og faar tilsidst nogle Mennesker til at give Møde, der er den øvrige Kreds ganske uvedkommende og nærmest er til Besvær. Oven i Købet skal man takke dem varmt for deres Elskværdighed.

Derfor — hvis Uheldet sker, at De faar Afbud samme Dag, gør da ikke fortvivlede Forsøg paa at faa

det oprindeligt fastsatte Tal af Gæster udfyldt, men indskrænk roligt Antallet og gør det bedste ud af Situationen.

Ankomst. Søg at anbringe Deres Overtøj, saa det ikke er for vanskeligt at finde, ifald De maatte mene det ønskeligt at forsvinde i god Tid.

At komme ind i en Selskabssal er for generte Mennesker en sand Gru, en Følelse af Ubehag, som Nogle dækker med en friskfyragtig Frejdighed, mens Andre kommer ind med en sky og kejtet Mine. Vært og Værtinde bør helst holde sig i Nærheden af Døren og ikke fordybe sig saa stærkt i samtalende Grupper, at de ikke straks kan modtage de Indtrædende med Venlighed, saa de straks befinder sig vel. Den Nyankomne hilser først paa Husets Frue og dernæst paa de Tilstedeværende efter deres Placering i Rummet, dog med noget Hensyn til at hilse først paa særlig fremragende Tilstedeværende.

Presentation. Vært og Værtinde sørger for — eventuelt bistaaet af deres voksne Børn — at alle Gæsterne bliver forestillede for hverandre, naar de ikke før har truffet hinanden.

Er der Tale om Presentation mellem en Ældre og en Yngre, nævnes den Yngres eller mindre betydelige Persons Navn først, for ligesom at antyde, at man forestiller den Paagældende for den Ældre.

Det samme er Tilfældet ved Presentation mellem en Dame og en Herre.

Hvis Presentationen forsømmes, maa Gæsterne enten anmode derom eller eventuelt selv nævne deres Navn.

I meget store Selskaber, Baller, Fester o. l. er det selvfølgelig ugørligt at gøre Alle bekendte med hinanden.

Da maa de Tilstedeværende selv sørge for af fælles

Bekendte at blive forestillede for dem, de ønsker at underholde sig med.

Ved saadanne Lejligheder er det, at en Herre kan gaa hen til en anden Herre og nævne sit Navn, hvorpaa den Anden rækker ham Haanden og ligeledes nævner, hvem han er. Naar en Yngre tiltaler en Ældre, siger han: „Hr. N. N. tillad mig at forestille mig for Dem.“

Denne Fremgangsmaade anvendes af Herrer kun i Nødstilfælde overfor Damer. Man faar hellere en Anden til at forestille sig.

Har man ved en Presentation ikke opfattet Navnet, spørger man ikke om det, men erklynder sig hos en Anden.

Det er heldigst at være forestillet for Alle, da enhver Gæst i et Selskab af almindelig Størrelse helst maa have talt med alle Tilstedeværende, selv om det kun er nogle Ord i en fælles Samtale.

Tiden før man gaar tilbords er det mindst tiltalende Tidspunkt ved et Selskab. Det er vanskeligt for Værtinden, trods alle Anmodninger, at faa Gæsterne til at sprede sig og sætte sig ned, og man bør derfor søge at gøre denne afventende Stund saa kort som muligt.

Hvis en Husfrue formaar at skabe en utvungen Stemning i den fatale halve Time, hvor man staar og venter enten paa Maden eller Efternølerne, har hun Værtindetalent. Det er ikke let at sætte Humør i sultne Gæster.

Gaaen tilbords. Værten meddeler stille, hvilke Damer Selskabets Herrer skal have tilbords, medmindre der i Entreen staar en Skaal med smaa Sedler, som man holder stærkt Udkig efter, idet man dog kun søger efter sit eget Navn, uden at bryde sig om de Andres. Der vises kun Glæde, selv om det er en gam-

mel Snerpe man har faaet tildelt. Værten maa i saadanne Tilfælde afholde sig fra deltagende og undskyldende Forklaringer.

Naar der gives Signal til at gaa tilbords, gaar Værten i Spidsen med sin Dame, og hjælper, før han sætter sig, de Indtrædende med at finde deres Plads, saafremt ikke denne, hvad der ved store Selskaber er praktisk, er angivet paa det Kort, hvor Herrens Borddame stod anført.

Gæsternes Plads ved Bordet bør i hvert Fald være angivet ved Kuverten.

Husfruen gaar sidst ind med sin Herre, hvorefter man sætter sig.

Spisebordet og Maden. Det vil altid glæde en Værtinde, hvis Nogen blandt Gæsterne udtaler en Ros over Bordets smagfulde Ordning. Der er her Grund til at lægge Vægt paa at gøre denne Ordning nogenlunde enkel og dog festlig uden alle de Kruseduller af smaa Glas med Violer, haandmalede Menuer, Baandsløjfer, Blomster plantede paa Knappenaale, samt Servietter som langhalsede Svaner, der er betegnende for den næstbedste Smag. Lys og Blomster, Krystal, og — hvis man har det — Sølv er tilstrækkeligt til at gøre selv den enkleste Borddækning elegant.

Det maa anbefales ikke at pryde Bordet med Blomster, der har en bedøvende Duft som f. Eks. Hyacinther og Liljer, da Mange faar Hovedpine deraf. Er det imidlertid sket, bør man som Gæst ikke volde Forstyrrelse ved at udbede sig Blomsterne fjernede.

Tro ikke at De frembringer Virkning af Elegance ved en overvældende Masse af Retter eller Geledder af Vinglas. De opnaar det stik Modsatte, nemlig at komme til at virke som en nyopdukkende Rigmand, der ved Hjælp af haandgribelige og let paaviselige Udgifter forsøger at dække over Mangelen paa virke-

lig Kultur. Dette bliver særlig grelt, naar nogensomhelst Art af Priser bliver omtalt, selv om det blot sker i Form af, at Gæsterne underrettes om, at Rødvinen er fra 1868, for saa ved man, at den er dyr. I virkelig fine Huse serveres kun faa men udsøgte Retter og enkelte gode Vine. God og smuk Frugt er altid Maaltidets bedste Prydelse saa vel dekorativt som gastronomisk set.

Ingen bør tale om Maden, især ikke Vært og Værtinde.

Det maa tilraades at anbringe rigeligt med Vand og Selters paa Spisebordet, da Mange ønsker det enten som Fortynding af Vinen eller som særlig Drik. Paa de fleste Spiseborde savnes der Vand, og man maa skaffe sig det gennem de Opvartende, ofte efter længere Venten. Dette er ikke heldigt.

Tonen ved Bordet bør være munter uden at udvikle sig til at blive larmende. Mens det i Udlandet, særlig i England, helst undgaas at tale over Bordet, er man her mindre formfuld, men det bør dog holdes indenfor rimelige Grænser og helst indskrænkes til kortere Bemærkninger.

Læg Vægt paa altid at tale med Deres Sidemand, ikke alene Den De har tilbords, men ogsaa Den, der sidder ved Deres anden Side, hvilket er et nødvendigt Hensyn til Vært og Værtinde, og hvis De kommer i Samtale med Den, der sidder paa Plads Nr. 2 fra Dem, søg da at inddrage den Mellemsiddende i Samtalen, som ellers vil sidde med en knugende Følelse af Forladthed.

Hvis begge Deres Naboer ved Bordet er optagne af Samtale, er der ikke andet for Dem at gøre end med muntert Udseende at passe Deres Fortæring og søge den første Anledning til at komme ind i en af Sam-

talerne, hvilket ikke vil vare længe, hvis det er velopdragne Mennesker, De har ved Deres Side.

Herren hælder, første Gang han skænker, et Par Draaber Vin først i sit eget Glas, hvilken Skik skriver sig fra den Tid, hvor man kunde frygte et Stykke Prop i Vinen, dernæst fylder han sin Dames Glas, indtil hun siger Stop. Han kan da forsyne sig selv, hvis ikke Damen paa hans anden Side ogsaa er van-smægtende. En Dame kan ikke godt skænke Vin for sig selv, men maa, som den svage Kvinde, søge Mandens Beskyttelse, i hvilket Tilfælde han gør det med en Undskyldning for sin Uagtsomhed.

At drikke Glas med hinanden. Værten hilser paa sine mandlige Gæster ved at drikke et Glas med dem. Undertiden ogsaa med Damerne, i det mindste nogle af dem, med mindre han overlader denne Høflighedsakt til Værtinden.

En Herre drikker som oftest med sin Borddame og ligeledes med sin Hustrus Bordkavaler.

Den mindre Fornemme eller Yngre kan ikke godt være den opfordrende.

Naar Kongen gør en Bordfælle den Ære at drikke med sig, rejser Vedkommende sig og drikker staaende. Dette bruges ogsaa, omend i aftagende Grad, under mindre hofmæssige Forhold, naar det er en ældre, højt værdsat Bordfælle, særlig en ældre Dame, der opfordrer en Yngre til at drikke med sig. Især gøres det blandt Officerer. I andre Krese rejser man sig som oftest kun halvvejs eller lægger en vis Ærbødighed i sit Udtryk og Blik, maaske afpasset efter det, man har at vente af den Paagældende.

Efter dansk Skik returneres Opfordringen ikke.

Den gamle Vedtægt, at Glasset skulde tømmes, er heldigvis gaaet af Brug, hvorved mange blussende Ansigter efter Bordet undgaas.

I øvrigt er hele Skikken ikke ueffen. Den giver Stemning ved et Festbord og kan undertiden udjævne et Mellemværende ved at vise Den, der opfordres, at det hele var ikke saa slemt ment. Og den gamle Skik opretholder stadig sin Popularitet, fordi det er en Opmærksomhed, der er nem — og billig. I det mindste for Gæsterne.

Tøm ikke gjerne Deres Karaffel helt, saaledes at der maa hældes mere Vin paa den.

Vis ikke nogen iøjnefaldende Interesse for Maden. Forsyn Dem tilsyneladende ligegyldigt, selv om De er sulten, hvilket ikke vil klæde Dem at tale om, hverken før eller under Maaltidet.

Forsyn Dem ikke flere Gange af samme Ret, medmindre det er nogenlunde almindeligt ved Bordet, saaledes at De saa at sige rives med af Stemningen, idet det er heldigt, at samtlige Tilstedeværende er færdige nogenlunde samtidigt. Naar man er tilfredsstillet, kan det markeres ved, at man lægger Kniv og Gaffel i ret Linje ud fra sig som Tegn paa, at man ikke ønsker mere.

Undgaa saa vidt muligt at levne og gør Deres Bedste for, at Deres Tallerken ikke har et utiltalende Udseende, naar De er færdig.

Hvis De af Naturen er begavet med en særlig udmærket Appetit, maa De helst berolige den noget ved de beskedne hjemlige Kødgryder, inden De gaar i Selskab, for ikke at falde ud af Ensemblet ved en isoleret Hunger.

Serveringen. Værtinden bør aldrig med et Ord berøre Besværet, der er gaaet forud for det Selskab, der afholdes.

Hun maa heller ikke virke, som om Opvarthningen i mindste Maade bekymrer hende. Hun opnaar ikke det mindste ved at vise sig nervøs. Naar en Ret ikke

er færdig, kan det ikke nytte, at hun rejser sig og farer ud og veksler bitre Ord med Kogersken, og er der Kludder og Fejltagelser ved Opvartningen, bøder hverken Bebrejdelser eller straffende Blikke derpaa, da det i heldigste Tilfælde kun bidrager til at gøre den Skyldige mere forfjamsket, ligesom det giver Gæsterne et ubehageligt Indtryk af, at hele Maskineriet virker daarligt.

Bedst er det at have saa rigeligt med øvet Opvartning, som man kan, for ikke at have unødige lange Pavser mellem Retterne, og især at have givet fyldstgørende Besked paa Forhaand, for at undgaa unødige indbyrdes Diskussion mellem de Opvartende.

Det maa betragtes som heldigst at begynde Ombydningen med den Dame, der har Værten tilbords, og naar der er to Serveringer, da ved en Dame ved den modsatte Side af Bordet, og de Opvartende bevæger sig tilhøjre, saaledes at Vært og Værtinde tager sidst, hvilken Rækkefølge ogsaa følges med de Vine, der ikke staar paa Bordet, men skænkes omkring.

Ved et Middagsselskab lader Gæsterne, som de ikke kender Lejetjenerne, skønt de idelig har set dem under hele Saisonen. Ved et saadant Gensyn at sige højt: „Goddag, Smith! Hvordan gaar det?“ og derved antyde, at Smith ikke er Tjener i Huset, er ligesaa hjerteløst overfor Værtens Følelser, som at antyde, at en Sovesofa er en Sovesofa. En af Hovedreglerne ved selskabelig Tone er overhovedet at gaa ud fra, at Ens Vært og Værtinde ikke har noget Privatliv, men at alle deres Dage henleves i den samme Glans som i den forhaandenværende Time.

Uheld ved Opvartningen. Hvis der i et Selskab lyder et Rabalder af ituslaet Glas og Porcelæn fra en tilstødende Stue, maa Værtinden, selv om det er ildevarslende, ikke med en Mine lade sig mærke med det,

endsige ile ud for at erkyndige sig om, hvad det er. Hun faar det tidsnok at vide. Sker et saadant Uheld i hendes umiddelbare Nærhed, maa hun, tilsyneladende ligegyldig, blot give sine Ordre angaaende Katastrofens Udslettelse.

Værten og Gæsterne maa ligeledes lade som ingenting.

Naar man ved en Middag eller Souper faar sin Dragt plettet ved Bordfællers Uagtsomhed, maa man beherske sin Ærgrelse og forsikre, at det ikke gør det mindste. Selv om den Opvartende hælder Indholdet af en Sauceskaal ned over Ryggen af en Kjole til flere Hundrede Kr., maa man smilende bevare sin Fatning og sige, mod bedre Vidende, at det gaar af.

Hvis man som Gæst kommer til at vælte en Rødvinskaraffel ud over Dugen eller ituslaar en Glasgenstand, bør man, efter en Undskyldning, gaa nogenlunde let hen over Uheldet og ikke udtømme sig i for mange Beklagelser, der kun gør det vanskeligere for Værtinden at bevare sin ligeglade Mine.

Men fremfor alt — har man haft det Uheld at ituslaa eller ødelægge noget, maa man ikke søge at oprette det ved at sende en lignende Ting som Erstatning den næste Dag.

Dette betragtes ikke som hørende til god Tone.

Skaaltaler er ved at gaa af Mode ved et almindeligt Middagsselskab. I mere gammeldags Kredse bruges dog endnu, at den Herre, der har Værtinden tilbords, har Ret til at kunne udbringe hendes Skaal. Det maa da tilraades ikke at gøre det i altfor blomstrende Udtryk, men helst at holde paa den spøgefulde og kauserende Form.

At de andre Gæster tier stille under Bordtaler følger af sig selv. Ikke heller bør man afbryde Taleren med mindre et vel turneret Tilraab under en animeret

Stemning kan hjælpe en stammende Demosthenes paa Gled.

Naar en Dame ser, at hendes Bordkavaler begynder at rulle Brødkugler og ved Adspredthed vise, at han spekulerer paa en Skaaltale, bør hun saa vidt muligt lade ham have Fred og hellige sig til sin anden Nabo saa længe.

Maaltidets Ophør. Værten bør, idet han rejser sig for at ønske Velbekomme, undgaa den klassiske Bemærkning: „Nu har min Kone ikke mere!“ hvilket var det, Gorm den Gamle plejede at sige om sin Hustru Thyra Danebod. Den Skik at gaa Kredsen rundt og med et Velbekomme trykke hinanden i Haanden i alvorfuld Samdrægtighed, fordi man har spist et Maaltid sammen, er heldigvis ved at uddø og bruges kun i meget gammeldags Huse eller meget langt fra Hovedstaden.

Hvis man endelig vil give sin Erkendtlighed Udtryk, kan man nøjes med at sige *Tak for Mad* til Værtinden, men ogsaa det er ukendt i mere kosmopolitiske Forhold og forsvinder mere og mere. Værtinden gaar med sin Bordherre under Armen *først* ind i de tilstødende Stuer, og Selskabet følger parvis efter. Værten med sin Dame *sidst*. Herrerne bukker let for deres Borddamer, og Selskabet spredes gruppevis.

En Herre bør helst i Aftenens Løb tale lidt med den Dame, han har haft tilbords, da hun ellers vil have en trykkende Fornemmelse af, at han er glad ved at være bleven hende kvit.

Tobaksrygning i Selskab. Den stadig om sig gripende Nydelse af Tobak gør sig selvfølgelig ikke mindst gældende i Selskabslivet, og ved et større Selskab er Luften ofte tyk og blaa af Røg, saa snart Maaltidet er sluttet. Hvor Hensynet til en eller flere

bedagede Damer ikke gør sig gældende, ryges der i alle Stuer.

Damer maa nødvendig træde hindrende i Vejen for Rygning. Naar de har ondt ved at taale den, maa de blive hjemme.

Man kan ikke i Selskab ryge medbragte egne Cigarer, med mindre man af Sundhedshensyn beder om Tilladelse dertil.

Kun i en mere fortrolig Kreds bydes der Cigaretter ved Middagsbordet mellem Retterne.

Ved Bortgangen tænder man den dertil beregnede Cigar. Naar man er saa uheldig at have en Cigartyv til Gæst, der ses at liste sig til at stikke sin Værts Cigarer i Lommen, bør man tie dermed. Men man indbyder ham ikke gjerne oftere.

Musik i Selskab er af Mange anset for at være en af Selskabslivets værste Plager. Det kommer af, at der er noget selvmodsigende i at kalde Folk sammen og ved Hjælp af Mad og Vin at bringe dem i en munter og animeret Stemning og derpaa pludselig at forlange af dem, at de skal sidde gravalvorlige og i andagtsfuld Tavshed høre paa en Strygekvartet eller en Duo med saa og saa mange Satsers. Der er naturligvis Kredse, der er saa udpræget musikalske, at Eksperimentet altid vil lykkes, men hvor disse højere Væsener er blandet med lavere Aander, bør der aabnes disse en Nødhavn i Form af et isoleret og tillukket Værelse, hvor de kan dyrke Samtalens lavere Kunst, og hvor de plejer at more sig ypperligt, hvilket i Parantes bemærket ogsaa vil indtræffe, hvor denne Sikkerhedsventil ikke findes. Klengen af Musik sammen med Forbudet mod at tale, virker nemlig altid yderlig animerende, og Fristelsen bliver uimodstaaelig. Dette er Synd for de Optrædende, der lægger hele deres Sjæl i Tonerne, for ikke at tale om deres Paarørende, der

forages. Der opstaar derved den Splittelse i Værtens Sind, at han vilde ønske, hans Gæster morede sig noget mindre. Men selvfølgelig bør man kunne tie stille, mens der musiceres.

Heldigst er det dog, selskabeligt set, naar En eller Anden med godt Humør sætter sig hen og spiller eller synger, uden at forlange Tavshed om sig. Det hæver Stemningen og kaster et Skær af Festlighed over Sammenkomsten.

Man kan ikke i et Selskab tage Afsked og bortfjerne sig midt under Udførelsen af et Musikstykke. Det kan være slemt nok, hvis det f. Eks. er en Trio i tre lange Sætter eller Beethovens *Adelaide*, men Velopdragenheden fordrer det afgjort.

Hvis man skal naa et Tog, og de musikalske Elementer er ved at udføre en endeløs Kvartet, mens Bilen tuder, og man sidder paa Naale, maa man saa stille som muligt se at faa fat i Værtinden og efter en Forklaring til hende bortfjerne sig lydløst uden at tage Afsked med Andre.

Naar en fejret udøvende Kunstner er til Stede i et Selskab, er det heldigst at betragte ham eller hende som en Gæst som enhver anden og ikke presse ham til at optræde, medmindre en tilfældig Vending i Samtalen gør en Henstilling ganske naturlig.

Hvis den Paagældende derimod selv tilbyder det, tager man med Taknemlighed derimod.

Kortspil er i nogle Perioder et meget yndet Tidsfordriv i Selskabslivet, i andre er det mindre paaagtet. Det er en Adspredelse, der særlig egner sig for de Ældre, for hvem det tidt er meget kærkomment at kunne sætte sig til et Spillebord.

I Huse, hvor der spilles, maa Kort, Bøger, Jettens og alt andet Tilbehør være i fuldstændig Orden paa Forhaand. Værten byder ved et Selskab Kort rundt,

men kan ikke selv spille med, saafremt der er Gæster, som *ikke* spiller. Det samme gælder Værtinden. Selv om hun med Iver dyrker Kortspil, maa hun ofre sig for at underholde de underlig uensartede selskabelige Elementer, der i stærkt kortspillende Huse bliver tilbage i Dagligstuen, Hustruer, der har bridgedyrkende Mænd, og Herrer, hvis Fruer ikke kan blive færdige med de uendelige Rubbere — disse faa Usalige, der ser i illustrerede Hefter og Album og synes, at Timerne aldrig faar Ende.

Før man sætter sig til Spillebordet, afgøres det, hvor højt man spiller. En af de Spillende kan ikke godt foreslaa en højere Sats end den, der er Stemning for, men altid en lavere.

Kortspillere føler sig ofte ilde berørte ved, at Ikke-Spillende stiller sig bag deres Stol for at betragte Chancerne. Det maa derfor tilraades at lade de Spillende i Fred, og i hvert Tilfælde maa Tilskuere afholde sig fra al Art af Raadgivning.

Naar der spilles med Damer, maa deres Samtykke indhentes til, at Herrerne ryger, med mindre Damerne ogsaa tænder Cigaretter.

Hvis De spiller Kort, forsøm da ikke at medbringe alle Arter Smaamønt til Byttepenge.

Selv om De ikke spiller synderlig godt Bridge, og ikke føler stor Lyst dertil i Øjeblikket, vil det blive paaskønnet af Værtinden, at De tager et Kort, hvis De dermed kan forhindre, at et Parti gaar i Vasken.

Saa vidt muligt bør Vært og Værtinde forhindre, at der spilles højt i deres Hus. Det er ikke aandsfornemt og kan være højst pinligt for enkelte af Gæsterne.

Afskedstagen. Hvornaar Gæsterne forlader et Selskab, beror paa Stemningen og Husets Traditioner.

Det er hensynsfuldest imod Vært og Værtinde, især naar disse er ældre Folk, ikke at trække det meget

længe ud over almindelig Sengetid. Er der voksne Børn, kan disse dog overtage Værtepligterne, især naar det lykkes at faa gennet de tilbageblivende Gæster ind i de Unges Værelser.

Det vanskeligste Spørgsmaal ved Afskedstagen er, hvem man bør give Haanden og sige Farvel til, naar man forlader et Selskab. Selvfølgelig maa man altid med en Tak tage Afsked med Vært og Værtinde, eventuelt i stort Selskab kun med den Ene af dem med en Tak og Hilsen til den Anden, samt med Husets Børn. Dernæst gjerne med de Gæster, man i Aftenens Løb er kommen i Berøring med, saavel som dem, der tilfældigvis, ved at staa i Nærheden, ser, at man forsvinder.

Man bør bestræbe sig for ikke at gøre Afskeden langtrukken, men med et Par korte venlige Bemærkninger til hver Enkelt hurtigt forføje sig bort.

Er det første Gang man har været sammen med Folk, i hvem man har fundet Behag, er det venligt ved Afskeden med et Par Ord at udtale, at det har glædet En at have gjort de Paagældendes Bekendtskab.

Man kan forsvinde uden nogensomhelst Afskedstagen, naar det er en stor Fest paa et Hotel eller andet offentligt Sted, hvor der ikke er en personlig Vært eller Værtinde, og som Regel kan man ved en saadan Lejlighed ikke smigre sig med at ville blive savnet.

Er man Gæst ved en større Fest i et privat Hjem, et Bal e. lign., behøver man kun at tage Afsked med Vært og Værtinde.

Med de Kortspillende tager man ikke Afsked. De ynder ikke at blive forstyrret midt i et spændende Spil.

Glemte Genstande. Det maa indprentes Damer ved Bortgangen fra et Selskab at huske sig om angaaende

det, de har haft med sig. Der findes næppe et Selskab, hvor man ikke næste Dag er belemret med glemte Handsker, Vifter, Tasker, Sjaler og Boaer, hvilket er til en Del Besvær og Tidsspilde. Herrer glemmer ikke noget. Lad Damerne tage Eksempel heraf.

Følgen hjem. Det er en Uhøflighed af en Dame at lade sig følge hjem af en Herre uden at være sikker paa, at hun har sin Portnøgle med. Det er en pinlig Situation for en Herre at staa paa Gaden med en ung Pige eller en Andens Kone ved Totiden om Natten og ikke ane, hvorledes han skal blive af med hende og blot være glad, hvis han i en Razzia i Kvarterets Nattebeværtninger kan finde Natvægteren, hvem han maa give Drikkepenge for at faa den Skønne afleveret.

Heldigvis er det en aftagende Skik, at Herrer behøver at følge Damer hjem, da disse efterhaanden bliver saa uafhængige, at de er vant til at klare sig selv. Som Regel bliver Ledsagelsen kun til en Sporvogn eller til en ledig Bil.

AFTENSELSKAB. Store Soiréer har den Fordel, at man kan se Mange paa eengang, og de gør et festligt Indtryk, fordi Damer ved et stort Aftenselskab gør deres Yderste i Retning af Toilette. Det maa dog siges, at Formen, for at falde heldig ud, forudsætter en vis selskabelig Øvelse hos Gæsterne, en Ævne til efter en kort Samtale med den Ene at vende sig til den Næste. Denne Ævne kan desværre ikke siges at være udbredt. Gæsterne ved en saadan Soirée vil i de fleste Kredse vise sig at være mærkelig uøvede. De er lidet oprømte og viser deres Genærthed ved ikke at ville indlade sig med Fremmede og ved at stille sig dels i Kroge, dels, hvad der er værre, i Døraabninger, hvorved de spærrer baade for Passage og Udsigt.

Det maa derfor tilraades ved en stor Aftensammen-

komst at samle sine Gæster om en Idé, det være sig Koncert, Foredrag, Tableauer, Amatørkomedie etc., hvorved de for en Tid forvandles til Tilskuere, hvilket jo ikke er vanskeligt at klare.

Ved Souper'en, der som oftest ved saadanne Lejligheder er staaende, bør enhver Gæst bestræbe sig for med godt Humør og Elskværdighed at gaa ind som et Led i det store Hele, at hjælpe ikke alene sin Borddame, men ogsaa andre Damer med Serveringen og at betragte Tilfredsstillelsen af sin egen Appetit som et underordnet Moment.

Vært og Værtinde bør ved en staaende Souper ganske give Afkald paa at sidde ned og selv faa noget at spise, men udelukkende hellige sig til at sørge for Gæsternes Velbefindende.

Det maa betones, at megen Mad og Vin ikke er en Nødvendighed ved en stor Soirée, hvorimod der bør sørges for at være særdeles rigeligt med alle Arter af forfriskende Drikke.

Vigtigt er det ogsaa ved Udflytning af Møbler at skaffe gode Pladsforhold og nem Passage. Man bør saaledes aftage Døre, hvor de er i Vejen, og Garderobeforholdene bør behandles med Omsigt. Lys, Planter og Blomster vil altid bidrage til at skabe Fest.

Et bestilt Musik-Ensemble er ved en saadan Lejlighed en udmærket Hjælp, særlig fordi betalt Musik ikke kræver Tavshed.

Det kan ikke negtes, at trods alle Bestræbelser for at gøre en Soirée festlig, er der lave Sjæle, som ikke betragter en saadan Indbydelse som et tilstrækkeligt Vederlag for en ydet Middag med mange Retter Mad og tilhørende Vine. Store Soiréer er som oftest mere yndede af Damer end af Herrer.

Dans. Der er to Arter af Indbydelser til Dans. Den ene og mest yndede er ung Middag med straks paa-

følgende Dans. Trods Middagen maa der alligevel serveres en Souper senere paa Aftenen.

Den anden Form er en Aftensammenkomst med Souper, hvor Anretning og Arrangement er nogenlunde som ved en Soirée.

Private Baller afholdes paa Grund af Boligernes Knebenhed nuomstunder ofte paa Hoteller og Restauranter. Det er bekvemt men kostbart, og den hyggelige Tone, som karakteriserer Selskabelighed i Hjemmet, bortfalder paa den Maade. Men de Unge ynder denne Form mest.

Vært og Værtinde bør, hvis der ikke er Sønner, anmode et Par unge Herrer om at være en Slags Marskaller til at lede Dansen, forestille og sørge for, at alle Damer kommer til at danse.

De unge Gæster bør lade sig forestille for alle Ældre, der er til Stede.

En Herre kan danse flere Danse med en Dame, men hvis det overskrider Begrebet *flere*, ventes en Forlovelse.

En ung Dame bør ikke, som det ofte finder Sted, lade en Herre følge sig hjem i en Bil. Hvis hun er ængstelig for at køre alene, maa hun lade et Bud sende efter sig.

Hvis Ballet finder Sted paa et offentligt Etablissement, men efter privat Indbydelse, er det taktløst at gøre private Bestillinger i Restauranten.

Kostumebal afholdes under de samme, maaske dog lidt mere utvungne Former, og efter Indbydelse møder Gæsterne i Fantaside dragter. Det maa tilraades, især for Herrer, ikke at gøre disse altfor fantastiske eller fordringsfulde. En spansk Ridderdragt paa et Par mindre velformede Ben har ødelagt mere end een Chance i Livet. En Domino er det sikreste.

Børnebal afholdes ganske paa samme Maade som

mellem Voksne, kun paa et lidt tidligere Klokkeslet. Forældre bør være lidt forsigtige med at lade deres Børn, især Smaapiger, komme for meget til Børnebal. Det gør dem let fordringsfulde og raffinerede. Man kan endog høre Børn kritisere Traktementet.

FROKOST. En Sammenkomst om Formiddagen er betimelig i to Tilfælde, enten naar det gælder Vildfremmede, f. Eks. Tilrejsende, der staar ganske udenfor Ens Kreds, eller naar man i stor Fortrolighed gerne vil have en Passiar med nære Venner.

Ved en Sammenkomst til Frokost beholder Damer Hatten paa, selv om Maaltidet tæller mange Retter Mad.

I London modtager endog ofte selve Værtinden sine Gæster til Lunch iført Hat med vajende Buske af Paradisfugle og Strudsfjer, et umiskendeligt Tegn paa, hvor nødig Damer opgiver Hatten, denne flatterende Ramme om Ansigtet, som forfølges saa stærkt af grumme Teaterdirektører.

Tag aldrig Diamantsmykker eller andre Juveler paa ved en Frokost. Det er lige saa forkasteligt, som naar Herrer iklæder sig Kjole og Hvidt tidlig paa Dagen.

Ved en Frokost er man som oftest samlet højst en Timestid efter Maaltidet, da Hver har Sit at passe midt paa Dagen. Det kan jo ikke negtes, at en Indbydelse til Frokost ofte er et stort Afbræk i Dagens Arbejde.

EFTERMIDDAGSTHE. I alle Storbyer spiller den saakaldte *Five-o'clock* en kolossal Rolle begrundet paa denne selskabelige Forms Nemhed og ydre Skønhed. Hvad enten det er en sommerlig Havesammenkomst med lysklædte Damer paa Grønsværet mellem

Blomster, eller det er oplyste Vinterstuer, hvor de Besøgende passiarer gruppevis ved en Kop The i Skæret af de kulørte Lampeskærme, er Skuet altid smukt og storstadsmæssigt, og koster meget lidt ud over det, der altid er for Haanden i hele Husets Arrangement.

En saadan Sammenkomst med Musik o. l. er en ypperlig Udvej til Afdrag paa selskabelig Gæld i Huse, hvor den pekuniære Side af Sagen maa tages i Betragtning.

Husets Døtre eller nærstillede unge Damer paatager sig da som oftest det Hverv at skænke The, forsyne de Besøgende, forestille, følge ud og lignende smaa Værtindehverv. De handler fornuftigt heri. En smuk The-potte er et højt flatterende kvindeligt Attribut i en ung Piges Haand.

Eftermiddagsthe er hovedsagelig Sammenkomster beregnet paa Damer. Det er nærmest kun Herrer, der er stærkt interesserede i Selskabslivet, der giver Møde ved dem, og saa naturligvis de, der er forelskede og haaber at træffe deres Hjertenskær.

FASTE MODTAGELSESDAGE i Saisonen bruges i store og gæstfrie Huse, hvor det vilde være et Kors for Husfruen daglig at skulle tage imod Visiter. Damer, der er fuldt *up to date*, lader deres Modtagelsesdag trykke paa deres Visitkort. Paa saadanne Dage er Huset i saa festligt Antræk som muligt med Blomster-Arrangements og Theservering i bedste Orden.

Herrer, der kommer meget i Huset, bør, selv om de nødvendig vil, et Par Gange i Saisonens Løb give Møde ved saadanne Modtagelsesdage. I hvert Fald vil Værtinden sætte Pris paa denne Høflighed.

En fast Modtagelsesdag hver Uge bliver let vel meget. En Værtinde vil staa sig ved at have en Dag engang om Maaneden i hele Saisonen eller engang om

Ugen i een eller to Maaneder. Det bruges i England.

Visiter. De selskabelige Former har altid deres Betydning, for stor for nogle, for ringe for andre. Det Punkt, der trænger sig mest i Forgrunden, er vel Visit-Spørgsmaalet. Med al Respekt for den Ringeagt, hvorved denne Formalitet betragtes som tidsspildende af dem, der staar midt i Livskampen for sig selv og sine, kan man ikke komme helt udenom Visiter, og der er Tilfælde, f. Eks. ved Tilrejsendes Ankomst, hvor det falder ganske af sig selv, at man aflægger dem en Visit, og ved Sygdomstilfælde og Dødsfald ikke mindre. Visiter hører nu en Gang uundgaaeligt med til Samfundslivet, men det er selvfølgelig umuligt at give Vejledning for de utallige særlige Tilfælde, hvor det er passende at aflægge et Besøg, og hvor alene Taktfølelsen kan vise En Vej.

Naar man ønsker at indlede et Omgangsforshold med et Hus, aflægger man en Visit, og en Genvisit maa da finde Sted, før den første Indbydelse udstedes.

Naar en ugift Herre ønsker at blive indbudt i en Familie, kan han udtrykke det ved at aflægge Visit hos Fruen, helst paa hendes Modtagelsesdag. Denne Visit gengældes af Husets Herre, før den første Indbydelse udstedes.

Er man blevet indbudt i et Hus uden i Forvejen at have gjort Visit, aflægges en saadan, forinden man giver Møde til Selskabet. En forfærdelig Straf, naar man skal have Bal, og en Skare Ungersvende, man næppe kender af Navn, tropper op, En efter En, og tager Ens Tid.

Afslaar man en første Indbydelse og ikke derefter aflægger nogen Visit, er det et ret talende Udtryk for, at man ikke føler Trang til at komme i vedkommende Familie.

Hvis man lægger Vægt paa Formerne, aflægges en Visit en fjorten Dages Tid efter et Selskab. Mellem gode Venner overholdes dette dog heldigvis sjældent. Man nøjes med at gøre dem et Besøg i Ny og Næ, helst paa Fruens Modtagelsesdag.

Ved Selskabssæsonens Begyndelse og Slutning aflægges i formfulde Kredse Visit, især af Herrer, der ikke selv fører Hus, men kommer meget i en Familie.

Ved længere Tids Bortrejse aflægges man før Afrejsen og ved Tilbagekomsten Besøg hos nære Venner og Slægtninge.

Alle Familiebegivenheder medfører Visiter.

Den formelle Visittid regnes fra c. Kl. 2—5, før Middagsmaaltidet, men hos Slægt og nære Venner kan man selvfølgelig aflægge Besøg paa alle Tider. En formel Visit bør ikke vare ud over et Kvarterstid.

De Besøgende, særlig Damer og ældre Herrer, ledsages ved Afskeden helst til Entrédøren. I store Huse, hvor en Tjener opholder sig i Forværelset, følges de kun til Dagligstuens Dør.

Visitdragt er vanskelig at angive, da den er afhængig ikke alene af de vekslende Moder men af de økonomiske Kaar. Det kan kun for Damers Vedkommende siges, at man ved en Visit beholder Overtøjet paa, i hvert Fald Hat og Hansker, der helst maa være hvide, og at man, da det er før Middag, bør være ret enkelt klædt, med et diskret Farvevalg og saa højhalset som Moden tillader det. I daarligt Føre lader man Galoscher og Paraply blive i Entréen.

For yngre Herrer bestaar for Tiden den mest passende Visitdragt i en sort Jaket (ogsaa kaldet *cut away*) med mørkstribeede Benklæder, høj sort Silkehat og kulørt Slips i diskrete Farver. For ældre Herrer er en saakaldt Diplomatfrakke det mest passende.

En Herre affører sig ved en Visit Overfrakken i En-

tréen og kommer ind med højre Haands Handske i Haanden, medmindre det gælder et Forretningsbesøg. Dette angives ved, at Overfrakken beholdes paa Spaserestok tages ikke med ind.

Visitkort. Etiketten for Visitkorts Anvendelse er en indviklet Videnskab, som vist kun Diplomater trænger til Bunds i. Men nogle Hovedregler er der jo.

Herrer afgiver i en Familie to Kort, det ene til Husets Herre, det andet til Fruen. Damer lægger derimod kun ét Kort til Fruen. En gift Dame kan aflevere sin Mands Kort ved Døren sammen med sit eget, selv om han ikke er med — hvad han jo nødvendig er. Fælles Visitkort bruges en Del, saasom Hr. og Fru N. N., Etatsraad H. med Frue o. s. v. Naar en Dame aflægger Visit med sin nylig voksne Datter, kan der paa Kortet staa: Fru Y. med Datter.

Ved Lykønskning sættes for nedentil paa Kortet p. f. (pour féliciter), ved Bortrejse: p. p. c. (pour prendre congé), ved Taksigelse: p. r. (pour remercier). Ved Dødsfald: p. c. (pour condoler).

Har man mange Forbindelser med Udlændinge, eller rejser man en Del, lader man trykke franske eller engelske Kort. Ligeledes hvis man har fine Fornemmelser. Er man *up to date*, lader man sætte Mandens Fornavn og ikke sit eget. F. Eks. *Madame Viggo Jensen* eller *Mrs. Viggo Jensen*, hvorimod Enhver kan sige sig selv, at Madame Marie Jensen er umuligt. Man maa da hellere holde sig til det hjemlige Fru Marie Jensen.

Har Fruen en Modtagelsesdag, trykkes denne forneden paa Kortet saavel som Adressen.

Naar man personligt afleverer Visitkort, bør hele den højre Side af Kortet ombøjes, og sender man en Tjener op fra Vognen, bøjes det højre Hjørne, hvis Ingen er hjemme. Sædvanligvis ombøjes dog kun

Hjørnet, ogsaa naar man selv afgiver Körtet, da Folk sjældent er inde i disse indviklede Regler. Kun endnu et: Forsøg at undertrykke en altfor tilfreds Mine ved Budskabet om, at Ingen er hjemme. Det kan blive rapporteret derinde.

Det blotte Ord *Visit* er nok til at skræmme Mange, men man behøver blot at omskrive det med den hjemlige Glose: *Besøg*, for straks at føle, at det ikke altid er en tom Formalitet at se til Frænder og Venner. Fører Forholdene ikke med sig, at man paa en eller anden Maade træffer sammen, maa man i Ny og Næ besøge hinanden, hvis ikke Venskabet efterhaanden skal dø ud. Og det vil man ofte bittert beklage siden hen.

Tilrejsende udgør en af Selskabslivets største Besværligheder. De vælger saa godt som altid at indtræffe, naar det er En allermest ubelejligt, f. Eks. ved en Hovedrengøring eller Storvask. Der er da ikke andet for end at afbøde Vanskeligheden saa godt man kan, for at kunne modtage de Ankomne med Elskværdighed og godt Humør, idet man bør tænke paa, hvor erkendtlig man har været for venlig Gæstfrihed, naar man selv opholdt sig paa et fremmed Sted.

Hvis Rejsende ikke aflægger et Besøg eller paa anden Maade lader høre fra sig, er man ikke forpligtet til at søge dem eller indbyde dem, da man har Lov at gaa ud fra, at de helst er fri.

Hvis De selv er Rejsende, vær da helst, hvis det ikke gælder nære Forhold, saa beskeden at vente med at søge Bekendte til et Par Dage før Afrejsen, for ikke at paalægge dem Besvær.

HOFFET har sine egne Vedtægter og Former for Samkvem, der ændres mærkværdig langsomt i Sammenligning med det Tempo, der ellers bevæger os fremad.

Tilsigelse. Fra Hoffet udstedes ikke Indbydelser i

almindelig Forstand. Man modtager en saakaldt Tilsigelse undertiden trykt men oftest mundtlig ved et højrodt Bud om at give Møde til angiven Tid i den og den Paaklædning, det være sig til Middagstaffel eller til Soirée.

Man giver intet Svar, hvis ikke man er forhindret ved Sygdom, Sorg eller Fraværelse, da alle andre Forhindringer bortfalder, ogsaa tidligere modtagne Indbydelser.

Kongen og Dronningen modtager ikke deres Gæster som en almindelig Vært og Værtinde. De repræsenteres ved Ankomsten af Hofkavalerer, Adjutanter og Hofdamer, som modtager de Indbudne og anviser dem Plads, ved større Festligheder efter Rang, Herrer og Damer hver for sig.

Naar Alle er samlede, kommer de Kongelige ind fra et indre Gemak, først Kongen og Dronningen og efter dem hele Kongefamilien. De taler med de fleste af Forsamlingen, men nøjes undertiden overfor de mere Fremmede med et venligt Haandtryk, og naar denne Akt, som benævnes *Kur* er overstaaet, begynder Dansen eller Koncerten ved en Soirée. Ved et Middagstaffel underholder de sig en kort Tid med deres Gæster efter Bordet.

Et stort Hofbal aabnes som Regel med en Vals, danset af kongelige Damer og Herrer og dem, der staar dem nærmest.

De Kongelige har hverandre tilbords, saa længe det rækker til med tilsvarende Damer og Herrer. Ellers nyder nogle faa særlig Begunstigede Æren.

Audiens. Ved Hoffet gøres ikke Visiter i almindelig Forstand. Er man i Aarets Løb blevet tilsagt til Festligheder ved Hove, afgiver man ved Nytaarstid Visitkort paa vedkommende Palæ, Damer til Overhofmesterinden og Hofdamerne, Herrer til baade Damerne og de Kavalerer, man er kommet i Berøring

med. Denne Opmærksomhed returneres nogle Dage efter ved Kort bragt af en Tjener.

Fremlagte Lister. Paa Nytaarsdag, ved Fødselsdage, Sygdom og andre Familiebegivenheder er der i Forværelset fremlagt Lister, hvori man skriver sit Navn. Dette sker i stor Udstrækning, da det er et Hengivenhedsbevis, som baade er nemt og billigt.

Hvis en Dame er kendt ved Hoffet, og ønsker Avdiens, sender hun efter Nytaar sit Visitkort til Overhofmesterinden paaskrevet Bogstaverne p. d. a. (Pour demander audience). Hun tilsiges da nogen Tid derefter til en af de Morgenavdienser, ved hvilke Dronningen modtager en Række Damer.

Naar en Dame ønsker særskilt Avdiens hos en af de kongelige Damer, henvender hun sig skriftligt eller mundtligt derom til en af Vedkommendes Hofdamer, gennem hvem Svar da vil modtages.

Naar Avdiensen er tilstaaet, møder man præcis, modtages af den jourhavende Hofdame i en Salon og føres af hende til Døren til Avdiensværelset. Under ingen Omstændigheder kan man selv tage Initiativet til Afsked. Kongelige Personer angiver selv, ved at rejse sig, naar Avdiensen er forbi.

Herrer, der ønsker Avdiens, henvender sig selvfølgelig til en af Kavalererne.

Til offentlig Avdiens hos Kongen kan Enhver indfinde sig, men da det gaar efter Rang eller anden Adkomst, kan det for Manges Vedkommende vare ret længe. Hvis det gælder Ansøgninger, henvises man som oftest til en Adjutant.

De yngre Medlemmer af Kongehuset deltager i Samfunds og Selskabslivet under mere utvungne og almindelige Former.

HENSYNSFORHOLD OG GAVER

Menneskene føler en stadig om sig gribende Trang til at hædre hverandre, og deres Ævne til at paalægge sig selv Skat og Told, er utrolig. Den, der har en Del Forbindelser af forskellig Art, staar neppe mere op nogen Morgen, hvor der ikke er et Jubilæum, en Familiefest, en Fødselsdag eller anden Hædersdag, som skal ihukommes med haandgribeligt Vidnesbyrd om Deltagelse i Begivenheden.

LYKØNSKNING er derfor et stort Besvær og en betydelig Bekostning. Men det klogeste er at bøje sig for Udviklingen og gøre det til en daglig Pligt at passe paa, og at afsende det behørigte Brev, Telegram eller Blomster-Arrangement, og at være glad, hvis der kun er een Anledning den Dag. En Forsømmelse kan blive lagt Mærke til, ja, der er Lejligheder, hvor den kan have mere vidtrækkende Følger.

Har man glemt en formaaende Hædersgubbes 70-aarige Fødselsdag, kan man være sikker paa, at man kort derefter mindes derom ved at maatte henvende sig til ham i Anledning af et Legat til Tante Mine eller en lignende Sag af længere Rækkevidde.

Ikke at den Formaaende vilde have haft Spor af Fornøjelse af den Lykønskning mere! I enhver Avis ser man daglig, hvordan Jubilarer og Sølvbrudepar overvældes af Blomster, saa de maa stilles ned ad Trapperne, og hvordan Telegrammer, Breve og Takadresser bunker sig op til uhyre Hobe, mens Deputa-

tioner og Gratulanter fylder Huset fra den tidlige Morgen. Vi kender Alle Taksigelsen pr. Avis: „Da det vilde være uoverkommeligt at takke hver Enkelt“ — o. s. v. saa man kan i Sandhed sige, at Verden er fyldt med fortjenstfulde Mennesker.

Nej, Sandheden turde snarere være den, at den ene Haand vasker den anden, og at denne uhyre Masse af Sympathi-Tilkendegivelser er en Slags gensidig Forsikring til Gen-Hensyn, naar Dagen og Timen kommer for En selv. Den udebliver sjældnen. Det var en klog gammel Dame, der sagde: „Lad være at komme med de Gaver, for Gaver, det er blot et Laan.“

Forsøm ikke at passe paa Dagens Festligheder, og antegn Datoerne paa en Almanak, De daglig har for Øje.

Vær nøjeregnende som Afsender, men ikke som Modtager. Livet er saa mangelunde, og Pligterne saa hurtigt vekslende, at en Forglemmelse af den Art er undskyldelig.

Tro ikke straks, at en Ven nærer Ligegyldighed for Dem eller for Deres Sorger og Glæder, selv om Vedkommende i et Øjeblik, der var betydningsfuldt for Dem, forsømte at sende Dem en Hilsen. Det kan hændes den Bedste.

Men naar De selv ikke forsømmer det, pas da at sende Hilsenen lige i det rette Øjeblik. Jo hurtigere det sker, jo kortere behøver den at være.

At sakke agterud med en Lykønskning, er at tage dens halve Værdi fra den.

Stræk kun Deres Interessesfære i Retning af Lykønskninger og Deltagelse ud i en ret vid Periferi. Lykønsk ikke alene Slægtninge og Venner, men Alle, De har staaet i Forbindelse med i Forretninger eller Samfundsarbejde.

Gratulationsbreve. Skriv helst et personligt haand-

skrevet Brev. Det er kønnest og billigst. Bryd Dem ikke om Vanskeligheden ved Affattelsen. Anstreng Dem fremfor alt ikke for at være aandrig eller vittig, hvis ikke De er det fra Naturens Haand, men udtryk blot i nogle faa venlige Ord den Sympathi, De føler. Undgaa Vers, hvis De ikke er Lyriker af Fag.

Telegrammer spiller i Tidens hastige Tempo en større Rolle end Lykønskingsbreve. Ikke Alle gider skrive, og de der gider, gør det ikke, fordi de ikke har husket Datoen i Tide, men mindes om den i Bladene samme Dag. Det skal hertil bemærkes, at det er ulige vanskeligere at affatte et Telegram lidt originalt og virkningsfuldt end et Brev.

Den sædvanlige Formel: „Hjertelig Lykønskning“ maa siges at være saa banal og udbrugt, at man ikke kan være bekendt at benytte den, og den berettiger ganske hin Afsender til at drive Spøg dermed, som nøjedes med at telegrafere: „Fra mig ogsaa“ i Tillid til, at mindst tyve Depecher med „Hjertelig Lykønskning“ lige var blevet oplæst.

Hvis man ikke selv er opfindsom, kan det være praktisk i Bladene at studere Ordlyden af Telegramforsendelsen ved celebre Lejligheder og deraf uddrage Lærdom til senere Anvendelse.

Lad aldrig et Telegram være langt og vrøvlet. Jo kortere jo bedre. Kortfattethed og Fyndighed er Telegrammets Væsen.

NØDTVUNGNE BIDRAG OG GAVER. Er der noget Forhold i det borgerlige Liv, hvor det geniale Ord: „At være tvungen til at gaa frivillig med“ staar skrevet paa en Stentavle, saa er det ved de utallige Anmodninger, ethvert nogenlunde velstillet Menneske modtager om at bidrage til Formaal eller Hædring af Personer. Hvem faar dem ikke, disse mange trykte

Opfordringer med *Fortroligt* for oven til venstre, paafulgt af en Udvikling af, at den 20de Marts fylder Digteren X. 50 Aar, og at en Kreds af beundrende Medborgere er traadt sammen for at tilvejebringe Midler til et Rekreationsophold i Norge for Digteren, eller Andre er *traadt sammen* for at fejre Kvindevalgrets-Forkæmperinden Fru P. med en kunstnerisk udstyret Adresse; „Gobelinsagens Fremme“ trænger til Penge, eller en Sangerinde skal uddannes i Dresden, eller en Filantrop skal males, eller en Udstilling skal garanteres eller en Bygning skal bevares! Alt mellem Himmel og Jord trænger til Penge — hele Samfundet strækker bedende eller halvt truende Hænder ud imod det Meget eller det Lidet den Enkelte besidder, og i de allerfleste Tilfælde er der et eller andet Hensyn, en Ven, en Forbindelse blandt Underkriverne, maaske en lige modtaget Tjeneste e. l. som bevirker, at man ikke har Mod til at lade Opfordringen gaa i Papirkurven, men tegner sig til Festmidtdagen, bidrager til Adressen, er med til at sende Digteren til Norge, kort sagt er en Slave af alle de Paafund, som fødes i Hjernen paa foretagsomme Medborgere, der ligesaa meget bevæges af Lyst til at gøre sig bemærkede, som af Interesse for det Foretagende, de gør sig til Tolk for. Og vi er Alle lige gode.

Følgen af dette stærkt udviklede Prelleri fra Samfundets Side er, at de notorisk Rige flaas forskrækkeligt, og at de mindre Rige næsten ingenting beholder til eget Brug. Hvis Den, der har mange Forbindelser, men faa Penge, fører Regnskab over sine Udgifter, vil det uundgaaeligt vise sig ved Maanedens Udgang, at den Slags representative Udgifter, lagt til de almindelige Gaver ved Fødselsdage o. l. omtrent har slugt det Beløb, der var til Raadighed ud over det nødvendige Husførelsesforbrug.

Da alle saadanne Udgifter spares, naar man er bortrejst, er det i Grunden ikke dyrere at rejse til et Sted, hvor man er ukendt, end at blive hjemme, hvilket trygt kan tages med i Beregningen, naar man planlægger et længere Rejseophold; og selv om man bliver kort Tid borte, er det med en vis Lettelse, at man ved sin Hjemkomst i den Bunke Tryksager, der venter En, bortkaster Opfordringer til Sølvbægre indeholdende en Sum, der er afleveret, eller til en Buste, der er modelleret, eller et Gravsted, der er restaureret. Saa vidt slap man.

Hvis De er knebet udenom en Opfordring til Bidrag til et eller andet, da undskyld Dem ikke til Nogen af Komiteen, men omtal det aldeles ikke og lad som ingenting.

Hvis De selv af Samfundsinteresse er med paa den aktive Side, husk da fremfor alt, at man aldrig maa benytte det private Selskabsliv til Pengeindsamling af nogen Art, ikke heller til Afsætning af veldædige Koncertbilletter, Lodsedler eller Bidrag til de saakaldte Snebolde o. l. Selskabslivet bør være fredhelligt.

Blomstergaver. Paa intet Punkt viser den stigende Velstand sig mere afgørende end i den Luksus, der mere og mere udfolder sig i Blomstergaver. For en Menneskealder siden var det saa sparsomt med Blomster om Vinteren, som det vel nu er paa Island, men nu er her om Vinteren ligesom om Sommeren en saadan Rigdom af Blomster ved alle Lejligheder, at der snarere er for mange end for faa, hvad Skønhedsvirkning angaar. I alle Anledninger og i alle Samfundsklasser ødsles der med Blomster. Den ene Vaskekone kan ikke besøge den anden paa Hospitalet uden at medbringe et Bundt Tulipaner, og en ung Frøken kan ikke foretage en Ferierejse, uden at hendes Beundrere møder paa Stationen med en Violbuket.

Dog, det er jo godt, ikke alene fordi det viser, at Folk har rigeligt med Penge, men ogsaa fordi det er en Luksus, som giver Fortjeneste til et smukt Erhverv, hvad Gartneriet maa siges at være.

Herrers Gaver til Damer. En Herre kan sende Blomster til en Dame, saa kostbare de end monne være, naar han vil vise hende en Opmærksomhed, i Tilfælde, hvor andre Gaver vilde være ilde anbragte.

En Herre kan ikke saa godt forære en fjernere-staaende Dame noget, der i sig selv har Værdi. Men Emballagen kan nok være kostbar. F. Eks. kan Konfekt anbringes i en værdifuld Metaldaase eller Porcelænskrukke.

Herrer kan ligeledes sende Blomster anonymt til den Dame, han tilbeder, men vanskeligt kan komme i Berøring med. Hun vil blive henrykt, og i de ni af ti Tilfælde gætte, fra hvem de kommer.

Andre Gaver end Blomster, f. Eks. Smykker, kan ikke sendes anonymt, eller rettere sagt ikke modtages af en Dame. Hun bør derfor aldrig omtale det, bl. a. fordi det ikke bliver trot.

Hvis en Herre vil sende Blomster til en fejret Kunstnerinde, vil det være klogt at vælge en Lavrbærkrans. Der er jo noget ved Lavrbær, som fanger Kunstneres Sind. Og det er billigere.

Naar man besøger en Syg, der ikke er særlig ombejlet, f. Eks. en gammel svag Patient, er det kønt at medbringe lidt Blomster. Et Sygeværrelse uden en Blomst er saa trist.

Spørg ikke efter Gaver, De har givet Folk. De kan nemlig være gaaet videre.

Søg at finde paa andre Gaver end Blomster, noget der kan blive til varigere Glæde og Nytte for Modtageren.

Glæd undertiden Deres Kære med en Gave helt uden ydre Anledning, naar De ved, den er ønsket.

Foreninger. Hvem er ikke Medlem af en Snes Foreninger eller noget der omkring? Ligefra Hestens Værn til Fædrelandets Vel, Kammermusikforeningen og Kvindernes Nationalraad — hvad ikke?

Naar det staar allerværst til med Ens Finanser, og man ikke aner, hvordan man skal klare den Maanedens ud, bringes der En uvægerligt en af de smaa kulørte Papirlapper, der betyder saa og saa mange Kr. til en af alle disse Foreninger og Institutioner, som har den djævelske Tendens tilfælles altid at opkræve Kontingentet paa de sidste Dage i Maanedens, med særlig Forkærlighed for Kvartalsmaanederne, hvor man er værst udpint. Saa lover man sig selv, at man hurtigst muligt vil melde sig ud. Det glemmer man naturligvis for andre Bekymringer, og ad Aare bringes den samme lille Papirlap ind til En uden Barmhjertighed. Indtil man engang i et Anfald af finansiel Desperation gør en Razzia og melder sig ud af Foreninger en masse. Saa gaar der en Tid, og paa eengang opdager man atter sig selv som Medlem af en ny Serie. Eller er det de gamle, der gaar igen? Eet staar fast — „vort Fædreland var altid rigt“ paa Foreninger af den forskelligste Art.

Hvis Udgifter ikke er Dem ligegyldige, meld Dem da ud af de Foreninger, til hvilke De ikke er fastere knyttet enten gennem Deres Fag eller ved en virkelig Interesse, af hvilken Art den end er.

Tro ikke, at De i Længden faar Udbytte eller Fornøjelse af en Forening, som kun har et rent selskabeligt Formaal. De Venner for hvis Skyld, De indmeldte Dem, gaar ud, og De tilfredsstilles mindre og mindre, ikke mindst derved, at man saa godt som altid er forhindret paa Foreningens Mødeaftener.

HENSYN VED JUBILÆER. I et af ti Tilfælde kan man se bort fra det Synspunkt, at Jubilaren ønsker at tilbringe Dagen i Stilhed.

Nej. Han ønsker at faa denne Hyldest. Kun, hvis han virkelig rejser bort, kan man gaa ud fra, at han ikke ønsker nogen Staahej, og man bør i saa Fald afholde sig fra at fylde hans Eksil eller hans Hjem med Telegrammer og Blomstersendinger.

Venskab og Hyldest maa aldrig blive paatrængende. I og for sig er det dog en privat Sag, om en Mand fylder saa og saa mange Aar, eller om det er et kvart Aarhundrede siden han aabnede sin Butik.

Man maa have Følehorn ude for at faa Færten af, hvordan Vedkommende ønsker Mærkedagen fejret. Hvis man faar Indtrykket af, at han absolut ønsker Stilhed, skal man lade ham have Fred, og især ikke foranstalte nogen venskabelig Invasion i hans Hjem som en velment Overraskelse.

Det gælder om ved et Jubilæum at tænke lidt over, hvad en Jubilar kan ønske sig. Er det en Kunstner, vil han som oftest helst have Reklame. Man bør da, hvis man har Adgang dertil, skrive eller foranledige skrevet Artikler, der kan glæde ham og støtte hans Position, og ikke indeholder Kritik. Paagældende har Kritik nok i de 5 à 10 Aar, der ligger mellem hvert af hans Jubilæer.

Men stræb dog efter, at al den Hyldest, der vederfares ham, staar i noget Forhold til hans Position. Overdreven Hyldest skader mere end den gavner.

Saa er der de Jubilarer, der trænger til pekuniær Støtte. Denne bør da gives dem i en saadan Form, at den ikke blot støtter men ogsaa glæder, og ikke borttager den tilsigtede Karakter af Hæder. Enten bør en saadan Pengegave være beregnet til en Rejse eller endnu bedre tage Sigte paa et Omraade indenfor Ved-

kommendes Fag, f. Eks. en udmærket Violin til en Musiker.

Den almindelige Jubilar er dog en reusseret Borger, for hvem ingen af disse Synspunkter passer. Staar man ham nærmere, vil følgende Faser gøre sig gældende: Indsamling til en Sølvopsats eller til et malet Portræt eller en Buste, eller — mindst — en Adresse udgaaet fra et eller andet Kunstetablissement, hvorfra der da fremkommer et haandmalet Produkt, som det senere er umuligt for Jubilaren at faa anbragt i en Boghylde; dernæst kommer Pengebidrag til et Fond eller Rekreationshjem bærende Jubilarens Navn. Selve Festdagen indledes med et personligt Brev fuldt af Hyldest og til Damer Blomster, der er en Tribut, som erlægges uden Hensyn til andre Ydelser. Derpaa en Chokoladevisit, hvis man ikke er Medlem af en Deputation og som Slutningseffekt en Festmiddag à saa og saa mange Kr. pr. Kuvert. Som Vederlag for alt dette faar man nogle Dage efter et trykt Kort, hvorpaa der staar: „Hjertelig Tak for udvist Opmærksomhed ved mit Jubilæum“, en Maade at takke paa, der lader noget tilbage i Retning af Venlighed.

Har De været vist Hyldest og har sat Deres Venner i Bekostning og Besvær, bør De idetmindste sende et Par personlige og paaskønnende Ord til Tak.

En Art af Jubilæer forekommer noget ubeføjede. Det er, naar en Mand tiltræder en Forretning, der er 23 Aar gammel, og da 2 Aar derefter ombølges af Virak. Dog har et saadant Jubilæum den gode Side, at det giver den nye Chef en sikkert velkommen Lejlighed til at vise et veltjent Personale sin Erkendtlighed og Paaskønnelse.

Veldædighedsfester. Naar den fashionable Ungdom trænger til at more sig, og et Formaals trænger til

Penge, hvad jo gemenlig Formaal gør, træder en Komité af kendte og fornemme Damer sammen og arrangerer under stor Reklame en Fest med Tableauer og Koncerter i et offentligt Lokale, hvor de selv staar i Boder og sælger Genstande, de først har brandskattet de Handlende for, eller sælger Champagne i Glas til Fordel for pjaltede Børn.

Hvis enkelte Medborgere trænger til yderligere Stimulans til at gnide sig op ad Folk, der er fornemmere end de selv, burde der laves endnu flere af saadanne Fester, der er sande Mistbænke for Snobberi, og som sikkert afsætter nogen Uvilje hos de ulykkeligt stillede, der agerer Reklamestof for den mondæne Forlystelse.

Disse Festers virkelige Formaal er at bane Vej for selskabelige Opkomlinge, der i og for sig godt kan høre til *fine* Kredse, men ønsker at albue sig ind i endnu finere Selskab.

Hvis De altsaa synes, at Deres Kreds og selskabelige Niveau ikke er fint nok for Dem, kan De, ved at arbejde Dem ind i Komiteen for saadanne Markeder, ved Flothed tilkøbe Dem en Omgang med de efterstræbte Notabiliteter, hvilken dog ikke maa forveksles med de Paagældendes Venskab.

Har De derimod Trang til at forme Deres Kreds som en naturlig Udvikling af Deres Tilbøjeligheder og Deres Liv, da hold Dem fjernt fra saadanne Foretagender.

Godgørenhed. Den Godgørenhed som bør vises, er den, hvori Stavelsen *god* er det afgørende. Den bør helst gavne og glæde i direkte Samkvem mellem den Ydende og Modtagende. Disse store upersonligt velgørende Foreninger, for hvem de, der skal have Hjælp, bliver til Løbenumre i en Protokol, de gør vel nok deres Nytte, men andet gør de heller ikke. De frem-

kalder ikke hos Giveren Glæden ved at kunne hjælpe Den, der er ulykkeligere stillet, og hos Modtageren ikke den direkte menneskelige Taknemlighed, der bringer ham til at føle, at han staar overfor et Medmenneske med et varmt Hjerte.

Tro ikke, at De har gjort Deres Pligt overfor Deres Medmennesker, naar De lægger Kvitteringen fra en velgørende Forening ned til de andre Bilag i Deres Kassebog; søg at komme i et personligt Forhold til de Trængende, som De vil hjælpe. Giv dem ikke blot materielle Gaver, men ogsaa Deltagelse i Livskampen igennem Samtale og Raad. Og hjælp helst ved at give Arbejde, saa let og lille det være vil; de Penge, som troes fortjente, er altid til større Gavn end den blotte Almisse.

Eller giv Hjælp til Selvhjælp, helst manglende Redskaber til at udføre Arbejdet, en Symaskine til Syersken, en Høvlebænk til Haandværkeren, og sky intet Besvær for at skaffe Ansættelse for dygtige Folk, som De kender og ved om, at de fortjener Støtte. De kan paa den Maade bidrage til at sikre og betrygge mange af Samfundets beskedne Eksistenser.

Men gør Dem haard overfor den professionelle Plattenslager, og søg at bibringe Deres Husassistent Ævnen til at sigte mellem Deres Besøgende. Henvis de Trængende, som De ikke kender personligt, til de velgørende Foreninger, som her har deres store Mission.

Vær altid rede til at hjælpe *dem* af Deres eget Erhverv, som det kniber for, enten Unge, der skal frem, eller Gamle, som det kun altfor ofte gaar tilbage for.

Lad de helt Unge og de meget Gamle søge Dem med Tillid. Det vil i Regelen være dem, der trænger mest baade til Opmuntring og til Hjælp.

Vent ikke Taknemlighed og vær ikke krænket, naar De ikke faar den. Det er nemlig en kun altfor menneskelig Egenskab at glemme Velgerninger.

Vær saa rundhaandet, De kan, med at yde Hjælp, baade med pekuniær Støtte og med Opmuntring, om ikke andet, fordi det bærer en Løn i sig selv. Man faar det man fortjener, og den Sum af Kærlighed og Taknemlighed, som et Menneske sanker sig Livet igennem, er det bedste Værn mod Følelsen af kold Ensomhed, — Alderens nagende Følelse af at have levet et godt Liv til Glæde for Ingen.

OMGANGSTONE OG SAMTALE

At have et indtagende Væsen tør vel nok siges at være en af de Naturens Gaver, der bringer de største Fordele. Det Medfødte er her det mest afgørende, men naturligvis kan man ogsaa selv bidrage ikke saa lidt til at virke behageligt paa sine Omgivelser ved at stræbe at iagttage alle de Smaaahensyn, der med Rette eller Urette har faaet Hævd i Omgangstonen, og ved at studere sig selv og sine Medmennesker en Smule.

Først og fremmest bør man gaa ud fra, at Høflighed er saa noget nær det stærkeste Vaaben, man kan have i Hænde. Jo mere Uhøflighed man møder hos en Modpart, jo stærkere staar man, naar man selv er fuldt ud høflig.

Ikke alene handler man rigtigt derved, men det er ubetinget behageligst for En selv. Hvis man er et blot nogenlunde fintfølede Menneske, kan selv en lille Hensynsløshed, som man har gjort sig skyldig i, paa den mærkeligste Maade nage En og atter og atter komme igen i Ens Bevidsthed.

Hvis De har handlet ukærligt eller blot været mindre høflig mod En eller Anden, bær da ikke Nag til Vedkommende derfor, hvilket desværre er det almindelige. Vær da højmodig nok til at gøre en Undskyldning. Den, der kan det, har en Rigdom i Sjælen, som Intet og Ingen kan berøve En.

Vær overhovedet ikke bange for at indrømme, at De har haft Uret, hvis De inderst inde føler, at saa-

ledes er det. De allerfleste store Fjendskaber har udviklet sig af taabeligt Rethaveri og Mangel paa Evne til at se Sagen ogsaa fra Modpartens Synspunkt.

Intet afvæbner i højere Grad Vrede end en fremstrakt Haand i Forbindelse med de Ord: Jeg har maaske haft Uret — glem det, og lad os være gode Venner. Næsten Ingen kan staa for det. Den Modpart der ikke da tager Deres Haand, fortjener ikke at faa den rakt, og De kan tage Dem Afvisningen let.

Tro ikke, at det Vigtigste er at besmykke Deres Fejl. Det er ikke Fejlene, man har noget imod, det er Mangelen af det Gode.

Gaa roligt ud fra, at lidt af Livets Kunst bestaar i at skelne mellem Bagatellerne. Nogle er Avner, der flyver bort for Vinden, andre er Frøkorn, hvoraf noget skæbnsvangert kan gro frem. Det gælder at kunne sondre, hvad der er hvad.

Vær ligelig i Væsen og aldrig lunefuld. Vær venlig mod Mennesker. Det kommer igen.

Ubeherskethed. Søg at bekæmpe opblussende Heflighed og sig Deres Mening paa en stille men bestemt Maade.

Vær ikke bange for at optræde med Myndighed, selv om De ikke har den. Det lønner sig.

Tjenstagtighed. Vær ikke unødigt tjenstvillig. Ingen takker Dem derfor. Tværtimod trækker man paa Smilebaandet ad Dem, hvis De paanøder Folk en ukaldet Tjenstagtighed.

Bland Dem ikke i Andres Anliggender, medmindre De opfordres dertil. Det er derved man oftest kommer mellem Hammer og Ambolt.

Sid stille som en Mus under en Ordstrid mellem to Paarørende. Hvis De tager Parti, ender det let med at gaa ud over Dem selv.

Hvad man vil opnaa. Hvis De vil opnaa noget hos

en formaaende Mand, vær da for enhver Pris hensynsfuld mod hans Kone. Hvis hun er af meget folkelig Oprindelse, eller hvis han er kommet lidt akavet ind i Ægteskabet, hvad ikke er ualmindeligt, vil han være særlig følsom overfor Hensyn og Venlighed imod hende. Ogsaa det modsatte.

Gaa om muligt direkte til Spidserne, naar der er noget, De vil opnaa. Som oftest er Ministeren mere høflig og forekommende end Kontorchefen og Kontorchefen end Kontoristen og denne igen end Portneren.

Men har De faaet et halvt Løfte tvunget igennem hos Dem, der svæver over Vandene — sædvanligvis for at blive af med Dem — vil De handle klogt i at skaffe Dem en af hans Hjælpere, f. Eks. en Sekretær, til Bundsforvandt, mens Tid er, ved at udfolde al Deres Elskværdighed. En Sekretær er netop udmærket, særlig hvor det gælder om at blødgøre en hel Bestyrelse, fordi han er til Stede og kan henlede Opmærksomheden paa Dem lige i det Øjeblik, hvor det gælder, mens De sidder intetanende hjemme ved Deres beskedne Frokost.

Kendte man blot her i Livet de Øjeblikke, hvor det gælder, var det hele nemmere, end det er.

Bed ikke Fremmede om noget, hvis det kan undgaas. Vi kender det halv ængstede, halv stramme Udtryk, hvormed Resultatet af en Anmodning afventes. Hvis De vil undgaa denne Ubehagelighed, da lad Dem heller ikke besnære af Ordet om, at det er lettere at bede for Andre end for sig selv. Det er i Øjeblikket de Fleste ret ligegyldigt, om de anmodes til Fordel for den Ene eller den Anden — de konstaterer blot, at de skal af med et Beløb.

Tag til Gengæld med Glæde imod, hvad der bliver Dem tilbudt som Udtryk for en venlig Tanke. Sig fremfor alt ikke nej uden Nænsomhed og Omsvøb.

Det tilgives ikke, hvis det, der var venligt tænkt, modtages med Afslag eller blot med Kulde.

Hvis en Dame vil opnaa et eller andet hos en Mand, handler hun i de fleste Tilfælde klogt ved først at søge at vinde hans Frue for Sagen. Hvis Denne hører om den og modarbejder den, er der en vis Sandsynlighed for, at den uafvendeligt vil mislykkes. Hustruers Indflydelse er uransagelig.

En Dame bør ikke undervurdere Betydningen af at vinde andre Damer for sig. Den Kvinde, der sejrstolt lader haant om sine Medsøstre, fordi hun gør Lykke hos Herrer, kan let en skøn Dag staa berøvet et solidt Rygstød. Der er Øjeblikke, hvor een Kvinde er mere værd end ti Mænd.

Taarer betragtes som et næsten ufejlbarligt kvindeligt Vaaben. Ganske vist føler de fleste Mænd sig forsvarsløse overfor Kvindetaarer, men der gives forstokkede mandlige Væsner, hvem Graad irriterer, saa de ligefrem gør sig haarde, og kalder det for at tude.

Gør derfor ikke Brug af dette yndede Vaaben, hvor De ikke er nøje kendt med Deres Modparts Temperament, og overhovedet ikke, hvis De har Erfaring for, at det ikke klæder Dem at græde. Taarerne vil da være udgydt omsonst.

Selv om De nages af Misundelse over en Andens større Held, Tiltrækning, Talent, Velstand, og det er jo baade menneskeligt og nationalt, saa bid det dog i Dem. Man mærker altid, naar en hvas Kritik har sit Udspring i Misundelse og ikke i uhildet Bedømmelse. Den forfejler da sin Virkning og skader En selv, men ikke den Anden.

Vær klog nok til at deltage i den almindelige Ros og at ærgre Dem i Stilhed. Men lad det være Dem en Trøst, at intet ansporer mere end Misundelse og Rivalitet. Jo mere De nages, jo bedre er De rustet til

at kæmpe og vinde op paa Siden af Den, der i Øjeblikket er et Hestehoved foran. Man skal aldrig opgive Ævred.

Kunsten at behage er en af de vigtigste Egenskaber for en Kvinde. Det gælder derfor at finde den Hemmelighed at gøre det mest mulige ud af sit Væsen. Enhver har noget særegent, noget ganske personligt i sit Væsen og sin Væren, som Andre lægger Mærke til, Smilets Tiltrækning, Stemmens Klang, Ævnen til at lytte, eller hvad det kan være. Lad dette Særegne danne Grundlaget for Deres Væsen, uden at De dog derfor synes kunstlet eller unaturlig.

Damers Væsen bør altid være saaledes, at enhver Herre uvilkaarligt handler og tænker kavalmæssigt i deres Nærhed. Selv den mest kyniske Mand lader sig paavirke af en virkelig fin Kvinde, om hvem han føler, at hun under alle Forhold vil opføre sig som en Dame, der er hævet over al Dadel.

Man bør vaage nøje over sin egen Vandel og lade Andre om deres; streng mod sig selv, men liberal i sit Blik paa andre Kvinders Færd.

At indtage et saadant Standpunkt gør Ens Stilling som Dame stærk.

Blikkets Høflighed. Høflig Tale og anden net Optræden slaar ikke til for at være fuldt ud korrekt. Ogsaa Øjnene maa være under Kontrol. Først og fremmest maa De se paa Den De taler med, uden derfor at stirre den Paagældende i Øjnene.

Under en lang Udvikling kan man skue tankefuldt mod det Fjerne, hvorved man faar en kærkommen Lejlighed til ikke at høre efter.

Man bør ikke veksle forstaaende Blikke med andre Tilstedeværende, selv om en Bemærkning opfordrer nok saa meget dertil.

Man maa heller ikke give sin Beundring for en Til-

stedeværende Udtryk ved en fortvarende Stirren. Især maa Herrer være forsigtige paa det Punkt overfor Damer, der ofte saares ved en Herres vedholdende Blik. Hvis en Dame f. Eks. er nedringet, eller hendes Kjole ved et Uheld kommer til at vise lidt mere af Smalbenet end beregnet, bør en Herre ligesaa lidt lade sit Blik hvile derpaa, som han vilde gøre, hvis hun var højhalset eller iført lang Kjole.

Se ikke under en Samtale vedholdende paa en Gevækst, en Filipens, en Guldplombe, et Modermærke eller lignende uheldigt Punkt i et Ansigt. Det skal indrømmes, at det i et saadant Tilfælde er vanskeligt at kommandere sine rebelske Øjne, men man bør stræbe.

Kedsomhed. Selv om De keder Dem nok saa meget, naar De er sammen med Andre, lad det ikke ytre sig i Deres Væsen eller Udtryk. Øv Kommando over Deres Ansigt og undertryk alt, hvad der kunde ligne en Gaben. Selv den mindste Trækning ved et Næsebor vil røbe Dem.

Udprægede Meninger, der afviger stærkt fra de Andres, bør ikke sættes under Debat i Selskabslivet. Sker det, maa det være under saa let en Form, at det ikke støder.

Hensyn overfor Gæster. Enhver Gæst bør være En hellig, saa længe Vedkommende er i Ens Hus.

Selv om en af Deres Gæster maatte have vakt Deres Mishag ved ukorrekt Optræden enten overfor Dem eller overfor andre Gæster, maa De beholde Deres Ærgrelse hos Dem selv, indtil Alle er gaaet. Intet gør et mere ufint Indtryk, end naar en Værtinde udtaler sig nedsættende eller latterliggørende om en af sine Gæster til det øvrige Selskab, mens den Paagældende intetanende opholder sig i den tilstødende Stue.

Tillad ikke i Deres Paahør kritiserende eller saarende Bemærkninger af Deres Gæster om en anden.

tilstedeværende Gæst uden at tage Vedkommende i Forsvar, men gør det saa lidt opsigtsvækkende som muligt.

Gør Nogen i Selskabet en anden tilstedeværende Gæsts private Forhold til Genstand for indiskret Om-tale, bør De som Værtinde eller Vært lede Samtalen hen i en anden Retning.

Vært og Værtinde maa passe vel paa ikke at vise enkelte af Gæsterne større Venlighed og Hensynsfuld-hed end Andre, men lade Alle føle sig som lige vel-komne og kære Gæster, selv om Nogle af dem nok saa meget i Hjertet foretrækkes for Andre. Kun derved skabes den rette Tone.

Alene Alderen kan for saa vidt fremkalde en For-skel, som man uvilkaarligt viser de Ældre større Omhu og Hensyn end de Unge, der som oftest hellere end gjerne klumpvis skøtter sig selv.

At byde enkelte fornemme og forvænte Gæster finere Ting end de Andre, f. Eks. Vine og Cigarer, er saa lidet stemmende med god Tone, at Ord ikke kan ud-sige det.

Læg ikke Vægt paa, om Folk er rige eller ikke, ved Valget af Deres Omgang. Det er i dette Forhold kun Sympathien og de fælles Interesser, der bør føre Folk sammen. Tro ikke, at rige Folk, naar de er elskvær-dige, er mere fordringsfulde i selskabelig Omgang end de mindre velbeslaaede. Det modsatte er snarere Til-fældet. Rige Mennesker er saa forvænte med Hensyn til Luksus, at de som oftest, hvad det Selskabelige an-gaar, sætter langt mere Pris paa det Morsomme end paa det Kostbare. Her som alle Vegne er det, der kommer indefra, Hovedsagen.

Forlegent Væsen. Man bør med Venlighed hjælpe forlegne Mennesker. Medfødt Forlegenhed er en saa-dan Kval i Omgangslivet, især for de Unge og Uøvede,

at lidt Bistand til at komme paa Gled føles som en varrende Solstraale.

Hvor der blandt Gæster indtræder pludseligt Ildebefindende, bør Vært og Værtinde eller deres voksne Børn hurtigt og venligt være Patienten til Hjælp, men lade det vække saa lidt Opsigt som muligt af Hensyn til den almindelige Stemning.

Paarørende af Patienten bør saa vidt muligt afholde sig fra at fare ud for at erkyndige sig, medmindre noget ret alvorligt er paa Færde.

Husets voksne Børn, baade Døtre og Sønner, maa ikke noget Øjeblik glemme, at der paahviler dem nøjagtigt de samme Værtepligter som deres Forældre. Ved at udfylde disse smukt, faar de med det samme deres Uddannelse for Fremtiden.

Bortgaaende Gæster bør helst ikke udtale sig stærkt kritiserende om den Sammenkomst, de lige har bi-vaanet. Enhver Gæst bør have for Øje, hvad den udviste Gæstfrihed ikke alene selskabeligt, men ogsaa pekuniært set betyder for det Hus, der har begaaet den dog ret skikkelige Handling at indbyde Venner og Bekendte.

Genkendelse. Hvis man tiltales og spørges, om man erindrer Vedkommende, er det klogest at svare: „Ja bevares!“ selv om man ikke aner, hvem det er. Man redder sig som oftest, og det gør altid et mindre gunstigt Indtryk paa Folk, naar man ikke kan huske, hvem de er.

At rejse sig ved Tiltale. Hvornaar man i en Selskabskreds bør rejse sig og hvornaar man kan blive siddende, er et Spørgsmaal om Takt, og for denne er det vanskeligt at give Regler. Man kan dog vist fastslaa, at man altid bør rejse sig, Damer ogsaa, naar Nogen kommer hen til En og tiltaler En, forestiller eller siger Goddag og Farvel, det være sig en Dame

eller en Herre. Det er kun en Vane altid at rejse sig ved Tiltale af en Person, der kommer hen til En, en Vane, der bidrager meget til at virke behageligt og velopdraget.

Naar en Dame og en Herre er i Samtale, og Damen under denne rejser sig, maa Herren følge hendes Eksempel. Det samme gælder med to Damer, hvoraf den ene er ældre.

Det gør ligeledes et tiltalende Indtryk, naar unge Piger rejser sig, hvis en ældre Dame kommer ind i Stuen.

Det siger sig selv, at saadanne Høflighedsformer bortfalder i meget nære Forhold.

Naar Talen er om at gaa først ud af en Dør, vides det sagtens, at Hovedreglerne er: Den Ældre først, og Herren efter Damen.

Haandtryk. Skikken at trykke Folk i Haanden ved Hilsen og Farvel, ved Lykønskning eller Deltagelse, kort sagt ved enhver tænkelig Lejlighed, er en engelsk Skik, der i Nutidslivet har udviklet sig til at bruges af Alle, hvorimod det i Fortiden kun anvendtes ved mere højtidelige Anledninger.

Dog er der endnu Kredse, særlig blandt Damer, hvor det kun betragtes som korrekt at give Haanden til Personer indenfor det Samfundslag, man selv tilhører i Omgangslivet, og ikke f. Eks. til dem, man handler med i en Forretning eller overhovedet betjenes af i en eller anden Retning.

Det er Damen, der byder til Haandtryk, og ikke Herren.

Naar Alle trykker hverandre i Haanden hvorsomhelst, er det jo nærmest blevet til en Vane og intet andet, men endnu kan dog et ømt og dvælende Haandtryk sætte et ungt følsomt Hjerte i salig Bevægelse.

Haandkys er saa godt som helt gaaet af Mode, men

bruges dog endnu af og til af galante Herrer overfor Damer, især udmærkede ældre Damer, hvem et Haandkys jo er en ret nem Hyldest at vise. Det bruges dog nærmest spøgefuldt.

Forsvundne Sager. Har man glemt en Paraply eller Taske i et Hus eller faaet sin Muffe e. lign. forbyttet, bør man ikke vise sig i altfor høj Grad forhippet efter at faa Fejltagelsen rettet.

Derimod bør man i det Hus, hvor en Genstand er glemt eller forbyttet, gøre sig al Umage for hurtigst at levere Tingen tilbage eller faa Fejltagelsen rettet. Det kan være besværligt, især hvor det drejer sig om lange Afstande, men man maa finde sig i det, siden Naturen nu en Gang har indrettet det saadan, at Damer altid glemmer noget i Selskab.

Et glemt Lommetørklæde vaskes, før det afleveres.

Selv om man har god Brug for en Paraply, Parasol, Stok el. lign., der har henstaaet i Ens Forstue i lang Tid uden Ejer, bør man lade hengaa mindst et halvt Aars Tid, før Genstanden gaar over til Paraplyers egentlige Bestemmelse — at blive menneskeligt Fælleseje.

Smaagæld. Send altid hurtigst tilbage, hvad De har laant af Folk, hvad enten det gælder et lille tilfældigt Pengebeløb eller laante Smaagenstande. Ved længere Tids Opsættelse risikerer man nemlig at glemme det hele, hvilket Den, af hvem man har laant Genstanden eller Beløbet, sjælden gør, og man faar da et Skær af Upaalidelighed over sig, hvorimod Punktlighed med den Slags Smaating efterlader et fortræffeligt Indtryk.

Bøger. Køb helst de Bøger, De har Lyst til at læse. Ikke alene gavner De dermed Literaturen, men De faar ogsaa Bøgerne kær og skaber Dem derved Venner, som ikke skuffer.

De Bøger, De laaner, maa De huske at levere tilbage

efter ikke altfor lang Tids Forløb. At Efterladenhed paa det Punkt er almindelig, gør den ikke mindre dadelværdig.

Lad det være Dem særlig magtpaaliggende at tilbagegive enkelte laante Bind af en Forfatters samlede Værker. Disse har nemlig for Ejeren tabt megen for ikke at sige al Værdi, naar et enkelt Bind mangler.

Har De faaet en Bog tilsendt i Foræring med en egenhændig Dedikation af Forfatteren, kan De ikke afhænde den til en Antikvar. I literære Kredse betragtes det ikke engang som hensynsfuldt at lade en saadan Bog gaa rundt til Laans i sin Kreds.

Hvis De omgaas en Bogs Forfatter, da lad ikke Bogen henligge uopskaaret paa Deres Bord. Skær den op. Hvis ikke, vil Deres Ligegyldighed røbe sig ved hans første Besøg hos Dem. Forfattere har i den Henseende Argusøjne, især hvis deres Bøger ikke gør Lykke.

Kunstgenstande som Gaver. Hvis De har faaet et Maleri, en Tegning eller andet Kunstværk i Gave af en Kunstner, kan De ikke sælge det, bytte det bort eller paa anden Maade afhænde det uden at bære Dem ufint ad. At sætte Gaver af den Art ind paa en Kunst-avktion, er ligefrem haarrejsende.

Det kan maaske være haardt nok at maatte give Afkald paa at indkassere et større Beløb for en Ting, man ikke bryder sig om, særlig i Tider, hvor Kunstgenstande er lige saa gode som Dampskibsaktier. Men der er ikke andet for end at bringe sin Taktfølelse dette Offer. Man kan ikke engang godt lade en saadan Gave gaa videre som Foræring.

Hvis De synes, De er blevet beriget ved Tilegnelsen af et Kunstværk, det være sig en Bog eller et Billede, et Musikstykke eller en Skuespillerydelse, og De føler den Trang, som vi Alle kender, til at bringe en Tak

derfor, da lad ikke denne Trang forflygtige, men tag Pen og Papir med det samme; skriv, hvad De føler, og send det til Den, der har bragt Dem en aandelig Nydelse.

Et saadant venligt Ord glæder altid, og det kan i mange Tilfælde, især naar det kommer til en Begynder eller til En, der er lidt paa Hældingen, virke mere opmuntrende og stimulerende, end man kan tænke sig.

Naar De har bedt Nogen om en Tjeneste, og denne er ydet, send da ikke omgaaende Blomster eller en Gave som Tak, hvor vigtigt det end var Dem, og hvor glad og taknemmelig De end er. Et saadant synligt Erkendtlighedsbevis vil af fine Mennesker blive betragtet som et Bevis paa, at De ikke staar paa samme kulturelle Trin som Vedkommende selv.

Hvad det er, der skaber Succes i Omgangslivet, er ikke let at afgøre. I alle Byer og Lande findes der Damer og Herrer, som hverken er særlig underholdende, kloge, fornemme eller rige, som ses overalt, indbydes af Alle i de bedste Kredse omtrent som et Inventar, der ikke kan undværes. Men unegtelig aldrig, medmindre de Paagældende er godt trænede i de mange smaa Lovbud, der ikke bør syndes imod. Det skulde da være, at en ødsel Rigmandsgæstfrihed af og til faar Lov til at dække over selskabelige Mangler.

At kende Formerne, at kunne optræde fuldkommen tvangløst, at kunne tale med Alle, og at kunne gaa ind paa Spøg, er vel nok Hovedpunkterne i Omgangstonen.

SAMTALE. At faa begyndt er jo altid det sværeste, især hvis man er lidt genert af sig. Man bør ikke begynde en Samtale med at tale om Vejret. Man skal helst indlede med en for den anden Part behagelig

Ting som f. Eks.: Jeg har med Glæde set, at Deres Søn — o. s. v. Man gør paa den Maade et gunstigt Indtryk i Starten.

Hvis man mærker, at man ved et Spørgsmaal eller en Bemærkning er kommet galt af Sted og har traadt ind imellem Brændenælder, bør man lynsnart dreje af og ikke søge at hjælpe efter, som f. Eks. hin Mand, der havde Værtinden til Bords og sagde: „Ah, det er ikke saa ilde at have Gaasen ved sin Side — ja, jeg mener — den stegte.“

At tale med Folk og at *kunne* tale med Folk er ikke ensbetydende. Selv om man har Ordet nok saa meget i sin Magt, nytter det kun i Samvirken med en sympatisk, tillidvækkende Fremtræden.

Utidig Spørgen. Spørg ikke Folk for meget om deres rent personlige Forhold, undtagen det er meget fortrolige Venner.

Tilbageholdenhed med Spørgsmaal hører f. Eks. i England med til de mest elementære Regler for Velopdragenhed, hvorimod man her kan høre Spørgsmaal omtrent som disse: „Hvordan er det — er Deres Broder ikke ved at gaa Fallit?“ Eller: „Besøger De sommetider Deres fraskilte Kone?“ Ligesom man kan se en endnu ungdommelig Dame se lidt stram ud ved Spørgsmaalet: „Hvor gammel er det nu egentlig, De er?“ Vor utvungne Tone er behagelig, men den maa underbygges med Takt.

At kunne forstaa Spøg og selv at kunne anvende den er en af de vigtigste Betingelser for at have Tiltrækning. Den, der ikke forstaaer Spøg, er i kultiverede Forhold uhjælpeligt henvist til at regnes blandt de Tørre og de Stikne.

At have en Skælm bag Øret og en lun Udtryksmaade er derfor noget af det bedste, man kan faa i Vugge-

gave af en venlig Fé — mangen Fordel kan vindes og mangen Ubehagelighed afværges for Den, der kan turnere en Spøg, som kalder Smilet frem.

Men hvis man mærker, at Den, man taler med, er ganske uimodtagelig for en spøgefuld Form, bør man øjeblikkelig slaa Kontra med en rask Passage over i det kedelige, hvor man altid er mere sikker paa ikke at gaa paa tynd Is.

Naturligvis kan en spøgefuld Tone være højst ilde anbragt, naar det gælder Livets pinlige eller sørgelige Øjeblikke, og kun en instinktmæssig Taktfølelse kan sige En, naar den er betimelig og naar ikke.

Det er en almindelig og ikke helt klædelig Form for Spøgefuldhed, at Ægtemænd fremstiller det for Fremmede, som om de ingenting kan sætte igennem for deres Kone. Søg at undgaa den.

Giv aldrig en Meddelelse, der indeholder noget trist, som Svar paa en munter og venlig Forespørgsel. Naar f. Eks. en ganske Fremmed i Uvidenhed spørger til en fjern afdød Slægtning eller fraskilt Ægtefælles Befindende, da sig helst blot: „Jo, mange Tak!“ En pinlig Forklaring er til ingen Nytte paa et ilde anbragt Sted.

Vær forsigtig med at sige til Folk, at de ligner Den eller Den, selv om Ligheden forekommer Dem saa slaaende, at De synes, De *maa* af med Deres Mening. Folk synes aldrig saa godt om den Paagældende som om sig selv, næppe nok, hvis det var selve Kleopatra. Mænd er i Grunden kun tilfredse med Napoleon.

Sig aldrig til en Dame, at hun har lagt sig ud. Slankhed er til den Grad Tidens Løsen, at en Udtalelse om tiltagende Embonpoint er det samme som at antyde en Aftagen i Skønhed.

Nævn ikke til Den, De taler med, hvad sjelden undlades, at Vedkommende har et Saar i Panden, et svolent Øje, en Filipens e. l. Den Paagældende ved det

kun altfor godt og vil i de fleste Tilfælde nødig have det paatalt.

Afbryd saa vidt muligt ikke den Talende.

Vigtige Samtaler. Man bør ikke i Selskabslivet tale om Forretninger som almindeligt Samtalestof, hvad der paa Engelsk kaldes at tale *shop*.

Noget andet er, at man i en Selskabskreds søger at faa en formaaende Person paa Tomandschaand for at fremme et bestemt Formaal. Det gælder med Behændighed at udnytte Chancerne her i Livet.

Naar De skal have en afgørende Samtale, stiv Dem da ikke af med stimulerende Drikke. Vær heller ikke for mæt. Det skærper ikke Intelligenen.

Naar De søger en Myndighed eller Potentat for at forebringe en Sag eller sætte noget igennem, kom da ikke med en lang Indledning. Gaa lige løs paa Fænomenet efter i Tide at have overvejet vel, *hvad* det gælder om at faa sagt, og udbred Dem ikke om personlige Forhold. Beklag Dem ikke heller, selv om De har Grund til det. De fleste afskrækkes og trættes ved Klager.

Tro ikke, at en vigtig Sag kan forelægges pr. Telefon. I de fleste Tilfælde vil det mislykkes. Gaa selv, og brug den personlige Charme, De raader over.

Naar De er sammen med en Person, hvem det er Dem magtpaaliggende at faa talt med om en Sag, da pas paa at benytte *Øjeblikket* med Behændighed. Bras ikke paa, men lad det heller ikke glide over. Det kommer sandsynligvis aldrig igen.

Naar De fører en for Dem afgørende Samtale, og der er noget, De bestemt ønsker at faa sagt, giv da ikke efter, hvis Den, De taler med, er en Aal og ønsker at glide bort fra Æmnet med en Sidebemærkning. Svar ikke paa denne, hold et Øjebliks Pavse og gaa upaavirket videre med det, De vil have frem.

Væn Dem ikke, for at virke behageligt, til at sige

eet til den Ene og noget forskelligt til den Anden om det samme Forhold. Naar det mærkes, troes De af Ingen.

Gentag aldrig letsindigt, hvad ufordelagtigt De hører sagt af den Ene om den Anden. Ikke alene er det uelskværdigt, men De kan selv blive hængende paa det. Derimod hvad godt der bliver sagt, kan ved at blive bragt videre gøre megen Glæde og sprede mangel mørk Sky.

Gamle Folk bør ikke gøre deres eventuelt nærforestaaende Død til et foretrukket Samtaleæmne. Det er vanskeligt for Tilhørerne at vide, hvorledes det ønskes optaget.

Tal ikke for meget om Deres Helbred, selv om det er daarligt. Det keder Folk usigeligt.

Angiv ikke Deres Kilde, naar De fortæller en Nyhed eller en Skandale videre. Sig ikke: „Jeg kan ikke svare for det, men jeg har det fra Fru N. N.“ Vedkommende kan faa Ubehageligheder deraf, som kan finde Vej ogsaa til Dem selv.

Utidig Hvisken. Man bør aldrig under en Fælles-Samtale om et bestemt Æmne give sig til at hviske med en enkelt af Deltagerne. Det vidner ikke om god Tone og leder uvilkaarligt Tanken hen paa Underhaandsaftaler.

En altfor fortrolig Hvisken kan ligeledes let give de Andre Indtryk af, at der tales om de Tilstedeværende.

Bliv heller ikke under den længste Tid af en Sammenkomst siddende i en Krog i Samtale med en Enkelt. Det bliver ikke velset af de Andre.

Snakkelyst. Alle Mennesker taler mere, end de selv tror, og det er derfor en udbredt Overtro, at Andre idelig falder dem i Talen for selv at komme til at tale. Eller rettere sagt — det er ingen Overtro. Den meste Samtale bestaar af en ivrig Kamp om at føre Ordet

alene. Hvis De derfor ønsker at blive betragtet som et usædvanlig sympatisk og taktfuldt Menneske, saa væn Dem til paa det Punkt at resignere og lade de Andre snakke.

Hør med tilsyneladende Interesse paa endeløse Udviklinger og fremfør ikke Deres egne beskedne Betragtninger, før De er sikker paa, at den Anden er løbet træt. De vil herved erhverve Dem særligt Ry for en aarvaagen og intelligent Forstaaelse af Andres Intelligens.

Forudsæt ikke, at Den, med hvem De taler, interesserer sig for det samme, som interesserer *Dem*. Udfind hellere, hvad der ligger den Anden paa Sinde og tal om det.

Gode Historier. Væn Dem helst ikke til selv at være underholdende ved at fortælle Anekdoter og Historier, hvorved man sjælden undgaar i Længden at blive stillestaaende. De rette underholdende Egenskaber bestaar i det lette *à propos*, Evnen til i Samtalens Flugt at kunne faa den til at lyse med lystige Indfald og uventede Svar.

Undgaa fremfor alt Bredde i Udviklingen. Vil De fortælle noget, spring da en lang og unødvendig Indledning over. Lad den første Bemærkning være frisk og indbydende som Kaviar.

Hvis De under Fortællingen af en Historie kommer under Vejr med, at De har fortalt den før til Nogen af de Tilstedeværende, da bryd ikke af, men lad den hellere løbe durk med al den Aplomb, De raader over.

Naar paa den anden Side Nogen paabegynder en Historie, som De har hørt før af den samme Person, da sig det ikke, men se stærkt interesseret ud. Sig det ikke engang, hvis Vedkommende spørger Dem, om han har fortalt det før. Folk kan ikke lide at blive grebet i at gentage den samme Historie.

Naar Nogen i Deres Paahør fortæller noget, der morer de Tilstedeværende, og De ved, at det berettes fejltagtigt og med Overdrivelse, saa grib ikke ind med kedelige Rettelser. En saadan Punktlighed virker ødelæggende paa den muntre Stemning.

Hvis De har det Uheld, hvor Flere er til Stede, at komme til at høre noget, der ikke var bestemt for Deres Øren, et urigtigt Forlydende eller et fornærmeligt Rygte, enten om Dem selv eller Deres Nærmeste, vis Dem da paa Højde med Situationen. Røb ikke med en Mine eller med den mindste Trækning, at De har hørt det, men tag først bagefter Deres Forholdsregler og lad gerne disse være kraftige.

Naar Folk udtaler en meget beskeden Bedømmelse af sig selv, giv dem da ikke Ret, selv om De i Deres Hjerte er ganske af samme Mening. En Ting er nemlig at kalde sig selv for et meget almindeligt Menneske, en anden er ved denne Meningstilkendegivelse at faa ubetinget Medhold hos Andre. Det gør absolut ikke Lykke.

Fremfør i saadanne Tilfælde en lidt vag Protest.

Tal saa lidt som muligt om Penge, hvis De ønsker at bevæge Dem indenfor det Omraade, hvor god Tone hersker.

Beklag Dem aldrig, hvis De har for faa Penge. Det er blot pinligt for Andre at høre paa og pral ikke med, hvad De har Raad til, hvis De har mange Penge. Intet er mere umuligt indenfor det virkelig gode Selskab.

Lad Pengene blot være den usynlige Motor, der driver Værket, uden at man nogen Sinde omtaler, hvor vidt det er med flere eller færre Hestes Kraft.

Fremmede Sprog. Hvor der er Udlændinge til Stede, som ikke forstaar Sproget, der tales, hav da Mod til at devovere Dem og om muligt tale med de Paagældende i deres eget Sprog, saa at de ikke har Ind-

trykket af at være skyllet op paa en øde Ø mellem Vilde.

Det er taabeligt at genere sig for at tale et fremmed Sprog, fordi Landsmænd paahører det. Ofte kan det tværtimod virke meget pudsigt og bidrage til den almindelige Munterhed, naar der tales lidt forkert Tysk eller Engelsk, at sige, hvis den Talende selv ler med. Saa meget Humør bør Enhver sidde inde med.

Lad Dem ikke henrive til i Vrede at sige de uoprettelige Ord, der aldrig kan tilgives. Talen er det vigtigste Bindemiddel Mennesker imellem og kan benyttes til det Onde som til det Gode. Husk altid paa, at nogle faa Ord kan volde baade den dybeste Smerte og den højeste Lykke.

SYVENDE AFSNIT

SOMMERLIV

I et nordisk Klima, hvor Modsætningen mellem den kolde og den varme Aarstid føles saa stærkt, spiller Sommerlivet en langt større Rolle end paa sydligere Breddegrader, og det er utroligt, hvilke Anstrengelser der gøres og hvilke Ofre der bringes, enten for at Familien kan ligge paa Landet eller for at anbringes dens Medlemmer i Badehoteller, Sommerpensionater eller som Gæster hos landlige Bekendte. Allerede naar den første svage Foraarsspire viser sig, begynder Drøftelserne og Spørgsmaalene angaaende Sommerplanerne. Denne stærke Længsel efter Landliv giver sig Udslag i alle Lag af Befolkningen, hvilket ses af de Anstrengelser der gøres for at skaffe Hovedstadens fattige Børn paa Landet og med hvilken Glæde Tilbudene modtages.

Landstedet. Intet Under at denne Higen mod Sommer-Landlivet hos Bybeboerne giver sig Udslag i en stærkt stigende Anskaffelse af Villaer og Sommerhuse, ligefra slotslignende Rigmands-Boliger omgivne af store Parker til bittesmaa Sommerhuse og Hytter af Brædder beregnede paa at kunne slaas sammen og flyttes. Denne Utallighed af Sommerboliger, som er til ingen Nytte i tre Fjerdedele af Aaret og repræsenterer en Kapital, som ikke alene ikke forrenter sig, men koster Eejerens store aarlige Udgifter til Vedligeholdelse, er naturligvis en kolossal Luksus. Men den opvejes vel af den Sundhed og Fornøjelse af Virkekraft,

den yder for Pengene, ligesom den utvivlsomt giver en stor Fortjeneste til den lokale Egns faste Beboere.

Lad Dem ikke, ved et Besøg hos Venner, der ejer en rosenomslynget Villa — selv om De kommer fra den hede By — henrive til saa megen Begejstring, at De straks køber en Grund for at bygge et lignende Sommerhjem. Tænk først nøje over det. Det kan være, at De bliver lykkelig ved det, men det kan ogsaa være, at De bliver lige det modsatte. Det kommer ganske an paa Deres Temperament. Hvis Dagliglivets stille Hygge ligger for Dem, og De sætter Pris paa i Stilhed at gaa og nusle om Deres Have og har nok i Omgangen med Planter og Dyr, skab Dem da et eget Sommerhjem. Er De derimod rejselysten og selskabelig af Gemyt, trænger til Forandring, til at stifte Bekendtskaber, have Mennesker om Dem, klæde Dem stilfuldt, da vil skiftende Badehoteller og Pensionater være langt at foretrække for Dem. Livet Aar efter Aar paa en lille Villa med en begrænset Have forekommer Mange ulidelig kedeligt og ensformigt.

Men een Ting maa staa Dem klart: Hvis De har Børn, vil det være uendelig meget bedre og lykkeligere for dem at have et Sommerhjem, som de regner for deres eget. De gode og kære Minder fra Barndommen samler sig sjælden om en lejet Bylejlighed, men med saa meget større Trofasthed kan de dvæle ved et landligt Hjem, om det saa blot er en straatækt Hytte.

Det er uimodsigeligt, med de stærkt stigende Priser paa Have og Haandværkshjælp og de stadig større Skattebyrder, blevet en kostbar Fornøjelse at holde eget Landsted, ikke alene i Anskaffelse, men ogsaa i aarlig Vedligeholdelse; saa kostbar, at det selv med de nuværende Priser ved Badehoteller vil vise sig billigere for en Familie i Sommerferien at tage Ophold

et saadant Sted end at holde egen, omend beskeden, Sommerbolig, hvor tilmed idetmindste nogen Gæstfrihed maa udvises.

Paa den anden Side er de Penge, der efterhaanden sættes paa et Landsted, ikke borte med det samme, saaledes som de, der betales til en Hotelvært. En Villa, beliggende i en smuk og søgt Egn, kan sædvanligvis sælges uden Tab og ofte med Vinding.

Hvor der ikke er Skolebørn, som gør Landopholdet afhængigt af Ferien, kan man have Glæden af at eje et eget Hus paa Landet uden mindste Udgift ved at leje det ud i Juli og August og selv opholde sig der i Forsommeren og om Efteraaret. Lejesummen vil rigelig dække alle Omkostninger.

Kan man være sin egen Arkitekt og nøjes med en lokal Tømrermester eller Murmester, slipper man naturligtvis billigst fra Husets Opførelse og faar det bedst, som man ønsker det.

Havevæsen. Naar De endelig har taget Deres Beslutning, og glæder Dem til at indrette et eget Sommerhjem, gør det da ikke større eller mere omfattende i Havehold, end at De med Lethed kan udrede Udgifterne og faa Arbejdet besørget. De faar det samme Udbytte af Sundhed og et større af Hvile i et lille Hus end i et stort, hvorimod en omfattende og besværlig Sommermenage let ender med at blive en Lænke om Benet, særlig for Husmoderen.

Men er selve Huset lille og beskedent, læg da saa meget mere Vægt paa Verandaer, Altaner, Terrasser, Læ-Siddepladser og lignende Mellemting mellem Hus og fri Luft, hvis Tilstedeværelse i Virkeligheden udgør Landliggeriets største Tiltrækning.

Udstyr disse sommerlige Opholdssteder med tilstrækkelige og magelige Møbler af Straa eller Træ og hav rigeligt med Puder og Plæder ved Haanden.

Gør selve Huset inden Døre saa lyst og sommerligt som muligt og glem ikke, at al By-Elegance bør udelukkes i en Sommerbolig. Malede Fyrretræs Møbler og blomstret Sirts vil altid være paa deres Plads, og har man ikke, til at begynde med, mange Møbler, kan store Krukker med Bøgeløv og blomstrende Planter erstatte det Manglende.

Ved et Sommerhjems Grundlæggelse bør De give rigelig Plads i Udhuse og Skure til Kasser, Kufferter, Cykler o. l. Og glem ikke, ved det Budget, De lægger, at der er et ret kostbart Tilbehør af Redskaber og Genstande, som er ganske uundværlige i et Sommerhjem. Ikke alene de egentlige Haveredskaber saasom Spader og River, Skovle og Vandkander, men ogsaa Stiger af forskellig Længde, Trillebør, Trækkevogn, Save, Havesakse o. l.

Mærk helst disse Genstande med Deres Navn eller Navnetræk. Derved har De nogen Udsigt til at beholde dem. Havemænd og Haandværkere er ellers tilbøjelige til at bruge dem under Arbejdet i Nabohuse og Haver og glemmer at sætte dem tilbage.

Vær selv med ved Anlægget af Deres Have for at faa den lige efter Deres personlige Smag. En Have kan nemlig i sit Anlæg have en stor Charme og kan ogsaa have et særdeles banalt Udseende.

Udfør selv alt lettere Arbejde i Deres Have. Ingen Motion er bedre eller sundere, og De faar den da af Hjertet kær, næsten som et Barn.

Plant ikke Skovtræer, der bliver høje og løvrige, lige op ad Huset. De mørkner Værelserne og hindrer Blomster i at gro.

Forholdet til Naboerne. Friluftslivet medfører, at Naboforholdet træder mere i Forgrunden om Sommeren i de mange smaa sidebyggede Villaer end i Bylejlighederne. Det samme gælder de Villaer, der be-

boes hele Aaret rundt, og Villabeboere bør derfor tage tilbørligt Hensyn til deres Naboer.

Man bør undgaa unødigt Støjen og Larmen, fremfor alt ikke lade en Grammofon husere for aabne Vinduer og Døre.

Ligeledes bør man helst holde Dørene lukkede for Musikøvelser, skrigende Pattedøgn og Skændescener.

Hvis man har Telefon, og Naboerne ikke har det, bør man være forekommende med at stille den til Raadighed, selv om det er lidt generende for En. Er det derimod en Nabo, der har den, bør man være beskeden med sine Anmodninger om at maatte benytte den.

Paa samme Maade skal man være venlig med gærne at laane Naboer, hvad de har øjeblikkelig Brug for, hvad enten det er Fødemidler eller Husgeraad, men ikke løbe an paa en lignende Forekommenhed hos dem ved idelig at laane hos dem, hvad der tiltrænges. Ens Hus bør være saa vel forsynet, at man ikke trænger til Andres Hjælp.

Man bør med stor Bestemthed afholde sine Børn fra at rapse Naboens Pærer og Blommer, naar Frugt-tiden kommer. Det skal indrømmes, at det er en vanskelig pædagogisk Opgave at holde Drengene fra Naboens Pæretæer, men Ens Stræben maa afgjort gaa ud derpaa.

Man bør undgaa den Fristelse det er, at kaste uopløseligt Affald saasom Konservesdaaser, ituslaaede Flasker, afpillede Lammehoveder, halve Mursten o. l. over Plankeværket eller Hækken ind i Naboens Have. For det første er det umoralsk, for det andet kommer det temmelig sikkert tilbage igen.

Møddinger, Gruber, Nødtøftshuse o. l. maa nødig anlægges lige op ad Grænseskillet paa Steder, hvor de kan antages at genere Naboerne.

Hvis man i Udkanten af en Grund har store skyggende og rodstrækkende Løvtræer, der virker ødelæggende for Naboens Blomster og Frugtdyrkning, bør man ikke vise sig for umedgørlig med Hensyn til at rydde dem. Den ene Haand maa vaske den anden.

Man bør ved at holde sin Have fri for Ukrudt forhindre, at dets flyvende Frø svæver ind i Nabohaverne.

Man skal altid være villig til at forsyne sine Naboer med Stiklinger og Udløbere af Stauder.

Man bør staa Side om Side med Naboerne om at forskønne og forbedre Egnen. Der er i Regelen En eller Anden, der i den Retning er mere foretagsom end de Andre. Støt ham, naar det gælder fornuftige Forholdsregler, men hold ham tilbage, hvis han f. Eks. absolut vil udparcellere og ødelægge Egnens kønneste gamle Bondegaard o. l.

Vær ikke altfor ivrig og *up to date* paa Landet.

Strøb ikke at drage Deres Vennekreds til Egnen, hvis De ynder Ro og Hvile. Gør det derimod, hvis De er selskabeligt anlagt.

Vær gæstfri med Deres Have, Deres Strand, Deres Lystskov, Deres Eng. Forbyd aldrig de Vejfarende, der ønsker det, at passere Deres Enemærker, og lad det aldrig mangle paa et venligt Ord, naar De anmodes derom. Spær ikke af med store ugæstmilde Opslag, der vidner om Egenkærlighed og Smaalighed.

Men hvis De hører til de Besøgende i fremmede Haver, vær da til Gengæld beskeden og hensynsfuld. Kast ikke Papir, tramp ikke i Bede, pluk ikke Blomster, gaa ikke tæt til Huset. Taktløs Optræden hos Publikum har for en Del kunnet undskylde, i hvert Fald forklare Haveejeres ikke ualmindelige Mangel paa Gæstmildhed.

LIGGENDE GÆSTER. Hvis De har Plads til at indrette et Gæsteværelse, da lad det være saa hyggeligt og praktisk indrettet som muligt. En Bagatel, en Straa-maatte paa Gulvet, et hvidt Badehaandklæde spredt over et slidt Vaskebord, kan gøre Underværker. Sørg for en magelig Seng — de saakaldte Sommersenge er ikke dyre. Lad der være Sengetæpper og en ekstra Hovedpude ved Haanden. Damp Lagenerne godt af, før de lægges paa.

Sørg for mørke Rullegardiner eller Fortræk, saa Lyset ikke generer i den aarle Morgen, og lad der være en lille Jernkrog paa Sprossen af Vinduet, saa det eventuelt kan være lidt aabent om Natten.

Sæt en magelig Stol derind, saa at Gæsten kan trække sig lidt tilbage, hvilket er i Deres egen Interesse. Lad der være Bøger og Skrivesager, Ringeapparat og Tændstikker, Sæbe og Eau de Cologne.

Lad det første Maaltid bringes ind i Gæstens Værelse for ikke at paabegynde Samværet for tidligt. Lad der om Morgenen være Stilhed omkring Værelset.

Tro ikke, at saadanne Kendetegn paa Omhu paa-skønnes, men forsømmes de, bliver det kritiseret, om ikke andet i Tankerne.

Naar De indbyder liggende Gæster, vær da saa forsigtig paa Forhaand at fastslaa Besøgets Udstrækning. Det kan ellers være vanskeligt at blive af med dem. Det mest praktiske er paa den skriftlige Indbydelse at nævne fra Dato til Dato med Angivelse af Tog eller Damper.

Ved Ankomsten bør De modtage Deres Gæst paa Stationen med en Vogn for Bagagens Skyld, eller i hvert Fald sende Vognen. Ligeledes ved Afrejsen.

Hvis De selv er liggende Gæst, og et bestemt Tidsrum for Besøgets Varighed ikke er angivet i Indbydelsen, sig da straks, hvor længe De har tænkt at blive.

Det udelukker alle Misforstaaelser og giver Værtinden frit Raaderum til at lægge Planer for andre Indbydelser. Naar De er liggende Gæst, hæng da ikke for meget over Familien, men træk Dem noget tilbage til Deres Værelse eller foretag Ture til Fods eller pr. Cykle. Et Samvær fra Morgen til Aften virker opslidende selv paa den bedste Forstaaelse.

Tro Dem ikke forpligtet til at underholde Deres liggende Gæster hele Dagen. Det er lige trættende for Gæsterne og Dem selv. Behold i hvert Fald Morgenstunden for Dem selv.

Forsyn Gæsterne med god Lektüre, angiv dem smukke Ture i Omegnen og lad dem ellers saa nogenlunde sejle deres egen Sø indtil Middagsbordet.

Anmod aldrig Deres kvindelige Gæster om den mindste Haandsrækning i Hus eller Have, men tag imod en saadan Hjælp, hvis den venligt tilbydes. Det er sjældent.

Har man liggende Gæster og modtager en Indbydelse, svarer man, at man paa Grund heraf maa beklage ikke at kunne modtage Indbydelsen. Sædvanligvis vil en Opfordring til at medtage Gæsterne da fremkomme, særlig paa Landet, hvor der er rigelige Pladsforhold. Da det imidlertid for Mange er lidt ubehageligt at tage imod en saadan nødtvungen Gæstfrihed, kan en Gæst godt undslaa sig og blive hjemme.

Hvis man derved forhindrer sin Vært eller Værtinde i at tage af Sted, er det høfligst og venligst at efterkomme Indbydelsen, ihukommende, at Selskabelighed er skabt mere til Plage end til Fornøjelse.

Er det undertiden plagsomt at have Voksne som Gæster, saa kan det samme sjældent siges om Børn.

Hvis De bor paa Landet med en egen Husholdning og selv har Børn, indbyd da, saavidt det er Dem muligt, Børn fra Byen, der trænger til at komme paa Landet.

De vil daglig blive belønnet for Deres Gæstfrihed ved at se Sundheden blomstre frem paa deres Kinder.

Er det viltre Dreng, De indbyder, fratag Dem da paa Forhaand ethvert Ansvar for deres Liv og Lemmer overfor Forældrene. Det er det eneste, man kan gøre. Kommer Børnene noget til under Gæsteopholdet, vil alligevel baade De selv og maaske ogsaa Andre regne Dem det til Last.

Rammes en Gæst i Deres Hjem af Sygdom eller af et Ulykkestilfælde, hvad enten det er en Voksen eller et Barn, maa den samme eller endnu større Omhu gøre sig gældende som overfor En af Deres Egne.

Den Paagældendes Nærmeste maa straks underrettes, og Lægen tilkaldes. De maa indrette alt i Huset efter den Syge og gøre alt, hvad De formaar for at gøre Situationen saa lidet pinlig og ubehagelig som muligt gennem kærlig Omhu.

Er det Dem selv, der bliver syg eller kommer til Skade som Gæst i et fremmed Hjem, gør da alt, hvad De kan, for hurtigst muligt at komme hjem til Deres egne Enemærker, men bevar altid den Omhu, der vises Dem, i taknemlig Erindring.

Drikkepenge. Naar man har været liggende Gæst i et Hjem, gives der Drikkepenge til Betjeningen som et Vederlag for den Forøgelse i Arbejdet, Ens Besøg har foraarsaget og maaske tillige for at Værtinden ikke skal se sure Ansigter, naar Besøg imødeses.

Desværre er det umuligt at give Anvisning paa Størrelsen af det Beløb, der skal gives. Det afhænger ganske af Hjemmets Art, af Tjenerskabets Omfang og af Besøgets Varighed. Det fornøftigste er, om muligt, hos en eller anden tilvant og erfaren Gæst i Huset at søge Oplysning om, hvor meget det vil være passende at give og til hvem.

Det kan blot tilraades ikke at vise Knebenhed paa

dette Punkt og hellere at give for meget end for lidt, hvis det er En muligt.

Til Stuepigen lægges Drikkepengene lige før Afrejsen paa Natbordet. I meget store Huse er det undertiden Brug, at Beløbet derfra bringes til Fruen eller Oldfruen og fordeles til hele Personalet for derved at hindre Uretfærdighed.

Familien paa Landet. Hvis De selv ejer et Landsted, selv af den beskedneste Art, og der findes det mindste Hummer, hvor De har en ekstra Seng, vil Deres Samvittighed og Deres Gæstfrihedsfølelse meget hurtigt tilsige Dem, at det er Deres Pligt at indbyde Tante Amalie eller Kusine Jenny, der sidder i Byen, til at tilbringe nogen Tid hos Dem. Er De først inde paa det, vil det lille Rum aldrig staa ledigt. Hvem har ikke Familie i Byen, ældre lidt forladte kvindelige Slægtninge, der trænger til frisk Luft og Rekreation?

Undertiden er det jo et Offer at indbyde dem, især hvis de ikke forstaar at beskæftige sig eller foretage Ture, men forlanger Samtale og Hensyn Dagen lang.

Men Følelsen af, at det virkelig er en god Gerning, man udøver ved at indbyde dem, bør opveje Besværet.

I den Henseende giver de landlige Hjem, Herregaarde, Præstegaarde og Proprietærejendomme et godt Eksempel til Bybeboerne. Nu skal det indrømmes, at stort anlagt Gæstfrihed er nemmere og billigere paa Landet end i Landligger- og Badestedsforhold, hvor hvert Bundt Persille skal betales i dyreste Domme, men alligevel er den Gæstfrihed, der om Sommeren udvises i de landlige Hjem mod dem, der trænger til den, og ser hen til den, ligefrem beundringsværdig. Trængende Slægtninge, gamle Damer, blegnæbbede Børn modtages med aabne Arme Sommeren igennem paa de rundhaandede Gaarde Landet over.

Ofte strækker disse Besøg sig over Maaneder, og naar Gæsterne paa den Maade bliver som Medlemmer af Familien, falder de almindelige Hensyn mellem Værter og Gæster bort.

Er De derimod ikke saa opofrende anlagt, at De kan se bort fra den Kedsommelighed, det bevirker i nogen Tid at have en aldrende maaske døv Tante boende hos Dem, begynd da ikke at indbyde hende dertil. Er det sket eengang, er det ikke nemt at slippe fra det igen, da De bestandig vil have en Følelse af, at det ventes, og er indgaaet i den Paagældendes Sommer-program.

Daglig Gæstfrihed. Ikke alene de liggende Besøg, men ogsaa den almindelige Gæstfrihed lægger ret stærkt Beslag paa Landliggere. Der vil altid, da Sommer-Restauranter og Kroer er blevet saa kostbare, være Slægtinge i Byen, der vil være glade for en Indbydelse til at tilbringe en hel Dag, særlig en Søndag paa Landet i smukke og hyggelige Omgivelser, og den Tradition er jo ikke helt uddød, hvor Familien samledes om Søndagen i Lysthuset om den blanke Kobbermaskine ved Kaffen og det friskbagte Hvedebrød.

Hvis De kan overkomme det, bør De samle saadanne Slægtinge hos Dem paa Landet paa Sommersøndage. Besværet og Bekostningen er ikke ringe, men opvejes ved den Glæde og Taknemlighed, det vækker. De, der nu er ældre, tænker oftest paa deres afdøde Slægtinge ved at mindes saadanne glade og straalende Søndage tilbragte i Naturen i Samvær med dem, de holdt af.

Naar De er Gæst en Søndag paa Landet, tal saa ikke hele Tiden om, hvordan De skal komme hjem, og se ikke paa Uhret i nervøs Uro.

Sørg blot for, at Deres Ejendele, Buketter, Paraply,

Sjal og Galoscher er samlede paa eet Sted, saa at ikke Familien skal løbe om i Lysthuse og paa Altaner for at søge efter dem, og vær ikke altfor langstrakt i Deres Tagen Afsked.

Hvis De er Værtinde, giv da Deres Gæster, der skal til Byen, lidt Blomster og Frugt med, hvis der er Rigdom i Deres Have. Det paaskønnes saa meget.

Send ogsaa af Deres Overflod til Deres Slægt og Venner i Byen.

Sørg for at have en rigelig Forsyning af Badehaandklæder, Frakker, Stokke, Paraplyer, Kasketter, Sjaler, Puder og Plaider til Brug for Gæster. Vort uberegnelige Klima nødvendiggør alt i den Retning.

Sommer-Selskabelighed paa Landet bør have en anden Karakter end Vintersammenkomster. Man skal lade den forme sig mere tarvelig og landlig og helt undlade at lægge Vægt paa et pompøst Anstrøg.

Den Sommerselskabelighed, der udfolder sig paa de store Landsteder nær ved Hovedstaden, lægger beklageligvis ikke Vægt paa at udforme den Forskellighed, der helst bør være. Der udfoldes præcis det samme Ceremoniel som i Byboligen med en lang Diner og mange Vine. Bordet er prydet med tunge Sølvopsatser, og Selskabet, der tager Plads omkring det, er i elegant Aftendragt, opvartet af de samme Lejetjenere som i Byen.

Vært og Værtinde skulde blot vide, hvor meget mere sommerlig og munter Stemning, der vilde blive, hvis de indbød færre Gæster ad Gangen, og dækkede Bordet under et gammelt Lindetræ i deres Have, uden Pynt og Pragt, men i sommerglad Pagt med Naturen.

Byd kun Deres Gæster et Par gode solide Retter og en enkelt Slags let Vin om Sommeren paa Landet, men lad der helst være mange Blomster og megen

Frugt paa Bordet, anbragt i tarvelige Kurve eller Lerskaale.

Selv om der af Bekvemmeligheds- eller Vejrhensyn spises inde i Huset, drik da om muligt Kaffe i det Frie, eller paa en Veranda, og lad Selskabet helst opholde sig under aaben Himmel, saa meget det lader sig gøre.

Hvis De har en meget stor Kreds, da tag Mod til Dem og indbyd til en Havefest efter engelsk Mønster med Musik under aaben Himmel, Friluftsspil og lette Forfriskninger, helst serverede i det Frie. Selvfølgelig lægger det nordiske lunefulde Klima Hindringer i Vejen for denne særdeles smukke Form for Selskabelighed, men selv om det bliver Skyregn, og man maa ty ind i snevre Rum, kan netop dette bevirke en yderst animeret Stemning.

Damer, der indbydes til Sommerselskaber, vil tage sig bedst ud i det Frie i ganske enkle lette Vaske-dragter. Tung Elegance i Silke og Fløjl er ikke paa sin Plads i det sommerlige Selskabsliv.

Det kan tilraades helst at indbyde sine Venner om Sommeren, mens Dagene endnu er lange. Dels er Tiden smukkere, dels er der i Sensommeren større Udsigt til daarligt Vejr, idet de tre Faktorer Regnvejr, Rughøst og Rødgrød uomtvisteligt hører sammen i vort Klima.

DEN MØBLEREDE SOMMERBOLIG. Hele Landets jævne Befolkning har, idetmindste paa natur-skønne Egne, nær Skov og Strand, som det hedder, indrettet sig paa at leje sit Hus ud om Sommeren til Hovedstadsbeboere og i den Tid selv kampere enten paa Loftet med et Petroleumsapparat eller i et Skur i Havens Udkant, hvor der indrettes en interemistisk Bolig under højst primitive Forhold.

Den Sommerbolig, der saaledes frembyder sig for Lejerne, er som oftest ikke meget komfortabelt indrettet efter de Nyankomnes Mening, da Smagsretningen i Regelen vil vise sig meget forskellig mellem Værter og Lejere.

Imidlertid er man jo under saadanne Forhold aldeles uansvarlig for, hvordan der ser ud i Ens midlertidige Bopæl, og man bør vist raade til ikke at gøre store Forandringer derved, ikke medføre mere end højst nødvendigt, og nøjes med at pynte op med mange afskaarne vilde Blomster i Krukker og maaske et eller andet billigt Draperi af Bomuldstøj, der er nemt at føre med sig. Mangler der magelige Siddepladser, maa man tage nogle lette Stole og bløde Puder med.

Hvis Sengene ikke er gode, er der jo ikke andet for end at tage sine egne Sengklæder med. En god Seng er altid det vigtigste ved alt Bohave.

Forholdet til Værterne er ikke altid det nemmeste. Til Trods for, at de gerne har villet leje deres Hus ud, ser de alligevel med et Stænk af Bitterhed paa dem, der som Ejere installerer sig i deres Hus og skalter og valter med deres Ejendele, mens de selv kryber sammen i et Udhus.

Vær saa hensynsfuld som muligt mod Familien, De bor hos. Betal Lejen paa Forhaand. Vær venlig mod Børnene og giv dem en eller anden lille Gave. Vis saa megen Omhu som muligt for Inventaret. Lad ikke noget, der kan falme, staa ude i Solen. Spot ikke over lokale Forhold i deres Paahør. Giv Gris og Høns Af-faldet fra Deres Husholdning. Vis venlig Deltagelse i Sygdomstilfælde.

Træk ikke Opholdet urimelig længe ud. Husk, at Deres Afrejse afventes med Længsel for hver Dag og Time, naar Efteraaret er kommet.

Det følger af sig selv, at alt, hvad der ituslaas eller ødelægges, erstattes ved Afrejsen.

Er De paa den anden Side Den, der udlejer Huset, da se ikke smaaligt paa Bagateller, og vær saa imødekommende som muligt overfor Deres Lejere.

Kræv dem ikke straks for Huslejen. Gør, hvad De kan, for ikke at ærgre Dem over den Behandling, der bliver Deres Bohave til Del. Det er sjældnen den mest omsorgsfulde. Sørg for, at der ikke støjes for meget i de tidlige Morgentimer. Se at overtale Deres Hane til ikke at gale og Deres Gris til ikke at lugte. Hold Mødding og Kloak ulastelig rene.

Badehoteller og Pensionater. Den almindeligste Form for Nydelsen af Sommerliv er, trods de mange Villaer, alligevel et Ferieophold for hele Familien paa et Badehotel eller Sommerpensionat à saa og saa meget pr. Dag for hver Person. Den Sum, det bliver til pr. Maaned, lyder afskrækkende, især naar dertil lægges Kostpenge for Husassistenten hjemme og det uundgaaelige Tillæg for Drikkevarer og alt andet *udenom* paa Regningen.

Man maa imidlertid huske, at Husholdningen ganske spares, og at Sommeren i Bylivet er meget kostbar, da der hører ikke liden Resignation til at blive siddende hjemme paa en fjerde Sal paa en straalende Juliaften. Og den mindste Udflugt koster mange Penge.

Træf Aftale i Tide med Hotellet paa det Sted, De har udvalgt Dem. Det kan synes urimeligt, mens Sneen endnu ligger paa Tagene, men der er altid Folk, der er tidlig paa Færde, og de gode Værelser bliver taget fra Dem, hvis De giver Dem for god Tid.

Hvis ikke De hører til de Naturer, der trænger til Omskiftelse, bliv da ved at tage det samme Sted hen hver Sommer, idetmindste en Aarrække. Der er omtrent ens kønt allevegne og ved at komme igen, faar

De tilsidst lidt Forrettigheder. De kan endog opnaa at sidde paa Hæderspladsen ved Bordet og faa en Slags Førerstilling.

Vær forsigtig med at stifte saa intime Venskaber paa Sommerhoteller, at de skal fortsættes som Omgang om Vinteren. Tilfældige Sommerbekendtskaber, som man har syntes glimrende om i Klitterne, tager sig som oftest ikke ud i Byen, og passer sjældent ind i Ens Kreds, der desuden paa den Maade let bliver for stor.

Gør alt hvad De kan for, at Deres Børn ikke bliver ubeskedne og fordringsfulde under et Hotelophold. Et saadant nærer Egoismen mere end noget andet, fordi alt er en Betalings sag, og er ret skadeligt i Længden for Børns Elskværdighed.

Sørg for, at Deres Plads ved Bordet er ved Siden af en Personlighed, De synes om. Meget afhænger af, om man under Maaltiderne kan faa en behagelig Samtale.

Gør ikke hørlige Bemærkninger om Madens Kvalitet under Maaltiderne, men beklag Dem eventuelt bag efter til Værten eller Værtinden.

Før ikke højroret Tale over Bordet med en Klike, De maaske er Medlem af, saaledes at De dominerer Samværet. De oparbejder derved en stærk Misstemning imod Dem blandt de udenforstaaende Gæster.

Vær saa lydløs som muligt paa Deres Værelse i de sene Aftentimer og den aarle Morgen. Husk, at Sommerpensionaters Bræddevægge lader *alt* komme de andre Beboere til Gode.

Hav derfor ikke Opgør med Deres Ægtefælle paa Deres Værelse i en sen Aftenstund. Hele Pensionatet vil næste Morgen være paa det Rene med Deres Stridspunkt. Brug hellere ensomme Spaserture dertil.

Forlov Dem helst ikke i en Sommerferie paa et

Badehotel. Husk, der er saa godt som ingen Konkurrence, og De kan blive frygtelig skuffet ved at se Genstanden for Deres hurtigt opstaaede Passion under mere civiliserede Forhold. Se hellere Tiden lidt an.

Hvis De har unge Døtre med, pas da en Smule paa dem og hold lidt Stand overfor heftige Ønsker om Maaneskinsture, Baadudflugter ved Aftentid o. l. Den Tone, der let opstaar ved saadanne Ture, er ikke altid klædelig eller egnet til at hæve en ung Dames Omdømme.

Vis Dem, af Hensyn til de andre Gæster, altid net paaklædt ved Maaltiderne. Sandaler, Strandtørklæder og forblæst Haar bør være banlyst fra en fælles Spisesal.

Bring heller ikke denne løsslupne Form for Paaklædning med ind til Hovedstadens Asfalt ved Hjemkomsten.

Sanatorier og Kuranstalter. Den samme gode Tone, som bør være herskende paa et Badehotel indbyrdes mellem Gæsterne, maa selvfølgelig raade paa en Kuranstalt. Kun maa der vises endnu mere grundig Hensynsfuldhed, da Gæsterne paa et Sanatorium jo ikke søger dertil, medmindre de lider af et nedbrudt Nervesystem eller en endnu alvorligere Lidelse.

At der ikke foraarsages Støj ved højroestet Tale og Latter, Buldren med Stole eller larmende Musik, er den første Betingelse for at vise det nødvendige Hensyn til Stedets Formaal. Da der er overfyldt paa Kuranstalter som alle andre Steder, gør man klogt i at anmelde sin Ankomst i god Tid med en Paaskrift fra sin Læge.

Søbade. Man kan næsten sige, at der findes to Arter Søbade hertillands. Der er de frie Strandbade under det store Bølgeslag ved Vesterhavet, mere eller mindre i Fællesskab mellem Damer og Herrer om-

trent som i Ostende og Trouville. Og saa er der det øvrige Lands mere tamme og nationale Bade fra et Badehus for Enden af en lang Bro, med saa streng Adskillelse af Kønnene og saa megen Blufærdighed, at der gøres Ophævelser over, at en Brædde i en Storm forsvinder fra den Kasse, der skjuler den Badendes sarte Person for mulige indiskrete Blikke.

Hvilken af de to Former, man end faar Anledning til at benytte, maa det varmt tilraades at tage Strandbade, saa snart der er Lejlighed dertil, og ikke forsømme den let tilgængelige Adgang til en styrkende Kur for Nervesystemet, som vor Øbeligheden yder os i Strandbadene.

Men tag Bade med lidt Omsigt. Bad helst i Følge med Andre.

Ophold Dem ikke mere end 5 à 7 Minuter i Vandet, selv om De paa varme Dage har Lyst dertil.

Gaa ikke i Bad i den første Timestid efter et solidt Maaltid.

Svøm ikke for langt ud, naar det er stærk Fra-landsvind.

Lad Deres Badedragt være saa let, som Velanstændigheden tillader; sundhedsmæssigt set er slet ingen det bedste. Damer og Smaapiger med langt Haar bør ikke gaa i Bad uden Badehætte. Søvand virker ikke heldigt paa Haarets Glans.

Er der det mindste i Vejen med Deres Øregang, tag da en Tot vandskydende Vat i Deres Øren før Badet.

Gnid Dem paa kolde Dage grundigt med et ru Haandklæde efter Badet.

Dvæl paa solrige Dage i nogle Minuter helt afklædt i Solen efter Badet.

Undgaa den uheldige Skik at raabe og hvine i Vandet.

En ung Dame bør vogte sig for ved et Badested at

tumle sig i de salte Bølger i Selskab med en Tilbeder. Det er nemlig grumme Faa, der tager sig ud til deres Fordel, mens de er i Bad. Man bør hellere gaa i Vandet med Veninder. Disses Følelser bliver ikke køligere, fordi de ser En mindre smuk. Tværtimod.

Naar De ikke har passet Deres Badetime og ser Deres Efterfølgere harmdirrende og ophedede vente paa Stranden, vis Dem da særlig venlig og sig: „Gud, er Klokken virkelig blevet saa mange — De maa endelig undskyld!“ Venlighed plejer at afvæbne selv den retfærdigste Vrede.

Rejseudstyr. Forberedelserne til Sommerferien gør ofte i en Bylejlighed den skønne Juni til Aarets besværligste Maaned, naar Familien skal tilbringe Sommeren paa forskellige Steder, og Hver skal have sin Garderobe forsvarligt og praktisk i Stand til Udflugten.

For Damer gælder det at kunne variere det Lidet, man tager med, saaledes, at det virker som flere Dragter, ved en Bluse, en Fichu, et kulørt Bælte o. l.

Det er praktisk til en Sommerrejse at vælge Vaskestoffer, der hverken behøver at rulles eller stryges, som f. Eks. det saakaldte Rynkestof eller Frotté, saa man i Nødstilfælde selv kan vaske det.

Man bør medtage et elektrisk Strygejern. De fleste Steder er der elektrisk Lys, og man kan da, ved at sætte det paa en Kontakt, bestandig være i Stand til at glatte en Kjole.

Den største Vanskelighed ved Rejseforberedelser bestaar i, at man ikke paa Forhaand ved, om man faar Brug for varmt eller tyndt Tøj. Selv ved Sommer-tid bør man medtage en enkelt mørk ulden Dragt, et varmt Overstykke og et Par tykke Støvler. Desuden Galoscher. Husk, at August med ligesaa megen Ret kunde benævnes Regnmaaned.

Tag ikke mere Bagage med end højst nødvendigt og lad Deres Kuffert være saa lille og let som muligt. Meget store og tunge Kufferter er til stort Besvær paa alle de Steder, hvor De kommer hen, og ikke velkomne.

Tag rigeligt med af Toiletsager, Sæbe, Haarvand o. l. Ligeledes Skrivesager og Frimærker. Ganske vist vil Værtinden i et landligt Hjem, De eventuelt besøger, stedse vise sig imødekommende, men det er mest hensynfuldt at føre saadanne Ting med sig.

Børns Ferieudstyr. Det er ingen nem Ting at forsyne opvoksende Børns Garderobe til en Sommerrejse, særlig naar Moderen ikke selv skal med og kan udbedre den. Det er nemlig utroligt, hvad de slider af sig paa Landet, især viltre Drengene.

Man maa lægge særlig Vægt paa Fodtøj og Strømper eller Halvstrømper og sørge for ved Bortrejsen, at alt, hvad de har med, er nyt og solidt, da de ellers uvægerlig bliver til Byrde for Husfruen i det Hjem, hvor de er Gæster.

Lad deres Udstyr være ordentligt, da Sjuskeri paa det Punkt uundgaaeligt giver Anledning til Kritik, særlig hos Betjeningen, i det fremmede Hjem.

Lad Børnene, selv om det er Sommertid, faa varmt Overtøj med til Brug ved Ture.

Glem ikke Børnenes Tandbørste og Tættekam. En Forglemmelse paa det sidste Punkt kan faa de frygteligste Følger.

Den landlige Værtinde har den Forpligtelse at have lidt Tilsyn med, at indbudne Børn holder sig ordentlige og rene.

SPORT spiller i vore Dage en saa kolossal Rolle for Ungdommen, at den for Manges Vedkommende — f. Eks. de, der er med i Spejderbevægelsen eller Med-

lemmer af Sportsforeninger, yder Erstatning for et Landophold. Det er takket være Sporten, at man midtsommers ser solbrændt og kærnesund Ungdom ogsaa paa Byens Gader.

Lad derfor Deres Børn i Tide dyrke Sport og anspor dem til at hellige sig en enkelt Gren af den. Kun derved opnaas den store Interesse, der fører til Mesterskabet.

Men man bør huske aldrig at opmuntre de ganske Unge til at dyrke Sport paa Pligternes Bekostning. En Dreng, der ikke gider læse sine Lektier, fordi han hellere vil øve sig i at spille Fodbold, kan let blive en Sinke, ikke alene i Skolen men ogsaa senere i Livets store Konkurrence, hvor det gælder Erhvervet. Sport har ødelagt mange gode Chancer.

Det vilde føre for vidt paa denne Plads at give Raad for det indbyrdes Samkvem ved de mange forskellige Arter Sport. Det vilde udgøre en hel Bog for sig, da hver Gren har sine Vedtægter og Regler. Det skal her kun siges, at den samme velopdragne Høflighed, som bør gøre sig gældende i alle Livets Forhold, er næsten endnu mere uundværlig i Sport end paa andre Omraader, da Interesserne her er saa modstridende gennem Kappelstriden. Det er de ganske vist næsten overalt, men paa andre Punkter er Konflikterne som oftest mere alvorlige, og Menneskene har derfor lettere ved at beherske sig, end hvor det kun gælder Smaating som en Sejr ved en Sportskonkurrence. Intetsteds skændes Folk som bekendt mere lidenskabeligt end i Sejlsportsforeninger, Rideklubber o. lign.

Noget af det bedste og kønneste, som Nutidens Sportsdyrkelse har skabt, er det Kameratskab mellem unge Mænd og Kvinder, som er opstaaet ved den. De færdes nu paa en jævn ligestillet Fod med hverandre

paa Ture og ved Væddekampe, noget, som vilde have været utænkeligt for en Menneskealder siden.

De unge Piger bør dog selv passe paa, at Tonen mellem de to Køn aldrig bliver plat. Det er hovedsagelig *deres* Skyld, hvis den bliver det. Mænd er meget lydhøre overfor den Tone, Damer anslaaer eller falder i med, og det er saare sjældent, at en velopdragen og taktfuld ung Dame bliver forulempet eller nærgaaende og plumpt tiltalt af en Herre. Han føler uvilkaarligt Respekt for den gode Tone, hun omgiver sig med, og behandler hende med den Høflighed, der skyldes hende.

Forældre bør ikke se gennem Fingre med, at deres unge Døtre om Aftenen efter Sportsture slaar sig ned paa en Kafé med deres mandlige Kamerater og bliver hængende der til sent paa Aftenen. Det er paa den Maade, at den ufine Tone opstaar.

Sportsudstyr. Nutidens mange forskellige Arter Sport har medført mange Behov og Ønsker i Form af Genstande, der for et halvt Aarhundrede siden var ukendte baade i Industriens og Hjemmets Verden, Tenniscatchere, Fodbolde, Boxehansker og utallige andre Ting. Som alt, hvad der kommer ind under Begrebet Luksus, er hele dette Udstyr ret kostbart og tynger haardt paa mangan Familiefaders Budget.

Det maa tilraades, fraregnet Fødselsdagsgaver o. l., selv at lade Ungdommen ved Sømmensparing udrede disse Ting og at give dem saa rigelige Karakter- og Maanedspenge, at de formaar at anskaffe dem. Det er den bedste Maade baade til at faa dem til at passe paa Tingene og paa Pengene.

Ridedragten er for Damers Vedkommende undergaaet en fuldkommen Forandring i de senere Aar, idet saa godt som alle Damer nu rider overskrævs paa Sadelen *en cavalier*.

Den korrekte Paaklædning hertil er en lang mørk splittet Skødefrakke, der paa hver Side falder ned over de lange Ridestøvler, saaledes at den for Øjet danner en Art Skørt. Paa Hovedet bæres enten en rundpullet Herrehat eller en mørk Fløjls Jokeyhue. Frisuren maa være fastsiddende.

Herrers Ridedragt er til den Grad afpasset efter Vejr og Forhold, at en korrekt Model neppe lader sig angive. Det vigtigste vil altid være, at Dragten er tætsluttende og at Benklæderne gaar ned i lange Ride-støvler.

Friluftsspil er i vore Dage saa stærkt sammenblandet med Sport, at de to Ting næsten er identiske, idet de mere idylliske Tidsfordriv som Fjerbold, Ringspil, Croquet o. l. næsten er forsvundne for at give Plads for Tennis, Golf, Polo o. l. Der er dog Enkelte for hvem endnu denne uskyldige Idræt passer. Poetiske unge Damer, der ynder at gaa i hvide Mollskjoler og samle Markblomster i Engen, klæder det nydeligt at spille Ring mellem Rosenbuskene.

Ture. Fortidens Skovture paa Holstenskvogne med Kusk og Madkurve er forsvundne, men de overfyldte Søndagstog viser bedst, at Ture ud i Skov og Mark flourer mere end nogensinde.

Det maa tilraades saa vidt muligt at tage Maaltiderne med hjemmefra og at indtage dem i Skoven. Selv Kaffe kan paa Thermosflaske holde sig ypperlig varm, og naar man hjælpes ad med at bære, bliver det ikke tungt for den Enkelte. Turens Omkostninger bliver meget nedsatte, naar man undgaar Restauranter.

For Damer, der ikke har Raad til at bo paa Landet, men har megen Tid til Raadighed, kan det anbefales at holde Sommerferien ved at slaa sig sammen to eller tre, tage et Kort paa Jernbanen, og naar Vej-

ret er dertil, paa Hverdage tage Frokost med, foretage en Spaseretur i Skoven og tage hjem til en sen Middag.

Alle bør gøre det mest mulige, Hver paa sin Maade, for at kunne leve i og med Naturen i den korte Sommer, der er os beskaaret i vort nordlige Klima, for derved at vinde Sundhed og Styrke til Arbejdet i den barske Vinter, der uundgaeligt følger efter.

LIVET UDENFOR HJEMMET

Det er efterhaanden en forholdsvis ringe Del af Døgnnet, at Mennesker tilbringer i deres Hjem. Restauranter og Jernbanekupeer, Teatre og Koncertsale for ikke at tale om Forlystelsesetablissementer og Fortovskafeer spiller i vore Dage en saa uhyre Rolle for Folk, at det i mange Henseender har forrykket Omgangstonen fra den Tid, hvor omtrent alt Samkvem var baseret paa Hjemmenes Selskabelighed. Det har udviklet sig saaledes, at denne ikke tiltrækker det yngre Slægtled nær saa meget som Sammenkomsterne ved Dans og fuldt Orkester i de store Hotellers Palmehaver eller det aftalte Rendez-vous paa en søgt Kafé. Ligeledes færdes Mennesker meget mere paa Gader og Veje, i Biler og Sporvogne, end de gjorde før, saa at en fælles Høflighed Mand og Mand imellem er nødvendig, hvis den stigende Færdsel skal foregaa under behagelige Former.

TELEFONERING. Hvor man i gamle Dage sendte et Bud med en Skrivelse, telefonerer man nu, og selv den mest forbenede Tilhænger af Fortidens Liv i Modsætning til vor moderne Tilværelse, undlader ikke at benytte sig af dette tyranniske men uundværlige Hjælpemidlet i Samkvemmet.

Sammen med en Opfindelse, der breder sig hurtigt i Befolkningen, opstaar der Former for dens Brug, som først lidt efter lidt vinder Indpas og derfor trænger til stadig at indskærpes. Blandt disse nyopstaaede

Former er Telefonhøflighed noget af det vigtigste, men hvad der næsten er endnu vigtigere, er den Telefonerendes Opfattelse af Pligterne mod andre Tilstedeværende. Dette Hensyn forsømmes som oftest slemt.

Lad Dem ikke helt beherske af Deres Telefon, men sæt den ud af Virksomhed under et Maaltid sammen med Gæster og under en vigtig Samtale. Kun altfor ofte sker det, at man lader betydningsfulde Forhandlinger afbrydes, og deres Traad tabes, maaske for bestandig, for at modtage en ganske ligegyldig Forespørgsel i Telefonen.

Naar De har Besøg, og De under dette ringes op, forsøm da ikke at rette en Undskyldning til Deres Besøgende.

Det er uhøfligt mod en Besøgende, ikke, hvis man ringes op, at gøre den telefoniske Samtale saa kortfattet som muligt. I Stedet for at drøfte Bagateller i en Ventendes Paahør, bør De sige: „Undskyld, jeg har Besøg. Ring venligst op senere.“ Det sker sjældent.

En Læge, Tandlæge, Præst el. lign. bør have en Anden til at passe sin Telefon under sin Modtagelses-tid. Det virker mere end stødende, naar f. Eks. en Patient hører Lægen, under Drøftelsen af Lidelserne, i Telefonen veksle Repliker angaaende en paatænkt Skovtur eller Bridgeaften.

Vær høflig i en Telefon. Først mod Damen. Dernæst mod Den, De skal snakke med. Hvis De siger noget uvenligt til ham, saa husk, at han ikke kan se paa Deres Ansigt, at De ikke mener det saa slemt.

Naar man telefonerer, begynder man med at spørge: „Er det hos Grosserer N. N.?" Efter Svaret nævner man sit Navn og beder om at maatte tale med den Person af Husstanden, der ønskes. Det korrekte Svar herpaa er: „Et Øjeblik, jeg skal se, om

Vedkommende er hjemme“, idet der derved gives Lejlighed til at undgaa Samtalen.

Stol ikke paa at kende Stemmen. Man kan gaa frygteligt i Vandet derpaa.

Selv om en Samtale er En nok saa ubehagelig, er det højest uhøfligt at hænge Røret paa uden at have afsluttet eller sagt Farvel.

Naar der bliver ringet, og Vedkommende ikke er hjemme, bør der skriftligt optages Besked, helst med Angivelse af Numer.

Hvis man bliver afbrudt, hvad kun altfor ofte sker, er det Den, der har indledet Samtalen, der maa ringe op paa ny. Naar Samtalen praktisk talt er afsluttet, er det ganske urimeligt at ringe op igen blot for at sige: „Vi blev nok afbrudt — saa er der nok ellers ikke mere“.

Stræb efter ikke at gøre Telefonsamtaler for lange, da Andre maaske ønsker at ringe til et af de to Apparater og ustandselig faar det irriterende Svar: „Op-taget“.

Naar Den, man taler med, er bogstaveligt talt uaf-rystelig, kan man ved med smaa Mellemlum at trykke let paa Gaflen, momentvis afbryde Strømmen. Man siger saa: „Er De der endnu! Hallo! Apparatet er nok i Uorden! Naa, ja, vi var jo for Resten færdige. Farvel og paa Gensyn“.

TEATRET. Vær klar over, at De er uhøflig, naar De kommer for sent i Teatret, især hvis De skal sidde midt paa en Bænk. Det skal indrømmes, at det er svært at naa det i rette Tid Kl. 7, men det maa helst naas.

Gaa altid ind paa Deres Række med Ansigtet vendt imod de der Siddende, som altsaa har den Ulejlighed at rejse sig for Deres Skyld.

Forhold Dem tavs under Forestillingen og bekæmp efter Evne Anfald af Hoste og Snue.

Hvis De besøger Teatret paa Fribillet og altsaa er Gæst, er det ikke høfligt at forføje Dem bort, før Forestillingen er til Ende, særlig hvis Deres Plads er stærkt synlig. Udtal heller ikke en højrosted Kritik over Stykke eller Udførelse. Hvis De ikke kan tilbageholde spøgefulde Bemærkninger desangaaende til Deres Ledsager, da lad dem fremkomme med en grav alvorlig Mine.

Giv Deres Bifald til Kende, og del ikke den klamme Kulde, Folk tror er fin — den, som gør særlig de første Parketrækker til *ingen Mands Land* og som derfor virker saa deprimerende paa Skuespillerne.

Løb ikke ud, før Stykket er sluttet, til Skade for den kunstneriske Virkning, blot for at naa først til Tøjet.

Disse elementære Grundsætninger om en almen Teaterhøflighed er dybt indgroet hos alle Teaterfolk, og den bør kendes og deles af Andre.

Absolut forkasteligt kan det vel ikke kaldes at spise Konfekt i Teatret. Det kan jo gøres, i Fald man virkelig ikke i den Tid, en Forestilling varer, kan undvære at spise. Det kan kun betones, at hvis man lægger Vægt paa at høre til *de Fine*, saa trækker man ikke en Pose med fyldte Chokolader op af en Taske og giver sig til at gnaske under en Forestilling.

Hvis De trods alt vil nyde saadanne søde Sager i Teatret, mens De passiarer med en Bekendt, kan De ikke gøre det uden at byde Vedkommende af Deres dyrebare Beholdning.

Noget andet er, hvis De har Hoste. At medføre en lille Daase med Hostepastiller er ligefrem barmhjertigt mod de Omsiddende.

Hvis De faar et langvarigt Anfald af Hoste, som

det er Dem umuligt at undertrykke, gaa da hellere ud med saa lidt Støj som muligt og vent med at komme ind igen, til det er fuldkommen overstaact.

Koncert. De samme Høflighedsregler som gør sig gældende i Teatret, anvendes ved Koncerter. Man har ofte Lejlighed til at iagttage, at Koncerttilhørere gennemgaaende er af en modtageligere og taknemmeligere Karakter end Tilskuere i et Teater. Maaske kommer det af, at Solisterne, især Debutanterne ved en Koncert, særlig de, der selv er Koncertgivere, med paaskønnelsesværdig Energi trommer Venner og Velyndere sammen paa en saadan Aften, og disse betragter det da som en kær Pligt at klappe, saa Handskerne springer, hver Gang den unge Kunstnerinde eller Kunstner har afleveret en Romance. Hvis Skuespillere og Forfattere kunde glæde sig ved en lignende Begejstring i Teatrene, vilde det afgive lysere Kaar, end det gør, at arbejde for Scenen. Man bør altsaa henstille til Publikum at overføre lidt af Koncertbegejstringen til Teatret.

I Teatre og ved Koncerter maa man forholde sig absolut tavs og opmærksom under den kunstneriske Udførelse, hvor meget man end keder sig. Det er ikke heldigt at antyde dette ved ostentativt at se sig om, studere Programmet eller undersøge Indholdet af Lommer og Tasker. Den første Betingelse for Velopdragenhed er overhovedet at kunne kede sig med Anstand. Tænk paa de Kongelige!

RESTAURANTHØFLIGHED. I det Øjeblik man kommer ind i en Restaurant, staar man i et vist Høflighedsforhold baade til de tilstedeværende Gæster og til Betjeningen.

En Herre kan ikke beholde Hatten paa Hovedet, naar han gaar igennem en Restaurantsal. En Dame

tager derimod ikke sin Hat af under Maaltidet paa en Restaurant.

Det vidner ikke om god Tone, naar et Selskab kommer larmende ind i en Restaurant og vedbliver under Maaltidet at tale og le saa højt, at det tildrager sig andre Gæsters Opmærksomhed.

Det er heller ikke heldigt under Maaltidet at beklage sig til den Opvartende over Madens Tillavning. Er man ikke tilfreds, bør man blot næste Gang vælge en anden Restaurant.

Hvis det varer for længe, inden Maden serveres — den almindelige Skavank ved Spisning paa offentlige Steder — bør man ikke komme med højrøstede Besværinger, men slaa paa sit Glas og sagte beklage sig til Betjeningen.

Hvis en Herre er i Følge med en Dame, overlader han til hende at bestemme Fortæringens Art. Kun hvis han staar hende nærmere, tager han Plads i en Sofa ved hendes Side. Ellers sætter han sig paa en Stol ligeoverfor.

Man kan ikke godt gaa hen og tiltale en Herre og en Dame, der spiser sammen. Kun naar det er ganske nødvendigt kan man efter en Undskyldning træffe en kort Aftale, f. Eks. om en Telefonopringning o. l.

Betaling. Hvis Flere er sammen, især naar der er Damer med, virker Diskussionen om, hvem der skal betale, pinlig. En kort Bemærkning om, at det kan afgøres bagefter, er heldig, især naar den efterfølges af Gerning.

En Dame betaler aldrig, naar hun følges med en Herre, hvorimod det selvfølgelig bliver et andet Forhold, naar det er Arbejdskamerater, der spiser sammen, ligegyldigt om det er Damer eller Herrer.

Der kan da undertiden opstaa en uheldig Kappelstrid om, hvem der først kan komme til at betale.

Det rimeligste er, at Hver betaler for sig. Hvis man synes, at de detaillerede Opregninger er kedelige, lader man En betale, og indskyder sin Brøkdæl, iberegnet Drikkepenge. Det er derimod altid en uheldig Ordning at sige: „Saa kan *De* betale næste Gang“, da man derved undertiden nødes til at være Gæst hos Mennesker, af hvem man ikke ynder at modtage noget, endda med en vis Forpligtelse til ved en senere Lejlighed at optræde som Vært.

Er der Nogen i Selskabet, som er indbudt og altsaa ikke skal betale, bør Regningens Størrelse ikke komme til Gæstens Kundskab eller nogen Art af Priser omtales, hvorfor Regningen ogsaa da som oftest bringes paa en Tallerken under en Serviet, under hvilken Pengene da ubemærket kan anbringes. Alle larmende Sammenstød med en Tjener bør undgaas.

Har man nogen Grund til at beklage sig over en Tjeners Adfærd, bør man henholde sig til Etablissementets Leder, helst under fire Øjne, for ikke at have Vidner til den Ydmygelse det er, at Værten altid giver sin Tjener Medhold. Det synes, som om det altid er en Restaurantvært mere magtpaaliggende at staa sig godt med sit Personale end med sine Gæster, der derfor helst bør tie og finde sig i hvadsomhelst.

Kafé- og Thesalon. De samme Regler for høfligt Samkvem, som gør sig gældende i en Restaurant, maa overholdes baade i en Kafé og i de saakaldte Thesaloner, en ret ny Form for Traktørsteder, som for en stor Del søges af Damer, der har ondt ved paa deres Farten rundt i Magasiner og Udstillingssteder at undvære den obligate Kop The. Da Damer ikke ynder Begrebet Drikkepenge, er der mange Thesaloner, hvor denne Beskatning ikke bruges. Det er efter engelsk Mønster.

Venteværelser. Naar De træder ind i en Læges

Venteværelse, undlad da ikke at hilse paa de Tilstedeværende, før De tager Plads.

Hvis De selv er blandt de Ventende, og en indtrædende Person forsømmer at bøje Hovedet, kan De betragte det som en blid Irettesættelse selv at hilse paa Vedkommende.

Hvis De hos en Læge eller Tandlæge har Tur lige før et meget stærkt optaget Menneske, og De selv har nogenlunde god Tid, vil det være et Bevis paa Elskværdighed, der altid paaskønnes, at lade Vedkommende gaa foran Dem.

Hvis De taalmodigt har ventet i lang Tid, og opdager, at Den, De søgte, slet ikke har været til Stede, eller har ladet haant om sin Konsultationstid ved at dyrke andre Beskæftigelser helt udenfor sit Fag, er De fuldt berettiget til at gaa Deres Vej og søge en anden Specialist.

Skræm ikke i et Venteværelse en Patient ved at fortælle nerveangribende Beretninger fra Deres egen eller Andres Sygdom af samme Art, som f. Eks. hos en Øjenlæge at berette om Tilfælde af pludselig uhelbredelig Blindhed o. l. Det kan indvirke uheldigt paa nervøse Patienter.

HØFLIGHED PAA GADEN. Alle ved vist, at man paa et Fortov eller en Gangsti har at rette sig efter den paa Stedet gældende Politiforordning for Gadefærdsel.

Men Alle synes ikke at vide, at den Yngre altid bør passe at gaa paa venstre Side af den Ældre eller Betydeligere, naar man følges. Ligeledes gaar en Herre til venstre for en Dame.

Dette er en Høflighedsregel, som alle Forældre bør lære deres Børn. Naar de Unge kender den, er det et Bevis paa, at de kommer fra et kultiveret Hjem.

Hilsner paa Gaden. Skikken at tage Hatten af ved

Møder i fri Luft, ikke alene for Damer, men ogsaa for andre Herrer, er saa udbredt og indgroet i vore nordiske Forhold, at det vækker Forundring hos alle Tilrejsende, som med Forbavelse anfører i Rejsebreve: „To Kontorister mødes, og deres Hatte ryger af.“

Det kan være urimeligt, men er dog Udtryk for en Befolkningen iboende Høflighedstrang, og bliver neppe anderledes.

En Herre tager Hatten af med højre Haand, idet han, hvis han ryger, tager Cigaren ud af Munden med venstre Haand, men han tager Hatten af med venstre Haand, hvis han i det samme udveksler Haandtryk med en anden Person, eller gaar med en Dame under sin højre Arm. Dog bør han helst slippe hende, idet han hilser.

Dette sker dog sjældent, da det er gaaet af Mode for Forlovede eller Ægtepar at gaa Arm i Arm paa Gaden.

En Dames Hilsen har mere at sige, end man tror — et mut Nik til en Beundrer, der ikke har udtalt sig, har ødelagt mere end én Chance. Læg derfor, for alle Tilfældes Skyld, et lille Smil i Deres Hilsen, kære Frøken, lige flygtigt nok til ikke at sige mere, end De selv vil, men saa charmerende, at det dog giver Plads for Muligheder.

Som bekendt hilser en Herre her til Lands først paa en Dame. I England er det omvendt, idet man der, som Udtryk for et maaske endnu mere udviklet Galanteri, er af den Mening, at det er Damen, der maa hilse først, og derved angive, om Herren overhovedet er værdig til at modtage hendes Hilsen.

Den yngre Dame hilser selvfølgelig først paa den Ældre.

Giv de mindre heldigt Stillede samme venlige Hilsen som Potentaterne. Det er ikke alene kønt og

rigtigt men tillige klogt, da det giver En Omdømme for Lige fremhed og Usnobbethed.

Hvis De kun har kendt et Menneske flygtigt og er blevet hængende ved en Hilsen, der plager Dem lidt, lad da et Par Gange ved Mødet, som De ikke ser Vedkommende, og lad saa Hilsenen falde. Man kan ikke være forpligtet til et helt Liv at hilse paa et Menneske, fordi man f. Eks. Aar tilbage i en Tandlæges Venteværelse er faldet i Snak sammen. Der er Grænser for Høflighed.

Hvis en af Deres Bekendte har haft det ikke ualmindelige Uheld at have et Udestaaende med Øvrigheden og er kommet galt af Sted, hils da først paa Vedkommende og hils venligt, med mindre Lovbruddet har været meget graverende. Denne Venlighed vil aldrig blive glemt.

Naar en Dame hilser Nogen paa Gaden, tager den Herre, hun eventuelt følges med, Hatten af, selv om han ikke kender den Paagældende. Det samme gælder iøvrigt en Herre.

Svar altid høfligt, naar Nogen beder Dem om en Oplysning paa Gaden, selv om De har Hastværk.

Er det en Udlænding, vil en saa fyldig Besked som muligt, fremsat i en venlig Form, være endnu vigtigere.

Bryd Dem ikke om, at De maaske ikke er Spørgers Sprog helt mægtig, men svar Vedkommende saa godt, De kan, eller, hvis en gensidig Forstaaelse viser sig umulig, hjælp da Vedkommende til at faa Besked hos en Anden.

Ved behagelig og imødekommende Opførsel mod Fremmede giver De et om end nok saa lille Bidrag til den Forestilling om vort Folks Kulturstandpunkt, som er raadende mellem Udlændinge.

Vend Dem ikke om paa Gaden efter En, De lige

har passeret, for at studere Vedkommende bagfra. En saadan Interesse vidner ikke om god Tone.

Puf ikke Deres Ledsager i Siden eller hvisk og tisk ikke paa mærkbar Maade for at henlede Opmærksomheden paa en Person, der kommer gaaende mod Dem. Hvis De ønsker at sige: Giv Agt! maa det ske som i et Aandepust, uhørligt og usynligt for dem eller Den, der gaar Dem forbi.

Hvis det er Dem selv, der er Genstand for en saadan maaske smigrende, men mindre taktfuld Interesse, lad da ikke den mindste Bevægelse røbe, at De har bemærket den, men lad de nysgerrige Forbipasserende være som Luft for Dem.

En Herre kan ikke standse en Dame paa Gaden, medmindre han staar hende saa nær, at dette sker ganske uvilkaarligt og naturligt.

Det bliver en Dames Sag at standse og begynde en Samtale med en Herre. Hun bør ikke gøre det, hvis han er hende fremmed, medmindre hun har Garanti for hans Tænkemaade og Optræden overfor Kvinder, kort sagt fuld Tillid til hans Ridderlighed. Ubetænk-somhed paa det Omraade har ofte ført unge Piger ind paa en farlig Glidebane. Det ses ofte først, naar det er for sent.

En ung Dame bør ogsaa være forsigtig med at lade sig følge hjem fra Selskab i en sen Nattetime af en Herre, der er hende ubekendt.

JERNBANER OG SPORVOGNE. Vær ikke højroestet i Tale og Latter i en Jernbanekupé, selv om De befinder Dem i et animeret Selskab. Den Art støjende Munterhed gør ikke noget heldigt Indtryk paa ensomme og nøgterne Medrejsende.

Vær forsigtig med under en Jernbanetur at tale med andre Passagerer om fælles Bekendte. Samtalen

kan blive paahørt med Interesse af tilsyneladende fuldkommen ligegyldige Medrejsende og derefter blive gengivet til Vedkommende.

Hvis De derimod i en Kupé kommer til at overhøre Meningsytringer om Dem selv eller nogen af Deres Nærmeste, bør De ikke sidde tavs og stille og høre paa det. De har da den selskabelige Pligt at give til Kende, at De er nærværende, helst paa en Maade, der for alle Parter glider let hen over det Pinlige ved Situationen.

Det gør et behageligt Indtryk, naar man under en Jernbanerejse, efter at have læst sine Aviser og Ugeblade, tilbyder dem til sine Medrejsende.

Naar Udlændinge, der paa Grund af deres Ukendskab til Sproget synes at være i Forlegenhed under en Jernbanetur, er det elskværdigt at træde hjælpende til med de Sprogkundskaber, man har.

Selvfølgelig er det ogsaa velopdraget at lade en ældre Dame eller Herre faa Deres surt erhvervede Plads i en overfyldt Jernbanevogn, men maaske er det mere, end man kan forlange af menneskelig Godhed.

Det virker hensynsfuldt at hjælpe sine Medrejsende med Anbringelse af deres Rejsetøj og Pakker i Nettet.

Vær ikke altfor ubeskyldt med at tage Bagage med ind i Kupéen til Gêne for Medrejsende. Man vil dog nødig gøre sig fortjent til den Ironi, hvormed en Rejsende, der hjalp et Par Damer med Anbringelsen af et Utal af store Genstande, høfligt spurgte: „Men jeg ser ikke Deres Klaver.“

Det er et stadigt Stridsspørgsmaal, om man kan belægge en Siddeplads i en Kupé ved at anbringe en Rejsetaske e. l. paa den, og derpaa forføje sig bort. Det synes nu, som en Nyankommen har Berettigelse til at bemægtige sig den. Dog, hvis den første Besid-

der kommer tilbage og er ubehagelig, maa man hellere vige Pladsen end begynde paa en Ordstrid.

Det Forhold mellem Rejsende, der giver mest Anledning til Meningsforskel, er Lufttilførslen. Den Ene vil have Vinduet op, fordi Luften er trykkende, den Anden vil have det lukket, fordi det trækker. Efter Reglementet maa der ikke aabnes Vinduer til Vind-siden, saa at Den, der negter dette, har Ret.

Iøvrigt er det ogsaa mest humant at give efter for Den, der frygter Træk, maaske paa Grund af Gigt. Beklumret Luft fører ikke saa slemme Følger efter sig.

Ved den Slags Smaakonflikter maa man altid raade til at være den Eftergivende. En Rejse faar før eller senere Ende, og ved at skændes, opnaar man som oftest kun at trække det korteste Straa efter tilmed at have gjort et ubehageligt Indtryk.

Det virker paa en Rejse, særlig naar den er kortvarig, ikke tiltrækkende at se Medrejsende trække Konfektposer og Frugt frem og give sig til at spise. En Dame, der i en Jernbanekupé gnaver paa en Pære og kaster Kærnehuset ud ad Vinduet, vil ikke hos Medpassagererne bibringe Indtryk af at have nøjere Kendskab til god Tone.

Sporvogne. Forholdet mellem Passagererne indbyrdes bliver omtrent ens i Sporvogne og Jernbaner.

Det er altid høfligt og kønt, naar Herrer rejser sig for at afgive deres Plads til en Dame, særlig en ældre Dame. Men da Damer og Herrer efterhaanden færdes paa helt ligeberettiget Fod, kan denne Høflighed ikke mere kræves og forventes, men maa modtages af en Dame med en erkendtlig Tak.

Har De vekslet nogle Ord med en Dem ubekendt Sidemand i en Sporvogn, bør De hilse paa Vedkommende, idet De rejser Dem.

Træng ikke paa for at komme op i en Sporvogn, saa at De bidrager til det Haandgemæng, der paa søgte Holdepladser uafsladelig danner sig. Husk, at der straks kommer en ny Vogn, og at Sagen ikke er et Slagsmaal værd.

Naar det ikke gælder lange Distancer, vælg da at spasere. Det er nærmest en Vanesag, og intet er sundere end at bruge sine Ben.

Biler og Vogne. Vær ligesaa gæstfri med Deres Køretøj eller Bil, som De er det med Deres Hjem. Man ser ofte Mangel paa Hensyn hos Folk, der ejer egen Befordring, og det er dog en saa ringe Ulejlighed og Bekostning at vise Venlighed paa det Punkt. Man bør huske at telefonere til nærboende Venner, med hvem man skal sammen i Selskab, om man ikke skal hente dem; man bør spørge, om Naboer eller Venner ikke har Lyst til at følge med paa en Køretur.

Man bør, naar et Uvejr bryder løs, eller andet kommer paa, være velvillig med at køre Folk hjem eller laane dem Vognen dertil.

Stands ogsaa Deres Vogn paa en støvet Landevej, naar De er paa Vej til Stationen, og har Plads nok, og tag en tilfældig tungtbelæsset og forhedet Vejfarende op, der har samme Maal.

Den venlige Tanke vil blive modtaget med Taknemlighed.

Enhver, man tager med i sin Vogn, selv en Vejfarende, man ikke kender, bliver med det samme Ens Gæst, som man byder den bedste Plads.

Man kan, ved at vise lidt Forekommenhed og Omtanke med sin Vogn eller sin Bil, bibringe sine Omgivelser et Indtryk af Elskværdighed, som langtfra staar i Forhold til den Tjeneste, der udvises. Man handler saaledes paa en Maade i egen Interesse.

Den, der bør vises mest Hensyn, sidder til højre i

Vognen. En Dame, der kører sammen med en Herre, har Denne ved sin venstre Side.

Ejeren af Vognen eller Den, der har lejet den og har Gæster med, sætter sig paa venstre Side af den Indbudte, eller, om der er To, paa Forsædet.

Men er Vognens Indehaver ældre, særlig en ældre Dame, vil der ufejlbarlig udvikle sig en lille Høflighedsstrid med afvekslende Udfald.

Cykler. Er der noget Punkt, hvor Mangel paa god Tone — eller for at sige det rent ud — Uopdragenhed breder sig efter en stor Maalestok, saa er det i Cyklesporten. Lære og Butiksdrenge er ligefrem livsfarlige, naar de i snævre Gader, omtrent liggende paa Maven, halser afsted med uartige Tilraab til de ældre Fodgængere, der passerer Kørebanen eller vover at færdes paa denne, som Cyklisterne betragter sig som Enejere af. Det er som om der farer en Djævel i ellers medgørlige Ynglinge, naar de bestiger en Cykle.

Det var at ønske, at Forældre vilde inddrage Hensynsfuldhed paa Cykle i Nutidens Børneopdragelse, særlig overfor Drenge.

Kør med moderat Fart, hvor der færdes mange Fodgængere.

Før ikke en højroestet Samtale fra den ene Cykle tilbage til den næste.

Tag i Deres Kørsel ikke alene Hensyn til Fodgængere, men ogsaa til andre Cyklister.

Stil altid Deres Cykle paa et Sted, hvor den ikke generer.

Det er Synd, hvis dette uvurderlige Befordringsmiddel ved hensynsløs Omgang skal blive til en Landeplage for dem, der er tilfods.

Cyklepaaklædning. Det er heldigt, naar Cyklisters Paaklædning er afpasset nogenledes efter Befordringsmidlet. For Damer egner flagrende Slør og Langsjaler

sig daarligt til den hastige Fart, Cyklesporten medfører, og store Hatte med Blomster og Fjer tager sig ikke ud paa en Cykle. En glat Nederdel, en Bluse og en lille klædelig fastsiddende Sportshat eller Hue er den mest passende Paaklædning til Cyklebrug. Fastsiddende høje Støvler egner sig bedre til Cykleridt end Sko.

For Herrer maa det ved Cyklepaaklædningen være afgørende, om Cyklen betragtes som Befordringsmiddel eller som Sport. I første Tilfælde maa man selvfølgelig tage sin Tilflugt til de Smaamidler, der tillemper den daglige Formiddagsdragt til Cyklebrug, særlig for Benklædernes Vedkommende. Gælder det lange Ture, vil en sportsmæssig Paaklædning med Knæbenklæder m. m. være paa sin Plads.

En blød Hat eller Hue, der sidder godt fast paa Hovedet, vil vise sig mest praktisk.

Ulykkestilfælde. Lad det staa Dem klart, at man med oprejst Pande maa tage Konsekvenserne af de Uheld, man har været Aarsag til. Hvis De selv eller de, som De staar til Ansvar for, har foranlediget en Hændelse, den være sig lille eller stor, der medfører Tab eller Molest, maa De staa ved det og ikke undrage Dem Besværet eller Omkostningerne derved, om det saa er Deres sidste Penge.

Et tilfældigt Samspil af Omstændigheder kan paa den Maade skaffe En Byrder for Livet, men det faar ikke hjælpe. Intet er tarveligere end at forsvinde fra Aastedet, hvor man — uagtsomt eller uheldigt — har forvoldt Ulykke.

Hvis denne almenmenneskelige Forpligtelse skræmmer Dem, vær da saa forsigtig ikke at agere Kusk eller Chauffør, med mindre De er øvet, og hold ikke Hund af en stor eller glubsk Race. Risikoen vil da være mindre.

Forsøm ikke, hvis De tilfældigvis er bleven Vidne til et Uheld eller en ulykkelig Hændelse eller indblandet deri, at sende Bud for at erfare nærmere.

Penge til Samfærdsel. Gør Dem det til en fast Regel aldrig at forlade Deres Hjem uden at være forsynet med Penge.

Det kan naturligvis ske, særlig for Damer, at man har glemt sin Portemonnæ eller Taske, og ikke har Penge nok til at udrede en Udgift til Befordring o. lign. og da maa være tilfreds ved at være i Følge med Nogen, der udreder Betalingen.

Hvis Beløbet er saa ringe som f. Eks. en Sporvognstakst, betaler man det ikke senere tilbage, men nøjes med straks at udtale sin Tak.

Drejer det sig om et noget større Beløb som f. Eks. en Vogn til Hjemmet, en Jernbanebillet el. lign., og man selv anmoder om at laane Pengene dertil, sender man straks ved Hjemkomsten Beløbet tilbage, ledsaget af et Visitkort paaskrevet: „Med Tak for Laan.“

Men hvis De selv er Den, der anmodes om i givet Tilfælde at træde hjælpende til i en saadan lille Forlegenhed, gør det da med et saa lidet bittert Smil som muligt og gør ikke Regning paa at faa Pengene igen. Som oftest vil De blive skuffet.

Sørg saa vidt muligt for at have Smaapenge med til Brug ved alle Befordringsmidler.

Medbeboere. I en stor By er det mærkeligt, hvor lidt man kender til sine Medbeboere. Hvad ved man om tredje Sal, naar man selv bor i Stuen. Men i dette Forhold som allevegne, hvor Mennesker færdes, er der humane Hensyn at tage. Naar man har erfaret, at der er alvorlig Sygdom eller Dødsfald i Etagen over eller under En, bør man om muligt undlade at spille og synge, indtil Faren er forbi eller den Døde bragt bort.

Man bør ikke udøve Musik i en sen Nattetime, hvor den kan tænkes at forstyrre Medbeboere.

Man maa ikke, naar man kommer sent hjem, kaste Støvlerne haardt i Gulvet lige over Hovedet paa dem, der sover nedenunder, ej heller gaa larmende op ad Trappen, smælde med Entrédøren eller kime stærkt paa en elektrisk Klokke.

Hvis man har Børn, bør man ikke lade dem uophørligt trampe paa et ubedækket Gulv lige over Hovedet paa Medbeboere, der skal arbejde.

Man bør være diskret med Musikøvelser og afholde sig fra at holde Papegøje, Grammofon og alt andet, der foraarsager ubehagelig Støj for Husfæller.

Dog skal man, set fra den anden Side, ikke være for nøjeregnende med Støj og klage over, at den gør En nervøs. Et meget stort Antal Mennesker, som jo er stuvede sammen i en By, vil altid lave en Del Støj med Raaben, Ringen, Raslen og Klemten. Den, der ikke kan finde sig i det, maa henleve sit Liv paa Landet.

Trappen er ikke en blot og bar Fortsættelse af Gade-færdslen; det gør en vis Forskel, at man har faaet Tag over Hovedet.

Det gør saaledes et velopdragent Indtryk, naar en Herre løfter paa Hatten for den Dame, han møder paa Trappen, og naar to Damer hilser flygtigt paa hinanden.

Man er ligeledes høflig, naar man holder en Mellem-dør aaben for en ældre Forbipasserende og først gaar ind efter Denne.

Hundehold er en af de almindeligste Anstødsstene mellem de fælles Beboere af en Ejendom, ligesom det overhovedet er et af de Spørgsmaal, der lettest bringer Mennesker i Fyr og Flamme. Hundehaderne er de faa i Forhold til Hundeelskerne, men de skriver og taler saa meget, at de fylder godt. Ret forgæves. Det

er nemlig svært at bekæmpe en Befolknings Karakterejendommeligheder.

Sørg for, at Deres Hund generer saa lidt som muligt ved Urenlighed, Gøen i Gaarden og paa Trappen og smudsige Poter paa fælles Gebeter.

Pas paa, at den ikke i sølet Vejr springer op ad Folk.

Lad den i Deres Hjem ikke staa og savle paa Dammers Kjoler.

Luk den helst inde, mens De har Gæster.

Hvis det er en Hunhund, send den da helst paa en Klinik e. l. i Perioder, hvor den generer Omboende ved at tiltrække Flokke af Hanhunde.

Hvis Deres Hund er bidsk, pas da nøje paa den. Hvad den ødelægger, maa De erstatte uden Nølen og give rundelig Skadeserstatning, hvis den tilføjer Bid.

Hvis Hunden overkøres, har De paa den anden Side Ret til at fordre Erstatning.

Vær overbærende og medgørlig overfor Medbeboeres Hunde. Giv dem et tiloversblevent Kødben i Ny og Næ og tal lidt venligt til dem. Det er den bedste Vej til et godt Forhold.

Tobaksrygning udenfor Hjemmet. Alle ryger for Tiden Tobak, Kvinder omtrent ligesaa meget som Mænd, men alligevel — eller maaske netop derfor — har Tobaksrygningen sine smaa Faldgruber for Begreberne om god Tone.

Naar en Herre hilser en Dame paa Gaden, maa han, hvis han ryger, tage Cigaren ud af Munden først. Det samme gælder, naar han hilser paa en ældre Herre eller overhovedet en Herre, han ikke kender nøje.

Man kan ikke komme ind i en Stue med Cigar i Munden, i hvert Fald kan man ikke rygende komme ind i en Dames Dagligstue, heller ikke en Gang godt i Kontorer eller andre mere offentlige Lokaler, særlig ikke i sin Chefs Værelse.

Naar man ryger i sit Forretningslokale og faar Besøg, maa man, hvis man ønsker at blive ved dermed, byde den Besøgende en Cigar eller Cigaret og, hvis han afslaar den, bede om Tilladelse til fremdeles at ryge.

Man kan ikke ved et Selskab, der afholdes paa et offentligt Sted, ved Bordet begynde at ryge og byde sin Dame en Cigaret, uden først at have indhentet Sanktion dertil af Vært eller Værtinde. Heldigst er det, naar Initiativet dertil udgaar fra en af disse.

En Herre maa ikke gærne tænde en Cigar i Følge med en Dame, med mindre det er om Aftenen kommende fra Selskab. Det vil altid være høfligt først at indhente hendes Samtykke.

Damer ryger sjælden paa offentlige Steder — endnu.

Trængsel. Naturligvis bør man helst undgaa at komme i Trængsel, især ledsaget af Damer og Børn, men det er jo ikke altid, det lykkes.

Naar man absolut skal frem i Trængsel, f. Eks. for at komme til sit Hjem eller naa et Tog, bør man anlægge sit mest forekommende Væsen og helst se at naa sit Maal ved under mange Undskyldninger at anslaa en spøgefuld Tone. Med Magt og Krasbørstighed kommer man ingen Vegne i en vrangvillig Menneskemasse.

ARBEJDSSTEDET. Af hvad Art Arbejdsstedet end kan være, er det af største Betydning, at der, som i al anden menneskelig Omgang, overholdes en human og sømmelig Tone.

Forholdet mellem Chef og Personale. En Chef bør sørge for, at hans Undergivne betragter ham ikke alene som et nødvendigt Onde, men som et Menneske, ja, helst som en Ven, hvem man i et givet Øjeblik med Glæde vil vise en Tjeneste, hvis man kan det. Finder

Chefen ingen anden og højere liggende Grund til at opnaa dette, saa bliver der altid Hensynet til egen Fordel tilbage. Et hengivent Personale vil staa sin Chef bi i en snever Vending med en uegennyttig Iver, som utilfredse Funktionærer ikke kan opvise Magen til.

Prøv altsaa at blive afholdt af Deres Folk, først og fremmest ved altid at behandle dem retfærdigt og ved ikke at gøre dem til Afløb for eget daarligt Lune. Vis dem Tillid, uden selv at miste den Indsigt i Forretningens Trivsel, der sikrer Dem mod at blive skuffet. Vis ogsaa af og til Interesse for Deres Undergivnes private Liv, men gør det uden at blive kameratlig eller familiær, da Jagt efter Popularitet hurtigt mærkes og virker frastødende.

Underordnede holder mest af den Chef, der viser venlig Myndighed.

Unge Funktionærer skal man give sig Tid og Taalmodighed til at lære den Tjeneste, man forlanger af dem. Det er nødvendigt og klogt, hvis man vil forme Vedkommende til det Redskab, man har Brug for.

Skal man vise Taalmodighed overfor Fejl og Brist, er der dog to af disse, som man absolut skal fjerne fra sin Arbejdsplads: Uefterrettelighed og Uredelighed, Synder, der i Samfundslivet er utilgivelige, hvorfor Beskyldningen for dem kun bør paatales, naar Bevis foreligger.

En Overordnet bør bidrage det, han formaar til, at der er Ro og Orden blandt hans Personale, søge at modarbejde Intriger og Klikevæsen og fremfor alt ikke fæste sig ved Sladder.

En Chef bør, naar Damer og Herrer arbejder sammen under ham, have Opmærksomheden henvendt paa, at Erotik ikke spiller nogen Rolle ved kvindelige Funktionærers Ansættelse eller Afskedigelse.

En Overordnet bør sørge for, at de Gamle i Forretningen kan se Alderdommen roligt i Møde.

Chefen bør opdrage sit Personale til at behandle Publikum med Høflighed og være lydhør overfor Klager i den Henseende.

Den Underordnede bør optræde overfor sin Chef med en velvillig Høflighed, der samtidigt antyder hans forretningsmæssige Forhold til Chefen og hans personlige Værdighed. Han skal stræbe efter at undgaa de Ansattes sædvanlige Synspunkt — det, at *faa* det mest mulige og *yde* det mindst mulige, men bør selvfølgelig i Fællesskab med sine Kamerater have Ret til at søge at opnaa rimelige Ændringer i Arbejdsvilkaarene og Lempelser i Overensstemmelse med Tidernes skiftende Krav. Ogsaa her bør det gælde, at de to Fejl Dovenskab og Uredelighed aldrig bør beskyttes af Kameraterne.

SKILSMISSE

Enten man er tilbøjelig til at mene, at Udviklingen gaar i den rigtige Retning eller ikke, kan man ikke se bort fra, at Ægteskabet er mindre stabilt end det var i forrige Tider. Skilsmissernes, og særlig Separationernes Antal stiger med en saa rivende Fart, at der snart ikke er en Familie, hvor de ikke har faaet Indpas, saa at, hvordan man end tænker derom, nødes man samfundsmæssigt og selskabeligt set til at tage Stilling dertil og indrette sine Omgangsforhold derefter.

Da Skilsmisse er en forholdsvis ny Form i det sociale Samkvem, eksisterer der endnu ikke fæstnede Begreber om, hvordan man har at forholde sig overfor Fraskilte, i Ens Slægt og Vennekreds. Heller ikke berøres det i den tidligere Literatur vedrørende Takt og Hensyn, hvordan man skal stille sig, ikke alene til den anden Part, men til forhenværende Svigerforældre, Svigerinder, Fætre, Kusiner, Venners fraskilte Hustruer, Veninders aflagte Mænd o. s. v. Det afhænger nu alene af Taktfølelsen hos den Enkelte. Det gør ganske vist, naar alt kommer til alt, ethvert Samkvem med Andre, men i alle andre Forhold har man aarhundredgamle Vedtægter at støtte sig til og arbejde videre paa. Ved Skilsmisse maa nye Former skabes, og kun lidt efter lidt kan der opstaa den Etikette eller Omgangsform mellem Fraskilte og deres Slægtninge, som endnu haardt savnes. Dog, en-

kelte Henstillinger er der jo, som allerede nu kan optages til Drøftelse.

FORHOLDET MELLEM DE TO PARTER. Der er to Hoved-Arter af Skilsmisse og Separation: Den ene, hvor der foreligger et absolut Brud mellem de to forhenværende Ægtefæller, ofte udviklet til gensidigt Had, og den anden, der hovedsagelig mest foreligger i Teorien, hvor der ikke er Spor af Uvilje til Stede, og hvor kun Forskellighed i Livssyn eller en ny Følelses Opstaaen har bevirket, at et Ophør af Samlivet fandtes heldigst for Sagernes Udvikling, men hvor noget Samkvem og en Omgang i det Stille ikke er udelukket. Det er ikke let at fastslaa, hvilket af de to Forhold er det mindst vanskelige, selskabeligt set, for de Paa-gældende og deres Nærmeste. I saa nære Forhold som mellem Ægtefæller, selv efter Ægteskabets Opløsning, indtræffer der altid Tilfælde, hvor det for den Ene er umuligt at se bort fra den Andens Eksistens, særlig ved Livets Højtider, og hvor de da maa træffe sammen, hvor dybt end Naget sidder.

Og hvorledes man end bærer sig ad, kommer der let et vist latterligt Skær over for stærk Familiaritet imellem Fraskilte, naar f. Eks. en Mand stadig ses at optræde mellem to Koner, eller en meget skilt Frue holder Omgang gaaende med flere af sine Ægtemænd.

Da dette uomtvisteligt er af en lidt komisk Virkning og giver et vist mormonagtigt Sving, bør det vist tilraades at indskrænke Omgangen med sin forhenværende Ægtefælle saa meget, at den ikke vækker offentlig Opmærksomhed.

Ved et Ægteskabs Opløsning begynder det sædvanligvis med at ulme saa smaat. De dermed følgende Opgør bør holdes saa lidet stormfulde som muligt.

Fremfor alt maa der ved en afgørende Samtale

mellem uenige Ægtefolk passes paa, at der ikke udtales Ting, som bliver siddende i Hjertet som en Brod, i hvert Fald ikke før enhver Tale om Forsoning er opgivet. Og selv da bør de stridende Parter aldrig forglemme sig saa stærkt, at de ser bort fra Hensynet til Velanstændighed og Takt. ·

Hvor Lidenskabernes Bølgegang er særlig høj, bør det tilraades at tage en paalidelig og især diskret Ven eller Veninde ind i sin Fortrolighed for at kunne virke dels som Stødpude dels som Lynafløder.

Den uundgaaelige Vandring til de adskillende Mynigheder bør, hvad enten Skilsmissen er af de stormende eller de forsonlige, helst antage en rent konventionel Form. Det virker forvirrende paa Folk at se et Par, spisende Frokost med hinanden paa en mondæn Restaurant, kommende fra Overpræsidenten.

SKILSMISSEN OG BØRNENE. Hvad der end kan være passeret under Ægteskabet og ved dets Afslutning, har begge Forældre en naturlig Ret til at elske deres Børn og følge deres Udvikling, og ethvert Forsøg paa at hindre det fra den anden Side er smaaligt og forkasteligt ogsaa for Barnets Skyld.

Naar Opgør og Storme ikke kan undgaas ved en Skilsmisse, og det kan de sjælden, saa maa man i ethvert Tilfælde sørge for, at de holdes fjernt fra Børnene. Medens Nutidens Børn saa nogenlunde har vænnet sig til at tage Skilsmisse og Separation som noget, Livet fører med sig, saa bør de dog kun se det som en fuldbyrdet Kendsgerning.

Børn kræver nemlig overhovedet klare Forhold, fordi de maa have en rolig Underbund, der giver en Følelse af Tryghed i Modsætning til den Uro og Udviklingsgæring, der karakteriserer Barnesindet.

Naar Separationen er vedtaget og bestemt, maa Anliggendet forklares Børnene nænsomt af Den af Forældrene, der staar dem nærmest. Naar de er smaa, vil dette vel oftest være Moderen, hvorimod det er naturligt, at en Fader selv taler med sin store Dreng. En Forklaring maa der gives, da Barnet ellers vil søge den selv. Og selv om Børnene vel som oftest ved bedre Besked end godt er, bør man søge at lægge Hovedvægten ved Forklaringen paa Uoverensstemmelser, som ikke kan slaa noget Skaar i Barnets Kærlighed til den ene af Forældrene. Især maa Uoverensstemmelser af erotisk Natur selvfølgelig lades uomtalte, ligesom begge Forældre, i den forudgaaende Periode, hvor disse maaske har spillet en Rolle, maa forenes i en fælles Bestræbelse for at holde dette skjult for Børnene, hvor uenige Forældrene end ellers kan være.

Begge Forældre maa overhovedet være enige om aldrig at nedsætte hinanden overfor Børnene. Disse maa altid kunne tage smukke og gode Minder med sig fra deres Barndomshjem, underbyggede af det Indtryk, at deres Oprindelse fremgik af Kærlighed.

Regelen er den ved en Skilsmisse, at Manden opdrager Sønnerne og Moderen Døtrene, men naturligvis ordnes det ved fælles Overenskomst ofte paa anden Maade. Hvorledes Ordningen end bliver, bør det staa klart, at Den, der har Børnene hos sig, ikke bør forholde den anden Part Glæden ved at se sine Børn og følge deres Udvikling og Vækst, en Hensynsløshed, der ofte forvolder bitterlig Sorg og Savn.

I rent ydre Henseende gør Skilsmisse mellem Forældrene sjælden noget Skaar i Børnenes behagelige Livsvilkaar; tværtimod kappes skilte Forældre som oftest i en Slags Konkurrence at vinde deres Hjerter gennem Forkælelse og Dyrkelse, der giver sig Udslag

i Gaver og Adspredelser. Hver Gang den Fader eller Moder, der har maattet give Afkald paa sine Børn, imødeser et Besøg af dem, bliver der som Regel planlagt Besøg i Teatre og andre Forlystelser, forenet med Traktement med Livretter og Slikkerier, for at Børnene med Glæde skal se hen til de kommende Besøg.

Dette er selvfølgelig ikke godt for Børn. Inderst inde er det derfor dem, der trods alle Anstrengelser i modsat Retning, lider mest ved et Barndomshjems Forlis, fordi deres Sjæleliv let tager Skade deraf.

Det er ikke ved Forkælelse, at fraskilte Forældre skal erstatte deres Børn, hvad de ved det fælles Hjems Opløsning har mistet, men ved at gøre Samværet under Besøg paa det nye Sted saa frugtbringende og smukt som muligt blandt andet ved i rigt Maal at drage Børnenes unge Venner til Huse.

Hvor fraskilte Forældres Dyrkelse af Børnene antager grelle Former, eller hvor de Livsvilkaar, der bydes Barnet, findes utilfredsstillende ved Forsømmelse eller derved, at Den af Forældrene, som Barnet er betroet, ikke fører et Liv, der er overensstemmende med den Andens Ønsker, vil Denne tidt føle sig foranlediget til at gribe ind og ofte være berettiget dertil.

Man kan kun tilraade, at dette da sker med den største Takt og Nænsomhed, og kun igennem Andres Mellekomst, ligesom Barnet bør anbringes ikke hos En selv, men hos en fornuftig Slægtning, hvilket formentlig vil formindske Stridens Bitterhed.

Fraskilte Forældre bør aldrig glemme, at de ved at bryde deres Ægteskab har paadraget sig et Ansvar overfor deres Børn. At være opvokset i et lykkeligt og harmonisk Hjem, hvor Mand og Hustru elsker og ærer hinanden, og lader Hjemmets gode Aand ube-

vidst indvirke paa Børnene gennem kærlige Ord og et glad Sindelag, det er maaske den største Lykkehæve at tage med sig ud i Livet og senere hen den bedste Arvelod at have faaet.

Skilsmissen og Betjeningen. Der er en anden Part, man ogsaa helst maa holde udenfor Stormene, og som er endnu mere lydør overfor dem, og det er Husets tjenende Personale. Det vækker sikkert altid dets levende Interesse, naar der er Uoverensstemmelser mellem Herskabet, og det er antageligvis ad denne Vej, at Rygter om at *Herren og Fruen skal skilles* i de fleste Tilfælde kommer ud før Tiden, selv om Fruerne og deres Veninder vel nok ogsaa har deres store Andel deri.

Man bør derfor under en saadan stormfuld Livsepisode vise saa stor Agtpaagivenhed som muligt overfor nysgerrige Husassistenter.

Noget andet er, hvis der blandt disse findes en fuldt paalidelig og trofast Ven. Det vil da være klokest at sætte hende ind i Forholdene, hvorved hun ofte kan afbøde en Del ubehagelig og nysgerrig Interesse.

SKILSMISSEN OG OMGANGSKREDSSEN. Hvor megen Forsigtighed der end vises, saa siver Forlydender om en forestaaende Separation dog ud, og afstedkommer en vis Bevægelse i de to Paagældendes Familier og Omgang. I Regelen styrter Svigermødre, Søstre o. l. til for at forsone, en Virksomhed, der dog ikke i alle Tilfælde kan anbefales, da den som oftest ikke lykkes, men blot forplumrer Sagen yderligere i et Mudder af giftigt Vrøvl.

I den Periode, der ligger imellem det ægteskabelige Stormcentrum og Separationen, bør Omgangsvenerne helst lade som ingenting.

Man undlader ved saadanne Lejligheder at spørge til eller bede hilse den anden Ægtefælle, ligesom man heller ikke ved Spørgsmaal bør fremkalde nogen Art af Forklaring angaaende Fremtidsdispositioner e. l. Folk tror i Regelen, at deres tilkommende Skilsmisse er et ganske ubekendt Fænomen, mens hele deres Kreds ikke taler om andet, og der er derfor ingen Grund til at tvinge dem ud i taagede Forklaringer, som Ingen tror.

Familien ved en Skilsmisse. Sympathien deler sig ved en saadan Katastrofe ofte familiemæssigt i to Lejre, der staar stejlt og bidsk overfor hinanden. I saadanne Tilfælde er det heldigt, naar de kan beherske deres Følelser saa meget, at de ikke indblandeder Fremmede i dette dog ganske private Anliggende, men selvfølgelig vil det være naturligt, om al Omgang ophører. Helst maa jo Stridighederne neutraliseres, naar man mødes paa andre Gebeter hos fælles Bekendte eller ved Familiefester o. l.

Det vil da være heldigt at kunne opretholde Høflighedsformerne saa vidt, at man veksler nogle Ord, og endog viser Selvbeherskelse nok til at spørge f. Eks. til en forhenværende Svoger, hvorpaa det farlige Æmne hurtigst forlades.

Men der gives jo ogsaa Tilfælde, hvor Skillelinjen ikke falder familiemæssigt, hvor man simpelthen er kommet til at holde af hinanden, og Skilsmisse-Tabet af en kær Svigersøn kan maaske føles ligesaa bittert som et Barns Død. I saa Tilfælde er det meget uelskværdigt at forlange, at saadanne Hengivenhedsbaand skal overskæres, fordi det ægteskabelige Samliv af ganske andre Grunde maatte ophøre.

Den ene af Parterne bør altsaa ikke forhindre sine Paarørende i at vedblive at pleje Omgang med den

tidligere Ægtefælle. Men selvfølgelig maa det gøres med Takt.

Man skal ikke vælge at indbyde forhenværende Slægtninge til store Selskaber, hvor mange Fremmede faar Lejlighed til med Nysgerrighed at iagttage disse Gæsters interessante Tilstedeværelse. Det vil være heldigst at indskrænke Omgangen til Samvære med nogle faa fælles Venner fra den Tid, hvor man kom meget sammen. Eller helt alene.

Vennernes Forhold til Fraskilte. Naar der ved en Skilsmisse er nogen Bitterhed til Stede, vil Ægteparrets Venner have at træffe Valg om, hvem af dem de i Fremtiden agter at staa nær. Ikke saadan at forstaa, at de behøver at bryde med den Anden, men selv om man godt kan staa paa en fjernt venskabelig Fod med begge Parter, vil det altid vise sig, at staar man den ene af Parterne nær som Ven, vil det i Længden vise sig umuligt at pleje selskabelig Omgang med den Anden.

Man maa derfor ved en Separation indenfor Enns Vennekreds vælge, hvem af de To man vil vise Hjertelighed og hvem blot Korrekthed.

Hvis Forsoning imellem de Paagældende skulde blive iværksat, maa man nemlig have vist en urokkelig Korrekthed, hvis man ikke vil miste ogsaa Den, man havde tiltænkt Hjertelighed, ligesom man maa være klar over, at man maa lade overfor begge Parter, som om denne lille Episode aldrig havde eksisteret, i Lighed med Dramaets Hovedpersoner, der aldrig overfor Udenforstaaende vil eller bør vise, at deres nuværende gode Forhold er et Stille efter Stormen.

Man maa være forsigtig med at gaa ud fra, at den Bekendte, man genser efter længere Tids Forløb, stadig er gift med den Samme. Man maa føle sig for.

Hvis man gratulerer en Ven til hans Giftermaal eller Forlovelse, og han lidt flov meddeler En, at det er forbi dermed, bør man hverken se hjælpeløs ud eller udtømme sig i Beklagelser, men hellere tage det spøgefuldt og sige: Maa jeg *saa* gratulere dobbelt. Som oftest er der god Grund til det.

Deling af Bohavet er en af de vanskeligste Episoder ved Separationens Indtræden, og den, der i de fleste Tilfælde forandrer en fredelig Skilsmisse til en stormfuld. Det nytter slet ikke her at give Raad, thi Erfaringen viser, at selv fredelige og kultiverede Mennesker kan blive til glubende Løver over et Bord med hollandske Klinker eller en Pastel af en Grandtante.

Fordelingen sker ofte efter Stuer. Hver tager sin Stue og det andet fordeles efter bedste Skøn. Eller der afholdes en indbyrdes Auktion, efter at Hver af Parterne har fradraget sit Bidrag fra den Tid, Boet stiftedes.

Hvilken af Vejene man end vil gaa, bør man sikre sig Bistand og Mægling af en Sagfører, der vil paatage sig dette ikke stærkt behagelige Hverv.

Naar den ene af Ægtefællerne ved at være Samler eller ved at have stor Indsigt ved Anskaffelsen af Indbo, har formaaet at paatrykke det fælles Hjem sit personlige Præg, er det Tegn paa en tarvelig Karakter hos den Anden, naar der ikke foreligger pekuniær Trang, at undlade at tage Hensyn til, at der i *saa* Tilfælde foreligger inderligere Ejendomsret til de paagældende Dele af Indboet.

Man bør i dette Tilfælde, ogsaa fordi det er værdigt for En selv, vise en forstaaende Resignation og lade den Anden faa de Ejendele, der er særlig værdifulde for Vedkommende.

I det gode Selskab vil det sjælden forefalde, at Gaver, der er skænket Ægtefællerne af deres forskel-

lige Familier, ikke paa Forhaand udtages for at tilfalde Den, fra hvis Familie eller nærmeste Vennekreds de skrev sig, et Forhold, der selvfølgelig i ligesaa høj Grad gør sig gældende overfor Arvestykker.

Naar Fordelingen, efter de Lidelser den medfører, er overstaaet, bør man lade den være endelig og ikke atter begynde at skændes om en Sølvkaffekande eller en Chiffonière. En saadan Opgravning af Stridsøksen fører kun til ny unyttig Blodsudgydelse.

FRASKILTES PEKUNIÆRE FORHOLD. Hvordan man end ser paa Skilsmisse, om man regner den for et socialt Gode eller ikke, saa er der i hvert Fald den kedelige Egenskab ved den, at den til Slut munder ud i et Pengespørgsmaal, som det meste andet i Livet.

Den almindeligste Ordning er den, at der ved Separationen fastsættes en aarlig Understøttelse til den fraskilte Hustru, som Manden har at udrede. Selv om det unægtelig er en Udgift, som hører til dem, man ikke personligt har Glæde af, bør der dog i dette Forhold vises saa liden Smaalighed, som det ifølge den Paagældendes Karakter er muligt at præstere, idet Manden maa gøre sig klart, at det for en fintfølede Kvinde maa være en af de pinligste Omstændigheder i hendes Liv at maatte modtage Penge af den Mand, hun ikke har kunnet leve sammen med.

Men samtidig med, at man forlanger den størst mulige Takt af Manden, maa man ogsaa kræve den af Hustruen, der ogsaa maa gøre sig klart, at den stipulerede Apanage kan være en alvorlig Byrde for Manden, ikke mindst naar han gifter sig igen.

I de fleste Tilfælde bør man dog sige, at disse Understøttelser er satte for lavt. De burde stige i en bestemt Skala, hvis Manden erhverver sig store Rig-

domme, ligesom der ogsaa bør tages Hensyn til de stigende Varepriser. Maaske var det heldigst, om det hele blev lidt mere glidende, saa at den fraskilte Hustru blev i Stand til fortvarende at leve paa den samme Fod som paa det Tidspunkt, hvor Summen blev fastsat.

I denne Forbindelse bør det fastholdes, at Manden har den selvfølgelig Pligt i fuldeste Maal at bidrage til sine Børns Opdragelse og Uddannelse, selv om de har Ophold hos Moderen. Forøgede Omkostninger hertil bør han ikke regne sin tidligere Hustru til Last.

Ved dette Spørgsmaals Ordning maa man gøre sig klart, at det som oftest gaar omtrent, som man fortjener det. Hvis en Hustrus Færd har været i høj Grad dadelværdig, faar Modparten en Berettigelse til at stille sig mere afvisende, end det maaske ellers vilde have været Tilfældet. Naturligvis vil det ogsaa afsætte en vis Bitterhed hos Manden, naar hans fraskilte Hustru foretrækker at undlade at gifte sig paa Ny, og føre et frit Samliv med Andre for stadig at kunne oppebære hans Understøttelse.

Værdigst og smukkest vil det altid være, naar en Kvinde vælger ved Selverhverv at ernære sig selv istedetfor at leve af en fraskilt Mand. Særlig agtværdigt er det, naar hun tilmed er i Stand til selv at kunne ernære og opdrage de Børn, hun har boende hos sig.

Ved Indgaaelse af nyt Ægteskab bortfalder selvfølgelig enhver Understøttelse af den forrige Mand, med Undtagelse af det, der direkte er nødvendigt til Børnenes Opdragelse, hvis disse forbliver hos Moderen.

En ondartet Form for Forretningssans er det, naar

en Ægtefælle sætter en opskruet Pris for Indvilligelse i en Skilsmisse, der er den anden Part magtpaaliggende for at kunne indgaa nyt Ægteskab.

Der bør da søges nedsat en lille Voldgiftsret af fælles Venner, der har saa megen Sympathi for begge Parter, at de vil tilstræbe en retfærdig og passende Ordning.

HENSYNSFORHOLD MELLEML FRASKILTE. Hvor fjendtligt end Forholdet har udviklet sig, bør en ydre Høflighed altid senere i Livet gøre sig gældende. Ikke at hilse hinanden paa Gaden eller ikke at ville modtage den Andens Hilsen er saaledes et Tegn paa svigtende Velopdragenhed, ligesom man bør kunne veksle nogle Ord, naar man tilfældigvis træffes.

Ved alvorlig Sygdom vil det være heldigt, om den anden Part viser Deltagelse, selv om det naturligvis vanskeliggøres, hvis nyt Ægteskab har fundet Sted. Det maa da helst gaa gennem en fælles Ven, eller en Slægting, der staar Begge nær.

Alvorligere bliver Forlegenheden ifølge selve Sagens Natur ved den fraskilte Ægtefælles Død og Begravelse. Paa den ene Side vil der opstaa den Følelse, at Døden udsletter al Uret og Strid, og at det kun vil være en Tribut til forrige Tidens Kærlighed, at gaa til Begravelsen.

Dette er smukt i Teorien, men kan let falde en Smule komisk ud i Praksis. Det er ikke saa vanskeligt, hvor begge de forhenværende Ægtefæller paa det Tidspunkt er ugifte. Man kan da blot gaa hen og anbringe sig paa en lidet opsigtvækkende Plads.

Værre er det, naar man selv, eller den Hensovede eller begge to er forsynet med en ny Ægtefælle. Da man ikke godt kan gaa til sin forhenværende Ægte-

fælles Begravelse i Selskab med den nuværende, har man allerede Vanskelighed ved Bortgangen fra Hjemmet. Klædt i demonstrativt Sort, som man nødvendigvis maa til en Begravelse, kan man i heldigste Tilfælde kun opnaa enten at vække Munterhed hos sin nuværende Mand eller Kone eller risikere at genopfriske gammel til daglig begravet Bitterhed.

De fleste vil sikkert blive nødt til at se at komme ubemærket afsted, dog kun for i Kirken eller Kapellet at finde nye Vanskeligheder. Thi hvor har den tidligere Ægtefælle sin Plads i Begravelsesceremoniellens strenge Rangforordning? Naturligst og lettest er det at søge en saa lidet opsigtvækkende Plads som muligt mellem Kontoristerne og de forhenværende Hushjælperker, eller paa Pulpituret, om et saadant findes. Men selv da lykkes det ikke at foretage et ubemærket Tilbagetog, idet den fæle Skik jo findes, at Ens Efterfølger besætter den eneste Udgang, hvor han, flankeret af sine Slægtinge, trykker alle Tilstedeværende i Haanden med et vemodigt Blik. Det maa derfor tilraades ikke at give personligt Møde ved Begravelsen, hvor nyt Ægteskab er indgaaet, men at indskrænke sig til at sende en Krans.

Det samme gælder, naar Ens tidligere Ægtefælles Forældre eller nære Paarørende afgaar ved Døden.

Man bør overhovedet undgaa personlig Tilsynerkomst, hvor denne vilde medføre en Takskyldighed fra Nogen af dem, med hvem Ægteskabets Ophævelse har medført et Brud.

Det er selvfølgelig urimeligt at bære Sorg ved en fraskilt Ægtefælles eller Dennes nære Paarørendes Død, men det er paa den anden Side heldigt at undgaa et altfor spraglet Udseende paa Gaden eller offentlige Steder.

Er et fraskilt Ægtepars Barn afgaaet ved Døden, vil

det af Hensyn til Alle være heldigst, at Begravelsen foregaar i stor Stilhed, idet det maa forventes, at begge Forældre da vil være til Stede, uden at nye Ægtefæller eller „Forloveder“ er med. I det Øjeblik Forældre staar ved deres Barns Baare, bør alt være glemt, og i den halve Time, det varer, bør de uden Nag kunne mødes i den Sorg, de begge maa føle.

Der findes andre Forhold, hvor det er vanskeligt at undgaa en vis Art Berøring, f. Eks. naar Børnene vokser op og betræder de samme Baner, som mislykkes saa grundig for Forældrene, særlig Forlovelser og Brylluper. En Datter eller en Søn bør f. Eks. straks efter sin Forlovelse gaa hen til Den af sine Forældre, hun eller han ikke lever sammen med, og meddele ham eller hende Begivenheden, før den bliver bekendtgjort, og derefter aflægge et Besøg sammen med sin Forlovede.

Det vil være heldigt, om de to Forældre da udveksler en lille Tilkendegivelse af Tilfredshed med deres Barns Forlovelse, der forhaabentlig vil faa et bedre Forløb end deres egen i sin Tid havde.

Den af de fraskilte Forældre, der ikke har levet sammen med sit Barn, maa selvfølgelig give Afkald paa ved Datterens eller Sønnens Bryllup at være til Stede i Kirken eller den derpaa følgende Fest, men det unge Par maa give den Paagældende Lejlighed til i Dagens Løb at være sammen med dem for at have Indtrykket af at høre til i deres Liv.

I det hele taget medfører det at have skilte Forældre en vis Tvedeling, ikke alene ved Forlovelse og Bryllup, men hele Livet igennem ved højtidelige Lejligheder.

FRUENS NAVN. Hvis den Skik bredte sig, at en Kvinde beholder sit eget Navn Livet igennem ligesom

Manden, hvad enten gift eller ugift, vilde den Vanskelighed bortfalde, at hun ved en Skilsmisse staa der med en for Fremtiden fremmed Mands Navn.

Det kan ikke tilstrækkeligt tilraades, at en fraskilt Hustru straks ved Separationen atter antager sit oprindelige Navn.

Det hører til en af de uløste Gaader, at Mændene, der dog hidtil har været Mestre for Lovene, ikke forlængst har forordnet dette ved Lov. Hvad kan være mere pinligt for en Mand, end at det er tilladt den Hustru, hvis dadelværdige Opførsel gjorde et Ægteskab med hende umuligt, at fortsætte denne Livsførelse under hans Navn, som derved bringes i den uheldigste Omtale.

Desuden tager det sig jo lidt latterligt ud for en Mand at staa omgivet af to, undertiden tre Fruer, der bærer hans Navn med mere eller mindre Ære.

Men det synes indtil videre ikke at genere D'Hrr. Ægtemænd.

Valg af Bopæl. Det er en beklagelig Kendsgærning, at fraskilte Hustruer har en Tendens til at plante sig i Nærheden af deres forhenværende Mand og hans Interessesfære. Denne Indiskretion bør undgaas. De bør have den Taktfølelse, hvis de bor i samme By som han, ikke at bosætte sig i samme Nabolag. Naar han bor paa Landet og vil spasere i Skov og Eng med sin nye Kone, virker det mere end pinligt bestandig at møde den Forhenværende, som bor i samme Fiskerleje.

Men ikke destomindre kan tilfældige Møder sjælden helt undgaas, naar man bor i samme Land og By. Man maa da sørge for at gøre dem saa lidet opsigtsvækkende som muligt.

Hvis et Par fraskilte Ægtefæller i Teatret kommer

til at sidde ved Siden af hinanden, eventuelt ledsaget af deres Efterfølgere, bliver det den mandlige Parts Sag at vige Pladsen og forføje sig bort snarest muligt. Det er kedeligt, hvis det har været dyre Billetter til en Festforestilling, men derved er intet at gøre. Han kan ikke blive siddende flankeret af en Kone paa hver Side.

Naturligvis er det umuligt at give Raad for ethvert af de utallige Tilfælde, hvor Skilsmisse skaber Vanskeligheder og Afbræk. Men een Ting kan man altid sige, og det er, at man selvfølgelig saa vidt muligt bør undgaa at tale om sin forhenværende Ægtefælle, medmindre det er lejlighedsvis til en god Ven, eller det viser sig nødvendigt af praktiske Grunde, og det maa altid være uden Bitterhed og uden at rippe op i gamle Stridspunkter. Om forhenværende Ægtefæller gælder det i endnu højere Grad end om Afdøde: *Nil nisi bene* — intet, hvis det ikke er godt.

Separation. Ægteparret bør have en Sagfører til at ordne Sagen. Han bringer de nødvendige Konferencer i Stand, først med Præsten, saa med Overpræsidenten. Skønt disse Møder har Navn af Mæglingsforsøg, er de i Praksis dog naaet til nærmest at være Kontorforretninger.

Det drejer sig ved disse Lejligheder kun om at tilvejebringe en fuldkommen korrekt Ro og at udelukke ethvert Stemningsudbrud.

Det er ret almindeligt, at man nøjes med Separation, men man kan da ikke indgaa nyt Ægteskab.

Den endelige Skilsmisse nødvendiggør ikke nye Møder. Med Sagførerens Bistand indsendes Sagen, efter den nugældende Lov, tre Aar efter Separationen til Ordning af Justitsministeriet. Hvis de Paagældende før den Tid ønsker at gifte sig paa Ny, maa det sættes

igennem ved et særligt Andragende til samme Ministerium.

OPHÆVET FORLOVELSE. De samme Forhold som ved Skilsmisse gør sig gældende ved en ophævet Forlovelse, kun i en mindre Maalestok. Den Tid ligger ikke langt tilbage, hvor et Brud mellem Forlovede betød det samme i Familielivet som Skilsmissen nu omstunder, men efter dennes hyppige Anvendelse er en opslaaet Forlovelse svundet ind til en ren Bagatel, der ikke sjælden gentager sig ret hyppigt for den samme Person.

Ringe og Gaver sendes selvfølgelig tilbage. Det gaar ikke godt an at smykke sig med en Diamantbrosche, man har faaet af sin Forlovede, naar man ikke mere vil vide af ham selv. Det samme vil vist som Regel gælde kostbare Gaver fra de respektive Paarørende.

SYGDOM, DØDSFALD OG
BEGRAVELSE

Det er i Livets alvorlige Timer, at man ikke alene skal lære Venners Sindelag at kende, men ogsaa helt forstaa Værdien af de Følelser, der besjæler dem, som man har levet Livet sammen med. Der er Nogle, der passer bedst for de glade Dage og de lyse Indtryk, og som i Samlivet spreder Solskin over det daglige Livs Ensformighed, men ikke forstaaer at give nogensomhelst Trøst i de mørke Stunder. Der er Andre, som kan være lidt tunge og træge, naar Tilværelsen ligger i Solskin, men som saa til Gengæld blot ved et Haandtryk, et Smil, et Par Ord kan virke med en saadan Følelsens Inderlighed, naar det staar galt til, at deres blotte Nærværelse er som en Lægedom for Den, der er angst og sorgfuld. Det er disse, blandt Ens Nærmeste, man helst vil have hos sig, naar man er syg eller ved at dø — de eneste, de bedste.

FORSIGTIGHEDSREGLER. Naar De bærer paa en Svaghed eller blot befrygter det, opsæt da ikke af Angst eller af Slendrian at gaa til Lægen og lade Dem undersøge. Man vil altid gerne opsætte det, men det kan have de alvorligste Følger, og man kender kun altfor godt de Ord: „Var det blot blevet taget i Tide!“

Forsøm ikke en Gang imellem at lade Deres Øjne undersøge, naar De kommer en Smule til Aars, eller hvis De bruger Brillen, at lade en Øjenlæge bestemme

Numret. Daarligt Syn, Overanstrengelse og Hovedpine skriver sig ofte kun fra urigtige Brillen.

Vær ikke altfor bange for Besøg hos Tandlægen. Selv om det er lidt pinligt — eller meget — i Øjeblikket, har en kyndig Tandbehandling eller vel anbragte kunstige Tænder en saa afgørende Betydning for Befindende og Udseende, at De er en Taabe, hvis De holder Dem tilbage af manglende Mod.

Drag Omsorg for, at de andre Medlemmer af Husstanden iagttager samme Forsigtighedsregler.

SYGDOM. Naar der kommer en alvorlig Sygdom i Ens Hus, er det passende, at Familiens Paarørende underrettes derom, idet det ikke kan gaa an, at man pludselig paa Gaden erfarer, at En af Ens Nærmeste er døende, uden at man har anet det mindste derom.

Paa den anden Side bør der vises en vis Takt i Forholdet til et Hus, hvor En ligger livsfarlig syg. Den kærlige Deltagelse bør afvejes med Hensynet til den Ro, som Sygdommen kræver, saa vel Patienten som de ængstelige Paarørende.

En Invasion af deltagende Tanter og pligtmæssigt ængstelige Svigerinder tjener tilvisse ikke til at formindske Situationens Uhygge, ligesom de idelig gentagne Bulletiner om Temperaturen Stigen og Fald virker opslidende og enerverende.

End mindre bør Telefonen anvendes til Forespørgsel. Denne snerrende Metalklokke gaar direkte paa Nerverne af dem, der omgiver den Syge og har Brug for hele deres Sindsligevægt. Det heldigste vil sikkert være, at et andet Hus af Familiens Nærmeste udvælges til Central, hvorfra alle Oplysninger kan indhentes, og som saa bagefter maa haabes at afgive ærlig Beretning om udvist Deltagelse og ikke glemme Nogen.

Ved enhver alvorlig Sygdom bør man, hvis den for-

løber i Hjemmet, og det er En muligt at udrede Omkostningerne, tilkalde en udlært Sygeplejerske. Hun vil, mens Krisen staar paa, bedre end Familiens Medlemmer, kunne tage et Tørn med Døden med Udsigt til at vinde, og det vil altid være en Beroligelse at vide den Syge i kyndige Hænder. I de fleste Tilfælde vil Lægen ogsaa forlange det.

Den vanskeligste Tid kommer, hvis Krisen overstaas heldigt, naar deltagende og velvillige Nærstaaende strømmer til med Buketter og Vingelée og beder om at maatte se Patienten „blot et Øjeblik“. Det klogeste vil da være at lægge helt i Plejerskens Haand, hvor mange Besøg den Syge kan taale, selv om det opvækker lidt Misstemning.

De Omværende er nemlig selv saa lettede og glade ved en Vending til det bedre i en kær Patients Befindende, at de nemt glemmer den fornødne Forsigtighed.

Langvarig Sygdom er en af de største Prøvelser i et Hjem baade for Patienten og Omgivelserne. Der er ikke andet at gøre end at væbne sig med Taalmodighed.

Patienten maa ikke kræve mere end det højst nødvendige af Pasning og Underholdning, idet han eller hun maa forstaa, at Livet trods alt maa gaa sin Gang for de Andre.

Paa den anden Side maa de Raske i Hjemmet være saa opofrende som muligt overfor den Syge og gøre, hvad de kan, for at holde Modet oppe uden nogen sinde at vise, hvor trættende, anstrengende og bekostelig Tilstanden er.

Hvis Sygdommen ikke har anden Udgang end Døden, bør dette ikke siges til den Syge, medmindre vigtige Bestemmelser skal træffes.

Patienten bør ogsaa selv afholde sig fra at tale om

sin mulige forestaaende Død af Hensyn til de Andre, for hvem det er vanskeligt at drøfte Æmnet i den lyse Tone, som man helst vil anslaa.

DØDSFALD. Naar ingen Redning har været mulig, og Døden er indtraadt, da træder, sammen med Sorgen og den aldrig udeblivende Nerveslappelse hos de Efterlevende, en lang Række ydre Formaliteter til, ganske fraregnet Bladannoncerne og Forberedelserne til Begravelsen, som sædvanligvis overlades til en Bedemand. De Nærmeste skal underrettes om Dødsfaldet, de Nærboende pr. Telefon, de Fraværende pr. Telegram eller Brev. Sørgeklæder skal skaffes, deltagende Besøgende strømmer ind, Alle lidt agtpaagivende overfor „hvordan man tager det“, og i mange Tilfælde ringer Pressen op for at faa Meddelelser. Alt sammen ret besværligt og angribende, men maaske dette udenoms hjælper de virkelig Bedrøvede over den første Sørgetids frygtelige Chok og gør den til Sorgens Festdage, mens Savnet først egentlig tager fat efter Begravelsen sammen med det graa Dagligliv.

Bekendtgørelse. Gør ikke en Dødsannonce i Bladene svulstig og højtravende og sæt ikke en lang Række Navne under den, hvis Slægtskabsforhold til den Henfarne ikke er til at hitte Rede i. Naar disse er særlig indviklede, vil *De Efterladte* være at foretrække.

Saa snart man erfarer, at En, man holdt meget af, er død, bør man straks gaa hen til de Efterlevende, hvis man staar dem meget nær, eller ogsaa sende et Brev.

Det er et kønt og som oftest velkomment Bevis paa Deltagelse straks at sende Blomster til den Dødes Leje og paa den Maade komme Begravelsesdagens uhyre Blomstermængde i Forkøbet.

Alle vil gjerne smykke sine Kæres Dødsleje med al den Skønhed, der kan tilvejebringes.

Naar den Afdøde føres bort er vel nok den Stund, der er den sværeste at komme over for de Efterladte.

Det bliver mere og mere Brug at gøre det til en lille privat Sørgefest i Hjemmet ved at underrette nære Slægtninge og Venner om Tidspunktet. De Fleste giver da Møde, hvis det er dem muligt. Den Afdødes Ægtefælle, Fader eller Søn siger da som Regel nogle Afskedsord og undertiden synges en Salme.

De Allernærmeste følger da efter Rustvognen til Kapellet tilfods eller tilvogns.

BEGRAVELSE. I gamle Dage gik Damer ikke med til Begravelser, men denne Skik er forsvundet sammen med saa mange andre Urimeligheder.

Naar Damer har kendt og skattet den Afdøde, er det naturligt at vise ham eller hende den sidste Ære, men det maa stærkt fordømmes at betragte en Begravelse som et gratis Skuespil, som det kun altfor ofte sker ved celebre Dødsfald, der drager en stor Jordefærd efter sig med Kirkemusik, Faneopstilling o. l. Fremmede og Uvedkommende burde have saa megen Agtelse for Døden, at de holder sig borte. Trængsel af nysgerrige Uvedkommende ved en Begravelse er noget af det mest uskønne i Samfundslivet og en Forhaanelse mod de Efterlevendes Sorg.

Det bruges saa godt som altid, at de nærmeste mandlige Slægtninge staar opstillet ved Kirkedøren og bringer alle de Udgaende en Tak for Tilstedeværelsen ved et Haandtryk.

Det kunde maaske tilraades for dem, der ikke holder af denne Skik, at lade fremlægge en Liste, paa hvilken man kan skrive sit Navn.

Kranse. Spørgsmaalet er, hvor nær man skal have staaet den Afdøde, eller hvor nøje man skal kende de Efterladte for at have Pligt eller Adkomst til at sende Krans til en Begravelse. At dømme efter Antallet af Kranse ved de fleste Begravelser, spørges der overhovedet ikke. Man har Indtryk af, at blot man har set et Menneske og været i en Smule Ordveksling med Vedkommende, sender man en Krans, som knap ses paa, smides paa Kirkegulvet og læsses paa en Arbejdsvogn ud til Kirkegaarden sammen med de Hundreder andre.

Man kan ikke sige: *Lad være*, for Skikken at forskønne Dødens Gru med Blomster er smuk, men den har vel nok antaget for vidtstrakt et Omfang.

Naar man er kommen i et Hus, bør man sende en Krans, selv om det ligger længere Tid tilbage.

Naar man slet ikke har kendt den Afdøde, men kender de Efterladte nøje, kan man naturligvis for deres Skyld sende en Krans, men det er ikke nødvendigt, og man kan nøjes med at vise sig ved Begravelsen.

Man bør ved at sende en Krans til sin fraskilte Ægtefælles Baare give et Vidnesbyrd om, at Døden udsletter alle Tvistemaal.

Man bør være særlig nøjeregnende med at sende Krans, naar det gælder et Dødsfald blandt de Smaa og Glemte i Samfundet. Denne Opmærksomhed vil altid blive modtaget med Erkendtlighed af deres Efterlevende.

Kapelbegravelse. Ved Begravelser i Kirkegaardernes Kapeller, som jo nu er de almindeligste, er det Skik, at det hele ofte talrige Følge gaar med hen til Graven for at være Vidne til Jordpaakastelsen. Dette burde ikke finde Sted, særlig i den kolde og vaade Vinteraartid. Man kan meget vel ønske at hædre den Afdøde og de Efterladte ved at komme til Stede ved

Sørgenhøjtiden uden at finde det nødvendigt at følge med ud til Graven, hvilket i Virkeligheden kun kan paahvile de Nærmeste.

Det maa tilraades, at Disse, ligesom ved en Kirkebegravelse, hilser paa de Tilstedeværende ved Udgangen af Kapellet og lader Enhver afgøre, hvorvidt han ønsker at udstrække Høfligheden videre.

En smuk Skik er det, at en Kreds af dem, der har staaet i Taknemligheds- eller Arbejdsforhold til den Afdøde, paa Forhaand samler sig om at ville bære Kisten ud af Kirken eller Kapellet. En af de Paagældende angiver da dette paa Forhaand organiserede Forehavende for de Nærmeste, som da overlader til Graveren at ordne det Fornødne.

Hvis man staar paa en lidt usikker Fod med den sørgende Familie, f. Eks. som ikke rigtig accepteret Frier, er det et godt Middel til at fastslaa sin Position, ved en saadan Udbæring at ile til og bemægtige sig en Plads ved Kisten. Situationen synes dermed givet for alle Tilstedeværende.

Gravøl. Endnu opretholdes i mange Kredse den Skik, at der af de Efterladte indtages et stort Maaltid i Fællesskab paa Begravelsesdagen. Paa Landet kan det maaske paa Grund af de lange Distancer have sin Begrundelse, men i Byforhold virker det ikke tiltalende.

Sorg passer ikke til en duftende Steg og klirrende Glas. Det er under et saadant Sørgemaaltid vanskeligt at opretholde den til Anledningen passende alvorlige Stemning, der bedre kommer til sin Ret, naar de forskellige Grene af Familien gaar Hver til Sit.

En helt folkelig Skik er det, at Ligfølget trøster sig, saa godt det lader sig gøre, med, efter Begravelsen at samles i de omkring Kirkegaarden beliggende Beværtninger. Det er da heldigt, naar Stemningen ikke

stiger til at staa i Misforhold til det Sørageskrud, der bæres.

Søragedragt. For Enhver, der bivaaner en Begravelse, er det Brug at møde sortklædt. Da der altid vil forefalde Begravelser i Ens Slægt eller Interessesfære, som man er nødt til at bivaane, bør man til Stadighed have en sort Dragt hængende til dette Brug, Herrer i hvert Fald et Par sorte Hansker og en høj Hat.

De Nærmeste forventes først fra Begravelsesdagen at være i dyb Søragedragt, men selvfølgelig ifører man sig i Dagene forud for denne ikke gærne spraglede Klædningsstykker.

Det er uheldigt selv ved et ventet Dødsfald allerede Dagen efter at udfolde en altfor flunkende Søragepragt, som klart viser, at man har truffet sine Dispositioner i Tide.

Officielt betragtes Døden altid som en sørgelig Overraskelse.

Herrer anlægger gærne om den høje Hat et saakaldt Flor, hvis Bredde afpasses efter den Nærhed, hvori man har staaet til den Afdøde og Testamentet. Hattemageren ved Besked herom.

Dyb Søragedragt kræver en vis højtidsfuld Fremtræden og egner sig daarligt til munter Idræt som Karussel, Rutschbane, Skøjter o. l., som det ofte ses.

Søragetiden for en Enke regnes sædvanligvis til et Aar, for Forældre, Svigerforældre og Søskende til et halvt Aar. Dog maa det siges, at det kun er i Begyndelsen af Søragetiden, at Folk lægger særlig Mærke til denne besværlige Skik, som i Grunden er en Levning fra Fortiden, men vanskelig at udrydde som alle Skikke, fordi Ingen har Mod til at gøre det første Skridt, særlig paa dette Omraade.

Dog er der gjort en Slags Begyndelse ved den stærkt stigende Brug af et Flor om Armen sat paa den almin-

delige Dragt. Dette bruges dog mindre af Damer end af Herrer.

Om Sommeren, under et Landliv, overholdes Sørge-
dragten dog sjælden med videre Strengthed, da sort
Crêpeflor og Uldstof næsten er uforeneligt med stø-
vede Landeveje.

Takkekort. Efter en Begravelse sender de Efter-
ladte Kort med Sørgerand til alle, der har vist Op-
mærksomhed i Anledning af Dødsfaldet. Der vil som
oftest staa: For udvist Deltagelse i Anledning af Fru
N. N.s Jordefærd bringes en hjertelig Tak fra de
Efterladte.

Kondolencebesøg. Ved Dødsfald aflægges Besøg
tidligst en Ugestid efter Begravelsen, hvor det kun
drejer sig om almindelig Omgang, men i meget nære
Forhold indfinder man sig selvfølgelig straks. Hvor
hurtigt disse Besøg returneres, om de overhovedet
bliver det, maa bero paa Omstændighederne. Ved
Kondolencebesøg bør man helst være sortklædt.

Forholdet til Omverdenen. Vis ved et Dødsfald i
Deres Familie den yderste Forsigtighed med Deres
Optræden, selv om De ikke tager Dem det synderlig
nær, eller Deres Sorg dulmes af en længe paaregnet
og stærkt tiltrængt Arv. Intet ægger nemlig i højere
Grad Deres Medborgere eller rettere sagt Medborger-
inder til en hvas Kritik end Mangel paa Hensyn til
Skik og Brug lige omkring et Dødsfald. Allerede en
Maaned efter er man for længst gaaet over til andre
Ting paa Dagsordenen, men mens den Afdøde endnu
hører ind under de Levendes *Interessesfære*, bør man
give nøje Agt paa sin Optræden, hvis man ikke vil
have Skyld for Hjerteløshed.

Undlad ikke at gaa i Sorg, især ikke i den første
Tid, selv om den Afdøde ikke stod Deres Hjerte nær
— ja, spar da især ikke paa Sørgefloret.

Vis Dem ikke i Selskaber og især ikke ved nogen Art af offentlige Forlystelser i et Tidsrum nogenlunde svarende til Deres Slægtskab med den kære Afdøde.

Send resolut Afbud til alle, De selv maatte have indbudt. Besvar straks — eventuelt paa sorttrandet Papir — de deltagende Breve, der indløber. Jo, længere De udsætter det, jo længere maa ogsaa Brevene blive. Det er drøjt, men De maa igennem det. Hvis De synes, det er mere end De kan staa for, at tage imod Kondolence-Visiterne og sige det samme om og om igen, da rejs bort lige efter Begravelsen, om ikke andet til et stille Sted paa Landet. Man kan altid motivere det med nedbrudte Nerver og Ens Læges Paabud.

Sørgetid og Livserhverv. Den skarpe Kritik over Efterladte, der gaar i Teater, Koncert o. l. kort efter et Dødsfald, er ikke paa sin Plads overfor dem, hvis Erhverv eller Kald ligger indenfor Kunstens Omraade. Det er da ikke alene en Fornøjelse, men en Del af en Livsgærning at besøge Teatre og Koncertsale.

Testamentets Aabning sker lige efter Begravelsen, sædvanligvis Dagen efter, hos den juridiske Raadgiver, hvis det overhovedet forefindes; en Akt, der i velhavende Forhold ofte imødeses med Spænding og indeholder Stof til Tilfredshed og Misfornøjelse, Forventninger og Skuffelser. At det opfylder Sindene kan ikke undre, da Arv unegtelig er den nemmeste Maade, hvorpaa man kommer til Penge. Mange forlader et saadant Møde med Sindet fyldt af bitre Følelser, Andre med Taknemlighed.

Smukkest er det dog, naar det er Minderne om et godt og kært Samliv, der danner Grundlaget for den Pietet, hvormed Slægtninge, man har mistet, bevares i Erindringen.

Ligbrænding vinder mere og mere Indpas, men kan, efter de nu gældende Vedtægter, kun finde Sted, naar

man, mens man var i Live, har indmeldt sig i Ligbrændingsforeningen.

Man bør, før man gør dette, nøje betænke, hvad det vil betyde for Ens Efterlevende. Hvis man staar isoleret med sin Mening paa dette Punkt, er det smukkest at se bort fra den personlige Opfattelse og bøje sig for de Synspunkter, der er raadende hos Ens Nærmeste.

En Ligbrændingsfærd i et Krematorium har efterhaanden antaget en tiltalende Form og forrettes nu som oftest af en Præst, men det maa dog siges, at en kirkelig Jordefærd har lettere ved at antage et højtidstidsfuldt Præg.

De samme Hensynsforhold mellem de Efterlevende og Følget gør sig gældende ved begge Arter af Begravelse.

Omhu med Gravsteder. Det er smukt, naar de Levende ikke forsømmer de Dødes Hvilesteder, men finder Tid og Raad til at værne om dem med Pietet og Omhu som et talende Vidnesbyrd om, at Kærlighed naar ud over selve Døden.

I de store Træk er nu Hensynsforholdet mellem Mennesker fulgt fra Vuggen til Døden. Kun ved den er man den Ene, der ingen Pligt har, ellers maa man altid helt igennem regne sig selv som Den, der har alle Pligter, Den, som altid skal yde uden at kræve.

Kun paa den Vis naar man til Lykke. Man høster, hvad man saar. Jo mere man kræver, jo fattigere bliver man, og jo mere man giver, jo rigere bliver Ens Liv.

REGISTER

	Side		Side
Afbud	103	Damers Væsen	145
Afskedstagen	116	Dans	119
Aftenselskab	118	Diskretion	34
Anekdoter	157	Dovenskab hos Børn	83
Ankomst i Selskab	105	Drikkepenge	53, 168
Antichambren	143	Dyr og Børn	82
Arbejde	36	Dødsannoncer	226
Arbejdssted	203	Dødsfald	226
Assurance	61	Eftermiddagsthe	121
Avdiens	127	Eksamenslæsning	88
Badehoteller	174	Faddere	20
Badning	52, 176	Familiegæster paa Landet..	169
Barnedaab	19	Familieliv	42
Barnepiger	74	Ferie	160
Begravelse	227	Ferleudstyr	179
Behage, Kunsten at	145	Forbyttede Sager	150
Besvogrede Familier	41	Foreninger	135
Besøg	123	Forlegenhed	147
Bidrag og Bidragydere	131	Forlovelse	11
Biler	197	Forlovelse, Hævet	222
Blomster	52, 228	Fornavne	19
Blomstergaver	133	Forsikring	61
Blikkets Høflighed	145	Fraskiltes Bohave	214
Borddækning	107	— Børn	208
Bordplacering	26, 99	— Pengeforhold	215
Bordskik	81	Fremleje af Sommerbolig	162, 172
Bordtone	108	Fremmede Sprog	158
Borgerlig Vielse	15	Friluftsspil	182
Breve	61	Frokost	121
Bridge	116	Frue-Navne	219
Brudegaver	18	Fødselsdage	25
Bryllup	15	Fødselsmeddelelse	68
Budgettet	57	Følgen hjem	118
Bøger	150	Gadehilsner	191
Børn	68	Gamle, Familiens	41
—, Afstraffelse	83	Gaver, i Almindelighed	129
—, Dovenskab	83	—, Brude	18
— og Dyr	82	—, Daabs	20
—, Ferleudstyr	179	— til Damer	134
—, Forgudelse	84	—, Fødselsdag	25
—, Paaklædning	78	—, Jule	27
— og Skilsmisse	208	—, Konfirmations	22
—, Spisning	81	Gengæld ved Selskaber	93
— og Spøg	82	Genkendelse	148
—, Svagelige	84	Glemte Sager	117, 150
Børnebal	120	Gnavenhed	33
Børnehaver	73	Godgørenhed	138
Chef og Personale	203	Gratulationsbreve	130
Cykler	199	Gravsteder	233
Dagligt Liv	31	Gravel	229
Damemiddag	95		

	Side		Side
Guldbryllup	24	Mand og Hustru	32
Gæster	93, 146	Middagsbordet	50
— , Liggende	165	Middagsselskab	94
— , Familie	169	Mistanke	60
Gæsteværelset	166	Misundelse	144
Gæstfrihed	93	Moderlig Forgudelse	84
— paa Landet	170	Modtagelsesdage	122
Haandkys	150	Musik	114
Haandtryk	149	Møbleret Sommerbolig	172
Haven	162	Naboer	163
Helligdage	29	Navne, For-	19
Hensynsforhold	129	— , Frue-	219
Hensynstagen	38	— , Kæle-	71
Hjemmet	31	Navnes Stavning	65
— og Skolen	86	Nytaar	29
— s Indretning	51	Nærighed	58, 60
Hjemmeundervisning	89	Omgangstone	141
Hilsner	191	Opdragelse	74
Hoffet	126	Orden	48
Hunde	201	Ordner	102
Husassistenten	53	Paaklædning, Børne	78
Husbeboerne	200	— , Daglig	49
Hvisken	156	— , Selskabs	101
Hævet Forlovelse	222	Pengesager	57
Høflighed	141	Pensionater	174
Højtider	11	Personale og Chef	203
Indbydelser	98	Pladsforhold	97
Indbydelseslister	94	Presentation	105
Indflydelse	142	Protektion	143
Indiskretion	153	Præcision	48, 100
Jernbaner	194	Pyntesyge	79
Jubilæer	24, 136	Regninger	58
Julekort	29	Rejseudstyr	178
Julen	27	Religion	40
Kaféer	190	Restaurantliv	188
Kapelbegravelse	228	Ridedragt	181
Kelneren	190	Ringforlovelse	12
Kirkebryllup	15	Sammenbragte Børn	91
Koncerter	188	Samtale	152
Kondolencebesøg	231	Sanatorier	176
Konfirmation	21	Selskabsdress	101
Korrespondance	61	Selskabslivet	93
Kortspil	115	Selskabelighed, Sommer-	171
Kostumebal	120	Separation	207, 221
Kranse	228	Servering	110
Kritik	144	Skaalen	109
Kronisk Sygdom	225	Skaaltaler	112
Kunstgenstande som Gaver	151	Skilsmisse	206
Kupevinduer	196	Skinsyge	34
Kuranstalter	176	Skolen og Hjemmet	86
Kælenavne	71	Skrædersyning	50
Kørepenge	200	Smaabørn	69
Køretøj	197	Smykker	50
Laante Bøger	150	Snakkelyst	156
Landstedet	160	Sommerliv	160
Lejetjenere	111	Sommerpensionater	174
Lektie læsning	86	Sommerselskabelighed	171
Lervej, Valg af	89	Soveværelset	52
Ligbrænding	232	Sport	179
Liggende Gæster	166	Sporvogne	196
Livet udenfor Hjemmet	184	Sprog, Fremmede	158
Lommepege	78	Spøg	82, 153
Lykønskninger	129	Spørgsmaal, utidige	153
Mad	107, 171	Staaende Souper	119

	Side		Side
Stedforældre	90	Trappemøder	201
Straffe for Børn	83	Tretten tilbords	104
Sterre Børn	71	Trængsel	203
Svagelege Børn	84	Ture	182
Svigerfamilier	41	Ubeherskethed	142
Sygdom	224	Udskrift	65
Sygebesøg	225	Uheld ved Bordet	111
Søbade	176	Ulykkestilfælde	199
Sølvbryllup	23	Ungdomsvenner	44
Sørgedragt	230	Utidig Spørgen	153
Sørgetid	230	Uvenskaber	46
Taarer	144	Velbekomme	113
Tak for Mad	113	Veldædighedsfester	137
Teatret	186	Venner	42
Telefonering	184	Venteværelser	190
Telegrammer	131	Villaer	160
Tesaloner	190	Visiter	123
Teselskab	121	— , Bryllups-	18
Testamente	61, 232	— , Forlovelses-	14
Tjenere	111, 190	— , Nytaars-	29
Tjenstvillighed	142	Visitdragt	124
Tilbordsgivning	99	Visitkort	125
Tilrejsende	126	Vogne	197
Tiltale, Opførsel ved	148	Ægtefællers Ulighed	36
Titler	103	Ægteskabet	32
Tobaksrygning	113, 202	Økonomi	57
Tonen i Hjemmet	31		

VORT HJEM

Redigeret af Fru EMMA GAD. I—IV. Rigt illustreret
Haandbog for Hjemmene. 2 Bind.

Pris: 12.50; indb. 18.00.

INDHOLD:

- I. BIND: Indledning — Familielivet — Opdragelse — Det aandelige Liv i Hjemmet.
- II. BIND: Sundhedspleje — Sygepleje — Klæde-
dragten.
- III. BIND: Haandarbejde — Økonomi og Penge —
Vort Hjems Retsforhold — Husdyr og Planter.
- IV. BIND: Omgangslivet — Boligen — Boligens
Rengøring og Vedligeholdelse — Tyendeforhold.

Ingeborg Møller:

KUNSTEN AT VÆRE HUSLIG

Pris: 2 Kr. 85 Øre;
indb.: 4 Kr. 75 Øre.

Forfatterinden har lagt et stort Arbejde i dette Værk, der fremfor alt udmærker sig ved sin store Grundighed og ved den Omhyggelighed, hvormed hvert enkelt Emne er behandlet. Bogen virker nærmest som en Slags Konversationsleksikon og burde være ligesaa uundværlig som et saadant i ethvert velordnet Hjem. Den omhandler alt, hvad der vedrører Huslighed — med Raad og Vink om Fremgangsmaader — ligefra Skopudsning til Kemi, Sundhedslære etc. Mange Ærgrelser vil kunne undgaas og mange Goder opnaas ved Hjælp af Ingeborg Møllers Bog, der har afhjulpet et Savn paa dette Omraade. „Nationaltidende“.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

En nyttig Haandbog.

DANSK BIOGRAFISK HAANDLEKSIKON I—III.

Redigeret af SVEND DAHL og P. ENGELSTOFT.

Et Værk som DANSK BIOGRAFISK HAANDLEKSIKON maa siges at være en absolut Nødvendighed i en Nations Litteratur. Det af C. F. Bricka redigerede Leksikon, der udkom i 19 Bind i 1887—1905, har i flere Aar været udsolgt i Boghandelen; desuden har det paa Grund af sit store Omfang og sin Kostbarhed aldrig kunnet naa ud i det brede Publikum.

DANSK BIOGRAFISK HAANDLEKSIKON

vil lægge særlig Vægt paa den sidste Menneskealder; mange Personer, som ikke er behandlet hos Bricka, vil findes biograferet her, medens omvendt kun et Udvalg af dem, der er optaget hos Bricka, omtales i det nye Leksikon.

Det vil være det eneste og bedste Leksikon, der, i højere Grad end hos Bricka, vil medtage Folk fra det praktiske Liv (Teknikken og Erhvervene). I hver Biografi meddeles de personalhistoriske Data, vedkommendes Uddannelse og Karrière, o. a.

DANSK BIOGRAFISK HAANDLEKSIKON vi ialt bringe ca. 6000 Biografier, hvoraf de fleste vil blive ledsaget af et Portræt, hvor det overhovedet har været muligt at fremskaffe et saadant. Alt i alt vil der blive bragt ca. 5000 Portrætter.

Værket vil omfatte tre Bind, hvert paa ca. 650 tospaltede Sider i stort Oktav. Det vil blive udsendt i ca. 15 Storhefter, hvert paa otte 16-sidige Ark. Pris pr. Hefte Kr. 2.85, der vil udkomme 4—5 Hefter aarligt.

1. Hefte er udkommet og kan ses hos alle Boghandlere.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL

GYLDENDALSKE
BOGHADEL

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN